

NECATİ TOSUNER'İN ROMANLARINDA YAPI VE TEMA

Pamukkale Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Tezi
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Yeni Türk Edebiyatı Yüksek Lisans Programı

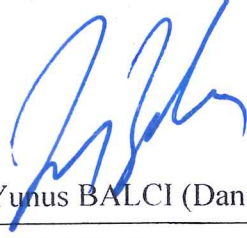
Hüsamettin ZEREN

Danışman: Prof. Dr. Yunus BALCI

Ağustos 2018
DENİZLİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAY FORMU

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı öğrencisi Hüsamettin ZEREN tarafından Prof. Dr. Yunus BALCI yönetiminde hazırlanan "Necati Tosuner'in Romanlarında Yapı ve Tema" başlıklı tez aşağıdaki jüri üyeleri tarafından 31.08.2018 tarihinde yapılan tez savunma sınavında başarılı bulunmuş ve Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

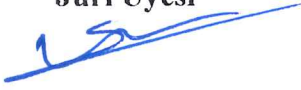

Prof. Dr. Yunus BALCI (Danışman)

Jüri Başkanı

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Sürur ÇELEPİ

Jüri Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Cafer GARİPER

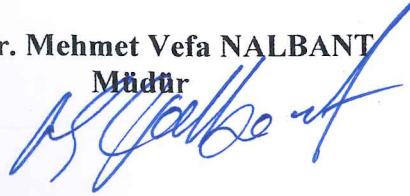
Jüri Üyesi

Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 12/09/2018 tarih ve 37/01... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mehmet Vefa NALBANT

Müdür

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini; bu çalışmanın doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atıfta bulunulduğunu beyan ederim.

Hüsamettin ZEREN

ÖN SÖZ

“Necati Tosuner’in Romanlarında Yapı ve Tema” adlı bu çalışmamızda; Necati Tosuner’in hayatı, sanat anlayışı ve eserleri hakkında genel bilgiler verilmiş, *Sancı.. Sançı...*, *Yalnızlıktan Devren Kiralık*, *Bana Sen Söyle*, *Kasırganın Gözü*, *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı*, *Korkağın Türküsü* ve *Çırpınışlar* adlı romanları yapı ve tema yönünden incelenmiştir.

Yazarın 2002 yılına kadar yayımladığı; *Sancı.. Sançı...* (1977), *Yalnızlıktan Devren Kiralık* (2000), *Bana Sen Söyle* (2002) romanları ile 2008 yılından sonra yayımladığı *Kasırganın Gözü* (2008), *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı* (2013), *Korkağın Türküsü* (2014) ve *Çırpınışlar* (2016) romanları yapı ve içerik bakımından çok farklı bir özellik gösterir. Yazarın romanları arasındaki bu farklılık bizi yazarın romancılığını iki evreye ayırarak incelemeye yönlendirmiştir. Yazarın birinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz *Sancı.. Sançı...*, *Yalnızlıktan Devren Kiralık*, *Bana Sen Söyle* romanları; anlatıcı ve bakış açısı, olay örgüsü, şahıs kadrosu, zaman ve mekân unsurları bakımından ayrı ayrı başlıklar altında incelenmiştir. Yazarın ikinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz *Kasırganın Gözü*, *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı*, *Korkağın Türküsü* ve *Çırpınışlar* romanlarında olay, şahıs kadrosu, zaman ve mekân gibi unsurlar daha çok ikinci plana itilmiştir. Yazar bu romanlarında kendi iç dünyasındaki duygulanmalarını çeşitli çağrışımlar yoluyla okuyucuya aktarmıştır. Yazarın ikinci evre romanlarındaki bu farklılaşmadan dolayı, bu romanlar birinci evre romanlarından farklı bir teknikle ele alınmıştır. Ayrıca bu romanlarda yazarın bazı postmodernist tekniklere yer verdiği tespit edilmiş, romanlarda kullanılan anlatım teknikleri ayrı bir başlık altında incelenmiştir.

Yoğun iş mesaisi arasında tezimin her aşamasında bana vakit ayırarak desteğini esirgemeyen tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Yunus Balcı’ya, bu süreçte bana her zaman yardımcı olan Sayın Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Sürur Çelepi’ye, tezimi hazırlama döneminde her zaman yanımda olan değerli eşim Fazilet Keçelioğlu Zeren’e ve 2228-A Son Sınıf Lisans Öğrencileri İçin Lisansüstü Burs Programı kapsamında yüksek lisans eğitimim boyunca bana maddi destekte bulunan TÜBİTAK’a teşekkürlerimi sunarım.

Hüsamettin Zeren

ÖZET

NECATİ TOSUNER'İN ROMANLARINDA YAPI VE TEMA

Zeren, Hüsamettin
Yüksek Lisans Tezi
Türk Dili ve Edebiyatı ABD
Yeni Türk Edebiyatı Yüksek Lisans Programı
Tez Yöneticisi: Prof. Dr. Yunus Balcı

Ağustos 2018, VII+144 Sayfa

Necati Tosuner, 1960 sonrası Türk edebiyatının önemli öykü ve roman yazarları arasında yer alır. Yazarın bugüne kadar yayımlanmış; yedi romanı, dokuz öykü kitabı, beş çocuk kitabı, bir deneme kitabı vardır. Bu çalışmamızda Necati Tosuner'in hayatı, sanatı ve romanları bir bütün olarak incelenmeye çalışılmıştır.

Tezin birinci bölümünde Necati Tosuner'in hayatı, sanat anlayışı ve eserleri hakkında kısa bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde ise yazarın birinci evre romanları olarak adlandırdığımız Sancı.. Sancı..., *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve Bana Sen Söyle romanları anlatıcı, olay örgüsü, şahıs kadrosu, zaman ve mekan unsurları bakımından ayrıntılı olarak incelenmiştir. Bu bölümde ayrıca birinci evre romanlarında kullanılan teknikler ve temalar tespit edilmiştir.

Tezin üçüncü bölümünde ise yazarın ikinci evre romanları olarak adlandırdığımız Kasırganın Gözü, Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı, Korkağın Türküsü ve Çırpınışlar romanlarında yapının nasıl oluşturulduğu incelenmiş ve bu romanlarda kullanılan anlatım teknikleri ve temalar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Necati Tosuner, roman, tema, teknik, *Yalnızlıktan Devren Kiralık*, *Kasırganın Gözü*

ABSTRACT

STRUCTURE AND THEME IN NECATİ TOSUNER'S NOVELS

Zeren, Hüsamettin

Master Thesis

Turkish Language and Literature

Modern Turkish Literature Master's Degree Programme

Adviser of Thesis: Prof. Dr. Yunus Balcı

August 2018, VII+144 Pages

Necati Tosuner is one of the important story and novel writers of Turkish literature after 1960. The author has published seven novels, nine story books, five children's books and an essay book. In this study Necati Tosuner's life, art and novels are examined throughly.

In the first part of the thesis, brief information about Necati Tosuner's life, his understanding of art and works are presented. In the second part his novels Sancı.. Sancı..., *Yalnızlıktan Devren Kiralık* and *Bana Sen Söyle*_ which we will call the first period_ are examined in terms of narrator, plot, characters, time and space. Besides the methods and themes used in the first period novels are determined in this part.

In the third part of the thesis, the structure of the author's novels *Kasırganın Gözü*, *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı*, *Korkağın Türküsü* and *Çırpınışlar*_ which we will call the second period_ are examined. The narration techniques and the themes used in these novels are determined as well.

Keywords: Necati Tosuner, novel, theme, technical, *Yalnızlıktan Devren Kiralık*, *Kasırganın Gözü*

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iii

BİRİNCİ BÖLÜM

1.Necati Tosuner'in Hayatı Sanatı ve Eserleri	1
1.1. Hayatı.....	1
1.1.1.Çocukluk Yılları ve Ailesi	1
1.1.2.Eğitim Hayatı	1
1.1.3.Çalışma Hayatı.....	2
1.1.4.Evliliği ve Ailesi	2
1.1.5.Almanya Yılları	3
1.2.Sanat Anlayışı	4
1.3.Eserleri	7
1.3.1.Romanları.....	7
1.3.1.1.Sancı.. Sancı.....	7
1.3.1.2. Yalnızlıktan Devren Kiralık.....	8
1.3.1.3. Bana Sen Söyle	9
1.3.1.4. Kasırganın Gözü	10
1.3.1.5. Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı.....	11
1.3.1.6. Korkağın Türküsü	11
1.3.1.7. Çırpınışlar	12
1.3.2. Öyküleri	12
1.3.2.1. Özgürlük Masalı.....	12
1.3.2.2. Çıkmazda	12
1.3.2.3. Kambur	12
1.3.2.4. Sisli	13
1.3.2.5. Necati Tosuner Sokağı	13
1.3.2.6. Çılgınsı.....	13
1.3.2.7. Bir Tutkunun Dile Getirilme Biçimi	13
1.3.2.8. Güneş Giderken.....	13
1.3.2.9. Yakamoz Avına Çıkmak.....	13
1.3.3. Çocuk Kitapları	14
1.3.3.1. Keleş Osman Evden Kaçıyor	14

1.3.3.2. Keleş Osman'ın "Tarih"le Başı Dertte.....	14
1.3.3.3. Dayım Balon Olmuş.....	14
1.3.3.4. Arda'nın Derdi Ne?	14
1.3.3.5. Dur Bakalım Petek.....	14
1.3.4. Denemeleri.....	14
1.3.4.1. Elde Kitap	14
1.3.5. Oyunları	14
1.3.5.1. Fareli Sokağın Kızı	14

İKİNCİ BÖLÜM

2. Necati Tosuner'in Birinci Evre Romanlarında Yapı ve Tema	15
2.1. Anlatıcı ve Bakış Açısı	15
2.1.1. Sancı... Sancı... Romanında Anlatıcı ve Bakış Açısı	16
2.1.2. Yalnızlıktan Devren Kiralık Romanında Anlatıcı ve Bakış Açısı	19
2.1.3. Bana Sen Söyle Romanında Anlatıcı ve Bakış Açısı.....	22
2.2. Olay Örgüsü.....	25
2.2.1. Sancı.. Sancı... Romanında Olay Örgüsü.....	25
2.2.2. Yalnızlıktan Devren Kiralık Romanında Olay Örgüsü	29
2.2.3. Bana Sen Söyle Romanında Olay Örgüsü	33
2.3. Şahıs Kadrosu	38
2.3.1. Sancı Sancı Romanında Şahıs Kadrosu	39
1.3.2. Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle Romanlarında Şahıs kadrosu	51
2.4. Zaman	64
2.4.1. Sancı... Sancı... Romanında Zaman	65
2.4.2. Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle Romanında Zaman	67
2.5. Mekân	71
2.5.1. Sancı... Sancı... Romanında Mekân	72
2.5.1.1. Açık/Geniş Mekânlar	72
2.5.1.2. Kapalı/Dar Mekânlar.....	74
2.5.2. Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle Romanlarında Mekân	76
2.5.2.2. Açık /Geniş Mekân	77
2.5.2.2. Kapalı/Dar Mekânlar.....	78
2.6. Anlatım Teknikleri.....	81
2.6.1. İç Monolog Tekniği	81
2.6.2. İç Çözümleme Tekniği.....	82

2.6.3. Bilinç Akışı Tekniği.....	83
2.6.4. Montaj Tekniği.....	84
2.6.5. Leitmotiv Tekniği	85
2.6.6. Geriye Dönüş Tekniği.....	86
2.6.7. Özetleme Tekniği.....	87
2.7. Tema	88
2.7.1.Yalnızlık.....	88
2.7.2.Aşk.....	92
2.7.3.Ölüm	95
2.7.4.Umutsuzluk	97
2.7.5.Sakatlık	98
2.7.6.Geçmişe Özlem.....	98
2.7.7.Gurbet, Hasret.....	99

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. Necati Tosuner'in İkinci Evre Romanlarında Yapı ve Tema	101
3.1. Kasırganın Gözü Romanında Yapı	102
3.2. Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı Romanında Yapı	109
3.3. Korkağın Türküsü Romanında Yapı.....	114
3.4. Çırpınışlar Romanında Yapı	118
3. 5. İkinci Evre Romanlarında Kullanılan Anlatım Teknikleri.....	122
3.5.1.İç Monolog Tekniği	122
3.5.2. İç Diyalog Tekniği	123
3.5.3. Bilinç Akışı Tekniği.....	125
3.5.4. Geriye Dönüş Tekniği.....	125
3.5.5. Parça Yazı Kullanımı	126
3.5.6. Metinlerarasılık	128
3.5.7. Üstkurmaca	131
3. 6. İkinci Evre Romanlarında Tema	132
3.6.1. Yalnızlık.....	132
3.6.2. Ölüm	133
3.6.3. Yaşlılık.....	134
3.6.4. Kamburluk	135
3.6.5. Gelecek Korkusu.....	136
3.6.6. Özgürlük	137

SONUÇ	139
KAYNAKÇA.....	143
ÖZGEÇMİŞ	144

BİRİNCİ BÖLÜM

1.Necati Tosuner'in Hayatı, Sanatı ve Eserleri

1.1. Hayatı

1.1.1.Çocukluk Yılları ve Ailesi

Necati Tosuner, 18 Haziran 1944 yılında Ankara'da doğmuştur. Tam ismi Osman Necati Tosuner'dir. Necati Tosuner'in babası Ali Galip Tosuner, annesi ise Hava Tosuner'dir. Babası Ali Galip Tosuner devlet memuru olarak görev yapmıştır. Annesi Hava Tosuner ise ev hanımıdır. Necati Tosuner'in üçü erkek, üçü kız olmak üzere altı kardeşi vardır.

Necati Tosuner'in çocukluğu salıncaktan düşmesi sonucu oluşan kamburundan dolayı sancılı doludur. Çocukluğunun büyük bir kısmı, evde ve hastanelerde geçer. Uzun tedavi süreçleri geçirir. Necati Tosuner, çocukluğunda çektiği sıkıntı ve acıları kendi cümleleriyle şöyle ifade eder: *"Ağrılarla hastanelerde geçmiş bir çocukluk. Aylarca hiç kalkmadan yattığın alçıyatağı. Alay edilmeye alış, korseli çocuk! Kendi içini deştiğin 'Niçin?' diye sormalarla geçen ilköğrenim. Unutulamaz, saklanan saklanılmaz..atsan atılmaz bir fazlalığın var."* (Tosuner, 2011:99)

1.1.2.Eğitim Hayatı

Ankara'da doğan Necati Tosuner, ilk ve ortaöğrenimini burada tamamlamıştır. İlköğrenimini Demirlibahçe İlkokulu'nda bitirmiştir. Kamburundan dolayı uzun süre tedavi gören Necati Tosuner, o yıllarda çektiği sıkıntılardan dolayı ilkokula 8-9 yaşlarında başlamıştır.

Ortaokula da gördüğü tedavilerden dolayı geç başlayan Necati Tosuner, ortaokul eğitimini Cebeci Ortaokulu'nda tamamlamıştır. İlk ve ortaöğrenimini sancılı bir şekilde bitiren Necati Tosuner'in lise hayatı da sıkıntılarla doludur. Yazar lise öğrenimine Kızılay'da bulunan Atatürk Lisesi'nde başlamıştır. Ama daha sonra ailesinden ayrılıp İstanbul'a gittiği için liseyi burada tamamlayamamıştır.

Necati Tosuner'in İstanbul'a gitmesinin temel sebebi ise yazar olma hevesidir. İstanbul'a gelince burada Pertevniyal Lisesi'ne devam eden yazar, 1966 yılında bu liseden mezun olur. Bu okuldan mezun olduktan sonra İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nde eğitim görmeye başlayan yazar, buradaki eğitimini yarıda bırakır.

1.1.3.Çalışma Hayatı

Necati Tosuner, 1969 yılında Basın İlan Kurumu'nda memur olarak çalışmaya başlar. Yaklaşık iki yılını Almanya'da geçiren yazar Almanya'dan döndükten sonra 1977 yılında Derinlik Yayınları'nı kurar. 1983 yılında ise yayıncılığa ara vererek reklamcılık işine girer.

Necati Tosuner, farklı ajanslarda çalışarak devam ettirdiği reklamcılık işinden 1996 yılında emekli olur. Yazar emekli olmayı edebiyata daha fazla vakit ayırmak için seçtiğini şu sözlerle ifade eder: *“Sonraları dönüp dolaşıp yine geldiğim, Manajans'tan 1996 yazında üçüncü kez ayrılarak emekli oldum. Derdim, edebiyata 'kesin dönüş' yapmaktı”* (Tosuner, 2011: 114)

1.1.4.Evliliği ve Ailesi

Necati Tosuner, 23 Haziran 1979 tarihinde Leman Dinçer ile evlenir. Leman Dinçer, o yıllarda Üsküdar Amerikan Kız Lisesi'nde edebiyat öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

Necati Tosuner, Elde Kitap adlı deneme kitabında yer alan 'Eş Değil Eşsiz' başlıklı yazısında eşi Leman Tosuner ile geçirdiği yıllar hakkında şu bilgilere yer verir: *“Yalnızca, Türkçe sevdahısı bir öğretmen ve gizli bir ressam değil, bir incelikler ve yücelikler toplamı!.. Sonradan babam da şöyle diyecektir: 'Kadından peygamber olmaz, olsa, Leman olur!'”*

Evliliğin ilk aylarında, evin –daha çok kendisi için gerekli- birçok eksiği varken, bir masa yaptırdı bana. Marangozun deyişiyle adı 'yazıhane' olan o görkemli masanın ben hakkını verebildim mi?... Boşandıktan bunca yıl sonra masa yine duruyor. Üstünde de onun duvara yaslanmış resmi duruyor.” (Tosuner, 2011: 111-112)

Necati Tosuner ile Leman Tosuner, evlendikten on dört yıl sonra yani 1993 yılında boşanırlar. Yazar aynı denemesinde Leman Hanım ile boşanmasını tek cümleyle şöyle ifade eder: “*Ve..evliliğin on dördüncü yılında, ‘pat!’ diye bırakır beni.*” (Tosuner, 2011: 112)

1.1.5.Almanya Yılları

Necati Tosuner, 1973 yılında Almanya’ya gider. Yaklaşık iki yılını orada geçirir. Yazar, Almanya yıllarını ve orada yaşadıklarını Elde Kitap adlı deneme kitabında yer alan ‘1974’ adlı yazısında şu cümlelerle ifade eder: “*Benim Köln’de ikinci yılım. Hep şöyle söylemeyi sevmişimdir: ‘Ben Almanya’ya gitmedim, Türkiye’den gittim.’*”

Ağrılarla hastanelerde geçmiş bir çocukluk. Aylarca hiç kalkmadan yattığın alçıyatağı. Alay edilmeye alış, korseli çocuk! Kendi içini deştiğin ‘Niçin?’ diye sormalarla geçen bir ilkgençlik. Unutulamaz, saklasan saklanılmaz..atsan atılmaz bir fazlalığın var. Anlatacaksın. Yazar olma hevesi. Yalnızlıktan yakınıp da geldiğin İstanbul, sığındığın yalnızlık. ‘Özgürlük Masalı’, ‘Çıkmazda’, ‘TRT Ödülü’, ‘Kambur’. Hah, kitabının adını koyabildim sonunda. Yaşanılanı orasından..şurasından zorlama çabaları. Karşılıksız kalmış sevgiler. İntihar istekleri...

Ver elini Almanya. Öğrenci olarak oturma iznim var. Öğrencilere tanınan kolaylıklardan yararlanıyorum. Eskiden ‘kızlar’ yurduymuş, odamın tavandaki perdesiz penceresi gökyüzüne bakıyor. Buzlanırsa, güzel çiçekleniyor. Gençlerin olduğu bir çevredeyim. Değer yargıları geldiğim yerden değişik. İnsan yabancı bir ülkede olunca, özlenilmiş birçok şeye erişebiliyor. Hatta ‘kötü’ diye adlandırılacak olanlarda bile, ilginç bir yan bulabiliyor. Yalnızlıksa, yabancılıktan.

Umutsuzluktan yeni bir umut yaratmayı –artık iyice- öğrendim sayılır. Nasıl olacağı önceden biçimlenmemiş bir roman yazıyorum. Yaşadıkça, yaşanılmışa göre değişiyor, gelişiyor. Sancılı bir roman olacak, -yazabilirsem. Yok, başrolü başkasına bırakacak değilim.

Odamda masanın karşısındaki duvarda, üzerinde Almanca yazılı büyük kâğıtlar asılı. Kendime öğütler. Romandaki Osman da, ‘Yaşanılmış olan, yaşanmıştır.’ diyor.” (Tosuner, 2011: 99-100)

Necati Tosuner, bu yazısında Almanya'da geçirdiği zamanla ilgili önemli detaylara yer verir. Yazarın ifadelerinden *Sancı.. Sançı...* romanının da Almanya'da geçirdiği yıllarda kaleme alındığı ortaya çıkar. Yazarın yukarıda yer verdiğimiz ifadelerini, *Sancı.. Sançı...* romanı ile birlikte değerlendirdiğimizde Almanya'da kendi yaşadıklarını *Sancı.. Sançı...* romanının olay örgüsü içerisine başarı bir şekilde yerleştirdiğini görürüz. Necati Tosuner'in Almanya'da geçirdiği yıllar, yazarın yazın yaşamı üzerinde de büyük etkilere sahiptir. 22 Ağustos 2017 tarihinde yazarın Bostancı'da bulunan evinde yaptığımız söyleşide¹ yazar, Almanya'ya gitmeseydi *Sancı.. Sançı...* romanını kaleme alamayacağını belirtmiştir.

Necati Tosuner, Almanya'da kaldığı süre içerisinde Köln kentinde yaşar. Burada bir yurt odasında kalan yazar, saati beş marka çeşitli işlerde çalışır. Yaklaşık üç yıl Almanya'da kalan yazar, 1975 yılının ortalarında yeniden Türkiye'ye döner.

1.2.Sanat Anlayışı

1960 sonrası Türk edebiyatının önemli isimlerinden biri olan Necati Tosuner için yazmak bir tür terapi işlevi görür. O yazılarında 'eksik adam'ı anlatır. Necati Tosuner, dört yaşlarında evlerinin ortasındaki salıncaktan düşer. Bu kazadan sonra yıllar süren tedavi sürecinin ardından kambur kalır. Yazarın kamburluğu eserlerinde çok fazla yer edinir. 'Kambur' isimli öykü kitabı bulunan yazar, en önemli eserlerinden biri olan *Sancı.. Sançı...* romanında da başkişi olarak kambur bir genç olan Osman'ı kullanmayı tercih etmiştir.

Kamburunun sıkıntılarını yaşamı boyunca çeken yazar, öykü ve romanlarında da farklı sakatlıkları bulunan kahramanlara yer vermiştir.. Örneğin; *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarının önemli karakterlerinden biri olan Okan'ın ayağında bir sakatlık vardır. Normal insanlar gibi yürüyüp koşamaz. *Sancı.. Sançı...* romanının başkişisi olan ve yazarla birçok yönden özdeşleşen Osman da kamburdur.

Necati Tosuner, hayatı boyunca kamburluğundan dolayı çok fazla acı çeken bir yazardır. On beş yaşlarına geldiğinde vücudunun belli bir şekle girdiğini söyleyen yazar ondan sonra ise fiziksel acıdan daha çok 'insanların gözlerinden gelen bir sancının' başladığını belirtir. Yazar, insanların gözlerinden gelen bu sancıyı *Sancı.. Sançı...*

¹ Necati Tosuner ile 22.08.2017 tarihinde saat 14.00'de yaptığımız söyleşiden alınmıştır.

romanının başkişisi olan Osman'ın ağzından şöyle anlatır: *“Bu sakatlık bana acı veriyor değil. Bir başka sancı var, -insanların gözlerinden gelen.”* (Tosuner, 2011: 94)

Necati Tosuner, kamburlukla ilgili çok fazla yazdığını Elde Kitap adlı deneme kitabında yer alan şu cümlelerle ifade eder: *“Yıllarca ‘kambur’ öyküleri yazdım. Sanılabilir ki, hep aynı eksen çevresinde dönen yazar, bazı şeyleri yinelemek zorunda kalacaktır. Oysa titizlenirsen öyle olmuyor.”* (Tosuner, 2011: 118)

Necati Tosuner'in sanat anlayışındaki önemli noktalardan birisi de eserlerinde dilin kullanımına gösterdiği özendir. Tosuner, yazılarında dili başarılı bir şekilde kullanır. Yazıları üzerinde çok fazla ve titiz bir şekilde çalışır. Sözcükleri adeta bir nakış gibi dokur. Dili doğru kullanmayı ve doğru sözcükleri seçmeyi pirinçten taş ayıklamaya benzetir. Yazar dili doğru kullanmanın önemini şu cümlelerle anlatır: *“Pirincin taşını ayıklamaya üşeniyorsan, yazar da olma! Her bakımdan..özellikle de dil bakımından”* (Tosuner, 2011: 116)

Necati Tosuner, yazarı yazar yapan şeyin ‘dil’ olduğunu düşünür. Bütün eserlerinde dile büyük önem veren yazar *Sancı.. Sancı...* romanı ile 1978 yılında Türk Dil Kurumu Roman Ödülü'nü kazanır. Tosuner, sade ve anlaşılır bir dille Türkçeyi doğru ve özenli kullanmaya çalışarak eserlerini oluşturmuştur. Yazar özellikle öykülerinde hep kendini anlatması ve aynı konulara sık sık yer vermesi yönünden bazı eleştirmenler tarafından eleştirilse de dili kullanmadaki başarısı ve özenli anlatımı neredeyse bütün eleştirmenlerin vurguladığı özellikler arasında yer alır.

1960 sonrası Türk edebiyatının önemli isimlerinden biri olan Necati Tosuner, yedi tane roman yazmasına rağmen daha çok öyküleri ile tanınır. Yazar, öykü yazmak hakkındaki düşüncelerini ‘Öykü Nedir?’ başlıklı yazısında şöyle dile getirir: *“Çoğunluk, benim için bir dert yanma işi olmuştur öykü yazmak. Söyleyecek bir şey taşımak, söylemeden edememiş, söylemiş olmak..sonra da, söylemeye alışmış olmaktır. Karşımda biri var, -okuyucu. Artık, ona ne söyleyeceğim, söyleyip söylemeyeceğim değildir sorun. Nasıl söyleyeceğimdir. Nasıl söylersem, anlatmak istediğimi gereğince aktarmış olurum?.. Okuyana, anlatılan durumla ilgili hiç değilse bir donatım kazandırabilmektir dileğim. Gerçek, elektrik akımından güçlüdür çarparsa. Duygulanabilmek de çok insanca bir tavidir. Okuyanda bunu sağlamanın üstesinden gelebilsem, o da bana niçin bir ‘sağol’ çakmasın?.. Sanki bu da bana niçin*

yetmesin?..Haa!.. İçtenlikle davranmamışsam, elbet, yatar. Birine bir şey anlatmaya kalkışıyoruz da, içtenliğimizden kaygıya mı düşmüş, çay bardağını tutuşundan sezinliyoruz: Sıkılmış.”(Tosuner, 2011: 5)

Necati Tosuner’in sanat anlayışındaki temel unsurlardan birisi de içtenlik ve samimiyettir. O içtenlikle yazılan her şeyin okuyucu tarafından bir karşılık bulacağına inanır. Yazarın yazılarının neredeyse hepsinde kendinden bir şeyler vardır. İçtenlik ve samimiyetle yazmayı sever. Özellikle ikinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz *Kasırganın Gözü, Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı, Korkağın Türküsü* ve *Çırpınışlar* romanları yazarın hayatından önemli izler taşır. Yazar, bu romanlarında kendi iç dünyasını, düşüncelerini samimi bir üslup kullanarak okuyucu ile paylaşır.

Necati Tosuner’in sanat anlayışındaki önemli noktalardan birisi de yazıları üzerinde çok fazla çalışmasıdır. O, yazılarını kılı kırk yararcasına inceleyerek oluşturur. Yeri gelir yazdıklarını beğenmeyip yırtar, yeri gelir başkasına danışır, yeri gelir tekrar tekrar düzelterek yazılarını oluşturur. Yazılarına son şeklini verirken ne kadar dikkat ettiğini kendi cümleleriyle şöyle ifade eder: *“Yazarız. Değiştiririz. Makaslarız. Yeniden yazarız. Bilgi yanlış olmasın..dil yanlış olmasın.. yazım yanlış, araştırırız. Danışırız. Yeniden yazarız. Yüksek sesle okur dinleriz. Yırtıp atar, yeniden yazarız. Dinlenmeye bırakırız. Unutulunca, alır, başkası yazmış gibi okuruz. Beğenirsek beğeniriz..beğenmezsek, yayımlamaktan kaçınırız.” (Tosuner, 2011: 56)*

Necati Tosuner, kendi ifadeleriyle anlattığı gibi çok seçici bir yazardır. Kolay kolay beğenmez. Onun için eserlerini tekrar tekrar yazarak oluşturur. İlk kitabı olan *Özgürlük Masalı* adlı eserinde o zaman için yazılmış daha fazla öyküsü varken sadece dokuz öyküye yer vermesi bunun en açık örneğidir.

Necati Tosuner’in sanat anlayışında dikkat çeken hususlardan birisi de 2008 yılından sonra yayımlanan, ikinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz; *Kasırganın Gözü, Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı, Korkağın Türküsü* ve *Çırpınışlar* romanlarını farklı bir yapıda oluşturmasıdır. Birinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz *Sancı.. Sancı..., Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarını klasik roman yapısında oluşturan yazar ikinci evre romanlarını farklı bir yapıda oluşturmuştur. Vaka, zaman, mekân, şahıs kadrosu gibi unsurları bu romanlarında arka plana iten yazar daha çok kendi yaşamından kesitler sunma yoluna

gitmiştir. Otobiyografik özellikler taşıyan ikinci evre romanlarında parçalı metinlerden yararlanan yazar, bu romanlarında ayrıca şiir formunda bölümlere de yer vermiştir. Yazar bu romanlarda üstkurmaca, metinlerarasılık, parçalı metin kullanımı gibi farklı postmodernist yöntemler de kullanmıştır.

1.3.Eserleri

Necati Tosuner'in ilk kitabı olan *Özgürlük Masalı* 1965 yılında yayımlanmıştır. Yazar ilk kitabını çıkarmadan önce Resimli Posta, Milliyet, Yeni Gazete, Papirüs, Soyut, Varlık, Ulus gibi gazete ve dergilerde çıkan öyküleri ile tanınmıştır.

Necati Tosuner'in şimdiye kadar yayımlanan yedi tane romanı, dokuz tane öykü kitabı, dokuz tane çocuk kitabı, bir tane demene kitabı ve basılmayan bir oyunu vardır.

1.3.1.Romanları

1.3.1.1.Sancı.. Sancı...

Sancı.. Sancı..., Necati Tosuner'in ilk romanıdır. Aynı zamanda yazarın edebiyat çevrelerinde tanınmasını sağlayan en önemli eseridir. 1974 ile 1976 yılları arasında Köln ve Ankara'da kaleme alınmıştır. Romanın ilk baskısı 1977 yılında yapılmıştır. Eserin şimdiye kadar toplam on baskısı çıkmıştır.

Sancı.. Sancı... romanı, iki ana bölüm ve yetmiş kısımdan oluşmuştur. Roman toplam üç yüz sayfadır. Yazarın en başarılı eserlerinden birisi olan roman 1978 yılında Türk Dil Kurumu Roman Ödülünü kazanmıştır.

Romanda kambur bir genç olan Osman'ın Almanya'daki sancılı hayatı ve Almanya'daki Türklerin yaşadığı sıkıntılar konu edilmiştir. Romandaki olayların tamamı Almanya'da geçer.

Romanın şahıs kadrosunu Türkler ve Almanlar oluşturur. Çok sayıda karakterin yer aldığı romanda kahramanların ortak özelliği sancılı bir hayat yaşamalarıdır. Romanda yer alan kişilerin neredeyse tamamı hayatlarından memnun değildirler. Yazar, bu romanında Almanya'da yaşayan Türklerin daha çok duygusal sancılarını ele alır. Ele alınan kişilerin sıkıntıları Almanya'da yaşamaktan kaynaklanmaz. Romanda yer alan kahramanların yaşadıkları sıkıntılar günlük hayatta hemen herkesin başına gelebilecek sıkıntılardır.

Romanın olay örgüsü Osman ile Petra'nın aşkı üzerine kurulur. Almanya'ya okumak için gelmiş kambur bir öğrenci olan Osman, Petra'ya âşık olur. Petra ise yakın zamanda evlenmeyi düşündüğü Günter ile birlikte yaşamaktadır. Osman'ı bazen umutlandıran çoğu zaman da umutsuzluğa düşüren bu aşk ayrılıkla sonlanır. Petra, Osman'a bir veda mektubu yazarak ondan ayrılır.

Sancı.. Sancı... romanının bir diğer önemli vaka halkasını Hasan ile Ayşe arasında yaşananlar oluşturur. Hasan, Almanya'da Peter ile birlikte çöpçülük yapan bir işçidir. Köyünde iş bulamamaktan yakınan Hasan işinden çok memnudur ve Almanya'da yaşamaya devam etmek ister. Hasan'n eşi Ayşe ise 'yavan ekmek' yiyecek olsalar bile köyüne geri dönmeyi ister. Hasan ile Ayşe'nin sancılı hayat hikâyeleri Ayşe'nin fabrikada geçirdiği bir kaza sonucu hayatını kaybetmesi ile sona erer.

Ömrü boyunca çocuk sahibi olamayan ve eşini kaybeden Jutta Teyze, Manfred tarafından hamile bırakıldıktan sonra terk edilen Ulrike, eşi Hamza'dan sürekli dayak yemeye başlayan Reyhan, Kazım ile evlilik hayali kuran ve romanın sonunda hayal kırıklığına uğrayan Emine romanda sancılı hayatları anlatılan diğer kahramanlar arasında yer alır.

1.3.1.2. Yalnızlıktan Devren Kiralık

Necati Tosuner'in ikinci romanıdır. Yazar, *Sancı.. Sancı...* romanını 1976 yılında bitirdikten yaklaşık yirmi iki yıl sonra *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanına başlamıştır. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanı, 1998 ile 2000 yılları arasında yazılmıştır. İlk baskısı 2000 yılında yapılan romanın şimdiye kadar üç baskısı yapılmıştır. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanı, elli bölümden oluşmuştur. Toplam iki yüz yetmiş beş sayfadır.

Necati Tosuner ile 22 Ağustos 2017 tarihinde Bostancı'da bulunan evinde yaptığımız söyleşide, roman yazmaya neden yirmi iki yıl ara verdiği konusunda yönelttiğimiz soruya verdiği cevapta, çalışırken roman yazmaya çok fazla zaman ayıramadığını ancak emekliliğinde roman yazmak için gerekli vakit bulabildiğini ve aradan geçen yirmi iki yılda mutfakta çok şey biriktiğini onun için tekrar romana yöneldiğini belirtmiştir.

Romanda Ekrem ve Beyhan'ın boşanmaları ve Ekrem'i intihara sürükleyen olay silsilesi anlatılır. Romana hâkim olan ana tema yalnızlıktır. Romandaki kahramanların neredeyse tamamı farklı sebeplerden dolayı yalnızlık çekmektedir. Romanın ismi Pınar'ın anne ve babasının boşanmasının ardından pazardan babasına aldığı tişörtün arkasındaki yazıdan gelir. Pınar annesi ile boşandıktan sonra yalnız kalan babasına 'Yalnızlıktan Devren Kiralık' yazılı bu tişörtü almanın iyi fikir olduğunu düşünür.

Yalnızlıktan Devren Kiralık romanın olay örgüsü oluşturan en temel olay Ekrem ve Beyhan'ın boşanmalarıdır. Ekrem ile Beyhan yirmi beş yıl evli kaldıktan sonra boşanır. Beyhan'dan boşandıktan sonra Ekrem, yöneticisi olduğu reklam şirketinden de ayrılır. Hem eşinden boşanan hem de işinden ayrılan Ekrem büyük bir yalnızlığa sürüklenir. Roman boyunca iç sıkıntıları anlatılan Ekrem romanın sonunda uçurumdan kendini denize bırakarak intihar eder.

Yalnızlıktan Devren Kiralık romanın diğer önemli vaka halkasını da Okan, Pervin ve Kadir arasında yaşananlar oluşturur. Bazı noktalardan yazarla özdeşleştirebileceğimiz doğuştan sakat olan Okan, resmi nikâhli olarak evli olan ama ayrı yaşayan Pervin ve Kadir'in oğludur. Yazar olmak istemektedir. Kadir sakat doğan çocuklarının ardından başka çocuk istemeyen Pervin'den ayrılarak Nimet ile ayrı eve çıkmıştır. Pervin ise kendini Okan'a adamıştır.

Romanda Pınar, anne ve babasının boşanmasından ve annesinin kansere yakalanmasından dolayı, Fırat ayrı eve çıktığından, Tuğçe bir türlü aradığı adamı bulamadığından, Okan sakatlığından dolayı, Salim Bey eşinin vefat etmesinden dolayı yalnızlık çeken diğer kahramanlardır.

1.3.1.3. Bana Sen Söyle

Yalnızlıktan Devren Kiralık, romanının devamı niteliğinde olan *Bana Sen Söyle* romanı yazarın üçüncü romanıdır. Roman yazar tarafından 2000-2001 yıllarında kaleme alınmıştır. İlk baskısı 2002 yılında yapılan romanın şimdiye kara üç baskısı yapılmıştır.

Bana Sen Söyle romanı üç ana bölümden oluşur. Bu üç ana bölüm toplamda yetmiş beş alt kısma ayrılır. Roman dört yüz altmış yedi sayfadır. Romanda yalnızlık yine en önemli temadır. Romanda yer alan kahramanların neredeyse tamamı farklı sebeplerden dolayı yalnızlık çekmektedir.

Bana Sen Söyle romanı, *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanının devamı niteliğindedir. Romanda olaylar *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanının sona erdiği yerden devam eder. İki roman birbirine Ekrem'in intiharı ile bağlanır. Romanda yer alan kahramanlar *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanı ile aynıdır. *Bana Sen Söyle* romanında romana yeni kişiler katılır. Ama romanın şahıs kadrosuna katılan yeni isimler romanın daha çok figüratif kadrosu içinde yer alır.

Bana Sen Söyle romanında Ekrem'in intiharından sonra yaşanan olaylar silsilesi anlatılır. Ekrem'in intiharı herkesi derinden sarsar. Hastanede kanser tedavisi gören Beyhan iyice yıkılır. Pınar babasının ölümüne sebep olduğu için annesini suçlarken, Fırat da annesi ile kardeşi arasında kalır.

Yalnızlıktan Devren Kiralık romanında kendini sadece oğlu Okan'a adayan Pervin'in hayatına *Bana Sen Söyle* romanında Serdar Bey girer. Serdar Bey'den hoşlanan ve her Pazar onunla buluşan Pervin, Kadir'e boşanma davası açar. Kadir ise kadar Pervin'in kendisine boşanma davası açmasını hazmedemez.

Bana Sen Söyle romanı şaşırtıcı bir sonla biter. Romanın sonunda 17 Ağustos 1999 depremi meydana gelir. Romanın sonu okuyucuda devamının geleceği hissini uyandırır. Ama yazar devam niteliğinde başka bir roman kaleme almamıştır. Necati Tosuner ile gerçekleştirdiğimiz söyleşide yazar, romanın devamını yazmayı düşündüğünü ama daha sonra vazgeçtiğini belirtmiştir.

1.3.1.4. Kasırganın Gözü

Kasırganın Gözü, Necati Tosuner'in dördüncü romanıdır. Bir üçleme dizisinin ilk romanı olan eser, 2006 ile 2008 yılları arasında kaleme alınmıştır. İlk baskısı ise 2008 yılında çıkmıştır. Necati Tosuner, en beğenilen eserlerinden biri olan *Kasırganın Gözü* ile 2008 Attilâ İlhan Roman Ödülü'nü kazanmıştır.

Kasırganın Gözü romanı, Necati Tosuner'in romanları arasında farklı bir yere sahiptir. Yazarın daha önceki üç romanı klasik roman yapısıyla oluşturulmuşken *Kasırganın Gözü* ve bundan sonra yazdığı romanlar daha önceki romanlarından farklı bir yapıda oluşturulmuştur. *Kasırganın Gözü* romanında planlı olarak kurgulanmış bir olay örgüsünden bahsedilemez. Şahıs kadrosu, zaman ve mekân gibi unsurlar arka plana

itilmiştir. Necati Tosuner'in bu romanı yaşamın herhangi bir anından bir kesitin ya da durumun sunulduğu öyküler şeklindedir.

Necati Tosuner, romanında *Kasırğanın Gözü* olarak nitelendirdiği evinin balkonundan dışarıda yaşananları gözlemler. Kimi zaman karşı binada yaşanan bir olayı, kimi zaman sadece yaşandığını hayal ettiği bir durumu, kimi zaman geçmişte yaşanan bir anıyı kendinde uyandırdığı izlenimlerle yine kendine has üslubu ile anlatır.

1.3.1.5. Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı

Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı romanı; yazarın beşinci, *Kasırğanın Gözü* ile başlayan üçlemenin ise ikinci romanıdır. Roman, 2011 ile 2012 yılları arasında kaleme alınmıştır. İlk baskısı ise 2012 yılında yapılmıştır

Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı romanı yüz yirmi iki sayfadan oluşmaktadır. Yazar, bu romanı ile 2014 yılında Tepeyran Roman Ödülü'nü kazanmıştır.

Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı romanında yazar, *Kasırğanın Gözü* romanı ile başlattığı yeni anlayışı devam ettirir. Necati Tosuner, bu romanında yaşının getirdiği duygulanmayla birlikte kendi iç dünyasına yönelmeye devam eder. Yazar romanın büyük bir bölümünde kendi iç sesiyle konuşur.

Necati Tosuner, *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı* romanında çoğunlukla kendi iç dünyasında yaşadığı duygulanmaları anlatmıştır. Kimi zaman kamburluğundan dem vurmuş, kimi zaman yaşlılıktan yakınmış kimi zaman ise ülkenin içinde bulunduğu siyasi ve sosyal şartları eleştirmiştir.

1.3.1.6. Korkağın Türküsü

Korkağın Türküsü romanı; yazarın altıncı, *Kasırğanın Gözü* ile başlayan üçlemenin ise son romanıdır. Roman, 2012 ve 2013 yıllarında kaleme alınmıştır. İlk baskısı 2014 yılında yapılan roman yüz doksan sayfadan oluşmaktadır.

Necati Tosuner, *Korkağın Türküsü* romanında kimi zaman kadınlara ve kız çocuklarına yapılan zulümlerden dert yanmış, kimi zaman o dönemde yaşanan siyasal sosyal olaylara atıf yapmış, kimi zaman dini yanlış yorumlayanları eleştirmiş, kimi zaman da iç dünyasında yaşadığı duygulanmaları okuyucuya aktarmıştır.

Necati Tosuner, *Korkağın Türküsü* romanında biçimsel olarak da farklılıklar denemiş, romanda şiir formunda yazılan çok sayıda bölüme yer vermiştir.

1.3.1.7. Çırpınışlar

Çırpınışlar, Necati Tosuner'in yedinci ve son romanıdır. Roman 2014-2015 yıllarında yazılmıştır. İlk baskısı 2016 yılında yapılan roman yüz yirmi yedi sayfadan oluşmaktadır.

Çırpınışlar romanı da yazarın ikinci evre romanları arasında sayabileceğimiz *Kasırganın Gözü*, *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı*, *Korkağın Türküsü* romanları gibi otobiyografik özellikler taşır. Yazar kendi yaşamından kesitler sunar, iç dünyasını, duygulanmalarını, hislerini okuyucu ile paylaşır.

Necati Tosuner, *Çırpınışlar* romanında adeta düşünceler içinde çırpınır. Düşünceler düşünceleri doğurur. Bir konudan başka konuya geçer. Yazar bu romanında bilinç akışı yöntemine sıkça yer verir.

Yazar, son romanı olan *Çırpınışlar*'da biçim olarak da yeniliklere imza atmıştır. Romanda şiir formunda çok fazla metine yer veren Tosuner, romanın bazı bölümlerini ise yaklaşık yirmi sayfalık tek paragrafla oluşturmuştur. Yazar bu yirmi sayfalık tek paragrafta farklı farklı birçok konu işlemiştir.

1.3.2. Öyküleri

1.3.2.1. Özgürlük Masalı

Özgürlük Masalı yazarın yayımlanan ilk kitabıdır. 1965 yılında yayımlanan eser yetmiş sayfadan oluşmaktadır.

1.3.2.2. Çıkmazda

Çıkmazda, Necati Tosuner'in yayımlanan ikinci öykü kitabıdır. 1969 yılında ilk baskısı yapılan eser yüz yirmi dört sayfadan oluşmaktadır.

1.3.2.3. Kambur

Kambur, yazarın üçüncü ve en önemli öykü kitaplarından birisidir. İlk baskısı 1972 yılında yapılan eser iki yüz sekiz sayfadan oluşmaktadır. Necati Tosuner, Kambur

adlı bu kitabında yer alan “İki Gün” adlı öyküsü ile TRT Öykü Başarı Ödülü'nü kazanmıştır.

1.3.2.4. Sisli

Sisli adlı öykü kitabı 1977 yılında yayımlanmıştır. Eser yüz on altı sayfadan oluşmaktadır.

1.3.2.5. Necati Tosuner Sokağı

Necati Tosuner Sokağı, yazarın kendi adını verdiği öykü kitabıdır. 1983 yılında yayımlanan eser seksen sekiz sayfadan oluşmaktadır.

1.3.2.6. Çılgınsı

Çılgınsı, 1990 yılında yayımlanmıştır. Son baskısı 2012 yılında yapılan eser yetmiş sekiz sayfadan oluşmaktadır.

1.3.2.7. Bir Tutkunun Dile Getirilme Biçimi

Bir Tutkunun Dile Getirilme Biçimi, yazarın 1997 yılında yayımlanan öykü kitabıdır. Son baskısı 2012 yılında yapılan eser yüz dört sayfadan oluşmaktadır. Bir Tutkunun Dile Getirilme Biçimi adlı öykü kitabında yer alan “Armağan” adlı öyküsü yazara Haldun Taner Öykü Ödülü'nü kazandırmıştır.

1.3.2.8. Güneş Giderken

Güneş Giderken, 1998 yılında yayımlanan öykü kitabıdır. Son baskısı 2012 yılında yapılan öykü kitabı, Necati Tosuner'e 1999 yılında Sait Faik Hikâye Armağanı'nı kazandırmıştır.

1.3.2.9. Yakamoz Avına Çıkmak

Yakamoz Avına Çıkmak, yazarın 2007 yılında yayımlanan son öykü kitabıdır. Yazarın 2001-2006 yılları arasında yazdığı öykülerini barındıran eser seksen bir sayfadan oluşmaktadır.

1.3.3. Çocuk Kitapları

1.3.3.1. Keleş Osman Evden Kaçıyor

Keleş Osman Evden Kaçıyor, yazarın yayımlanan ilk çocuk kitabıdır. 1977 yılında yayımlanmıştır.

1.3.3.2. Keleş Osman'ın "Tarih"le Başı Dertte

Keleş Osman'ın "Tarih"le Başı Dertte adlı eser yazarın ikinci çocuk kitabıdır. Keleş Osman Evden Kaçıyor gibi bu eser de 1977 yılında yayımlanmıştır.

1.3.3.3. Dayım Balon Olmuş

Dayım Balon Olmuş, yazarın 1978 yılında yayımlanan çocuk kitabıdır.

1.3.3.4. Arda'nın Derdi Ne?

Arda'nın Derdi Ne?, 2011 yılında yayımlanan çocuk kitabıdır. Necati Tosuner, yaklaşık otuz üç yıl sonra yeniden çocuk kitabı yazmıştır. 'Arda'nın Derdi Ne?' adlı eser 2011 yılında Türkan Saylan Jüri Özel Ödülü'nü kazanmıştır.

1.3.3.5. Dur Bakalım Petek

Dur Bakalım Petek, Necati Tosuner'in yayımlanan son çocuk kitabıdır. 2011 yılında yayımlanmıştır.

1.3.4. Denemeleri

1.3.4.1. Elde Kitap

Elde Kitap, yazarın ilk ve tek deneme kitabıdır. Yazar tüm denemelerini bu eserinde bir araya getirmiştir. İlk baskısı 2005 yılında yapılan eser üç yüz kırk altı sayfadan oluşmaktadır. Necati Tosuner, Elde Kitap adlı deneme kitabı ile 2006 yılında Ömer Asım Aksoy Deneme Ödülü'nü kazanmıştır.

1.3.5. Oyunları

1.3.5.1. Fareli Sokağın Kızı

Fareli Sokağın Kızı, yazarın 1991 yılında yazdığı tek oyunudur. Yayımlanmamıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. Necati Tosuner'in Birinci Evre Romanlarında Yapı ve Tema

2.1. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Anlatıcı, romanın en temel unsurlarından birisidir. Romanı okuyucuyla buluşturan kişidir. Okuyucu romanda geçen her olayı bir anlatıcının ağzından duyar. Onun bakış açısından olaylara bakar. Yazar, metni oluşturmadan önce anlatımı hangi bakış açısıyla ve kimin ağzından yapacağına karar verir. Bu kararı verdikten sonra olaylar ve karakterler de bakış açısına göre şekillendirilir ve okuyucuya yansıtılır. Anlatıcı aynı zamanda romandaki diğer unsurları belirleyen bir özelliğe sahiptir. Çünkü romanın yapısını oluşturan olay örgüsü, zaman ve mekân gibi unsurlar anlatıcıya göre şekillenir.

“Roman sanatı, esas karakteri itibariyle anlatılacak bir ‘hikâye’ ile bu hikâyeyi sunacak bir ‘anlatıcı’ya dayanır. Bu durumda ‘hikâye’ ile ‘anlatıcı’, bir anlamda roman denilen yapının iki temel (olmazsa olmaz) unsurudur. ‘Anlatıcı’, roman denilen anlatı türünün temel unsuru, aynı zamanda en etkili figürüdür. Roman onun etrafında kurulur, kurgulanır. O olmadan hikâyeyi anlatmak, olayları nakletmek ve olayların akışında rol alan figürleri tanıtmak mümkün olmaz. Çünkü o anlatı dünyasının hem ‘yapıcı’, hem de ‘yansıtıcı’ unsurudur. Anlatıcı, anlatının hayata en yakın elamanıdır; okuyucunun kulağına ilk önce onun sesi ulaşır ve okuyucu onun sıcak çağrılılarıyla anlatı dünyasına yönelir” (Tekin, 2010: 17)

Bakış açısı ise: *“Anlatma esasına bağlı metinlerde vak’a zincirlerinin ve bu zincirin meydana gelmesinde kullanılan mekân, zaman, şahıs kadrosu gibi unsurların kim tarafından görüldüğü, idrâk edildiği ve kim tarafından, kime nakledilmekte olduğu sorularına verilen cevaptır.” (Aktaş, 2015: 71)*

Anlatıcı romanı okuyucu ile buluşturan kişidir. Onun için yazar ilk önce romanında hangi anlatıcı bakış açısını kullanacağını tespit etmelidir. Çünkü romanın diğer unsurları da seçilen anlatıcıya göre şekillenecektir. *“Bir romancı, tıpkı bir mimar gibi, anlatımı gerçekleştirecek kişiyi (anlatıcıyı), bu kişinin konumunu (duracağı yeri) ve yine bu kişinin, olaylara, hangi noktadan ve nasıl bakacağını (bakış açısını)*

belirlemek zorundadır. Zorundadır; çünkü, roman denilen sistemi oluşturan diğer elemanlar bundan sonra devreye girecek ve bakış açısının konum ve işlevine göre anlam kazanacaktır. (Tekin, 2010: 49)

2.1.1. Sancı... Sancı... Romanında Anlatıcı ve Bakış Açısı

Sancı... Sancı... romanında yazar tanrısal (hâkim) bakış açılı anlatıcıyı kullanır. Tanrısal bakış açılı anlatıcı roman boyunca karakterlerin zihinlerinden geçirdiklerine, hissettiklerine ve geçmişte yaşadıklarına hâkimdir. Roman boyunca yaşanan olayları, geçmişte yaşanmış ve gelecekte yaşanacak olayları tanrısal bakış açılı anlatıcıdan öğreniriz.

“Temel karakteri itibariyle ‘her şeyi bilme’ esasına dayanan tanrısal bakış açısı, yazara geniş imkânlar sunmaktadır. Böyle bir imkânla donatılmış anlatıcı figür, âdeta ‘tanrı gibi’, her şeyi bilir, görür, sezer; geçmişten ve gelecekte haberler verir. Kelimenin tam anlamıyla o, her şeyin üstünde ve her şeye hâkimdir. O, tanrısal konumu itibariyle hem anlatı dünyasındaki karakterleri, hem de anlatının dışında kalan okuyucuyu yönlendirebilir. İsterse kahramanların zihinlerine, iç dünyalarına girer, gizli kalmış düşünce ve duyguları dışa vurabilir. Hatta olayları hızlandırıp yavaşlatabilir.”(Tekin, 2010: 50)

Tanrısal bakış açılı anlatıcı *Sancı... Sancı...* romanının başkişisi olan Osman’ın yaşadığı düşünce karmaşasını tüm ayrıntılarıyla bilir. Okuyucu, Osman’ın içinde bulunduğu duyguları ve düşünce karmaşasını romanda her şeye hâkim olan anlatıcının bakış açısından öğrenir.

Osman’ın içinde bulunduğu duygu karmaşası tanrısal bakış açılı anlatıcı tarafından romanda şu şekilde anlatılır: *“Petra’yi -henüz- seviyor olmasa gerek. ‘Seviyorum’ dedi mi kendine? Demedi. Sevmek istiyor da sayılmaz. Korkuyor mu? Belki. Evet, -yine de- ateşle oynamayı seviyor olmalı. Acı çekmeyi seviyor belki. Acı çekmeyi...”* (s. 39)

Yine başka bir bölümde Osman’ın düşünceleri her şeye hâkim anlatıcı tarafından şöyle aktarılır: *“Eskiden olduğu gibi insanlar üstüne düşünmeyi artık seviyor sayılmaz, insanlar üstüne kötü düşünüyor olmayı istemiyor belki. Sanki kendine hiç de yakıştırmazmış gibi kaçınıyor insanlara kızmaktan. Savaşmayı –henüz bırakmış değil*

ya, savaşmış olmak- bu çabayı hiç değilse gösterebilmiş olmak- sanki eskisi gibi önem taşıyor. Yenilgiden usanmışlığın gizlenir yanı kalmamış. Ve savaşmayı da yakında bırakacakmış gibi bir sezgi...”(s.124)

Tanrısal bakış açılı anlatıcı romanda sık sık iç çözümleme ve iç monolog yöntemlerinden faydalanarak kahramanların akıllarından geçen düşünceleri yansıtır. Tanrısal bakış açılı anlatıcı Ulrike’in düşüncelerini, içinde bulunduğu duyguları ve çektiği acıları tüm ayrıntılarıyla bilen ve okuyucuya yansıtan bir kimliğe sahiptir. Ulrike’in bir parkta uzanırken içinde bulunduğu duyguları iç çözümleme tekniğini kullanarak bize şöyle aktarır: *“Gelip çimenliğe kendini attığındaki o demir kıskaç burukluğu yok şimdi içinde. Sanki her şeyi unutmuştu. Sanki silinmişti her şey. Görmeden bakılan, sanki pek dağınık olan her şey yavaş yavaş yerini buldu. Biçim ve renk aldı. Ak kalmış bir parça var. Unutulmuş gibi. Cam kırığı kesmiş gibi. Camın kırılışıyla duyulan korku.. sonra sessizlik.. çok sonra kesik yerinde bir yanma..gibi. Gölden ve alandan uzakta, parkın gölgeli bir kıyısında, dizlerini karnına çekmiş, kolları bağlı, duruyor öyle. Unutulmuş bir şeyi alını ovuştursa bulacakmış gibi.” (s.44)*

Roman karakterlerinin tüm düşüncelerine hâkim olan anlatıcı Petra’nın düşüncelerini ve içinde bulunduğu duygu karmaşasını iç monolog ve iç çözümleme tekniklerini kullanarak bize şöyle aktarır: *“Sürekli böyle evli olmak mı Petra’yı tedirgin ediyor? Yoksa bilmiyor mu? Belki de bilmekten kaçınıyordur. En küçük şey olsun ardından atışıyorlar Günter’le. Çoğunluk, ‘Aman bu karı takımı değil mi!..’ aldırmazlığı ve hoşgörüsünde Günter. Petra bunu sezince daha da kendiyle kalıyor. Kendiyle kalmayı oysa hiç sevmiyor Petra. Çok yanlış bir şey yapıyor Günter, eğer Petara’yı kendine bırakmakla bir şey yitirmekte olduğunu anlamıyorsa. Sonu seçilmemiş uzun bir yolculukta sayıyor Petra kendini. Deniz yolculuğu olsun. Karaya ne zaman varılacağı bilinmeyen, hangi karaya varılacağı bilinmeyen bir yolculuk... Yolculuk, Petra için başlangıçtaki ilginçliğini yitirdi. Bunu bilmek kaygılandırıyor onu. Yolculuk sanki yavaş yavaş önemini de yitiriyor gibi. Buysa, içini karartıyor Petra’nın. Günter de sanki hiçbir şey sezmiyor mu?” (s. 48)* Anlatıcının bu teknikleri kullanması kahramanlar ile okuyucu arasındaki iletişimi güçlendirmesi açısından önemli bir işlev üstlenir. Okuyucu, kahramanlarının ruh hallerinin en açık şekilde ortaya çıkarıldığı bu bölümlerde kahramanları daha yakından tanıma fırsatı bulur.

Romanda anlatıcı, zaman zaman parantez içindeki ifadelerle araya girip okuyucuya bir şeyleri sezdirmeye çalışır. Bu noktalarda tanrısal bakış açılı anlatıcı kendisini çok net hissettirir. Peter ile Hasan'ın konuşmaları verilirken anlatıcı parantez içinde araya girer. *“Benim üç çocuk var. Yarın bana iş gerek...” Peter bir bakmıştır Hasan'a. (Yok bakıp kalmışlığı oyunculuğundan değil.) (s. 7)* Tanrısal bakış açılı anlatıcı Petra ile Günteri tanıtırken de parantez içinde araya girerek bize bir şeyleri sezdirmeye çalışır. *“(Bu Petra, -bir yüzük fazlasıyla.) ... (Bu Günter, -iki diş dolgusu ve bir yüzük fazlasıyla) ... (Petra'nın her şeyi: Arkadaşı, sevgilisi, erkeği...)” (s. 9)*Anlatıcı, bu bölümde parantez içinde araya girerek Petra ile Günter'in yakın zamanda evleneceği düşüncesini okuyucuya sezdirmeyi amaçlar.

Tanrısal bakış açılı anlatıcı sınırsız bilme yetisiyle Osman ile Petra'nın birbirlerine söylemek istedikleri ama söyleyemedikleri düşüncelerin hepsini bilir. Bu düşünceler okuyucuya şöyle aktarılır: *“Sonrasını söylemedi Petra. 'Korkuyorum.' diyecekti. Demedi. Korkacak bir şey bulunmasın mı istedi? Osman'sa bilmekliği konusunda Petra'nın daha karar veremediği bir şeyi ona sormaktan kaçındı. ... 'Beni bırakma!' demedi Osman.” (s.128)*

Tanrısal bakış açılı anlatıcı romanda sık sık kahramanların düşüncelerini yansıtarak onların iç dünyalarında yaşadıkları duygulanmaları okuyucuya aktarmaya çalışır. Romanda Petra'nın düşünce dünyası şu cümlelerle yansıtılır: *“Susuyor Petra. Derin bir şey duyuyor. Üzünç olmayan, üzünç olmasını istemediği, nereden, nasıl geldiğini, niçin böyle biçimlendiğini bilemediği ve Osman'dan gizlemekte özellikle titizlendiği bir sıkıntıyla dudak derisini kemiriyor, susuyor Petra. ... Kolunu sarmıştı Petra, kıpırdamaya çekiniyordu Osman. Sevinçti. Yanında Petra'nın bulunuşuyla, umutla biçimleniyordu sevinç. Ve sevincin ardından uyku kaçırان bir yer geliyordu. Yitirmek korkusuydu. 'Sonu yok...' saymaktı. Sabah, kaygıydı. Niçin sonu yoktu? Sanki sonu yoktuysa ne olurdu? Az önce yaşanmışla, düşünmüş ve az önce gerçekleşmişle sanki niçin yetinemiyordu? Kızıyordu kendine. 'Yaşanılmış olan, yaşanmıştır.'a kendini kaptırılmış adama ne oluyordu? Sabahı düşünmeyi yasakladı ve güçlkle uyuyabildi.” (s.224)*

Tanrısal bakış açılı anlatıcı romandaki karakterlerin hangi düşüncelerden dolayı nasıl duygular içinde olduğunu, birbirleri hakkında ne düşündüklerini tüm ayrıntılarıyla bilir. Romanda İsmail ile Kazım'ın düşünceleri anlatıcı tarafından sırasıyla şöyle

aktarılr: “*Tramvaydan inilince şöyle bir bakışıyorlar. Sanki ne yöne gideceklerini şaşırımış gibi duraksıyorlar. İsmail, gözlerini kaçırımış gibi oluyor. Çözemiyor Kazım, İsmail’in sıkıntıyı gizlemeye çalışan yüzüne bakıyor. Soracakken tutuyor kendini. Kendini tutunca da içinde bir sancı oluyor. Sanki İsmail’den borç para isteyecekmiş, sanki o da bunu sezmiş de, elini cebine atmaya hiç de niyeti yokmuş bir İsmail...*” (s. 277) “*Kazım yanılmıyor. İsmail elini cebine sokmaya hiç de niyetli değil. Bir bezginliği yaşıyor, iyilik edeyim derken kötülüğe yol açacağı kaygısından doğan bir bezginlik...*(s.277)

Tanrısal bakış açılı anlatıcı mekân tasviri yaparken de sınırsız bilme yetisinin tüm imkânlarından yararlanır. Dassel Sokağı’nı tanıtan anlatıcı buranın nasıl bir sokak olduğunu, burada nasıl insanların oturduğunu tüm ayrıntılarıyla okuyucuya aktarır: “*Kısa bir sokak Dassel Sokağı. Hemen de demiryolunun yanında. Uçlarının açıldığı Dörtüol ağızlarında köprü üstünden trenler geçiyor. Sokağın güneş almaz dar olan bu kaldırımı, yer yer, demiryolunun kaba taş örtülü duvarlarıyla sınırlı. Birer ikişer odalı kiraya verilen bu omuz omuza, bakımsız evlerde yabancı işçiler ve –üniversiteye yakınlığı nedeniyle- öğrenciler oturuyor. Güney İstasyonu’nun bulunduğu baştaki tramvay durağı da sokağın adını taşıyor. Ve çoktan iflasla kapanmış havasına bürünmüş bir antika onarım dükkânı, az bir bakınca, pek de yakışıyor sokağa. Biraz daha bakınca daha da iyi yakışıyor.*” (s. 8)

2.1.2. Yalnızlıktan Devren Kiralık Romanında Anlatıcı ve Bakış Açısı

Yalnızlıktan Devren Kiralık romanında çoğul bakış açısı kullanılmıştır. Romanın genelinde yazar tarafından tanrısal (hâkim) bakış açılı anlatıcı kullanılır. Bazı bölümlerde ise kahraman (ben) bakış açılı anlatıcı devreye girer. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanında tanrısal bakış açılı anlatıcı olayların öncesini ve sonrasını bildiği gibi kahramanların iç dünyalarına da tamamen hâkimdir. Tanrısal bakış açılı anlatıcı iç monolog ve iç çözümlene yöntemlerini kullanarak kahramanların iç dünyalarını da başarılı bir şekilde yansıtır.

Tanrısal bakış açılı anlatıcı sınırsız bilme yetisiyle daha yaşanmamış bir olayı okuyucuya sezdirmeye çalışır. “*Kimin aklından geçerci ki, Ekrem’le Beyhan’ın birlikte geldikleri son gün olacaktış o hafta sonu.*” (s.9) Her şeye hâkim olan anlatıcı gelecekte yaşanacakları bildiği için daha romanın ilk bölümlerinde böyle bir ifade kullanarak yaşanacak olumsuzlukları sezdirmeye çalışmıştır.

Sınırsız bilme yetisiyle donatılmış tanrısal bakış açılı anlatıcı romanda geçmişte yaşanmış ya da gelecekte yaşanacak bütün olayları bilir. Romanda Vildan ve Orhan'ın vefat eden çocukları Osman'ın nasıl öldüğünü, o öldükten sonra Vildan ve Orhan'ın neler yaşadığını tanrısal bakış açılı anlatıcı şöyle anlatır: *“Tek çocukları Osman'ın ölümü üzerine, Vildan Teyze yeni bir çocuk sahibi oldu: Kocası, Orhan Enişte, o günden beri aralıksız hep içiyor. En çok da sabahları ona pek ağır geliyor oğlunun ölümü. Evet öldürülüşü!.. Hele, katilin bulunamayışı... Okulun karşısındaki durak. Bekleşen kalabalık. Kentin bir işlek anayolu. O iblis. O şeytan. Durağa dalan siyah araba. Feryatlar. Çıglıklar.”* (s. 33)

Yalnızlıktan Devren Kiralık romanında bazı bölümler kahraman bakış açılı anlatıcının gözünden anlatılır. Romanın başkişisi olan Ekrem, aynı zamanda romanın bazı bölümlerinde anlatıcı olarak karşımıza çıkar. Romanda Kadir ile Tuğçe'nin Ekrem'in evine geldiği an, Ekrem'in bakış açısından şu cümlelerle aktarılır: *“Asansör müthiş bir sarışın çıkıyor. Ardından da ağız kulaklarında olarak Kadir görünüyor ki, o anda ilahi adalet gerçekleşiyor ve aralıktaki ışık sönüyor. Domuzuna açmıyorum kapıyı. Kadir, deliler gibi düğmeyi aranırken sarışın güzel, kapının aydınlığına, bana doğru yürüyor. Kadir düğmeyi bulduğunda, bense kapıyı çoktan ardına kadar açmış oluyorum.”* (s.63)

Romanda tanrısal bakış açılı anlatıcı Kadir, Oya ve Tuğçe gibi karakterlerin sık sık düşüncelerini yansıtır. Tanrısal bakış açılı anlatıcı sınırsız bilme gücü sayesinde kahramanların akıllarından geçen düşünceleri bilir. İç monolog ve iç çözümleme yöntemlerinin kullanıldığı bu bölümler okuyucuya farklı bakış açıları ile olaylara bakma imkânı sağlar. Bu bölümler aynı zamanda romanı monotonluktan çıkarır ve okuyucuya kahramanları daha yakından tanıma fırsatı sunar.

Tanrısal bakış açılı anlatıcı iç çözümleme ve iç monolog yöntemlerini kullanarak Kadir'in düşüncelerini şu şekilde yansıtır: *“Kadir, Ekrem'den anlayış bekliyordu. Yoksa, ‘Biraz gelsene moruk...’diyerek onu içeri çeker, ‘Sen biraz toz ol, arkadaş...’ diyebilirdi. Bunu yapmıyordu, çünkü Ekrem'in işini kolaylaştırmış olacaktı. ‘Hayırefendim, olmaz öyle şey...’ diye kestirip atardı. Sonra da dinle artık, aile düzeni.. Pervin..çocuklar...* (s.67)

Sınırsız bilme yetisiyle donatılmış tanrısal bakış açılı anlatıcı bir başka bölümde iç çözümleme ve iç monolog yöntemlerini kullanarak Ekrem'in aklından geçenleri,

içinde bulunduğu düşünce karmaşasını okuyucuya şöyle aktarır: “Sanki Gülşen’i bekliyor değildi Ekrem. Gülşen’in nikâha birlikte gitme önerisinin de yalnızca düz bir anlamı vardı sanki. Göğsünü de emdirtmemişti Gülşen. Tokat atar gibi de olmamıştı Ekrem’in ağzına memesini dayaması. Körçeşme de bir şey mi diyordu? Hayır. Yok Efendim! Kim mi Körçeşme yanında duruyordu? Mermerleşen mi kimdi? Bir yontu gibi mi duruyordu? Cep telefonunu bile vermiş gibi mi duruyordu? Düğün sahibi gibi mi giyinmişti? Damat, yavaş yavaş soyacaktı Burcu’yu. İlk kez mi çırpıplak olacaktı Burcu? ‘Benimle sevişmeyi ne zaman düşündün?’ diye mi soracaktı Gülşen? Başkalarının yanında mı soracaktı? Başkaları ne yapacaktı? Kim daha çok gülecekti? Damadın şeyine kim bakacaktı, -ayağına! Biri ‘Tuğçe!’ mi dedi? Kim dedi? Kimdi Tuğçe? Kim kimin evini öğrenmişti? Ev, ‘Beni öğrendi!’ demiş miydi? Tuğçe’yi bilseydi ne yapardı Gülşen? Gelir miydi? Bekletir miydi? Gelmez miydi?” (s.105)

Tanrısar bakış açılı anlatıcı başka bir bölümde ise Tuğçe’nin aklından geçen düşünceleri şöyle yansıtır: “Ne güzel konuşuyordu Kadir Bey! O da çok yakışıklıydı. Hayır hayır, kendine haksızlık etmemeliydi. Sahi, ne güzel bir gündü, değil mi? Bunu Kadir Bey’e borçluydu. Demin, öyle oturup duruyordu burada. Bir yelek görmüştü, karar verememişti. Onu düşünüyordu. Sonra... A! Kadir Bey... Ne güzel olmuştu! Kadir Bey’in telefonunu alabilir miydi?.. En kısa zamanda hemen arayacaktı. Hemen. En kısa zamanda.” (s. 52)

Tanrısar bakış açılı anlatıcı romanda yer alan kahramanların tüm özelliklerini bilir. Pervin, romanda tanrısar bakış açılı anlatıcının sınırsız bilme yetisiyle şöyle tanıtılır: “Pervin, ‘ışkadını’ havasında! Yok, poz olsun diye değil, yalnızken de öyledir. Titizlik..kanına girmiştir onun. En nefret ettiği şey ‘toz’dur. Bir yerde toz varsa, nasıl titizlenirsen titizlen toz yine varsa, işte o zaman delirir Pervin... Pervin’in babası Şevki Bey, posta dağıtıcısıydı. Adamcağızın kısa bir yaşlılığı olmuştu, o da dağıtıcılığın güçlüklerini ve erdemini anlatmakla geçmişti. “ (s. 69-71)

Tanrısar bakış açılı anlatıcı romanda yer alan mekânları tasvir ederken de ön plana çıkar. Romanın önemli mekânları arasında yer alan Erguvan Çocuk Yuvası tanrısar bakış açılı anlatıcı tarafından şöyle tasvir edilir: “Alt kattaki büyük salon, kışın oyun yeri. Büyük duvarda, bir sirk görünümü var. Yer, boydan boya halı. Devrilemeyecek irilikte iki saksı, pencerenin iki yanında. İçinde devetabanı olan saksılara dokunmak yasak, -insanlar bitkileri de korumalı. Perdeler –elbette- erguvan.

Üst kata çıkan tahta merdiven ve gömme dolaplar da aynı. Her çocuğa yetecek oyuncak var dolaplarda. Bir de özel günler için gerekli araç gereç... Bayraklar, palyaço giyimleri, dekor perdeleri... Sınıf da bu katta. Mutfak da. (s, 23)

2.1.3. Bana Sen Söyle Romanında Anlatıcı ve Bakış Açısı

Bana Sen Söyle romanı da yazarın ilk iki romanında olduğu gibi tanrısal (hâkim) bakış açısıyla kaleme alınmıştır. Tanrısal bakış açılı anlatıcı geçmişte yaşanmış ya da gelecekte yaşanacak tüm olayları bilir. Karakterlerin tüm özelliklerine hâkimdir. Onların geçmişte neler yaşadığı, hangi özelliklere sahip olduğu, olaylar karşısında nasıl düşündüklerini sınırsız bilme yetisiyle okuyucuya aktarır. Tanrısal bakış açılı anlatıcı roman boyunca yazara geniş imkânlar sağlar. Yazar, bu imkânlardan roman boyunca başarılı bir şekilde faydalanır.

Salim Bey'in evini açmak için gelen anahtarcının eskiden nasıl birisi olduğunu, şimdi ise çok değiştiğini tanrısal bakış açılı anlatıcı sınırsız bilme yetisiyle şöyle aktarır: *"Herkes ve her şeye merakla bakardı eskiden. İçi öyle atardı. Oysa şimdi... Sanki merak edecek şey mi yok?.. Var da, artık kendisi mi pek uzağında kaldı merak edilen şeylerin?" (s.4)*

Kahramanların iç dünyasına da hâkim olan tanrısal bakış açılı anlatıcı romanda Zeynel Bey'in ne düşündüğünü, neye inanmak istediğini şöyle aktarır: *"Yine de, içindeki umudun körelmesine izin vermemişti Zeynel Bey. Salim'in dalgınlığına gelmiş olacaktı canım... Çekmişti kapıyı, çıkmıştı... E, kilitlemeyi de unutmuştu işte... Kim bilir şimdi nerelerde 'tin tin' geziyordu... Hele öğrensindi olanı biteni, bu Zeynel'e neler demeyecekti bakalım!.." (s. 5)*

Tanrısal bakış açılı anlatıcı ilk iki romanında olduğu gibi *Bana Sen Söyle* romanında da iç monolog ve iç çözümleme yöntemlerini kullanarak kahramanların düşüncelerini okuyucuya aktarır. Anlatıcı Pınar'ın gizli kalmış duygularını, neyi düşünmediğini, hangi düşüncelerden sonra titrediğini, Aylin hakkında ne düşündüğünü bilir. Tanrısal bakış açılı anlatıcı Pınar'ın düşüncelerini okuyucuya şöyle aktarır: *"Babasının işyerine öyle dalgın dalgın -dolmuşta- giderken, dün olanları düşünüyor değildi Pınar. Sonra, Aylin'in babası olacak hayvanın o saldırışı, o öpmeleri..memesini zorla emmesi aklına gelince, titremişti sanki ve ürküntüyle bir bakınmıştı çevresine. İçinde bir burukluk duydu, çünkü başlayan 'Aylinsizlik' üzüyordu onu. Kendini*

suçlayacak, Aylin'i kurtarmaya yarayacak bir şey arıyordu ve bulamıyordu.”(s. 9)
Damla'yı arasa mıydı? Arayacak ne vardı, her yaz Çınarcık'ta değil miydi Damla?..
Sanki bir an Damla'yı aldı, Aylin'in görüntüsü üstüne koydu. Yarın Damla'yı görecek
olmak, çocuksu bir sevince dönüştü o anda. Aylin'i ve o yaşanılanı unutmaya benzeyen,
bir içten içe serinlik duydu. Saçlarını şöyle attı geriye..çantası sırtında, babasına
vereceği o 'muzip' armağanın paketini koyduğu torba elinde, mutluymuş gibi görünen –
ve yine de şöyle biraz durgun- bir yüz taşıyarak, yürüdü.” (s. 10)

Tanrısal bakış açılı anlatıcı romanda iç çözümleme ve iç monolog yöntemlerini kullanarak Nimet ve Okan'ın düşüncelerini de başarılı bir şekilde yansıtır. Tanrısal bakış açılı anlatıcı kahramanların düşüncelerini yansıtarak okuyucuyu da romanın içine çekmeyi amaçlar. Romanda Nimet ve Okan'ın düşünceleri şu cümlelerle yansıtılır: “İçeceksen, başka zaman da böyle içsen ya be adam! İçip de erkenden yatsan ya! Yatsan da uykunda böyle titresen ya! Gördün mü Kadir Bey?.. Kaç buçuk köşeliymiş dünya, gördün mü?.. Dur hele, dur aman! Oturup ağlamak.. ağlayıp karalar bağlamak yerine, bu sevinmeler de neyin nesi oluyor?.. Pervin tutar adamı boşarsa.. adam, sana nikah kıyar mı sanırsın?.. Nerden belli?.. Seni başından atmaz mı?.. İçi boşalmış çuval gibi.. işe yaramaz çul gibi atmaz mı seni!.. Gencini.. güzelini bulmaz mı?.. Nikahtı neydi ona kıymaz mı?.. O da artık verdi mi kucağına bir sığa!.. Hadi, sevin sen ya, n'oldun?.. Karardın mı?.. Karardın da, geceye mi döndün?.. Geleceğini mi gördün?..” (s. 452)

Damla'ya bakmış da, 'Bu kız seni beğenmedi!..' demişti Okan kendine. Ama bunun Okan için çok fazla önemi yoktu. Çünkü o da Damla kendisini beğensin diye gelmemişti Çınarcık'a. Haa, Pınar'ı Okan'la onun arasını yapmaya çalışıyor sanmasındı Damla!.. Olabilirdi. Yani, böyle sanmış olabilirdi. İyi de, niçin böyle düşünsündü ki?.. Düşünürse de düşünsündü..beğenmezse de beğenmesindi...’ (s. 424)

Romanda yer alan mekân tasvirleri de tanrısal bakış açılı anlatıcının sınırsız bilme yetisi ile okuyucuya aktarılır. Çınarcık'ta yer alan cevizlik şöyle tasvir edilir: “Cevizlik, kumsalın başladığı yerdeydi. Kışlık kasabanın sona erdiği yerdeydi bir bakıma da. Kıyıda, iki yapının arası kazıklar üstüne kalın tahta döşenerek denize doğru uzatılmıştı. Yoldan iki basamakla çıkıyordu ve denize doğru kazıklar artan yükseklikler kazanıyordu. Çatısı da epeyce yukarıdaydı. Eskiden tavanı yoktu. Tavan arası da. Bakınca çatı görünürdü. Kuşlarla baş edilemediği için, suntayla kapatıldı sonra.

Gerçekte lokanta olan, kumsaldan yandaki yapıdır. Üç dört masalık bir yer. Hava bozmazsa, içeride kimse oturmaz.” (s. 167-168)

Necati Tosuner’in incelediğimiz *Sanlı.. Sanlı..., Yalnızlıktan Devren Kiralık, Bana Sen Söyle* romanlarında anlatıcıyı genel çerçevede değerlendirdiğimizde Tosuner’in romanlarında tanrısal bakış açılı anlatıcıyı kullandığını görürüz. Yazar, sadece *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanının bazı bölümlerde kahraman anlatıcıyı kullanır.

Yazar, romanlarında tanrısal bakış açılı anlatıcının her şeyi bilme özelliğinden faydalanarak romanlarını kurgular. Tanrısal bakış açılı anlatıcı kahramanların geçmişte yaşadıklarını ve daha yaşanmamış tüm olayları bilir. Bu da yazara, romanın olay örgüsünü oluştururken önemli bir avantaj sağlar.

İncelediğimiz üç romanda da tanrısal bakış açılı anlatıcı kahramanları sınır bilme yetisiyle tanıtır. Tanrısal bakış açılı anlatıcı kahramanların geçmişte neler yaşadıklarını, içinde buldukları duygu ve düşünce karmaşalarının hepsine hâkimdir.

Tanrısal bakış açılı anlatıcı romanın olay örgüsünü oluştururken de yazara geniş imkânlar sağlar. Tanrısal bakış açılı anlatıcı incelediğimiz üç romanda da olay örgüsünü oluştururken sık sık geriye dönüş ve özetleme tekniklerini kullanır. Sınırsız bilme yetisiyle kahramanların geçmişte yaşadığı olayları kısaca özetleyip okuyucuya aktarır. Geçmişten ve gelecekte haber verme gücüne sahip tanrısal bakış açılı anlatıcı romanlarda bazen geriye dönüşler yaparak bazen de ileri sıçramalar yaparak olay örgüsünü oluşturur.

İncelediğimiz üç romanda da yazar tarafından tercih edilen tanrısal bakış açılı anlatıcı kahramanların zihinlerine ve iç dünyalarına girerek iç çözümleme ve iç monolog yöntemlerini kullanır. Tanrısal bakış açılı anlatıcı bu yöntemleri kullanarak kahramanların olaylar hakkındaki düşüncelerini başarılı bir şekilde yansıtır. Her şeye hâkim olan anlatıcının kahramanların düşüncelerini yansıtması okuyucuya yaşanan olaylara farklı açılardan bakma imkânı sağlar. Tanrısal bakış açılı anlatıcı aynı zamanda kahramanların iç dünyasında yaşadıkları çatışmaları da okuyucuya aktararak okuyucuyu romanın olay örgüsü içine çeker.

Yazarın birinci evre romanlarında tanrısal bakış açısının kullanmasını; romanın olay örgüsünü oluşturmada, kahramanları tanıtmada, kahramanların düşüncelerinin

yansıtılmasında, mekân tasvirlerinde yazara çok geniş imkânlar sağlamıştır. Yazar da romanlarında bu imkânlardan başarılı bir şekilde yararlanarak romanlarını oluşturmuştur.

2.2. Olay Örgüsü

Olay romanının en temel unsurlarından birisidir. Roman vaka halkalarının bir araya gelmesiyle oluşur. Olay örgüsü ise bu vaka halkalarının neden-sonuç ilişkisi içinde bir araya gelmesiyle oluşur. “*Öykü romanın temelidir; öykü yoksa roman da yoktur. Bütün romanların en büyük ortak yönü budur.*” (Forster, 2016: 64)

Romanda olay örgüsü Nurullah Çetin tarafından şöyle tanımlanır: “*Olay örgüsü, roman olaylarını anlamlandırma, aralarında birtakım bağıntılar kurma, ilişkilendirme faaliyetidir. Dolayısıyla olay örgüsü, romanı meydana getiren bütün unsurlar arasında organik ve anlamlı bir irtibata dayalı yapı kurmaktır yani romanı kurgulamaktır.*” (Çetin, 2015: 190)

Olay örgüsünün nasıl oluşturulduğu romanın yapısal temelinde büyük önem taşır. Olay örgüsünün oluşturulması tamamen yazarın seçimine bağlıdır. Yazar, olay örgüsünü ister bütün olayları doğrusal bir düzlemde kronolojik bir sırayla anlatarak, isterse de kronolojik akışı bozarak geriye dönüşler ya da ileriye sıçramalar yaparak oluşturur. “*Hayatta olaylar peş peşe sıra ile dizilir, roman ise olayları, hayattaki sırayı izleyerek anlatmaz; onları kendine özgü düzenler. Kâh özetleyerek kısaltır, kâh olduğu gibi verir, kâh sırasını değiştirir vb. Bu ham madde romanda olay örgüsüne dönüştürülürken, sanatın gereklerine göre, hayatta rastladığımız yapay bir biçimde düzenler. Bundan ötürü alışılmışı kırıncı, özellikle olay örgüsüdür. Şiirde dil nasıl özel düzenlenişi ile kendi kendini sergiliyorsa, roman da olay örgüsü ile kendi vücuda gelişini, kendi duruşunu anlatır.*” (Moran, 1981: 173)

2.2.1. Sancı.. Sancı... Romanında Olay Örgüsü

Sancı.. Sancı... romanı, ayrı ayrı numaralandırılan iki ana bölüme ayrılır. Bu bölümlerden birincisi otuz dokuz, ikincisi ise otuz bir kısımdan oluşmaktadır.

Necati Tosuner, birçok öyküsünde olduğu gibi bu romanında da sancılı insanları anlatır. Romanın olay örgüsü Almanya'daki bir grup insanın yaşama çabası üzerine kuruludur. Roman genelinde maddi kaygılardan çok duygusal sıkıntılar söz konusudur.

Romanda Almanya’da yaşayan Türkler anlatıldığı kadar, onlarla bir şekilde yolları kesişen Almanlar da anlatılır.

Romanda yer alan kişilerin neredeyse tamamı hayatlarından memnun değildir. Hepsi farklı bir dertlerinden dolayı sancılı bir hayat yaşar. Kimi istemediği halde hamile kalmış, kimi yıllarca çocuk istemesine rağmen çocuk sahibi olamamış, kimi evlendikten sonra kocasının ona karşı davranışlarının değişmesinden ve onu dövmesinden yakınır, kimi fabrikada çalışırken kaza geçirip hayatını kaybeder, kimi işinden ve yaşamından memnun değil, kimi gurbette çocuklarından ayrı yaşamak yerine köyüne geri dönmek ister.

Sancı.. Sancı... romanı, ilk önce bağımsız hikâyeler şeklinde başlar. Her bölümde farklı vaka halkaları anlatılır. Daha sonra bu bağımsız vaka halkaları bir yerlerde kesişir. Bazı bölümlerde farklı vaka halkaları birbirinin içine geçer.

Romanda olay örgüsü tek zincir halinde devam etmez. Sancı... Sancı romanının olay örgüsü çok sayıda vaka halkasının bir araya gelmesiyle ortaya çıkar. Bunların en önemlisi Osman ile Petra’nın aşkıdır. Hasan ile Ayşe’nin yaşadıkları, fabrikada yaşananlar, Jutta Teyze ve Ulrike’in yaşadıkları, Kazım’ın Emine’yi istemesi, Peter ile Susanne arasında yaşananlar olay örgüsünü oluşturan diğer önemli vaka halkalarıdır.

Romanın olay örgüsü Osman ile Petra’nın aşkı üzerine kurulur. Osman, Almanya’ya okumak için gelmiş kambur bir öğrencidir. Dieter’in yerinde karşılaştığı Petra’ya âşık olur. Birkaç buluşmanın ardından Petra da Osman’a karşı bir şeyler hissetmeye başlar. Onun yanında kendini huzurlu hisseder. Petra, Osman ile tanıştığında Günter ile sevgilidir ve yakın bir zamanda onunla evlilik planı yapmaktadır. Osman, Petra ve Günter arasındaki ilişkiler ağı romanın ana vaka halkasını oluşturur.

Osman ve Günter aynı kadına âşık iki gençtir. Aralarında Petra’ya sahip olma konusunda bir çatışma yaşanır. Romanın sonunda ise Petra, hem Osman’dan hem de Günter’den ayrılır. Petra’nın Osman’dan ayrılma sebebi daha çok Osman’ın kambur oluşudur. Osman’dan ayrılan Petra artık Günter ile de görüşmek istemez. Çünkü Osman, onun bazı gerçeklerin farkına varmasını sağlamıştır. Günter’in davranışları Petra için artık dayanılmaz bir hal almıştır.

Osman ile Petra'nın aşkının nasıl sonuçlanacağı olay örgüsünün ana düğüm noktasını oluşturur. Osman ile Petra arasında neler yaşanacağı okuyucuda büyük merak uyandırır. Osman'ı bazen umutlandıran çoğu zaman da umutsuzluğa düşüren bu aşk en sonunda ayrılıkla sonlanır.

Sanclı.. Sanclı.. romanında bir diğer önemli vaka halkasını Hasan ile Ayşe arasında yaşananlar oluşturur. Hasan ve Ayşe arasında Türkiye'ye geri dönme ve Almanya'da kalma konusunda çatışma yaşanır. Almanya'da Peter ile çöpçülük yapan Hasan işinden ve Almanya'da yaşamaktan oldukça memnundur. Memleketinde iş bulamamaktan yakınır. Hasan'ın eşi Ayşe ise Almanya'da olmaktan memnun değildir. Sürekli köyüne geri dönmek ister. Çocuklarını köyde bırakmanın vicdan azabını yaşar. Neredeyse her akşam Hasan'a köylerine geri dönmeyi teklif eder. Ama Hasan köye geri dönmek yerine gelecek yaz çocuklarını da yanlarına alarak Almanya'da kalmayı düşünür. Hasan ile Ayşe'nin yaşam hikâyesi de kötü sonla biter. Fabrikada geçirdiği bir kaza sonucu ağır yaralanan Ayşe hastanede hayatını kaybeder.

Ömrü boyunca çocuk sahibi olamayan ve bir yıl önce eşini kaybeden Jutta Teyze ve Manfred tarafından hamile bırakıldıktan sonra terk edilen Ulrike'in yaşadıkları da olay örgüsünde önemli bir vaka halkası olarak karşımıza çıkar. İstemediği halde hamile kalan Ulrike kendi içerisinde çocuğu doğurup doğurmamak arasında çatışma yaşar. İçten içe Manfred'in bunu bilerek yapmış olabileceği düşür. Bazen Manfred'in ona geri döndüğünü hayal eder. Roman boyunca Ulrike ile Manfred arasında yaşananlar geriye dönüşlerle okuyucuya aktarılır.

Romanda ayrıca Jutta Teyze ile Ulrike arasında çocuk sahibi olma konusunda bir çatışma yaşanır. Jutta Teyze hayatı boyunca çocuk sahibi olma hevesiyle yaşamış ama bir çocuğa sahip olamamıştır. Ulrike ise çocuk sahibi olmayı istemediği halde hamile kalmıştır ve hamile kaldığı için çok üzgündür.

Romanın sonunda ise iki vaka halkası birleşir. Romanın başkişisi olan Osman ile Ulrike bir otobüste karşılaşır. Daha önce bir içki evinde karşılaştığı ortaya çıkan çift birlikte Ulrike'in evine gider. Osman için yeni bir umut doğar.

Romanın olay örgüsünde dikkat çeken bir diğer nokta romanın iki önemli vaka halkasının kahramanları olan Osman ve Hasan'ın yollarının Remzi Bey'in dükkânında kesişmesidir. Osman ile Hasan'ın karşılaşmaları iki vaka halkasının birbirinin içine

geçmesi bakımından önemlidir. Yazar ilk bakışta birbiriyle hiçbir alakası olmayan kahramanları bazı bölümlerde bir araya getirerek vaka halkalarının birleşmesini sağlar. Remzi Bey'in dükkânına Osman iş istemek için, Hasan ise babasına bir radyo almak için gelmiştir. İkisi de Remzi Bey'den bekledikleri yardımı görmemiş ve hayal kırıklığı ile oradan ayrılmıştır. İstasyonda beklerken Hasan, Osman'ın durumuna acımış ve ona bir miktar para vermiştir.

Sanclı.. Sanclı... romanında bir diğer önemli vaka halkasını Kazım ile Emine'nin arasında yaşananlar oluşturur. Kazım ile Emine görücü usulüyle tanışmışlar ve birbirinden hoşlanmışlardır. Emine utangaç bir kız olduğundan söylemeye çekinse de Kazım'dan ne kadar hoşlandığı her halinden bellidir. Kazım'ın kendisini istemeye geleceğini öğrendiği andan itibaren sürekli hayaller kurar. Kazım ile Emine'nin ilişkisinin nasıl sonlanacağı da romanın sonuna kadar belli olmayan okuyucuda merak uyandıran düğüm noktalarındandır.

Emine'nin abisi ilk başta kardeşini Kazım'a vermeyi düşünür, ama daha sonra Kazım'ın daha önceden Alman bir kızla ilişkisi olduğunu öğrenince Emine'yi Kazım'a vermekten vazgeçer. Emine ile Kazım'ın hikâyesi de hayal kırıklığı ve umutsuzlukla son bulur.

Peter ile Susanne arasında yaşananlar da *Sanclı.. Sanclı...* romanının olay örgüsünün oluşmasında dikkat çeken bir vaka halkasıdır. Peter, Osman ile birlikte çöpçülük yapan Alman bir işçidir. Susanne ile evlilikleri büyük bir çıkmaza girmiştir. Kendini sürekli duygusal bir boşlukta hisseden Peter, son zamanlarda eve sürekli içkili gelir. Peter'ın eve sadece uyumaya geliyor olması Susanne'yi iyice çileden çıkarır. Neredeyse her gün tartışmaya başlarlar.

Hayatından memnun olmayan Peter, işini ve evliliğini devam ettirme ile her şeyi bırakıp çekip gitme arasında çatışma yaşar. Romanın sonunda Peter, her şeyi bırakıp giderek yeni bir hayata başlamayı tercih eder. Bavulunu alarak bir tren istasyonuna gider. Nereye ve ne yapmaya gideceği ise belli değildir. Peter ile Susanne'nin ilişkisi romanda yer alan diğer birçok ilişki gibi ayrılıkla sonlanır.

Necati Tosuner, romanın olay örgüsünü oluştururken geriye dönüş ve özetleme tekniğinden sık sık yararlanmışır. Yazar geriye dönüş tekniğinden daha çok okuyucunun merakını canlı tutmak ve okuyucuyu da romanın kurgusu içine çekmek için

yararlanmıştır. Örneğin; Osman'ın Petra ile tanışmadan önce neler yaşadığı, Reyhan ile Hamza'nın nasıl evlendiği, Jutta Teyze'nin Herbert ile nasıl nişanlandığı, geriye dönüş yapılarak anlatılır. Yazar, zamanlar arası geçişlerden yararlanırken geriye dönüşlerin olay örgüsünde aksaklık yaratmasına izin vermez. Olay örgüsü başarılı bir şekilde oluşturulur.

Roman genelinde Osman, Petra, Ulrike, Peter, Susanne, Emine gibi karakterlerin düşünceleri sık sık yansıtılır. Kahramanların düşüncelerinin yansıtılması okuyucuyu olay örgüsünün içine çekmek için kullanılır. Bu şekilde okuyucuya yaşanan olaylara farklı açılardan bakma fırsatı sunulur.

2.2.2.Yalnızlıktan Devren Kiralık Romanında Olay Örgüsü

Roman, her biri bir sayıyla numaralandırılan elli bölümden oluşur. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanında olay örgüsü tek bir vaka zinciri şeklinde gerçekleşmez. Bu romanda da Sancı.. Sancı romanı gibi çok sayıda vaka halkası vardır. Romanda vaka halkasının çokluğu şahıs kadrosunun genişliği ile doğrudan ilişkilidir. Çünkü *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanında olay örgüsü kişiler arasındaki ilişkiler açısından oluşur.

Romanda olay örgüsünü oluşturan en önemli vaka halkası Ekrem ile Beyhan'ın boşanmasıdır. Gülşen - Ekrem, Okan - Pınar, Aylin - Pınar, Salim Bey - Zeynel Bey, Kadir - Tuğçe - Okan, Pervin - Okan, Kadir - Pervin, Beyhan - Pervin arasında yaşanan ilişkiler ağı romanın diğer vaka haklarını oluşturur.

Ekrem ile Beyhan'ın arasında yaşananlar romanın olay örgüsünde önemli bir yer tutar. Ekrem ile Beyhan yirmi altı yıl evli kaldıktan sonra boşanırlar. Bu boşanma romanın olay örgüsünde gerçekleşen diğer birçok vakanın sebebi niteliğindedir. Ekrem ile Beyhan'ın boşanması romanın aktüel zamanından önce gerçekleşmiştir. Romanda bu bölüm geriye dönüş tekniği kullanılarak okuyucuya aktarılmıştır.

Roman boyunca Ekrem ile Beyhan'ın ilişkilerinin nasıl sonlanacağı en önemli düğüm noktasıdır. Romanın sonuna kadar okuyucunun merakı sürekli canlı tutulur. Bazı bölümlerde romanın kötü sonlanacağı okuyucuya sezdirilir. Örneğin; daha romanın ilk bölümünde Beyhan kötü bir rüya görerek uyanır. Rüyasında balkondan düşen Ekrem 'bir uçak gibi' asfalta çakılır. Romanın sonunda ise Ekrem uçurumdan kendini denize bırakır ve yüzüstü suya çakılır. Romanın ilk bölümünde Beyhan'ın gördüğü bu rüya

okuyucuya kötü şeyle olacağını sezdirme işleviyle kullanılır. Bu rüya aynı zamanda olay örgüsünün oluşmasında da önemli bir işlev üstlenir. Başka bir bölümde ise Pınar pazardan babasına hediye etmek üzere, üzerinde ‘*Yalnızlıktan Devren Kiralık*’ yazılı tişört alır. Yazıyı göre satıcı Pınar’ın arkasından “*Adam intihar eder be!*” (s. 260) der. Romanın sonunda ise Ekrem intihar eder.

Romanın bazı bölümlerinde ise okuyucuya Ekrem ile Beyhan’ın yeniden evlenebileceği düşündürülür. Örneğin Fırat, Pınar ve Beyhan yemek yerken Pınar annesine babasıyla tekrar bir araya gelip gelemeyeceklerini sorar. Beyhan ise eğer bir gün biriyle evlenecek olursa bunun Ekrem olabileceğini söyler.

Roman boyunca Ekrem ile Beyhan arasından yaşanan bir çatışma vardır. Beyhan, romanda aksiyonu sağlayan asıl kişidir. Boşanmayı da o ister. Boşanma sebebini ise mantıklı bir nedenle açıklayamaz. Romanda Beyhan’ın Ekrem’e boşanmak istediğini söylediği an geriye dönüş yapılarak şöyle anlatılır:

“Ekrem, artık biz ayrılalım!” demişti Beyhan.

Anlayamadım?..

Ayrılmak istiyorum ben!

Niçin?..

Çünkü, ben öyle istiyorum. Artık özgür olmak istiyorum...” (s. 108, 109)

Beyhan’ın kendi içinde yaşadığı çatışmalarda romanın olay örgüsünde önemli yer tutar. Ekrem’den neden boşandığını kendine de açıklamayan Beyhan, bazen Ekrem ile yeniden bir araya gelmeyi düşünür. Özellikle devam romanı olan *Bana Sen Söyle*’de Beyhan, Ekrem’in yanına gelmesini ister. Ekrem ile barışıp yeniden eski güzel günlerine dönmeyi hayal eder. Beyhan’ın bu düşüncelerinde hastalığının da etkisi büyüktür. Romanın ilk bölümünde göğsünde bir farklılık hisseden Beyhan hemen doktora gider. Yapılan tetkikler sonucunda kanser olduğu ortaya çıkar. Hastalığını öğrenen Beyhan hem Fırat’ı hem de Pınar’ı kendinden uzaklaştırarak kendini iyice yanlışlaştırır. Beyhan, hastalığını Ekrem’e söyleyip söylememe konusunda da büyük bir çatışma yaşar. Bu çatışma romanda şu cümlelerle ifade edilir: “*Sonra Ekrem’i aramayı düşündü. Arıyordu da. Eli telefonda kaldı. Ona ne söyleyecekti? Ekrem’e?.. Gerçeği söyleyecek miydi?.. Ne istiyor? Ne mi istiyor? Gitsin sarılsın Ekrem’e. Bunu mu istiyor? ‘Ekrem ben hastayım...’desin. Ekrem bir şey demesin. Bir şey demesin. Saçlarını sevsin...sevsin...*” (s. 222-223)

Beyhan ile boşandıktan kısa bir süre sonra iş yerindeki ortaklığından da ayrılan Ekrem büyük bir yalnızlığa sürüklenir. Bu noktada olay örgüsüne Gülşen dâhil olur. Ekrem'in iş yerinde çalışan Gülşen, Ekrem'in içinde bulunduğu boşluktan faydalanıp ona sahip olmak ister. Romanın anlatma zamanının büyük kısmında Ekrem ve Gülşen beraber vakit geçirir. Ama Gülşen, Beyhan'ın eksikliğini gidermek yerine Ekrem'in yalnızlığını daha da derinleştirir.

Beyhan'dan ayrıldıktan sonra zorlu günler geçiren Ekrem'in romanın sonunda ne yapacağı büyük bir merak uyandırır. Yazar, romanda olay örgüsünü trajik bir şekilde sonlandırır. Roman boyunca Beyhan'dan ayrıldıktan sonra çektiği iç sıkıntıları anlatılan Ekrem romanın sonunda Beyhan'a bir çiçek gönderir ve uçurumdan denize atlayarak intihar eder. Ekrem'in intiharı *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarının olay örgüsünü birbirine bağlayan en önemli vaka halkasıdır.

Romanda Kadir ile Pervin arasında yaşanan çatışma da olay örgüsünün oluşmasında önemli bir vaka halkasıdır. Pervin, Okan'ın sakat doğması sebebiyle bir daha çocuk sahibi olmak istemez. Kadir ise Okan'dan sonra ikinci bir çocukları olmasını ister. Pervin'in ikinci çocuğa karşı çıkması üzerine Kadir, Pervin'den ayrılarak imam nikâhı ile evlendiği Nimet ile ayrı eve çıkar. Kadir ile Pervin arasında çocuk sahibi olma konusunda çıkan çatışma ayrılıkla sonlanır. Bu ayrılığın ardından Pervin yaşamını sakat doğan oğlu Okan'a adar. Kadir ile Pervin'in resmi olarak boşanmaması da romanda dikkat çeken bir noktadır. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanının devamı niteliğinde olan *Bana Sen Söyle* romanında Pervin'in boşanma isteği önemli bir çatışma unsuru oluşturur.

Sakat oluşu ve yazar olma isteği gibi özellikleriyle romanda yazarla özdeşleşen Okan da romanın önemli bir karakteridir. Okan ile Pınar arasında yaşananlar romanın olay örgüsünün bir diğer vaka halkasını oluşturur. Çocukluktan beri arkadaş olan Pınar ile Okan neredeyse her gün buluşurlar. Pınar, kimseye anlatamadığı dertlerini Okan ile paylaşır. Okan ise Pınar'a duygusal bir bağ ile bağlıdır. Onu diğer herkesten farklı görür. Tuğçe ile birlikte olurken bile onun yerine Pınar'ın orada olmasını ister. Pınar ile Okan'ın ilişkisinin nasıl sonlanacağı okuyucunun merakını canlı tutan önemli bir düğüm noktasıdır.

Pınar ile Aylin arasında yaşananlar romanın bir diğer vaka halkasını oluşturur. Pınar ve Aylin romanda yakın arkadaşlardır. Ama kişilik özellikleri ve ahlak anlayışları

bakımından çok farklıdırlar. Pınar ile Aylin arasında ahlak anlayışı bakımından bir çatışma vardır. Aylin'in babası Baha, Pınar'ı taciz etmeye kalkar. Son anda kurtulan Pınar, babasının yaptıklarını Aylin'e anlatınca, Aylin: “*Senin baban da beni biraz sıkıştırırsın ödeşelim*”(s. 217) cevabını verir. Bu cevap karşısında şok olan Pınar bir daha Aylin ile görüşmez. Pınar ile Aylin arasında ahlak anlayışı bakımında çatışma yaşanır.

Ekrem ile Beyhan'ın oğlu olan Fırat'ın ayrı eve çıkması da romanda aksiyon oluşturan önemli bir vaka halkasıdır. Ayrı eve çıkmaya karar veren Fırat, önce babasından yardım ister. Ondan beklediği desteği bulamayınca evden ayrılma isteğini annesi ve kardeşine anlatır. Pınar, bu duruma sert bir şekilde karşı çıkarken, Beyhan şaşırtıcı bir şekilde Fırat'ın ayrı eve çıkmasını destekler. Beyhan'ın bu tavrı hem Pınar'da hem de Fırat'ta büyük şaşkınlık yaratır. Romanda Fırat'ın evden ayrılmasının işlevi Beyhan'ın yalnızlığını daha da derinleştirmektir. Ekrem'den boşanan Beyhan, Fırat'ın ayrı eve çıkmasıyla, Pınar'ın da teyzesiyle birlikte Çınarcık'a gitmesiyle birlikte yapayalnız kalır.

Kadir, Okan ve Tuğçe arasında yaşanan ilişkiler ağı da romanın önemli vaka halkalarındandır. Kadir her ne kadar Pervin ile Okan'ı bırakıp Nimet ile ayrı bir eve çıksa da her hafta Pazar gününü oğlu Okan'a ayırır. Onunla bazen evde vakit geçirir, bazen de onu dışarıda bir yerlere götürür. Yine bir Pazar günü Kadir oğlu Okan'ı ve Tuğçe'yi bir restorana yemeğe götürür. Aslında Kadir'in buradaki amacı Tuğçe ile restoranın özel odalarının birinde Tuğçe ile birlikte olmaktır. Ama gelişen olaylar sonucu bu odaların birinde Tuğçe, Okan ile birlikte olur. Okan bu birlikteliği roman boyunca unutamaz. Pınar'ı aldattığını düşünerek kendine kızar. Romanın devamı niteliğinde olan *Bana Sen Söyle* romanında Pınar, Okan ile Tuğçe arasında bir şeyler olduğunu sezer.

Romanın önemli karakterleri arasında yer alan Tuğçe de kendi içinde çatışmalar yaşar. Ne aradığını bir türlü bilemeyen Tuğçe, romanda farklı erkeklerle birlikte olur. Sürekli arayış içerisindedir. Kadir ile gezip tozup eğlenir, Ekrem'i ayartmaya çalışır, Okan ile birlikte olur. Ne aradığı konusunda sürekli kendini sorgulayan Tuğçe romanın sonunda ise Ekrem'in oğlu olan Fırat ile karşılaşır ve ona âşık olur. Tuğçe ile Fırat arasında yaşananlar devam romanı niteliğinde olan *Bana Sen Söyle*'nin önemli vaka halkalarındandır.

Salim Bey ile Zeynel Bey arasında yaşananlarda romanın önemli bir vaka halkasını oluşturur. Salim Bey, eşini kaybettikten sonra iyice yalnızlaşmıştır. Bu yalnızlığında yanında olan tek dostu Zeynel Bey'dir. Zeynel Bey romanda Salim Bey'in içinde bulunduğu yalnızlığı daha da belirginleştirme işleviyle yer almıştır. Salim Bey eşini kaybettikten sonra tek başına yaşarken Zeynel Bey ise eşi, oğlu, gelini ve torunları ile birlikte yaşamaktadır. Salim Bey, romanın vaka zamanı içerisinde Almanya'daki oğlu Ziya'dan gelen mektubu okuyunca kalp krizi geçirerek hayatını kaybeder. Ama Salim Bey'in hayatını kaybettiği devam romanı olan *Bana Sen Söyle*'de ortaya çıkar. Salim Bey'in öldüğü ise en yakın dostu Zeynel Bey'in arkadaşına ulaşamayınca polise haber vermesi sonucunda ortaya çıkar.

Yazar, roman boyunca olayları genellikle kronolojik zaman düzleminde okuyucuya aktarır. Yeri geldiğinde geriye dönüşlere yer verilerek romanın kronolojik kurgusu kırılır. Yazar okuyucunun merakını canlı tutmak okuyucuyu da romanın kurgusu içine çekmek için sık sık geriye dönüş tekniğine başvurur. Romanın anlatma zamanında Ekrem ile Beyhan zaten boşanmıştır. Yazar Ekrem ile Beyhan'ın nasıl boşandığını, neden boşandığını boşandıktan sonra neler yaşadıklarını geriye dönüşlerle aktarır. Olay örgüsünde yaşanan bu zamanlar arası geçişler roman boyunca neden-sonuç ilişkisi içerisinde başarılı bir şekilde gerçekleştirilir.

Yazar, olay örgüsünü oluştururken geriye dönüşlerin yanında özetleme tekniğine de sıkça yer verir. Romanda olay örgüsü oluşturulurken bazı karakterlerin daha iyi tanıtılması ve anlatma zamanı içerisinde yaşanan olayların sebebinin daha iyi anlaşılması için özetlemeden yararlanır. Örneğin, yazar Erguvan Çocuk Yuvası'nın nasıl açıldığını anlatırken özetleme yöntemine başvurur. Yuvanın açılış süreci, adının nasıl verildiği, açılışının nasıl yapıldığı bir sayfada özetlenerek okuyucuya aktarılır. Yazar özetleme tekniğini roman genelinde okuyucunun anlatma zamanında yaşanan olaylara dair merakının giderilmesi ve yaşanacak olaylara dair bir şeyleri sezmesi amacıyla kullandığını söyleyebiliriz.

2.2.3.Bana Sen Söyle Romanında Olay Örgüsü

Bana Sen Söyle romanı her biri ayrı ayrı numaralandırılan üç ana bölüme ve bu üç bölüm de toplamda yetmiş beş alt kısma bölünür. Birinci bölüm ayrı ayrı numaralandırılan otuz iki kısımdan, ikinci bölüm yirmi üç kısımdan, üçüncü bölüm ise yirmi kısımdan oluşur.

Yazarın ilk iki romanında olduğu gibi *Bana Sen Söyle* romanında da olay örgüsü tek bir vaka zinciri şeklinde gerçekleşmez. Çok sayıda vaka halkası bir araya gelerek olay örgüsünü oluşturur. *Bana Sen Söyle* romanı, 2000 yılında yayımlanan *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanının devamı niteliğindedir. Bu romanda da *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanındaki yalnız insanların yaşadığı sancılar anlatılmaya devam edilir. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanında yaşananlar, *Bana Sen Söyle* romanının olay örgüsü için temel oluşturur. Şahıs kadrosu neredeyse her iki romanda da aynıdır. *Bana Sen Söyle* romanında romana daha çok figüratif kadro içerisinde yer alan yeni kişiler eklenir.

Romanda olay örgüsünü oluşturan temel vaka halkası Ekrem'in intihar etmesidir. Ekrem'in intiharı *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanının sonunda gerçekleşen bir olaydır ama bu intihar *Bana Sen Söyle* romanında yaşanacak birçok olayın sebebi niteliğindedir. Ekrem'in intiharından sonra Beyhan, Pınar ve Fırat'ın yaşadıkları olay örgüsünün oluşturulmasında önemli bir yer tutar.

Bana Sen Söyle romanında da olay örgüsü ikili veya üçlü ilişkiler ağı üzerine kurulur. Serdar Bey ile Pervin arasında yaşananlar, Okan ile Pınar'ın ilişkilerinde yaşanan gelişmeler, Pervin'in Kadir'den boşanmak için dilekçe vermesi, Fırat ile Tuğçe'nin beraber olmaları, Beyhan'ın ameliyat olması, Salim Bey'in ölmesi, Ziya'nın babasının evini yeğenlerinden almak için yaptıkları olay örgüsünü oluşturan diğer önemli vaka halkalarıdır.

Bana Sen Söyle romanında da aksiyonu sağlayan temel karakter Beyhan'dır. Çok sayıda kişinin yer aldığı romanda neredeyse herkesin Beyhan ile küçük de olsa bir bağı vardır. Ekrem'den ayrıldıktan sonra kanser olduğunu öğrenen Beyhan, çocuklarını da başka yerlere göndererek kendini iyice yalnızlaştırır. Kendi içinde büyük bir çatışma yaşayan Beyhan zaman geçtikçe Ekrem'den boşandığına pişman olmaya başlar. Romanda Beyhan'ın Ekrem'den boşandığına pişman olmasının sebebi ameliyat olması ve çok yalnız kalması gösterilir. Hastanede yatarken Ekrem ile birlikte geçirdikleri güzel günleri hatırlar. Yine eskisi gibi hep birlikte mutlu olacakları günleri hayal eder. Ekrem'in hastaneye onu ziyarete gelmesini ister. Beyhan kendi içinde bu çatışmaları yaşarken Ekrem'in intiharından habersizdir. Ekrem'in intihar ettiği haberini alınca daha da yıkılır. Beyhan'ın Ekrem'in ölüm haberini aldığı anki düşünceleri romanda şöyle aktarılır: "*Ekrem, sonunda yapacağını yapmıştı. Beyhan'a yapabileceğinin en kötüsünü*

seçmişti, onu yapmaktan da çekinmemiştir. Bilmiyordu elbet, ama zamanlaması da eşsizdi. Beyhan'ın en güçsüz, çaresiz, umutsuz olduğu bir zamanda gitmiş dağın birini bulmuştu ve atmıştı kendini denize.. yüzünü balıklara yedirmeye!..Sanki, onu oradan Beyhan itmiş gibi olmuştu. Yok, Beyhan itmemiştir onu! Belki..biraz üflemişti yalnızca...”(s. 355) Hastalığıyla boğuşan Beyhan, Ekrem'in intihar ettiğini öğrenince daha da yıkılır. Ekrem'e onu en güçsüz anındayken bırakıp gittiği için çok kızar.

Beyhan ile kızı Pınar arasında yaşanan çatışma da *Bana Sen Söyle* romanının olay örgüsünü oluşturan önemli bir vaka halkasıdır. Pınar, babasının ölüm haberini aldıktan sonra annesi Beyhan'a düşman olur. Babasının intiharına sebep olduğu düşüncesiyle annesini suçlar. Annesinin hastalığını ve ameliyat olduğunu bilmesine rağmen hastaneye onu ziyarete bile gitmek istemez. Annesinin eve döneceğini öğrenince teyzesiyle birlikte Çınarcık'a gider. Beyhan ile Pınar arasındaki bu çatışma romanın sonuna kadar devam eder. Pınar annesini bir türlü affedemez.

Romanın diğer bir önemli karakteri olan Pervin'in yaşadığı iç çatışmalar da romanın olay örgüsünde dikkat çeken noktalardandır. Kadir'den ayrıldıktan sonra kendini sakat doğan oğlu Okan'a adayan Pervin, Serdar Bey ile tanıştıktan sonra kendi içinde bir çatışma yaşamaya başlar. Serdar Bey'den hoşlanan Pervin her hafta Pazar günü onunla buluşur, hatta bir gün onun evine bile gider. Hem Kadir ile resmi olarak evli olduğundan hem de oğlu Okan'a olan ilgisinin azalacağını düşündüğünden Serdar Bey ile olan ilişkisini nasıl devam ettireceğini bilemez. Pervin bu çatışmadan Kadir'e boşanma davası açarak kurtulur. Pervin'in açtığı bu dava romanda önemli bir gerilim unsuru oluşturur. Kadir, yıllardır ayrı yaşıyor olsalar bile Pervin'in boşanma davası açmasını kaldıramaz. Annesini boşanmaktan vazgeçirmesi için Okan'dan yardım ister ama Okan bu konuda babasına yardımcı olmak yerine annesinin yanında yer alır. Pervin'e olan hırsından dolayı her gece içen Kadir bu sinirini, imam nikâhlı eşi Nimet'ten çıkarır. Pervin'in Kadir'e açtığı boşanma davası 9 Eylül tarihinde görülecektir. Romanın anlatma zamanı 17 Ağustos 1999 depremi ile sona erdiği için boşanmanın gerçekleşip gerçekleşmediği bilinmemektedir. Pervin-Kadir-Serdar Bey arasında yaşanan ilişkinin nasıl sonuçlanacağı romanda belirsiz bırakılmıştır.

Kadir ile Nimet arasında yaşananlar ve Nimet'in kendi içinde yaşadığı çatışmalar da romanın olay örgüsünde önemli bir vaka halkasıdır. Kadir, Pervin'den ayrıldıktan sonra Nimet ile imam nikâhı ile evlenip ayrı bir evde yaşamaya başlamıştır.

Kadir çok istemesine rağmen Nimet'ten hiç çocuğu olmaz. Nimet de Kadir ile resmi nikâh kıyabilmek için çocuk doğurmayı çok ister. Çocukları olmayınca Nimet son yıllarda hep Kadir'in kendisini bırakıp gideceğini düşünüp büyük korku yaşar. Pervin'in Kadir'e boşanma davası açtığını öğrenince ilk başta Kadir'in kendisine resmi nikâh kıyacağını düşünüp çok sevinir. Ama sonradan Kadir'in bu boşanma davasından dolayı darmadağın olduğunu, sürekli eve sarhoş gelip kendine kötü davrandığını görünce ne kadar yanlış düşündüğünün farkına varır. Kendi içinde büyük çatışmalar yaşayan Nimet, Pervin ile konuşup boşanmaktan vazgeçirmeyi bile düşünür. Kadir yine bir gün eve içkili gelip Nimet'i dövmeye başlayınca daha fazla dayanamayan Nimet, şamdanla Kadir'in başına vurur. Kanlar içinde evden çıkan Kadir asfalta yığılır kalır.

Salim Bey'in ölümü romana aksiyon kazandıran diğer bir önemli vaka halkasıdır. Salim Bey aslında *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanında hayatını kaybetmiştir ama gerçek devam romanı olan *Bana Sen Söyle*'de arkadaşı Zeynel Bey'in Salim Bey'e ulaşamaması sonucu ortaya çıkar.

Salim Bey'in ölümü üzerine Almanya'daki oğlu Ziya, Türkiye'ye gelir. Babasının cenazesine gelen Ziya'nın asıl amacı ise babasının evini kendi üzerine yaptırmaktır. Ekrem'in de öldüğünün ortaya çıkması üzerine Ziya, yeğenleri Fırat ve Pınar'a çok küçük bir miktar para ödeyerek evi üzerine almayı teklif eder. Fırat, amcasına çok kızsada daha fazla uğraşmamak için teklifi kabul eder.

Romanın olay örgüsünde dikkat çeken bir diğer nokta ise Beyhan ile Ziya'nın eşi Hatice arasında yaşanan çatışmadır. Beyhan ve Hatice, Salim Bey'in iki gelinidir. Hatice, Türkiye'de olduğu yıllarda da Almanya'ya gittikten sonra da hep Beyhan'ı kıskanır. Salim Bey'in Beyhan'ı daha çok sevdiğini düşünür. Salim Bey'in ölüm haberini vermek üzerine Almanya'dan Beyhan'ı arayan Hatice'nin söylediği şu cümleler aralarındaki çatışmayı anlamak için önemlidir: "*Sen o eve bir daha adım ataman ya, ama ben yazın geldiğimde Salim Beyinizin oturacam evine, uzaticam ayaklarımı, oh! Oohh!*"(s. 104) Hatice'nin Beyhan'a olan kıskançlığına karşı Beyhan, Hatice hakkında hiçbir kötü düşüncesi yoktur.

Romanda diğer bir önemli vaka halkasını Okan ile Pınar arasında yaşananlar oluşturur. Okan ile Pınar'ın çocukluktan beri devam eden ilişkileri romanın sonuna kadar devam eder. Okan'ın Pınar'a olan ilgisi aşka dönüşmeye başlar ama Okan kendi sakatlığından dolayı Pınar'a hislerini açmak istemez. Romanın son bölümlerinde Pınar

da Okan'a karşı farklı duygular hissetmeye başlar. Pınar, Okan ile baş başa pikniğe gittikleri bir gün Okan'ın kendisine sarılmasını ve onu öpmesini ister. Okan, Pınar'ın istediklerini yapmayınca Pınar, “*Seninle arkadaşlığımıza son veriyorum!*” (s. 456) diyerek Okan ile ilişkilerini sonlandırır.

Fırat ile Tuğçe arasında yaşananlar da *Bana Sen Söyle* romanının olay örgüsünde önemli bir vaka halkasıdır. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanında Oya ile birlikte olan Fırat devam romanı olan *Bana Sen Söyle*'de Tuğçe ile birlikte olmaya başlar. Oya, Fırat'ın kumar alışkanlığından vazgeçmemesi ve Tuğçe'ye olan ilgisinden dolayı Fırat'ı terk eder. Fırat da kendisini olduğu gibi kabul eden Tuğçe ile yakınlaşır. Sürekli arayış içinde olan Tuğçe ise Fırat'ın yıllardır aradığı kişi olduğunu düşünür. Tuğçe ile ilişkisini ilerletmeyi düşünen Fırat, Tuğçe'yi annesi ile tanıştırmaya götürür. Fırat ve Tuğçe'nin ilişkisinin nasıl sonlanacağı da romanda önemli bir düğüm noktasıdır. Ama romanda ilişkinin nasıl sonlanacağı belirsiz kalan noktalar arasındadır.

Romanda Pervin, Tuğçe, Beyhan, Serdar Bey'in düşünceleri sık sık yansıtılır. Anlatıcı olay örgüsünü oluştururken okuyucunun kahramanların da neler düşündüğünü bilmesini ister. Kahramanların düşüncelerinin yansıtılması okuyucuya farklı bakış açılarından olaylara bakma ve karakterlerin ne düşündüğünü bilme imkânı sağlar.

Romanda Ziya Bey ve ailesi tanıtılırken, Hatice ile Ziya'nın nasıl evlendiği anlatılırken, Beyhan'ın ameliyat olmadan önce Çınarçık'a Pınar'ı görmeye gittiği gün anlatılırken geriye dönüş tekniği kullanılır. Yazar bu romanında da geriye dönüşlere sıkça yer vererek olay örgüsünde kronolojik zaman akışını kırar. Geriye dönüş yöntemiyle anlatılan bazı bölümler merak edilen konuları aydınlatması yönüyle önemli bir işlev taşır.

Bana Sen Söyle romanının olay örgüsü 17 Ağustos 1999 tarihinde meydana gelen şiddetli Gölcük depremi ile sona erer. Romanda yer alan vaka halkalarının büyük bir kısmı yazar tarafından bir sonuca bağlanmaz. Örneğin; Okan ve Pınar'ın ilişkilerinin nasıl devam edeceği, Pervin ile Kadir'in boşanıp boşanamayacağı, Pınar'ın annesi Beyhan'ı affedip affedemeyeceği, depremde Çınarçık'ta bulunan Pınar'ın kurtulup kurtulamayacağı romanın sonunda belirsiz kalan bazı noktalardır. Yazarın romanı şiddetli bir depremle sonlandırması, bazı vaka halkalarının bir sonuca bağlanmaması okuyucuda romanın devamı niteliğinde yeni bir roman yayımlanacağı hissi uyandırır. Ama yazar *Bana Sen Söyle* romanının devamı niteliğinde bir roman kaleme almamıştır.

Necati Tosuner'in incelediğimiz üç romanında olay örgüsünü genel çerçevede değerlendirecek olursak bu üç romanda da olay örgüsünün tek bir vaka zinciri şeklinde gerçekleşmediğini görürüz. Sancı.. Sancı.., *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarında olay örgüsü birden fazla vaka halkasının neden-sonuç ilişkisi içerisinde birbirine bağlanması sonucu oluşur. Romanlarının içine çok sayıda vaka halkası yerleştiren yazar, romanın başlangıcında ayrı ayrı ilerleyen bu vaka halkalarını bazı bölümlerde kesiştirir. Bazı bölümlere kesişen bu vaka halkaları birbirinin içine girer. Yazar farklı vaka haklarını romanlarında başarılı bir şekilde birbirine bağlar.

Yazar romanlarında daha çok yalnız, mutsuz ve hayatından memnun olmayan insanlara yer verir. Yalnızlık ve umutsuzluk, Necati Tosuner'in romanlarına hâkim ana temalardır. Sancılı hayatları anlatan yazar romanlarını mutlu bir sonla bitirmez. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanı Ekrem'in intiharıyla son bulurken, *Bana Sen Söyle* romanının sonunda ise Çınarcık'ta büyük bir deprem olur.

Gerçek hayatta olaylar belirli bir kronolojik sıraya göre gerçekleşir. Ama kurgusal bir yapıya sahip romanlarda böyle bir zorunluluk yoktur. Yazar, ister olayları baştan sona kronolojik bir sıra takip ederek anlatır, isterse de olayların ortasından başlar ve geriye dönüşlerle daha önce yaşanan olayları okuyucuya aktarır. Necati Tosuner, romanlarında olay örgüsünü genellikle kronolojik düzlemde kurgular. Ama hem okuyucuda merak uyandırmak için hem de heyecanı yüksek tutmak için bazı bölümlerde geriye dönüşler gerçekleştirir. Yazar, romanlarını kurgularken geriye dönüş ve özetleme tekniklerinden sıkça yararlanır. Yazarın olay örgüsünü oluştururken geriye dönüş tekniğini daha çok geçmişte yaşanan ve olay örgüsünü etkileyen olayları açıklığa kavuşturmak, şahıs kadrosunda yer alan karakterlerin bilinmeyen yönlerini aydınlatmak işleviyle kullanır.

Yazar, romanlarında olay örgüsünü oluştururken karakterlerin düşüncelerini de sık sık yansıtır. Bu da okuyucuya romanda yer alan vaka halkalarına kahramanların gözünden bakma imkânı sağlar. Yazar, olay örgüsünü oluştururken bunu yaparak okuyucuyu da roman kurgusunun içine dâhil etmeyi amaçlar.

2.3. Şahıs Kadrosu

Şahıs kadrosu romanın oluşturmasında büyük önem taşıyan unsurlar arasında yer alır. Romanların konusu şahıs kadrosu üzerinden şekillenir. Şahıs kadrosu aynı zamanda

romanın diğer unsurlarının hayat bulmasında büyük önem taşır. Şahıs kadrosu okuyucunun dikkatini çekmek ve onu sürekli canlı tutmak için de önemlidir.

“Romancının muhayyile gücü ve yazma yeteneğiyle aslına benzer yaratılan kurmaca dünyada başlıca ilgi odağı, kişidir. İlgi odağıdır; çünkü, diğer öğeler onun için vardır ve söz konusu dünya onunla bir anlam ve işlev kazanmaktadır. Gerçek dünyada, gündelik hayatta, iletişim ve etkileşim ağı nasıl insan etrafından kurulmuşsa, gerçek dünyayı yansıtmak iddiasında olan romanın kurmaca dünyasında da insan veya insani nitelik kazandırılmış herhangi bir figür aynı konumdadır. Ancak onun bu konumunu, kurmaca dünyanın izin verdiği sınırlar ve imkanlar ölçüsünde gerçekleştirmek, hiç de kolay değildir. Gerçek dünyadaki insanı, romanın kurmaca dünyasına taşımak beceri ve yetenek isteyen bir faaliyettir ve bu faaliyet hemen her romancının felsefesine, bakış açısına nihayet yazarlık yeteneğine göre bir işlev ve işlerlik kazanmaktadır.” (Tekin, 2010: 70)

Necati Tosuner de romanlarında şahıs kadrosunu başarılı bir şekilde oluşturmuştur. Kendisiyle özdeşleştirdiği karakterlere romanlarında sıkça yer verir. Necati Tosuner’in romanlarında en çok dikkat çeken özelliklerden birisi şahıs kadrosunun çok kalabalık olmasıdır. Daha çok öyküleriyle tanınan yazar romanlarında da çok sayıda karakterin öyküsünü romanın olay örgüsü içerisine yerleştirir.

2.3.1.Sancı Sancı Romanında Şahıs Kadrosu

Sancı.. Sancı... romanının şahıs kadrosunu Türkler ve Almanlar oluşturur. Ama romanda yer alan kişilerin vurgulanan özellikleri Türk ya da Alman olmaları değil sıkıntılı bir yaşam sürmeleridir. *Sancı.. Sancı...* romanının şahıs kadrosunu oluşturan kişilerin neredeyse tamamı toplumun alt katmanlarında yer alan kişilerdir. Romanın şahıs kadrosunun büyük bölümünü; fabrika işçileri, çöpçüler, dükkân çalışanları ve üniversite öğrencileri oluşturur. Romanda tek varlıklı olan ve sıkıntılılarına yer verilmeyen kişi Remzi Bey’dir. Onun dışında kişilerin çoğunun yaşadığı bazı sıkıntılar vardır. Romanın şahıs kadrosunu oluşturan kişilerden çoğu maddi zorluklar içinde olsa da yazar tarafından bu kişilerin daha çok duygusal sancıları okuyucuya aktarılır.

Necati Tosuner, *Sancı.. Sancı...* romanında kişilerin fiziksel olarak tanıtımına çok fazla yer vermemiştir. Yazar bazı karakterlerin fiziksel özelliklerini birkaç cümleyle anlatırken bazı karakterlerinin fiziksel özelliklerine ise hiç yer vermez. Roman

genelinde karakterlerin daha çok psikolojik özelliklerine ve çektikleri sancılara yer verilir.

Sancı.. Sanıcı... romanının şahıs kadrosu oldukça geniştir. Romanda olay örgüsü birbirinden farklı çok sayıda vaka halkası üzerine kurulur. Yazar romanda çok sayıda vaka halkası oluşturabilmek için şahıs kadrosunu geniş tutma yolunu seçmiştir.

Sancı.. Sanıcı... romanının başkişisi Osman'dır. Necati Tosuner, çocukken geçirdiği bir rahatsızlık sonucu kambur kalmıştır. Bu kamburluk onun çok sayıda eserine farklı şekillerde konu olmuştur. *Sancı.. Sanıcı...* romanının başkişisi olan ve birçok özelliği ile yazarla özdeşleştirebileceğimiz Osman da kamburdur. Almanya'ya okumak için gelmiş, küçük işlerle geçimini sağlamaya çalışan bir öğrencidir. Ama okulunu bitirip tekrar Türkiye'ye dönmek için çok büyük bir çaba sarf etmez. Zaten Almanya'ya gelmekteki asıl amacı okumak da değildir. Osman'ın Almanya'ya gelişi daha çok bir kaçıştır. Osman'ın bu kaçıışı romanda şu cümlelerle ifade edilir: *"Bir sürü düş... Gerçeklenmedik, gerçeklenmez düşler... Yanılgılar, düş yıkıntıları, umutsuzluklara kapılmalar.. Zorla umut yaratmalar... Almanya'ya üstesinden gelinememiş bir kaçış."* (s.88)

Osman, Almanya'da Theresien Sokağı'nda küçük bir yurt odasında kalır. Romanda Osman'ın kaldığı yer ve giydiği kıyafetlerle ilgili şu bilgiler verilir: *"Osman Almanya'nın bir büyük kentinde, Theresien Sokağı'nda oturur. Çatı katıdır. Penceresi tavanda çeyrek eğimlidir ve perde gerektirmez. Karşı yurttakiler 'Türk'ün ışığı yanıyor.' der. Saçının ve bıyığının çok kahve içmişliğine denk düşen bir kahverengi takım elbise giyer. Eskitemez. Dört yıl önce dikilmiş aynı renkte bir pardösü taşır. Geçen kış yitirmiş, iki hafta sonra yine bulmuştur. Kışı ceketle geçirmemiştir ve bu yüzden son akıllanma fırsatını da kaçırmıştır."* (s. 178)

Romanın en önemli kişisi konumunda olan Osman; bazı günler dilenir, bazı günler küçük küçük hırsızlıklar yapar, bazı günler ise Mensa'nın önünde küçük bir broşür dağıtma işi bulup oradan kazandığı parayla karnını doyurmaya çalışır. Osman, Petra ile tanıştıkları günkü konuşmalarında Almanya'da ne yaptığını ve nasıl geçindiğini kendi cümleleriyle şöyle ifade eder: *"Yabancılığı yaşıyorum, sıkılıyorum, bira içiyorum, satranç oynuyorum... Benim iş bulmaklığım güç. Oturma iznim de öğrenci olarak. Biraz babamdan gelir, biraz ben kazanırım. Daha olmadı Mensa'da kâğıt dağıtırım."* (s.53)

Osman, Almanya’da amaçsız bir hayat yaşarken Dieter’in Yeri’nde karşılaştığı Petra’ya âşık olur. Petra’yla tanıştıktan sonra hayatı değişir. Ona çok bağlanır, sürekli onu düşünmeye başlar. Ama hayatı boyunca kamburundan dolayı çok sancılar çeken Osman bir türlü mutlu olamaz. Petra’yla beraber en güzel zamanlarını yaşarken bile sürekli onu kaybetme korkusu yaşar. Hiçbir zaman içinde bulunduğu güzel anın tadını çıkaramaz. Çünkü Osman hayatı boyunca umutsuzluk, mutsuzluk ve sancılarla yaşamıştır. Mutluluğu, gerçek anlamda sevilme, sevildiğini hissetme duygularını hiç tatmamıştır. Hep ona acıyarak bakan gözlerin sancılarını çekmiştir.

Osman’ın fiziksel olarak en önemli özelliği kambur oluşudur. Kendi dış görünüşünden rahatsız olmaz ama başka insanların ona bakışı Osman’ın sancı dolu bir yaşam sürmesine sebep olur. Romanın bazı bölümlerinde yazarla adeta özdeşleşen Osman kamburluğundan dolayı büyük bir sancı çeker. O insanların ona kamburluğundan dolayı acıyarak bakmasını istemez. Petra’nın da kendisine acımasını, acıdığı için onunla beraber olmasına karşıdır.

Roman boyunca Osman’ın maddi zorlukları değil duygusal sancıları anlatılır daha çok. Osman bir gün Petra ile konuşurken kambur olmak yerine romatizmalı biri olmayı istediğini şu cümlelerle ifade eder: *“Bu sakatlık bana acı veriyor değil. Bir başka sancı var, -insanların gözlerinden gelen... Romatizmalı biri olsaydım, yağmur yağınca büyük acılar çekecektim Yine de isterdim bunu... Acının niteliği değişecekti. İnsanlardan sızan, süzülen bir sancı yerine, yağmurla gelen...”* (s. 94)

Osman roman genelinde maddi sorunlar yaşar. Ama bu sıkıntılar onu çok fazla telaşlandırmaz. Son zamanlarda sürekli Petra’yı düşünen Osman bazen de gerçeklerle yüzleşmediği için kendisine kızar. Osman yaptıklarını şu cümlelerle sorgular: *“Osman kızıyor kendine. Sanki bütün derdi Petra. Sanki her şeyi unuttu. Parasızlığını, yarın meteliksiz kalacağını, bir on beş marklık dağıtım işinin, bir hela temizleme işinin çıkıp çıkmayacağını, kirayı ödemediğini, eve mektup yazamadığını, markın bire beşten çok ettiğini, bu yalancı öğrenciliğin daha pek süremeyeceğini..unuttu sanki.”* (s.68)

Sancı.. Sancı... romanının başkışisi olan Osman’ın romanda temel işlevi fiziksel olarak sakatlığı olan bireylerin diğer özelliklerine önem verilmediğini, duygusal sıkıntılarının dikkate alınmadığını göstermektir. Romanda Petra, Osman’ı kişilik özellikleri bakımından çok sevse de kamburluğundan dolayı onu terk eder.

Sanclı.. Sanclı... romanının bir diğerk önemli karakteri Petra'dır. Petra, olay örgüsünün oluşmasında Osman ile birlikte büyük rol üstlenir. Yakın zamanda evlenmeyi düşündüğü Günter'le beraber aynı evde yaşamaktadır. Petra ile Günter'in ilişkilerinde son zamanlarda sıkıntılı günler yaşanmaktadır. Petra, Günter'in onu anlamadığını, ilişkilerinde bazı şeylerin eksik olduğunu düşünmeye başlar. Petra, Günter ile olan ilişkilerini romanda şu cümlelerle sorgular: *"Sürekli böyle evli gibi olmak mı Petra'yı tedirgin ediyor? Yoksa başka bir şey mi var? Yoksa bilmiyor mu? Belki de bilmekten kaçınıyordur. En küçük şey olsun, ardından atışıyorlar Günter'le. 'Aman bu karı takımı değil mi!..' aldırılmazlığı ve hoşgörüsünde Günter. Petra bunu sezince daha da kendiyile kalıyor. Kendiyile kalmayı oysa hiç sevmiyor Petra. Çok yanlış bir şey yapıyor Günter, eğer Petra'yı kendine bırakmakla bir şey yitirmekte olduğunu anlamıyorsa. Sonu seçilmemiş uzun bir yolculukta sayıyor Petra kendini. Deniz yolculuğu olsun. Karaya ne zaman varılacağı bilinmeyen, hangi karaya varılacağı bilinmeyen bir yolculuk... Yolculuk, Petra için başlangıçtaki ilginçliğini yitirdi. Bunu bilmek kaygılandırıyor onu. Yolculuk, sanki yavaş yavaş önemini de yitiriyor gibi. Buysa içini karartıyor Petra'nın. Günter de sanki hiçbir şey sezmiyor mu?"* (s. 48)

Petra, kendini Günter'le bir yolculukta sayar ama artık bu yolculuk ona eskisi gibi ilginç gelmemeye başlar. Her an bu yolculukta gemi değiştirebilir. Günter ise hiçbir şeyin farkında değildir.

Petra'nın Osman ile tanıştıktan sonra hayatı değişmeye başlar. Osman, düşünce ve duygu dünyasıyla Petra'yı etkiler. Petra, onun yanındayken iç sıkıntısı bir anlık da olsa gittiğini fark eder. Petra, Osman'a karşı ne hissettiğini tam açıklayamaz. Bunun acımak olmadığını söyler, daha doğrusu buna inanmak ister.

Petra, Osman'a karşı olan duygularından pek emin değildir. Osman'dan ayrılmayı istemez ama ayrılınca her şeyin daha iyi olacağını düşünerek ondan ayrılmaya karar verir. Petra'nın düşünce dünyasındaki kargaşa şu cümlelerle ifade edilir: *"Bir şey vardı. Başlamasa daha iyi olacaktı belki. Evet, keşke başlamasaydı... Başladı..ve bitti... Bitsin istiyor değilim. Bitiren ben oldum, biliyor musun?"* (s. 276) Petra, sonunda Osman'a veda mektubu yazar ve ondan ayrılır.

Romanın en önemli karakterlerinden biri olan Petra, roman genelinde arzu edilen güç olarak karşımıza çıkar. Hem Günter hem de Osman, Petra'nın kendisiyle birlikte olmasını ister. İkisi de onu elde etmek için ellerinden geleni yapar. Ama romanın

sonunda Petra hem Osman'dan hem de Günter'den ayrılır. Osman, Petra'nın Günter hakkındaki bazı gerçekleri görmesini sağlar. Onun için Petra, Osman'dan ayrıldığı gün Günter ile de ilişkisini sonlandırır.

Romanda hasım güç olarak ortaya çıkan Günter, Petra'nın sevgilisidir. Birlikte aynı evde yaşayan çift yakın zamanda evlenmeyi düşünür. Günter, romanın temel vaka halkasını oluşturan Petra ile Osman'ın ilişkisi arasında bir engel teşkil eder. Onların görüşmelerini engellemeye çalışır. Petra'nın Osman'ın yurt odasına gitmesini istemez, Osman'ın onların evlerine gelmesine kızar.

Günter, romanda hasım güç olmasından dolayı genellikle kötü özellikleriyle anılır. Günter romanda yazar tarafından tek cümleyle şöyle tanıtılır: “*Sinirli görünen bir yüz taşıyor aynada. Sarı ince bıyıkları onu daha da sinirli kılıyor.*” (s. 9)

Günter, romanın genelinde silik bir karakter olarak çizilir. Petra'yı göz göre göre kaybeder ama onun elinden kayıp gittiğini fark etmez. Son günlerde sık sık tartıştıkları Petra'yı anlamak ve onunla olan ilişkilerini normale döndürmek için bir çaba sarf etmez.

Günter, Petra'yı Osman'dan kıskanır. Onun hakkında Petra'ya hep kötü şeyler söyler. Çoğu zaman Osman'ın kamburu ile dalga geçer. Petra'nın, Osman'ın evinde kaldığı düşüncesi onu delirtir. Petra'yı anlamak için bir gayret göstermeyen Günter en sonunda onu kaybeder. Osman'dan ayrılan Petra, aynı gün Günter ile olan ilişkisini de sonlandırır.

Sancl.. Sancl... romanının bir diğer önemli kişisi Jutta Teyze'dir. Jutta Teyze, yıllarca çocuğu olmayan, köpeği Sezar'la birlikte yaşayan Alman bir kadındır. Romanda Jutta Teyze şu cümlelerle tanıtılır: “*Jutta Teyze kentin dışında, bahçe içi bir evde oturur. Elli dört yaşındadır, dinçtir. Yer yer benekli yüzünün olur olmaz gülerliği ve saçlarını durup durup okullu kızlar gibi bağlamışlığı, gençliğinde az ceviz kırmadığı izlenimini bırakırsa da, canım 'Juttacık' da şöyle bir gülüvermişse, sanki n'olmuş?..*” (s. 83)

Jutta Teyze, romanda yalnızlığı en yoğun yaşayan kahramandır. Kocasını Herbert vefat edince köpeği Sezar'la yalnız başına kalmıştır. Jutta Teyze'nin yalnızlığına köpeği Sezar ve Ulrike iyi gelir. Bütün dertlerini onlarla paylaşır. Ulrike da ne zaman bir

sıkıntıya düşse hemen Jutta Teyze'nin yanına koşar. Bütün dertlerini onunla paylaşır. Jutta Teyze'nin romandaki işlevi Ulrike'in yalnızlığını daha da derinleştirmektir.

Jutta Teyze'nin hiç çocuğu olmamıştır. Yıllarca çocuk sahibi olmayı istemiş ama hayal kırıklığına uğramıştır. Bu içinde hep bir sancılı olarak kalmıştır. Ulrike'in çocuğu olacağını duyunca Ulrike'in mutsuz olmasına rağmen Jutta Teyze bu habere çok sevinir. Çünkü Jutta Teyze, çocuk sahibi olabilmenin ne kadar büyük bir mutluluk olduğunu iyi bilir. Jutta Teyze, romanda daha çok Ulrike'in iç çatışmasını yansıtmak için kullanılır. Kimsesi olmayan Jutta Teyze, romanın sonunda hayatını kaybeder.

Jutta Teyze'nin yalnızlığını daha da belirginleştirme işlevini üstlenen Ulrike da romanın önemli karakterleri arasında yer alır. Ulrike, kitapçada çalışan Alman bir kadındır. O da romanın diğer karakterleri gibi sancılı bir hayat yaşar. Roman genelinde kişilerin tanıtımına çok fazla yer vermeyen yazar Ulrike'ı da birkaç cümleyle şöyle tanıtır: *“Sarı işyeri önlüğü, bakımsız bulunabilir uzun olmayan saçları, ince tel çerçeveli gözlüğü ve o durgunluğunda Ulrike, sanki iç çekecekken tutuyor kendini.”* (s. 20) *“Gözlük camları ardında saklı, güzel gözleri var Ulrike'in.”* (s. 46)

Ulrike bir süre beraber yaşadığı Manfred tarafından terk edilmiştir. Manfred'den istemeyerek hamile kalmıştır. Manfred'in bunu bilerek yaptığını düşünüp ona çok kızar. *“Allah'ın cezası o geceyi bundan sonra da kolay kolay unutmayacak Ulrike. Şimdi aklına geliyor Manfred'in bunu domuzluğuna yapmış olacağı ve.. ondan nefret ediyor..”* (s.155) Ama Manfred'e inat o çocuğu doğurmayı ister. *“Haniyse, gebeydi ve Manfred'e inat doğuracaktı.”* (s.156) Ulrike, Manfred'e içinden çok kızıyor ama bir taraftan da sürekli onun aramasını bekliyor. Onun kendisini aradığını düşünüyor ve konuşmalarını hayal ediyor. *“Telefon çalsın, Ulrike'in içinde bir tel çekilmiş ve bırakılmış oluyor. Manfred aramıştır sanıyor. Telefonun kendine olmadığını anlayınca da bir eziklik duyuyor. Yalvarmalık bir şey yok, düşündüğü çok başka. 'Akşam seni alayım mı?' desin Manfred. 'Olur, altı buçukta duraktayım' diyecektir Ulrike. Sesinde bir sevin bulunacaktır.”* (s. 271)

Bütün sıkıntılarını Jutta Teyze ile paylaşan Ulrike, hamile olduğunu da ilk ona söyler. Jutta Teyze onun için bir sığınma limanı işlevi görür. Ulrike ise Jutta Teyze'nin bir türlü gerçekleşmeyen çocuk hayalini gerçekleştiren kişidir. Ulrike'nin hamile olması Jutta Teyze'de büyük heyecan yaratırken Ulrike'in kendisinde umutsuzluğa sebep olur.

Roman boyunca ayrı bir vaka zinciri olarak anlatılan Ulrike'in hikâyesi romanın sonunda Osman'ın hayat hikâyesi ile birleşir. Otobüste karşılaşan Ulrike ve Osman'ın daha önceden içki evinde karşılaştıkları ortaya çıkar. İki sancılı hayat romanın sonunda kesişir.

Sancı.. Sanıcı... romanının en önemli karakterlerinden bir diğeri ise Hasan'dır. Almanya'da çöpçü olarak çalışan Hasan, Ayşe ile evlidir. Hasan ve Ayşe'nin dört çocukları vardır. Bunlardan üçü Türkiye'deki köylerinde, Hüseyin ise Almanya'da onlar ile beraber yaşar.

Hasan, Peter ile birlikte çöpçü olarak çalışır. Hasan'ın romandaki en önemli işlevlerinden birisi Peter'ın yalnızlığını belirginleştirmektir. Peter, aynı işi yapmalarına rağmen her zaman mutlu olan ve işini seven Hasan'a imrenir. Onu gördükçe kendi hayatını sorgulamaya başlar.

Hasan çöpçü olarak çalışsa da Almanya'da olmaktan memnundur. Köye gidince orada iş bulamayacağını ve para kazanamayacağını düşünür. Bu durum romanda şu cümlelerle ifade edilir: *“İstanbul gibi yerde çöpçü duralım dedikti, durdurdular mı? Köyün nesini gördün, ha? De hele nesini gördün? ... Sen dua et, gâvurun çöpü bitmeye... Bitti mi, hele bi de bitti mi? (s. 108-110)*

Romanın diğeri bir önemli karakteri ise Hasan'ın eşi olan Ayşe'dir. Ayşe, roman boyunca Hasan ile çatışma halindedir. Hasan'ın Almanya'da kalma isteğine karşı Ayşe ısrarla köyelerine geri dönmeyi ister. Üç çocuğundan ayrı bir şekilde gurbette yaşamının sancısını çeken Ayşe'nin bu isteği romanda şu cümlelerle ifade edilir: *“Ben de Anşe'ysem... Bu yıl mı... töbe durmam. Aman! Parası da batsın gâvurun, neyi de... Batsın. Gözü çıksın.(s.78) Gâvurun çöpünü toplamayla da baş mı olurmuş? Orda olsun yavan epmek olsun, Hasan... (s. 110) Köyde yavan ekmek olsa gurbette yaşamaktan daha iyidir diyerek Hasan'ı köye dönmeye ikna etmeye çalışır. Ama Hasan, Almanya'da kalmayı çocuklarını da buraya getirmeyi ister.*

Ayşe fabrikada büyük bir kaza geçirip hastanede yoğun bakımda yatarken Hasan Almanya'ya geldiklerine pişman olur. *“Tuh! Keşkem gelmeyeydik bu gâvur eline...”(s. 221)* der. Geçirdiği kazadan sonra ameliyata alınan Ayşe hayatını kaybeder. Hasan ile Ayşe'nin sancılı hikâyesi Ayşe'nin ölümü ile sonlanır.

Hasan ile Ayşe'nin, Almanya'da onlar ile birlikte kalan çocukları Hüseyin, çocuk olmasına rağmen romanda önemli bir işlev üstlenir. Hüseyin, romanda çocukların bile sancılarının olabileceğini gösteren bir kahraman olarak karşımıza çıkar. Küçük bir çocuk olmasına rağmen kendince sıkıntıları vardır ve hayat onu erken yaşta olgunlaştırmıştır.

Sancı.. Sancı... romanının şahıs kadrosunu oluşturan bir diğer isim de Peter'dir. Hasan ile birlikte çöpçülük yapan Peter da sancılı bir hayat yaşamaktadır. Maddi kaygısı olmayan Peter'in daha çok duygusal sancıları vardır. Bugüne kadar başladığı hiçbir işi devam ettirememiş olan Peter, roman boyunca her şeyi geride bırakıp çekip gitmeyi düşünür. Peter'in geçmişte yaşadıkları şu cümlelerle ifade edilir: "*Geride bırakılmış bir sürü başarısızlıklar toplamı, Peter. Başladığı ve üç adım gidip bıraktığı, yürütemediği, bırakmak zorunda kaldığı işler...*" (s.76)

Peter ile Hasan'ın ilişkisi romanda önemli bir noktadır. Aynı işi yapmalarına rağmen Hasan hayatından çok memnundur, Peter ise sürekli aynı şeyi yapmaktan sıkılmaktadır. Peter, Hasan'a hep şaşırarak bakar. Onun gurbette çöpçülük yaparken bile bu kadar mutlu olmasına imrenerek bakar. Hasan romanda Peter'in olmak istediği kişiyi temsil eder. Çünkü kendisi hiçbir işe Hasan gibi dört kolla sarılamaz. Bu durum romanda şu cümlelerle ifade edilir: "*Peter, gerçekte Hasan'a imreniyor. Gizli bir şey. Sanki bilmediği, bilmek de istemeyeceği bir imreniş. Ucundan biraz sezilse, hemen hani kıskançlığa bulaşan ve..evet, kıskançlığa... Yok, öyle adama kötülü ettirir türden bir kıskançlık değil. Kötülük etmeyi düşündürecek gibisinden değil. ... Kendinde olmasını hep istediği bir şeyi –ve gün geçtikçe olmadığını biraz daha anlar gibi olduğu bir şeyi görüyor Hasan'da. Hasan ta kalkmış nerelerden gelmiş. Bir dünyayı bırakmış orada, burada bir başkasını kurmuş. Şimdi Peter'in yanında koşturup duruyorsa da, gel Peter'e sor, bir işe başlamış ya, başarmış ya...*" (s. 76)

Romanda Peter'in yaşadığı sancılar maddi sıkıntılardan kaynaklanmaz. Onda duygu yönünden eksiklikler vardır. Çok sayıda iş değiştirmiş olan Peter hiçbir işte devamlı olarak çalışmamıştır. Sürekli eşi Susanne'yi ve işini bırakıp gitmeyi düşünen Peter romanın sonunda valizini toplar ve gider. Nereye ve ne yapmaya gittiği ise belirsizdir. Tek isteği kaçmaktır.

Romanın bir diğer önemli karakteri ise Peter ile evli olan Susanne'dir. Mağazada denetimci olarak çalışan Susanne de sancılı bir hayat yaşar. Peter son zamanlarda eve

sık sık içkili gelince sürekli tartışmaya başlarlar. Peter'in bu halleri onu iyice umutsuzluğa sürükler. Susanne, Peter'dan neden ayrılmadığını şu cümlelerle sorgular: *“Şu birlikte yatışı her gece biraz daha saçma buluyor. Ve niçindir, ertesi gün ayırmıyor yatağı. Ve niçindir yine, ertesi gece biraz daha saçma görünüyor Peter'le yatıyor olmak. Yatıyor gibi olmak...”* (s. 200)

Son zamanlarda Peter'in eve hep içkili gelmesinden çok rahatsız olan Susanne, onu bırakıp gitmek ister ama bir türlü bunu yapamaz. İşyerinde beraber çalıştıkları Hans'la aralarında bir yakınlaşma olur hatta bir gece ona içki içmeye gider ama 'namus diye bir şeye inanan' Susanne aralarında bir şey yaşanmasına izin vermez.

Romanın sonunda Susanne'nin bırakıp gidemediği Peter, Susanne'ye bir not bırakıp çekip gider. Bu durum romanda şu cümlelerde ifade edilir: *“Kaç yıldır bir çıkış yapamayan Peter sonunda adam olmuştu. Ve Susanne de elinden kaçırmıştı onu. Buna üzülüyor.”* (s. 291)

Romanda yer alan diğer bir önemli karakter ise Emine'dir. Emine fabrikanın G Bölümünde çalışan işçilerden biridir. Romanın olay örgüsünde Kazım ile olan ilişkisinden dolayı önemli bir yer tutar. Emine, romanda Kazım için arzu edilen güçtür.

Kazım ile görücü usulü ile tanışan ve ona âşık olan Emine fabrikada çalışırken sürekli onu düşünür. Kazım ile evlenip, mutlu bir yuva kurmak ister. İstemeye geldikleri gün çok heyecanlanır. Ama ertesi gün abisinin akşam yemeğinde Kazım hakkında söylediği şu sözler Emine'yi umutsuzluğa düşürür: *“Haa, bak şimdi, İsmayıl der ki, Alaman karısından dostu varmış. ‘Kapandı o iş...’ diyo ya, sinek küçük, ne kim, mide bulandırır. Kapandı, kapanmadı... Gene açılır mı açılma mı? Benim aklıma kalırsa, hiç de acele etmesek...”*(s.293) Umutla başlayan Emine'nin hikâyesi hayal kırıklığı ile son bulur.

Romanın diğer bir önemli kahramanı olan Kâzım, Almanya'da bir demir fabrikasında çalışan genç ve yakışıklı bir işçidir. Romanda Kâzım şu cümlelerle tanıtılır: *“Boy bos dediysen Kâzım'da. Pantolon paçası üç dört parmak uzun düşer ya, ‘O da oluversin...’ demedi. Terziye götürüp düzelttirdi. Değme Alman da gelsin dursun Kâzım'ın yanında, -‘Sıkıysa...’”* (s. 172)

Kâzım romanda Emine ile olan ilişkisinden dolayı önem kazanır. Daha önce Maritha ile beraber olan Kâzım, Maritha'nın hamile kaldıktan sonra çocuklarını

aldırması üzerine ondan ayrılır. Bu ilişkiden sonra görücü usulüyle Emine ile tanıştırılan Kâzım, Emine'ye âşık olur ve onunla evlenmek ister. İş yerinde çalışırken hep onu düşünür. Ama Emine'nin abisi Kâzım'ın Alman bir kadınla eskiden ilişkisi olduğunu öğrenince Emine'yi vermekten vazgeçer. Burada Maritha, dolaylı da olsa Emine ile Kâzım'ın evliliğini engelleme işlevi görür.

Emine ile Kâzım'ın evliliğine dolaylı yoldan engel olan Maritha ise romanda şu ifadelerle tanıtılır: *“Maritha sarışın. Kırkında, topluca. Kimi zaman zayıflamaya yeniden niyetlendiği oluyor. Birkaç hafta yiyecek seçiminde titizlik gösteriyor. Tık boğaz değil ya, bırakıveriyor kendini sonra, -tembel denilebilir... Maritha'yı yaşlandıran yüzü. Ağlamaklı gibi bir yüz taşıyor Maritha.”* (s. 239)

Romanda yer alan diğer sancılı karakterlerden birisi de Reyhan'dır. Fabrikanın G Bölümünde çalışan Türk işçilerden birisi olan Reyhan, Hamza ile evlidir ama son zamanlarda yaşadıklarından dolayı evliliğinden memnun değildir.

Reyhan, anne ve babasına karşı gelerek Hamza ile evlenir. İlk yıllarda mutlu bir evlilikleri olan çiftin arası son zamanlarda bozulur. Kumara alışan Hamza, elinde avucunda ne varsa kaybeder. Reyhan'a da kötü davranmaya başlar. Reyhan onu kumardan vazgeçirmeye çalıştıkça Hamza, Reyhan'a dayak atmaya başlar. Sürekli dayak yiyen ve sancılı bir yaşam süren Reyhan için gelecek çok karanlıktır. Bu durum romanda şu cümlelerle ifade edilir: *“Sokağa çıktığında sancıyı içinde duydu Reyhan. Karanlık bir şeydi gelecek. Korkutan, tüyleri diken diken eden, boğazda düğümlenen bir çığıktı.”* (s.166)

Reyhan'ın kocası olan Hamza ise romanda şu cümlelerle tanıtılır: *“Alnında yatay ve derin iki çizgi hiç eksik olmaz. Saçları az kumrala çalar. Sert bir yüz olarak durur hep yüzü. Altı üstü özenle düzeltilmiş bıyığı, bu yüze daha sert bir şey katar. Paltoydu, ceketti hiç giyemez. Hadi olmadı çeker gocuğu. Tespih ona yakışır. Kafası kıyaksa, gocuğu omza vurur. Göğsüne jilet çekmiş gibi bağır açar, elini dolaştırır.”*(s. 257,258) Sürekli kumar oynayan ve Reyhan'a dayak atılan Hamza romanda hep kötü özellikleri ile yer alır.

Şahıs kadrosunun bir diğer önemli ismi Wolfrang'dır. Wolfrang, fabrikanın G bölümünde çalışan Alman işçilerden biridir. Hiçbir şeyi umursamayan bir tavı olan Wolfrang, kendisinden çok hoşlanan Ingrid'in duygularına cevap vermez. Fabrikada

çalışan evli ve dört çocuk annesi olan Ayşe'nin yüzünün kızarması Wolfrang'ın daha çok hoşuna gider. Bu durum romanda şu cümlelerle anlatılır: *“Wolfrang, hiçbir şeyi pek umursamamış tavrında hep. Derin soluk alıp içinde tutmalar, pazu şişirmeler... Sol kolundaki çıpa ve çıpaya dolanmış kadın başlı yılan dövmesiyle kimselere aldırıyor ya, Ingrid'e de aldırıyor. Sanki bir şeyi eksik buluyor onda. Ne olduğunu kesin bilemediği bir şeyi... Ayşe'de var işte o şey. Oysa onunla bir şey olacağını, olmasını düşünüyor sayılmaz. İki söz söylediğinde, Ayşe'nin o yarı anlar-anlamaz yüzünün kızarması, utanır bakması yok mu, Wolfrang'ın da arayıp Ingrid'de bulamadığı bu.”* (s. 121)

Wolfrang fabrikada yaşanan kazada yükleyicilerden birini Ayşe'nin üstüne düşürür. Kanlar içinde yerde kalan Ayşe hayatını kaybeder. Ayşe ameliyattayken umutsuz bir bekleyişte olan Wolfrang onun ölüm haberini alınca tamamen yıkılır.

Romanın şahıs kadrosunu oluşturan bir diğer kişi de Ingrid'dir. Ingrid fabrikanın G Bölümünde çalışan Türk işçilerin başında bekleyen Alman kadındır. Yine o fabrikada çalışan Wolfrang'dan hoşlanır. Ama Wolfrang onun duygularına karşılık vermez.

Ingrid de romanda istediğine ulaşamayan, hayatından memnun olmayan sancılı bir hayat süren karakterlerden birisi olarak karşımıza çıkar. Ingrid romanda şu cümlelerle tanıtılır: *“Ingrid, aklından bir şeytanlık geçiriyor olsun, kaşı kalkar böyle hafifçe ve sağ elinin parmakları bir yerlere –bir yer bulamadıysa, eteğine- vurur, trampet çalar. Akşam Wolfrang'ın yolunu kesecek. Bozuk aynaları kim sevmiş ki Ingrid sevsin? Wolfrang'ı düşündü mü, bozuk bir ayna karşısında görüyor kendini. Ve kendini çirkin buluyor. Oysa biliyor aynanın bozuk olduğunu, bu yüzden çirkin görüldüğünü, -yani çirkin olmadığını. Yükleyiciyi hızla sürüp geçen Wolfrang'a bakıyor da, bir şey...”* (s. 120)

Ingrid, Wolfrang'ı evine çağırıp onla vakit geçirmeyi çok sever. Böyle günlerde Ingrid bir ev hanımı gibi davranıp Wolfrang'ı mutlu edecek şeyleri yapmaya çalışır. *“Daha çok evde dans etmeyi sever Ingrid. Işıkları söndürmeyi de sever. Masa üstünde kalın bir mum yanar ve duvarlara iri gölgeler yansır. Gölgelere bakmayı da sever Ingrid. Ona hep bir şeyler çağrıştırır... Mırıldanır gibidir. Sokulgan bir kedidir. Bunun erkeği tahrik ettiğine inanmıştır. Zekidir, bir şeyi ikinci kez anlattığı olmamıştır. Kısa eteğin kendine yakıştığını bilir.”* (s. 181) Ingrid, Wolfrang'ı kendisine aşık etmek için

çok çabalasa da, Wolfrang'ın aklı hep fabrikada çalışan işçilerden birisi olan Ayşe'dedir.

Sancı.. Sanıcı... romanının bir diğer önemli kişisi ise Remzi Bey'dir. Remzi Bey, Almanya'da yaşayan zengin Türklerden birisidir. Almanya'ya gelip zengin olan Remzi Bey, romanda Almanya'da yaşayan diğer Türklerin olmak istediği kişidir. Romandaki diğer kahramanlardan farklı olarak sancılı bir hayatı yoktur.

Remzi Bey, Almanya'da Export Remzi adında büyük bir dükkân açmıştır. Bu dükkânda, *“Örgü makinesinden çakmak taşına para getiren her şeyin satımı. Çeviri, fotokopi işleri, vergi karnesi, permi, gümrük kolaylıkları ve konser düzenleyiciliği ve uçak taşımacılığı ve her türlü iş takipçiliği...”* (s. 29) yapılıdır.

Remzi Bey, romanda yazar tarafından fiziksel özellikleri hakkında en çok bilgi verilen kahramandır. Remzi Bey romanda şu cümlelerle tanıtılır: *“Bir zamanlar ki limon Remzi şimdiki Remzi Bey. (Yerine göre Remzi Ağabey, pek seyrek olarak Remzi beyefendi.) ‘Limon’luğu o Sirkeci döneminden kalma. Sirkeci'nin o çok görmüş geçirmiş kaldırımlarında bir Remzi. Limon sürülmüş, özenle taranmış saçlarının şurasında Eşref Kolçak işi bir kıvrım. Arkasına basılı yüksek topuk kundurular. Bıyık, tespah, ağızda laf, cepte bıçak. ‘Hey anam, hey!’ Otobüs yazıhanesi, emanetçi, otel, adam başı iki buçuk, beş, yol bulmalar. Çok para vurmuş, çok para yemiş. Rakı, Yüksekaldırım, kumar. ‘Fıss’tık!’ Sonra Almanya. Yine epey süren limon çağı. (Şimdi limon kullanmıyor elbet, -‘Rus Derisi’...)... Saç Remzi Bey için her zaman önemli bir şeylini korudu. Şakaklarında pek az bir kırılık taşıyor artık. Elindeki iri altın yüzüğü çıkarın, deyin ki falan bölge belediye üyesi. Hele bıyıklarını kesti keseli... Ne ki taş süslemeli, varlık belirtisi, görmemişlik biçimleyen şu yüzük, bir de..aman, lahmacun yemesin...”* (s.31,32)

Kendisi zengin biri olan Remzi Bey, insanlar tarafından pek sevilmez. İmkânı olmasına rağmen kimseye yardım etmez. Hasan köye göndermek için bir radyo almayı düşünür, Remzi Bey'den indirim ister ama Remzi Bey, Hasan'a yardımcı olmak yerine fiyatı daha da artırır. Osman, ondan bir iş ister ama Remzi Bey ona da yardımcı olmaz. Hasan'ın aklından geçen şu düşünceler Remzi Bey'i daha iyi tanımak açısından önemlidir: *“Ula gâvur İremzi. Ula senin gâvurluğu al, şu gâvura ver, alır mı? Sırtımızdan İremzi Beğ olmuşsun be Allah'tan korkmaz. Allah hem seni kurtarır mı bakalım, ha? Allah seni kurtarır mı ki?..”* (s. 34)

Almanya’da dükkân açan Remzi Bey orada yaşayan Türkler için artık ‘gâvur’ olmuştur. Almanya’da yaşayan Türkler sayesinde zengin olan Remzi Bey, darda kalanlara yardım etmek için hiçbir çaba sarf etmez.

Romanda bu karakterlerin dışında roman genelinde önemli bir işlev üstlenmeyen çok sayıda figüratif karakter de yer alır. Remzi Bey’in dükkânında hesap işlerine bakan Kadir, aynı dükkânda ayakçı olarak çalışan Halil, Emine’nin abisi Mahmut, Mahmut’un oğlu Arif, Emine’nin yengesi, Kâzım’a Emine’yi istemeye gelen İsmail Efendi ve eşi Fatma, İsmail Efendi’nin oğlu Kerim, fabrikada işçi olarak çalışan Hatice ve Meliha, Petra’nın kız kardeşi Margaret, Jutta Teyze’nin vefat eden kocası Helbert, Susanne ile aynı işyerinde çalışan Hans, Osman’ın ilk kez birlikte olduğu Alman kadın Renate, içki evinde çalışan Walter, Ulrike’in çalıştığı kitapçının sahibi Bayan Müller, yine kitapçıda çalışan Doris, Almanya’da dönerci olarak çalışan İbrahim, Hamza’nın arkadaşı Kıl Salim, Remzi Bey’in dükkânına bir şey satmaya gelen Rıza, romanın figüratif kadrosu içinde yer alırlar. Bu kişiler, roman boyunca önemli bir işlev üstlenmezler.

1.3.2. Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle Romanlarında Şahıs kadrosu

Bana Sen Söyle, Yalnızlıktan Devren Kiralık romanının devamı niteliğinde bir romandır. Her iki romanında şahıs kadrosu neredeyse aynıdır. *Bana Sen Söyle* romanında romana sadece figüratif kadro içinde yer alan bazı karakterler eklenir. Romanların şahıs kadrosu aynı olduğundan *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarının şahıs kadrosunu birlikte incelemeyi uygun gördük.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve *Bana Sen Söyle* romanlarında yazarın ilk romanı olan Sancı.. Sancı romanı gibi kalabalık bir şahıs kadrosu yer alır. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarında olay örgüsü kişiler arasındaki ilişkiler ağı üzerine kurulu olduğu için her iki romanda da çok sayıda karakter yer alır. *Sancı.. Sancı...* romanında farklı sıkıntılardan dolayı sancılar çeken kişilerin yaşamını anlatırken *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarında kalabalık şehirlerde yalnızlık çeken insanların yaşamları anlatılır. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarında şahıs kadrosunda yer alan kişilerin neredeyse tamamı farklı nedenlerden dolayı yalnızlık çeker. Kimi, eşinden boşandığı için, kimi eşi vefat ettiği için, kimi hastalığından dolayı, kimi sakatlığından dolayı yalnızdır.

Beyhan, *Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle* romanlarında Ekrem ile birlikte en önemli karakter olarak karşımıza çıkar. Ekrem ile birlikte romanın başkışisi olan Beyhan, romanda yer alan karakterlerin neredeyse tamamı ile farklı sebeplerden dolayı ilişkisi olan ve romanda aksiyonu sağlayan temel karakterdir. Öğretmen olan Beyhan, Pervin ile birlikte Erguvan Çocuk Yuvası'nı işletir. Beyhan'ın fiziksel özelliklerine romanda neredeyse hiç yer verilmez.

Beyhan'ın Ekrem'den boşanmak istemesi *Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle* romanlarının olay örgüsünün oluşmasında önemli bir yer tutar. Beyhan, 26 yıl evli kaldığı Ekrem'den boşanmak ister ama bunu romanda mantıklı bir gerekçeyle açıklayamaz. Ekrem'den ayrıldıktan sonra ise giderek yalnızlık çekmeye başlar.

Beyhan, her iki romanda da yalnızlığı en derinden yaşayan karakterdir. Ama bir noktada bu yalnızlığa kendi sebep olmuştur. Ekrem'den boşandıktan sonra kanser olduğunu öğrenen Beyhan, Fırat'ın ayrı eve çıkma fikrine karşı çıkmayarak, Pınar'ı ise kardeşi Vildan ile Çınarçık'a göndererek kendini iyice yalnızlaştırır. Beyhan'ın çocuklarını gönderdikten sonraki halini anlatan şu cümleler yalnızlığının boyutunu gözler önüne serer: *“Onlar gidince, derin bir üzünc içinde yüzer bulmuştu kendini. Üzerine bir zavallılık çökmüş, oturup kalmıştı koltukta. Kolu kanadı kırılmış gibi olmuştu. Buz kesmişti her yanı.”* (s. 221)

Beyhan'ın hastalığının bütün vücuduna yayılmaması için göğsünün alınması gerekir. Bunu Fırat'a söyler ama Pınar'a söyleyemez. Pınar'ı bütün bu olaylardan uzak tutmak için teyzesiyle birlikte Çınarçık'a gönderir.

Beyhan, romanda Ekrem tarafından arzu edilen güç işlevi görür. Boşanmaya karşı çıkan Ekrem, ayrıldıktan sonra da Beyhan'ı bir türlü unutamaz. Beyhan da Ekrem'i hala sevmektedir. Hastalığını öğrendikten sonra bunu Ekrem'e söyleyip söylememe konusunda büyük tereddüt yaşar. Bir taraftan da Ekrem'in yanında olmasını ister. Beyhan'ın kendi içinde yaşadığı bu çatışma romanda şu cümlelerle ifade edilir: *“Sonra Ekrem'i aramayı düşündü. Arıyordu da. Eli telefonda kaldı. Ona ne söyleyecekti? Ekrem'e?.. Gerçeği söyleyecek miydi?.. Ne istiyor? Ne mi istiyor? Gitsin sarılsın Ekrem'e. Bunu mu istiyor? 'Ekrem ben hastayım...'desin. Ekrem bir şey demesin. Bir şey demesin. Saçlarını sevsin..sevsin...”* (s. 222-223)

Yalnızlıktan Devren Kiralık romanında Ekrem'den boşanırken kendinden emin olan Beyhan, *Bana Sen Söyle* romanında hastalığı ile birlikte giderek yalnızlaşınca Ekrem'den boşandığına pişman olmaya başlar. Ekrem'den boşandığı için üzülen Beyhan'ın kendini sorgulaması ve Ekrem'in yanına geldiğini hayal etmesi romanda şu cümlelerle aktarılır: “Niçin kırdın Ekrem'i peki?..” (s. 47) “*Ve dalıp gidiyor Beyhan. Ekrem şimdi çıkıp gelmiş olsa... Pınar koşup kapıyı açmış olsa... Ekrem –sözde- biraz uzak dursa... ‘Nasılsınız Beyhan Hanım?..’ dese... Ya da pek yakın dursa..kolunu şöyle beline sarsa... Çocukların yanında diye, hafifçe ittirse onu Beyhan... Ekrem de aldırmasa, sıkırsa belini.. çekse kendine..saçlarını koklasa... kötü mü olurdu!*” (s. 84)

Hastalığı ve ameliyat sonrası kendini kötü hisseden Beyhan Ekrem'in ölüm haberini alınca adeta yıkılır. Ekrem'in intihar ettiğini öğrendikten sonra Beyhan'ın içinde bulunduğu ruh hali şu cümlelerle tasvir edilir: “*Evet. O, artık eski Beyhan değil. Göğsü yok. Saçları dökülmüş. Gönlü kırık. İçi boş, ilaç, içini derinden derine oymuş sanki, unutulmuş sevinçler. Öyle uzakta..öyle silik duran, hiç yaşanılmamış gibi olmuş sevgiler. Bir masalmış her şey. Ekrem, artık yok. Pınar, düşman. Bakalım Fırat'ın derdi neymiş?..*” (s. 355)

Pınar, babasının ölümüne annesinin sebep olduğunu düşünerek onu suçlar. Babasının intihar ettiğini öğrendiği andan sonra Pınar için Beyhan hasım güç işlevi görür. Pınar romanın sonuna kadar annesini affedemez. Ekrem'in intiharından sonra duygusal olarak da darmadağın olan Beyhan, intihar edip her şeyden kaçtığı için Ekrem'e çok kızar. En çaresiz olduğu zamanda kendisini bırakıp gittiği için Ekrem'i suçlar.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve *Bana Sen Söyle* romanlarında olay örgüsünün oluşturulmasında çok önemli bir rolü olan Ekrem de Beyhan ile birlikte romanın başkişisi konumundadır. Mesleği reklamcılık olan Ekrem'in romanda yaşı ve fiziksel görünümü hakkında net bilgiler yer almaz.

Romanda olay örgüsü Ekrem ile Beyhan'ın boşanması üzerine kurulur. Yirmi altı yıl evli kaldıktan sonra Beyhan'ın bir anda boşanmak istemesini Ekrem bir türlü anlayamaz, ama Beyhan'ın kararına saygı duyar ve boşanırlar.

Romanın en önemli karakterlerinden biri olmasına rağmen Ekrem, romanda Beyhan gibi aktif bir rol oynamaz. Beyhan'ı çok sevmesine rağmen onu boşanmaktan

vazgeçirmek için çaba sarf etmez. Beyhan'dan ayrılınca derin bir yalnızlığa gömülen Ekrem ne yapacağını bilemez. Sakallarını keser, işyerindeki ortaklığından ayrılır ve kendine ayrı bir ev tutar. Romanda Beyhan, Ekrem için arzu edilen güçtür. Ekrem, işyerinden arkadaşı olan Gülşen ile beraberken bile Beyhan'ı aklından çıkaramaz. Gülşen, Ekrem'in sıkıntılı zamanlarından yararlanıp onu elde etmek ister. Ama Ekrem'in Gülşen ile beraber geçirdiği günler onu daha da yalnızlaştırır. Ekrem onunla beraberken Beyhansız bir yaşamın ne kadar anlamsız olduğunu fark eder. Bu gerçek Ekrem'i intihara sürükler. Beyhan'a bir buket çiçek gönderen Ekrem, uçurumdan atlayarak intihar eder.

Ekrem'in intiharı, *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarını birbirine bağlayan en önemli vaka halkalarından birisidir. *Bana Sen Söyle* romanında yaşanan birçok olaya zemin oluşturur. Ekrem'in intihar etmesi ailesini derinden sarsar. Pınar, babasının ölümüne annesinin sebep olduğunu düşünerek onu suçlarken Beyhan, intihar edip her şeyden kaçtığı için Ekrem'e kızar. Beyhan'ın konuya ilişkin düşünceleri romanda şu cümlelerle aktarılır: “*Ekrem, sonunda yapacağını yapmıştı. Beyhan'a yapabileceğinin en kötüsünü seçmişti, onu yapmaktan da çekinmemişti. Bilmiyordu elbet, ama zamanlaması da eşsizdi. Beyhan'ın en güçsüz, çaresiz, umutsuz olduğu bir zamanda gitmiş dağın birini bulmuştu ve atmıştı kendini denize.. yüzünü balıklara yedirmeye!..Sanki, onu oradan Beyhan itmiş gibi olmuştu. Yok, Beyhan itmemişti onu! Belki..biraz üflemişti yalnızca...*”(s. 355) İçinden “*Bunu bana yapmayacaktın Ekrem! Hele şimdi yapmayacaktın!..*”(s. 341)

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve *Bana Sen Söyle* romanlarında öne çıkan bir diğer kişi de Pervin'dir. Kadir'in nikâhlı eşi ve Okan'ın annesi olan Pervin, Beyhan ile birlikte Erguvan Çocuk Yuvasını işletir. Yuvanın işlerine çok önem veren Pervin hakkında romanda şu bilgiler verilir: “*Pervin, 'işkadını' havasında! Yok, poz olsun diye değil, yalnızken de öyledir. Titizlik..kanına girmiştir onun. En nefret ettiği şey 'toz'dur. Bir yerde toz varsa nasıl titizlenirsen titizlen toz yine varsa, işte o zaman delirir Pervin. Seher'in yaptığını da beğenmez, çıkışır ona. Günü Seher'e çıkışmakla geçer. (s. 69)*

Pervin, Okan sakat olarak dünyaya gelince başka çocuk yapmamaya yemin etmiş Kadir de ondan ayrılıp Nimet ile yaşamaya başlamıştır. Kendisini oğlu Okan'a adayan Pervin, onun mutlu olması için her şeyini feda etmeye hazırdır. Pervin, her iki

romanda da Okan'a olan düşkünlüğü, Kadir'den boşanmak istemesi ve Serdar Bey ile olan ilişkisinden dolayı olay örgüsünün temel taşları arasında yer alır.

Bir gün Dalyan'daki bir kahvede Serdar Bey ile tanışan Pervin, ondan hoşlanmaya başlar. Kadir ile hala evli olduğundan Serdar Bey'e nasıl davranacağını bilemez. Kendi iç dünyasında büyük bir çatışma yaşayan Pervin çareyi Kadir'e boşanma davası açmakta bulur. Kadir ise bu boşanmaya karşı çıkar. Pervin ile Kadir arasındaki bu çatışma romanın önemli bir aksiyon noktasıdır. *Bana Sen Söyle* romanı Kadir ile Pervin'in boşanma davası görülmeden 17 Ağustos 1999 depremi ile sona erdiği için boşanmanın gerçekleşip gerçekleşmediği belirsizdir.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve *Bana Sen Söyle* romanlarının bir diğer önemli ismi olan Serdar Bey ise romanda sadece Pervin ile olan ilişkisinden dolayı yer alır. Eşinden yeni ayrılmış olan Serdar Bey, romanda Pervin'in yalnızlığını belirginleştirmek işleviyle kullanılmıştır.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve *Bana Sen Söyle* romanlarında Pervin ile olan ilişkisi yönüyle yer alan Kadir de romanın önemli kişileri arasında yer alır. Ekrem'in liseden arkadaşı olan Kadir, çarşıda bayan giyimi satan bir dükkân sahibidir. Dış görünüşüne önem veren Kadir, iyi giyinmeye, bakımlı olmaya özen gösterir.

Okan'ın sakat doğmasından sonra Pervin bir daha çocuk yapmamaya yemin edince Kadir imam nikâhı ile evlendiği Nimet ile birlikte yaşamaktadır. Romanda Kadir ile ilgili şu bilgiler verilir: "*Bir daha çocuk yapmamaya yemin etti Pervin. Sonra, Kadir de kendisine bir dost tuttu. Nimet diye bir kadın. Evli gibiler. Onda kalıyor. İmam nikâhı kıymış kadına. Pazar günleri gelir. Oğlu ile ilgilenir. İçinde bir yarımılık yaşar, - belli etmese de.*" (s. 24)

Kadir, Pervin'den boşanmış olmasına rağmen oğlu Okan'a çok değer verir. Her Pazar onun yanına gider. Baba oğul beraber vakit geçirirler. Pervin'in kendisine boşanma davası açtığını öğrenince Kadir, Okan'dan yardım istese de Okan bu konuda annesini destekler. Pervin'in kendisine boşanma davası açmasını kaldıramayan Kadir her gün eve içkili gelir ve hırsını Nimet'ten çıkarır. Kadir romanda daha çok Pervin'in mutluluğunu engelleme işleviyle kullanılmıştır.

Kadir'in imam nikâhlı eşi olan Nimet de *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarında dikkat çeken karakterler arasındadır. Pervin'den ayrılan Kadir,

Nimet'e bir ev alır ve onunla birlikte orada yaşamaya başlar. İlk zamanlar genç ve güzel bir kadın olan Nimet, yıllar geçtikçe çok kilo alır ve çirkinleştiğini düşünür. Kendi içinde büyük çatışma yaşayan Nimet, Kadir'e çocuk veremediği için kendisini terk etmesinden çok korkar. Nimet'in bu konudaki düşünceleri romanda şu cümlelerle aktarılır: *“Öteki kadın için bir sözü yok Nimet'in. Ne desin ki, kuma gelen kim, kendisi! Sonra... Bir çocuk da veremedi Kadir'e. Servet Hanım, çok koşuşturdu, 'Kız, ver kundağı adamın kucağına, al resmi nikâhı...' diyerek. Olmadı. Bir Okan bile olmadı işte... Vermeyince mabut, neylesin Nimet Sultan!.. Ve umudunu yitirdi Nimet. Yerine bir umut da koyamadı, ne koyacak?.. Dördüncü yıl Kadir de üstüne düşmez oldu. Günlerin geçmesine..nasıl geçmesine aldırılmaz oldu Nimet. Her şeyi bıraktı. Her şeyi... Güzelliği de kalmadı. On yıl yaşlanmış oldu. Kıyı Motele gittiklerinde mayo giymiyor artık. Çok kilo aldı. Gölgede oturuyor. Ona da aldırıyor. Eğilip yerdeki çöpü almaya üşenir oldu. Kırılanı..döküleni umursamaz oldu. Portakal yerine mandalinayı sever oldu, -soyması kolay! Kendini ölçüp biçmiyor değil. Aldırıyor...”*(s. 128)

Nimet, Kadir'den başka gidecek kapısı olmayan çaresiz biridir. Kadir bazı geceler çok sarhoş olup Nimet'i öldüresiye dövse bile Nimet, Kadir'i bırakıp gidemez. Kadir, Pervin'in kendisinden boşanmak için dava açtığını söyleyince Nimet içten içe sevinir, ama daha sonra Kadir'in Pervin'den boşanınca kendisini de terk edip başka bir kadınla beraber olacağından korkar. Hatta Pervin'in yanına gidip Kadir'den boşanmaması için yalvarmayı bile düşünür. Nimet, *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarında daha çok çaresizliği temsil eder.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve *Bana Sen Söyle* romanlarının bir diğer önemli karakteri Ekrem ile Beyhan'ın oğlu olan Fırat'tır. Babası Ekrem'e çok benzer. Hatta bu benzerliği Tuğçe'nin ondan hoşlanmasına neden olur. Ne iş yaptığı tam olarak belirtilmeyen Fırat, kumara çok düşkündür.

Fırat, *Bana Sen Söyle* romanında babasının yapması gereken sorumlulukları üstüne alarak önemli bir işlev üstlenir. Babasına ulaşamayınca Salim Bey'in cenaze işleriyle o ilgilenir. Ameliyat olan ve derin bir yalnızlığa sürüklenen annesi Beyhan'a en büyük desteği verir.

Fırat, *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarında daha çok Oya ve Tuğçe ile olan ilişkisi ile olay örgüsünde yer alır. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanında Oya ile birliktelik yaşayan Fırat, Oya hakkında ne düşündüğünden tam emin

değildir. Romanda Fırat'ın kendini şu cümlelerle sorgular: “*Oya’yı seviyor muydu? Bilemiyordu Fırat. Kendine kesin olarak ‘Ben Oya’yı seviyorum!’ dememişti. Oya’ya bakarak da.. aynaya bakarak da.. bir başka kıza bakarak da.. gözlerini kapatıp bakarak da dememişti bunu. Sormaktan da biraz sakınmıştı sanki. Sormadığı için bir yanıt almış da değildi.*” (s. 193)

Yalnızlıktan Devren Kiralık romanında Oya ile birlikte olan Fırat, romanın sonunda Tuğçe ile tanışır ve ondan hoşlanmaya başlar. *Bana Sen Söyle* romanında ise Fırat, Oya’yı tamamen unuttur ve Tuğçe ile birlikte olur. Tuğçe’den çok hoşlanan Fırat onu annesiyle de tanıştırır. Fırat ile Tuğçe’nin ilişkisinin nasıl sonlandığı ise romanda belirsiz kalan noktalar arasındadır.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve *Bana Sen Söyle* romanlarının bir diğer önemli karakteri ise Pınar’dır. Ekrem ile Beyhan’ın kızı olan Pınar, on beş yaşında bir öğrencidir. Pınar, romanda daha çok annesiyle yaşadığı çatışma ile önemli bir işlev üstlenir. Anne ve babasının boşanmasına en başından beri karşı çıkan Pınar, babasının intihar ettiğini öğrendikten sonra annesine çok kızar. Annesini, babasından boşanarak yalnızlığa sürükleyip intihar etmesine sebep olmakla suçlar. Daha önceden annesini çok seven Pınar, babasının ölümünden sonra annesini hiç affedemez. Annesi hastanede ölüm savaşı verirken bile onu ziyarete gitmek istemez.

Pınar, *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarında Aylin ve Okan ile olan ilişkileri yönüyle önemli bir rol üstlenir. Pınar ile en iyi arkadaşı Aylin arasında ahlak anlayışı bakımından çatışma yaşanır. Bu çatışma Aylin’in, babasının Pınar’a saldırmasını gülererek karşılaması ile doruk noktaya ulaşır. Bu olaydan sonra Pınar, Aylin ile görüşmemeye başlar. Aylin ise romanda daha çok Pınar’ın ahlaki açıdan ne kadar iyi birisi olduğunu vurgulamak için yer alır. Babasının Pınar’ı taciz etmeye kalkmasını çok normal karşılayan Aylin, Okan’a da sakatlığından dolayı kötü davranır.

Pınar’ın Okan ile olan ilişkisi de romanın olay örgüsünde önemli yer tutar. Okan’ın Pınar için ayrı bir değeri vardır. Sık sık Okan’ı ziyarete giden Pınar, bütün dertlerini ve sevinçlerini onunla paylaşır. İlk başta dostluk olarak başlayan bu ilişki *Bana Sen Söyle* romanında farklı bir noktaya gelir. Okan, Pınar’a âşıktır ama sakatlığından dolayı bunu Pınar’a söyleyip onu kaybetmek istemez. *Bana Sen Söyle* romanının sonunda Okan ile Pınar’ın ilişkisinde beklenmedik bir gelişme yaşanır. Okan’ı Tuğçe’den kıskanan Pınar, yalnız kaldıklarında Okan’ın kendisini sarılıp

öpmesini ister. Okan, Pınar'ın istediklerini yapmayınca, Pınar arkadaşlıklarına son verdiğini söyleyip Okan'dan ayrılır.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle romanlarında Pınar, Okan'ı yazmaya sevk eden kişi olmasıyla da önemli bir işlev üstlenir. Okan, her iki romanın da Ekrem ve Beyhan'dan sonra en önemli kişisidir. Pervin ve Kadir'in akraba evliliğinden dolayı sakat doğan Okan, 17 yaşındadır. Sakatlığının olması, duygusal sancılar çekmesi ve yazar olmak istemesi yönleri ile yazar ile özdeşleşir.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle romanlarında Okan daha çok içe dönük, psikolojik yönü ağır basan bir karakter olarak karşımıza çıkar. Sakatlığı ve toplumun ona bakışı Okan'ı kendi iç dünyasına yöneltmiştir. İnsanların sakatlığını fark edip kendisine acıyarak bakması onun çok canını yakar.

Sakatlığında dolayı odasından neredeyse hiç çıkmayan Okan, yazar olmaya karar verir. Ernest Hemingway hayranı olan Okan hakkında romanda şu bilgiler verilir: *“Tıraş olmayı seviyor Okan. Üşenmiyor. Sakalları gürleşsin istiyor elbet. Şu çıkmadık yerlerin de kapanmasını istiyor. Sakal bırakmayı düşünüyor değil. Sakal bırakmayacak, çünkü, sakallı ve bacakları çarpık olmak istemiyor. Bir Hemingway olmak için, sakal bırakmanın yetmeyeceğini de biliyor. Bir köpek ve bir av köpeği edinmenin de özentiden başka bir anlamı olmayacak. Yok, bunları küçümsüyor değil. Seven..sevilen bir köpek de çok önemli. Gel dersin gelir, git dersin gitmez. Tüfeğe gerek yok. Uyku ilacı en iyisi. Kan çıkmadan! Uyku ilacıyla kendini öldüren bir Hemingway de gülünç olurdu. Kendine güldüren bir Hemingway düşünülebilir mi?.. Sünepe bir Hemingway olur. Evet, yazık olur... Ah Ernesto” (s.182)*

Sakatlığından dolayı toplum tarafından dışlanan Okan'ın hayatında değer verdiği iki kişi vardır. Bunlardan ilki bütün yaşamını ona adayan annesi ikincisi ise duygusal bir bağla bağlı olduğu Pınar'dır. Okan, çocukluklarından bu yana arkadaş oldukları Pınar'dan hoşlanır. Pınar'ı çok anlayışlı ve güzel bir kız olarak görür. Sürekli Okan'ın yanına gelerek dertlerini, sıkıntılarını onunla paylaşan Pınar, Okan için çok özel birisidir. Okan, yazdıklarını ilk ona okumak, sıkıntılarını ona anlatmak, yaşadığı her olayı onunla paylaşmak ister. İlk yazılarının kahramanı da Pınar'dır. Tuğçe ile birlikte oldukları zaman bile yanındakinin Pınar olmasını ister. Her iki romanda da Pınar Okan'ın eksik yönlerini tamamlayan kişidir.

Pınar'ı bu kadar çok seven Okan, Pınar'a olan aşkını onu mutsuz etmemek için açıklamaz. Hatta Pınar da Okan'a karşı bir şeyler hissetmeye başlayınca onu reddeder. Şiddetli depremi radyodan duyan Okan'ın deprem anındaki tek düşüncesi o gece Çınarçık'ta olan Pınar'dır.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle romanlarında öne çıkan diğer önemli bir karakter de Tuğçe'dir. Kadir'in arkadaşı olan Tuğçe, bir şirkette sekreter olarak çalışmaktadır. Çok güzel bir kadın olan Tuğçe, romanda Kadir'in gözünden şu cümlelerle tanıtılır: *“Ayrıca Kadir'e göre, sanki anlatılmaz bir yan vardı onda. Güzeldi, endamlıydı... Yok, teşekkür etsin diye söylüyor değildi. Ama, sanki çok daha farklı bir şey de vardı, -her 'güzelim' diyende, olmayan. Zarıflık..incelik... Yok, mankenlik gibi..yıldızlık gibi değil, bir asaletti bu. İnsanın dedesinin ille de paşa olması gerekmiyordu. İnsanın içinden yansırıdı o. Kendiliğinden yansırıdı. Karşısındakini hizaya sokardı..büyülerdi. Ve o şey, değişmezdi. Bu, vardı Tuğçe Hanım'da, çekiyordu Kadir'i kendine. Çocuk gibi ediyordu. Eli kolu bağlanmış kalıyordu.”* (s. 51)

Tuğçe, her iki romanda da arayış içinde birisi olarak karşımıza çıkar. Sürekli aradığı erkeği bulamamaktan dert yanar. Tuğçe isminin anlamını ve kaderini romanda şu cümlelerle sorgular: *“Tuğçe kim? Kim bu Tuğçe? Adı da ne demekse... O bile bilinmeyen. Sözlüklerde de rastlanılmayan... Babasının müdürünün koyduğu... Bunu bilse ne olur? Yine de 'kraliçe'yi andıran... 'kaneviçe'ye benzeyen... Kimin adı kendi adı ki!.. Tanrı'nın işte özenerek yarattığı..yalan mı? Şansına pek öyle ilgi göstermemiş olduğu..yalan mı? Yeniden doğarsa, adı Hicran olsun ister. Talihi yine böyle olacaksa... Hicran! Bir de menekşe olsun ister gözleri. Talihi böyle olacaksa, daha ne istesin ki!..”* (s. 160-161)

Yalnızlıktan Devren Kiralık romanının sonunda Fırat ile tanışan Tuğçe, ondan hoşlanmaya başlar. Fırat ile tanıştıktan sonra aradığı erkeği sonunda bulduğunu düşünür. Fırat da Tuğçe'den hoşlanır ve onu annesiyle tanıştırır. Tuğçe ile Fırat'ın ilişkisinin nasıl sonlandığı da romanda belirsiz kalan noktalar arasındadır.

Daha çok *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanının olay örgüsünde önemli rol oynayan Oya, Fırat'ın kız arkadaşıdır. Fırat, Tuğçe ile tanışmadan önce Oya ile birlikteydi. Oya, Fırat'ın kendisine karşı hissettiklerinden ve ondan ne istediğinden tam emin değildir. Bu durum romanda şu cümlelerle aktarılır: *“Peki ne istiyordu Oya? Ne istediğini bilmiyor muydu? Evlenmeyi mi istiyordu? İstemiyor muydu? Korkuyor*

muydu? Bir şeyden mi korkuyordu? Her şeyden mi korkuyordu? Nasıl korkmasındı, daha bir kez olsun, sevdiğini bile söylemiş değildi Fırat. Oya da ona; 'Beni seviyor musun?..' diye soracak değildi. Kendini öyle aşağılatacak değildi.' (s. 234) Fırat ile bir meseleden dolayı kavga edip küsen Oya, Fırat'ın Tuğçe ile birlikte olduğunu öğrenince Fırat ile bir daha görüşmez.

Ekrem'in babası olan Salim Bey de *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarında yer alan önemli karakterlerdendir. Eşi Nezahat Hanım vefat ettikten sonra derin bir yalnızlığa gömülmüştür. Nezahat Hanım'ın ölümü Salim Bey'i kendini sorgulamaya itmiştir. Salim Bey'in, eşi hayattayken yapmadıkları hakkındaki pişmanlığı romanda şu cümlelerle aktarılır: *"Salim Bey evde ayakkabı ile dolaşınca, çıkışırdı Nezahat Hanım. Üstelik bir de terlikleri getirir, ayakkabıları da alır götürürdü. Nezahat Hanım 'bir kuş olup gittiğinde', bu evde bir daha ayakkabıyla dolaşmadı Salim Bey. Kendine: 'Şunu kadıncağızın sağlığında yapsaydın ya be adam!'* (s.5)

Salim Bey, romanda yalnızlığı en çok hisseden kişilerden birisidir. Salim Bey'in en yakın arkadaşı Zeynel Bey'dir. Emekli olduktan sonra boş vakitlerinin büyük bölümünü beraber geçirirler. Kimi zaman evde buluşup birbirlerine beğendikleri yazıları okurlar, kimi zaman kahvede oturup dertleşirler. Buluşamadıkları günlerde de telefonla konuşurlar. Salim Bey'in öldüğünü de ondan haber alamayan Zeynel Bey öğrenir.

Yalnızlıktan Devren Kiralık romanında Salim Bey'in eşi öldükten sonra çektiği yalnızlık ve Zeynel Bey ile dostlukları anlatılır. Romanda Ekrem'in kaderi de kendi gibi yalnız kalmak olur. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanının sonunda hem oğlu Ekrem hem de Salim Bey ölür. *Bana Sen Söyle* romanında ise Salim Bey'in hayatını kaybetmesinden sonra yaşananlar olay örgüsünde önemli bir yer tutar.

Salim Bey'in yakın arkadaşı olan Zeynel Bey ise romanda Salim Bey'in yalnızlığını derinleştirmek işleviyle kullanılır. Zeynel Bey, eşi Nermin Hanım, oğlu Cavit, gelini Ayşenur ve torunları ile birlikte yaşamaktadır. Salim Bey ise tek başına yaşamaktadır. Zeynel Bey'in bu kadar kalabalık bir ailede yaşaması en yakın arkadaşı olan Salim Bey'in ne kadar yalnız kaldığını bir kez daha gözler önüne serer.

Zeynel Bey ile Salim Bey'in dostlukları romanda şu cümlelerle anlatılır: *"Kafa dengi iki yaşlı kurt! Birbirini dinleyen..anlayan... Haftanın bir günü Salim Bey gelir, bir günü Zeynel Bey gider ona. Akıllarına estikçe de telefon ederler, bir kahvede buluşurlar*

sonra. Pek istemezler başkaları da olsun... İlginç buldukları yazılar işaretlenmiş olarak, okunmuş gazeteleri getirirler birbirilerine. Satış fişi biriktirir Salim Bey sağdan soldan, Zeynel Bey'in eksikliğini tamamlar. Salim Bey'in vergi iadesinin yazılmasını da Zeynel Bey üstlenir" (s. 56)

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle romanında Zeynel Bey daha çok Salim Bey ile olan dostlukları yönüyle yer alır. Salim Bey'in öldüğünü de ilk o öğrenir. Salim Bey'in ölümünü oğullarına haber veren de cenaze işleriyle de ilgilenen o olur.

Salim Bey'in Almanya'da yaşayan oğlu olan Ziya da romanın şahıs kadrosunda dikkat çeken isimler arasında yer alır. Türkiye'de bir iş bulup çalışamayan Ziya, Hatice ile evlenip Almanya'ya gider ve burada bir dükkân açar. Müjde, Şengül, Erol ve Yıldız isimli 4 çocuğu vardır. Ziya'nın Almanya'ya gidişi romanda şu ifadelerle anlatılır: *"Hatice'nin ailesi ilk göçenlerdendi. Ziya, bir baltaya sap olmanın yolunu, Hatice ile evlenip oraya yerleşmekte bulmuştu. Almanya uzak.. hanımköy daha uzak.. -olmuştu."* (s. 7)

Ziya Bey, romanda daha çok Ekrem ile zıtlıkları yönünden ele alınmıştır. Ekrem romanda daha çok iyi özellikleri ile Ziya tam zıddına kötü özellikleriyle yer alır. Kendi çıkarlarına düşkün olan Ziya Bey, babasına Almanya'dan mektup yazarak evi kendi üstüne yapmasını ister. Babasının ölümünü Zeynel Bey'den haber alan Ziya Bey hemen apar topar Türkiye'ye gelir. Bir taraftan babasının cenazesine ilgilenir bir taraftan da evin tapusunu almak için çalışır. Ekrem'in öldüğünü öğrenince Fırat ve Pınar'a küçük bir miktar para vererek evi üzerine alır. Ziya Bey romanda daha çok Ekrem'in ne kadar iyi birisi olduğunu ortaya çıkarmak için yer almıştır.

Ziya Bey'in eşi olan Hatice ise daha çok Beyhan'a olan kıskançlığıyla romanda önemli bir işlev üstlenir. Beyhan'ın kendisinden daha çok sevildiğini düşünen Hatice ona adeta düşman olur.

Beyhan'ın kardeşi Vildan da şahıs kadrosunda yer alan önemli kişilerden birisidir. Orhan Enişte ile evli olan Vildan, romanda iyi birisi olarak tanıtılır. Oğulları Osman, küçük yaşta geçirdiği bir trafik kazası sonucu hayatını kaybetmiştir. Bu ölüm hem Vildan'ı hem de eşi Orhan'ı derinden yaralamıştır. Ölen çocuklarından sonra başka çocukları olmayan çift ömürleri boyunca bu acıdan kurtulamaz.

Romanın önemli kişilerinden olan Vildan, romanda farklı işlevlerde kullanılmıştır. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarında Vildan, Beyhan için yönlendirici kişi konumundadır. Vildan her iki romanda da Beyhan'a fikirleriyle yardımcı olmaya çalışır. Onun içinde bulunduğu sıkıntılı dönemde hep yanındadır.

Vildan ayrıca her iki romanda da Beyhan ile Pınar arasında tampon görevi görür. Beyhan hastalığından haberdar olmaması için kardeşi Vildan'dan Pınar'ı Çınarcık'a götürmesini ister. Hastalığını ve ameliyat olması gerektiğini de yine Vildan'a söyler. Babasının ölümünden annesini sorumlu tutan ve annesine düşman olan Pınar'ı Beyhan'a karşı yumuşatmak için büyük çaba sarf eder.

Vildan Teyzenin eşi olan Orhan Enişte de romanın diğer bir önemli kişisidir. Oğlu Osman'ın küçük yaşta ölümü onu kederli bir hayata sürükler. Orhan Enişte oğlunun ölümünden sonra o kadar değişir ki Vildan Teyze, onun çıldıracağından korkar. Orhan Enişte'nin bu durumu romanda şu cümlelerle aktarılır: *“Tek çocukları Osman'ın ölümü üzerine Vildan Teyze yeni bir çocuk sahibi oldu: Kocası. Orhan Enişte, o günden beri aralıksız her gece içiyor. En çok da sabahları ona pek ağır geliyor oğlunun ölümü. Evet, öldürülüştü!.. Hele katilinin bulunamayışı...”* (s. 33)

Orhan Enişte de eşi Vildan Teyze gibi iyi birisi olarak tanıtılır. Ekrem'in ortalıkta olmadığını öğrenince aile büyükleri olarak Salim Bey'in cenazesine katılır. Ekrem'in ölüm haberinin ardından Fırat ve Pınar'ı teselli eder. Onlara her zaman destek olmaya çalışır.

Romanın diğer önemli bir karakteri olan Gülşen, Ekrem'in iş yerinden arkadaşıdır. Ekrem, Beyhan'dan boşandıktan sonra ona ilgi göstermeye başlar. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanının anlatma zamanının büyük bir bölümünü Ekrem ile birlikte geçirir. Gülşen, romanda Ekrem'in yalnızlığını derinleştirme işlevi görür. Ekrem onun yanındayken Beyhansız yapamayacağını daha iyi anlar. Ekrem'in farkına vardığı bu gerçek onu intihara sürükler. Gülşen, Ekrem'in son günlerini beraber geçirdiği kişidir. Ekrem'in içine düştüğü yalnızlığı belirginleştirerek onu intihara sürükleyen Gülşen olay örgüsünde önemli bir rol üstlenir.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve *Bana Sen Söyle* romanlarının şahıs kadrosunda dikkat çeken bir diğer isim de Pınar'ın en yakın arkadaşı olan Aylin'dir. Güzide ve Baha'nın kızı olan Aylin, annesi gibi sarışıdır.

Pınar'ın tam zıttı özelliklere sahip olmasından dolayı romanda dikkat çeker. Pınar, Aylin'in babasının kendisine saldırdığını anlatınca Aylin, bu olayı çok normal bir şeymiş gibi karşılar ve Pınar'la dalga geçer. Bu olaydan sonra Pınar Aylin ile bir daha görüşmez.

Aylin'in babası olan Baha da romanın şahıs kadrosunda dikkat çeken bir diğer isimdir. Muhasebe'de şef olan Baha, romanda genellikle kötü özellikleriyle tanıtılır. Sürekli at yarışı oynayan Baha, kızının arkadaşlarını taciz etmeye kalkar.

Aylin'in annesi olan Güzide ise Baha'nın tam zıttı bir karakter olarak karşımıza çıkar. Romanda hep iyi özellikleriyle tanıtılır. Felç olan annesine yardım etmek için elinden geleni yapar. Ona yardımcı olması için bakıcı tutan Güzide, her hafta Cumartesi günü Aylin'i de alıp annesi Hayriye Hanım'ı ziyaret eder.

Salim Bey'in eşi Nezahat Hanım, Zeynel Bey'in eşi Nermin Hanım, Zeynel Bey'in oğlu Cavit, Zeynel Bey'in gelini Ayşenur, Zeynel Bey'in torunları Ayça, Savaş, Atacan, Ziya Bey'in çocukları Müjde, Şengül, Erol, Yıldız, Yıldız'ın eşi Erhan, Yıldız ve Erhan'ın oğlu Salim, Vildan Teyze ile Orhan Eniştenin araba çarpması sonucu küçük yaşta kaybettikleri çocukları Osman, Pınar'ın Çınacık'taki arkadaşı Damla, Pınar'ın hoşlandığı çocuk Cem, Aylin'in felçli olan anneannesi Hayriye Hanım, Hayriye Hanım'ın bakıcısı Esmâ ve kardeşi Kıymet, Hayriye Hanım'ın vefat eden eşi Saffet Bey, Ekrem'in eski iş ortakları Aykut ve Cahit, Ekrem'in eski işyerinde çalışan Fidan, Cansu, Yeliz, Ece, Ekrem'in eski şoförü Salih, Salim Bey'in evini açmak için çağrılan anahtarcı, Pervin'in babası Şevki Bey, Pervin'in amcası İsmail, Kadir'in dükkânının karşısındaki mağazada çalışan Birol ve onunla Kaçan Sevil, Erguvan Çocuk Yuvasında çalışan bir hizmetli Seher, Fırat'ın arkadaşları İrfan, Nihat, Asuman, Cüneyt, Çınarcık'ta Pınar'a sarkıntılık eden küçük çocuk Murat, Doktor Selçuk romanın figüratif kadrosu içinde yer alan diğer kişilerdir. Bu kişiler romanda önemli bir işlev üstlenmezler.

Necati Tosuner'in incelediğimiz üç romanındaki şahıs kadrosunu genel çerçevede değerlendirdiğimizde yazarın romanlarında şahıs kadrosunu genellikle

sıradan, günlük yaşamda her zaman karşımıza çıkacak kişilerin oluşturduğunu görürüz. Necati Tosuner, romanlarında üstün özellikleri olan, toplumda çok az rastlanan karakterler yaratmaz, onun kahramanları her an sokakta karşılaşılabileceğimiz sıradan insanlardır.

Necati Tosuner'in incelediğimiz üç romanındaki şahıs kadrosunu genel çerçevede değerlendirdiğimizde yazarın karakterlerin fiziksel özelliklerine çok az yer verdiğini görürüz. Yazar romanlarında yer alan karakterleri fiziksel olarak çok fazla tanıtmaz, daha çok kahramanların psikolojik yönlerine yer verir.

Necati Tosuner, küçükken geçirdiği bir kaza sonrası kambur kalmıştır. Yazarın bu rahatsızlığı romanlarına farklı şekillerde yansımıştır. *Sancı.. Sancı...* romanının başkahramanı Osman kamburdur, *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarının en önemli karakterlerinden biri olan Okan'ın ise bacağına bir sakatlığı vardır. Bu karakterler çok fazla duygusal sancılar çeker. Yazar, romanlarında yer alan bu karakterlerle adeta kendini özdeşleştirir.

Necati Tosuner'in incelediğimiz romanlarında şahıs kadrosunu oluşturan karakterlerin genel özelliklerinden birisi de hayatlarından memnun olmayan, mutsuz kişiler olmalarıdır. Yazar romanlarında genellikle sancılı hayatları anlatır. Onun romanlarında yer alan karakterlerin hep bir derdi vardır, hayatlarından memnun değildirler ve duygusal sancı içindedirler.

Necati Tosuner'in incelediğimiz üç romanındaki şahıs kadrosu konusunda dikkat çeken bir diğer husus ise romanlarda çok fazla karakterin yer almasıdır. Yazarın incelediğimiz üç romanında da şahıs kadrosu çok kalabalıktır. Romanlarda şahıs kadrosunun kalabalık olması olay örgüsünün çok sayıda vaka halkası ile oluşturulmasına sebep olmuştur.

2.4.Zaman

Zaman romanın en temel unsurlarından birisidir. Her olay belli bir zamanda gerçekleşir. Yazar, bu olayı belli bir zamanda kaleme alır ve anlatır. “*Bir romanda her zaman bir saat vardır.*” (Forster, 2016: 13) Romanda zaman unsurunun kullanımı yazarın isteğine kalmıştır. Yazar romanı kronolojik bir zamanı takip ederek kurgulayabileceği gibi geriye dönüş ya da özetleme tekniklerini kullanarak da kurgulayabilir.

Mehmet Tekin romanda zaman unsurunu şu şekilde sınıflandırır: “*Bir romanda zaman tablosu, ilk elde, “vak’a zamanı” ve “anlatma zamanı” olmak üzere iki düzeyde şekillenir. Bir vak’a –veya olay- hiçbir zaman sığacağı sığacağına anlatılamayacağına göre “vak’a zamanı” ile “anlatma zamanı” arasında geçen süreyi de hesaba katmak, roman sanatı açısından bu süreyi de gözden uzak tutmamak gerekir. Bir olay belli bir zamanda cereyan eder (vak’a zamanı), bu olay, belirli bir süre sonra romancı tarafından öğrenilir/duyulur, yine aynı olay belli bir zamanda kaleme alınır (anlatma zamanı) ve yine belli bir sürede (anlatım süresi) sunulur, anlatılır. (Tekin, 2010: 118)*

2.4.1. Sancı... Sancı... Romanında Zaman

Sancı... Sancı... romanında anlatma ve vaka zamanı tarih olarak tam net değildir. Romanın yazılma zamanı ise 1974-1976 yıllarıdır. Necati Tosuner bütün romanlarının sonunda eserini hangi tarihler arasında ve nerede kaleme aldığını belirtir. Sancı... Sancı... romanı da romanın sonunda belirtildiği üzere yazar tarafından 1974-1976 yılları arasında kaleme alınmıştır.

Romanda anlatma zamanı yıl, ay ve gün olarak net bir şekilde belirtilmez. Ama romanda yer alan bazı ipuçlarından yola çıkarak romandaki anlatma zamanı hakkında tahminde bulunmak mümkündür. Romanda yer alan ‘Export Remzi’ dükkânı tanıtılırken “*duvarlarda takvimler, Türkiye’den görünümüler –şu en yenisi Asya’yı Avrupa’ya bağlayan Boğaz Köprüsü-*” (s. 30) ifadesi bize romanda yaşanan olayların geçtiği zamana ilişkin önemli bir bilgi verir. Boğaziçi Köprüsü 1973 yılında açılmıştır. Bu bilgi dikkate alındığında Sancı... Sancı... romanında anlatma zamanının 1973-1975 yılları arasında bir tarih olduğu söylenebilir.

Sancı... Sancı... romanında anlatma zamanı (aktüel zaman) sadece iki gündür. Cuma günü sabahın erken saatlerinde başlayan roman Cumartesi günü gece yarısı sona erer. Romanda anlatılan olayların vaka zamanının Cuma ve Cumartesi günü *olduğunu*; “*Cumartesileri, yabancıların eril çoğunluğuna üç beş şarapçıyı da katınca, Mensa bütün yakışıklılığını yitirir.*” (s. 246) cümlesinden anlarız. Mensa’nın bu şekilde tanıtıldığı gün, Osman’ın Mensa’da Petra ile buluşmak için beklediği gün yani anlatma zamanının ikinci günüdür.

Sabah tasviriyle başlayan roman gece tasviriyle sona erer. “*Sabah. Esintisiz, kıpırtısız ortalığın serinden serine ağarması. Ve sıcak bir gün olacak sezgisini birlikte*

getiren bir sabah. ... Sabah, kendisine yakışır ağırbaşlılığını simgeleyen sessizliğiyle, yeni başlayan bir umut, sevinç, üzüncü, dert, acı, kin, sevdâ, iyilik, kötülük..bin sancı, - sabah.” (s. 3)“Islak, yapışkan bir gece. Ve serin. Ve arada bir vuran esintinin keskinliği. Yağmakta hiç de nazlanmayan bir yağmur dinmiş şimdi. Her yerleri basmış ve az önce çekilmiş sel. Yerlerin sel çekilmiş gibi yapışkan ıslaklığında parıldayan ışıklar ve..karanlıkta yitmiş bir umut.” (s. 297) Sabahleyin umutla başlayan romanın geceleyin umutsuzlukla sona erdiği görülür. Sabah ve gece vakitleri romanda kahramanların psikolojik durumlarını yansıtacak bir şekilde kullanılır.

Sancı... Sancı... romanının anlatma zamanının ilk gününde yaşanan olaylarda umut ve sevinç temaları hâkimken, anlatma zamanının ikinci gününde yaşananlar olaylarda ise umutsuzluk ve hüznün temaları hâkimdir. Romanda anlatma zamanının ikinci gününde Osman ile Petra ayrılır, Ayşe hayatını kaybeder, Emine'nin abisi Kazım ile evlenmesine karşı çıkar, Peter Susanne'yi bırakıp gider.

Romanda zaman kronolojik bir düzlemde ilerlemez. Yazar romanın olay örgüsünü oluştururken zamana çeşitli müdahaleler yaparak kronolojik akışı değiştirir. *“Yazar, romanda atlama, özetleme ve genişletme gibi tasarruflarda bulunur. Özetleme ve atlama bir noktadan sonra zorunlu görünse de genişletme bir tercihtir. Genişletme, modern romanlarda sıklıkla gördüğümüz bir zaman kullanımudur. Geriye dönüş ve ileriye atlamalarla seyyal bir özellik arz eder” (Karaburgu, 2008: 138).*

Sancı... Sancı... romanında anlatma zamanının sadece iki gün olmasına karşın yazar romanda geriye dönüş tekniğini sık sık kullanarak vaka zamanını genişletme yoluna gider. Osman ile Petra arasındaki duygusal bağın ne zaman nerede kurulduğu, Export Remzi'nin çocukluğu, Jutta Teyze ile Helbert'in nişanlanması, Osman'ın Barbara ve Lisa ile yaşadıkları, Maritha ile Kazım'ın yaşadıkları, Ulrike ile Manfred'in yaşadıkları geriye dönüş tekniği kullanılarak anlatılır. Yazar zamanda geriye dönüşleri romanın olay örgüsünü bozmadan başarılı bir şekilde gerçekleştirir. Romanda yer alan geri dönüşlerin büyük kısmı romanın olay örgüsünü etkileyecek nitelikte değildir. Bu geri dönüşler daha çok geçmişteki bir olayı hatırlama şeklindedir. Geriye dönüş tekniği kullanılarak anlatılan olaylardan sadece Osman ile Petra arasında yaşananlar, olay örgüsünün oluşmasında etkilidir.

Sancı... Sancı... romanında Osman ile Petra arasında yaşanan ilişki ağı olay örgüsü oluşturulmasında önemli bir yer tutar. Osman ile Petra arasında yaşananların

büyük bir kısmı anlatma zamanından önce yaşandığı için geriye dönüş yapılarak okuyucuya aktarılır. Çünkü Osman ile Petra arasındaki duygusal bağın iki gün içinde kurulması mümkün değildir. Osman ile Petra arasında kurulan ilişki belirli bir süreç gerektirir. Osman ile Petra'nın birbirleriyle Dieter'in Yeminde tanıştıkları gün, Osman'ın Petra ve Günter'in evine gittiği gün, Petra'nın Osman'ın yurt odasına geldiği bir gün hep geriye dönüşlerle okuyucuya aktarılır. Bu geriye dönüşlerle romanın vaka zamanı Osman ile Petra'nın tanıştıkları günden başlar. Ama romanda vaka zamanının başlangıcı olan bu günün ne zaman olduğu net değildir.

Osman ile Petra'nın arasında kurulan bağın büyük bir kısmı romanın anlatma zamanından önce oluşmuştur. Romanın olay örgüsünün yaşandığı aktüel zamanda sadece Osman ile Petra'nın birlikte olduğu gece ve ertesi gün Petra'nın Osman'a veda mektubu yazması ve ayrılmaları anlatılır.

2.4.2. Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle Romanında Zaman

Yalnızlıktan Devren Kiralık romanının yazılma zamanı romanın sonunda yazar tarafından belirtildiğine göre 1998-2000 yıllarıdır. Romanda anlatma zamanı ise yıl, ay ve gün olarak net bir şekilde belirtilmez. Ama romanda yer alan bazı ipuçlarından yola çıkarak romanın anlatma zamanını tespit etmek mümkündür. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanın devamı niteliğinde olan *Bana Sen Söyle* romanında Ekrem'in intihar ettiği gün olan Pazartesi günü Pınar babasını görmek için reklam şirketine gelir. Şirket çalışanlarından Fidan'ın masasındaki takvim 28 Haziran Pazartesi gününü göstermektedir. Bu tarih *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanının anlatma zamanının son günüdür.

Bana Sen Söyle romanı, *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanın bir devamı niteliğindedir. *Bana Sen Söyle* romanında olaylar *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanının bittiği yerden başlar. İki roman zaman olarak da birbirinin tamamlayıcısıdır. Bu çerçevede baktığımızda *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanının anlatma zamanının 26 - 28 Haziran tarihleri olduğu ortaya çıkar. Yine *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanın devamı niteliğinde olan *Bana Sen Söyle* romanının sonunda Yalova ve Çınarcık'ta büyük bir yıkıma sebep olan 1999 depremi meydana gelir. Buradan yola çıkarak da *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanında yaşanan olayların 1999 yılında gerçekleştiğini söyleyebiliriz.

Yalnızlıktan Devren Kiralık romanında olay örgüsü Cumartesi sabahı Beyhan'ın rüyadan uyanması ile başlar. Roman Pazartesi günü öğle saatlerinde Ekrem'in intihar etmesi ile sona erer. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanında anlatma zamanı yaklaşık iki buçuk gündür.

Necati Tosuner, *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanında geriye dönüş tekniğini kullanarak vaka zamanını olabildiğince genişletir. Romanda vaka zamanını genişleten en önemli olay Ekrem ile Beyhan'ın boşanmasıdır. Beyhan'ın Ekrem'e boşanmak istediğini söylemesi ve boşanma, romanın anlatma zamanından önce gerçekleşmiştir. Ama bu olay, romanın olay örgüsünün oluşmasında önemli yer tutar. Ekrem ile Beyhan'ın tam olarak ne zaman boşandığı yani vaka zamanının başlangıcı romanda net olarak belirtilmez.

Yalnızlıktan Devren Kiralık romanında geriye dönüşler daha çok kahramanların geriye dönük anımsamaları şeklindedir. Daha çok Beyhan yalnız kaldığında geçmişte ailesiyle birlikte mutlu olduğu günleri hatırlar. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanında Fırat'ın doğduğu gün, Fırat'ın yuvaya verildiği gün, Beyhan'ın Doktor Selçuk'a araba park ettirdiği gün bu şekilde geçmişe yönelik anımsamalarla anlatılır.

Romanda Pınar'ın karne aldığı gün, Pervin ile Kadir'in nasıl evlendikleri, Fırat'ın başladığı yeni işinden aldığı maaşla yaptıklarının anlatıldığı gün, Ekrem ile Beyhan'ın boşandıkları gün geriye dönüş tekniği kullanılarak anlatılır. Necati Tosuner, *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanında özetleme tekniğinin olanaklarından da sık sık yararlanır. Yazar özetleme tekniğini daha çok kahramanları hızlıca tanıtmak ve kahramanların gizli kalan yönlerini açığa çıkarmak gibi amaçlarla kullanır. Yazar bu yöntemle Pervin ile Kadir arasında yaşananları anlatırken, Ziya Bey'in ailesini ve Hayriye Hanım'ın bakıcısı Esmâ'yı tanıtırken başvurur.

Esmâ romanda özetleme yöntemi kullanılarak şöyle tanıtılır: *“Ve şansların en büyüğü belki de çok iyi bir bakıcısının olması. Esmâ. Öyle eğitilmiş falan bir bakıcı olduğundan değil. Genç bir köylü kadını. İnsan olarak iyi... Hayriye Hanım'ın deyişiyle, 'insan evladı'. Güzide'nin sanki kendisi bakıyormuş gibi içi rahat. Hem de yıllardır... Esmâ, evlerde temizlikte çalışıyordu. Çocukları vardı. O zaman kız iki yaşındaydı daha, oğlan da beş falan... Kocasını, bir kavgada kim vurduya gitmişti. Hemen de sıradaydılar sanki, bir iki isteyeniyi de çıkmıştı ya, yüz vermemişti Esmâ. Kadere isyan, bir dirence dönüşmüştü onda. Güzide'nin bir arkadaşı önerdi Esmâ'yı.*

Esmâ da düşündü, onun bunun evini temizleyeceğine.. kimi beğenir, kimi beğenmez.. kaç kişiden söz işiteceğine, feleğin vurduğu birine hizmet etmek..sevabını almak, daha iyiydi. E bu Esmâ da başka türlü yemişti feleğin sillesini ne de olsa... Köyden kardeşi Kıymet'i getirdi, çocuklarının başına oturttu." (s, 45)

Necati Tosuner, *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanında aynı zaman diliminde farklı mekânlarda yaşanan olayları anlatır. Romanda şahıs kadrosu oldukça geniştir. Romanın anlatma zamanı ise sadece iki buçuk gündür. Yazar bu kısa süre içerisinde aynı zaman diliminde farklı karakterlerin farklı mekânlarda başlarından geçen olayları anlatarak romanın olay örgüsünü oluşturur. Örneğin; Cumartesi sabah saatlerinde Fırat ile Pınar birlikte kahvaltı yaparken, Beyhan Camlı Köşk'e doktora gider. Yine aynı saatlerde Gülşen, Ekrem'in evine ziyarete gider, Salim Bey ise Zeynel Bey'in evinde balkonda otururken Beyhan'ın doktora gittiğini görür.

Bana Sen Söyle romanının yazılma zamanı 2000 ile 2001 yılları arasındadır. Romanın anlatma zamanı ise 28 Haziran ile 17 Ağustos 1999 tarihleri arasındadır. Necati Tosuner'in diğer romanlarında farklı ipuçları ile bulduğumuz anlatma zamanı *Bana Sen Söyle* romanında çok nettir. Romanın olay örgüsünün başladığı gün Ekrem'in eski şirketinde çalışan Fidan'ın masasındaki takvim 28 Haziran Pazartesi tarihini gösterir. *Bana Sen Söyle* romanının sonunda ise Yalova ve Çınarcık'ta büyük bir yıkıma sebep olan 17 Ağustos 1999 depremi meydana gelir. Bu bilgilerden yola çıkarak romanın anlatma zamanının 28 Haziran ile 17 Ağustos 1999 tarihleri arasındaki elli gün olduğunu söyleyebiliriz.

Necati Tosuner, *Bana Sen Söyle* romanında da geriye dönüş tekniğini sık sık kullanır. Ama bu romanda zamanda geriye dönüşler daha çok geçmişte yaşanmış bir anıyı hatırlama şeklindedir. *Bana Sen Söyle* romanında bu geriye dönüşler daha çok Beyhan üzerinden yapılır. Göğsünden ameliyat olan Beyhan, hastanede kaldıkça Ekrem'den ayrılmadan önceki mutlu günlerini hatırlar. Ailecek beraber oldukları ve gülüp eğlendikleri günleri hatırlayarak Ekrem'in yanına gelmesini umut eder. Ama bu geriye dönüşler daha çok hatırlamalardan kaynaklandığı için vaka zamanını etkilemez.

Bana Sen Söyle romanında; Pınar ile Fırat'ın dedelerini ziyaretleri, Hatice ve Ziya'nın düğünü, Beyhan ile Ekrem'in geçirdiği güzel günler geriye dönüşlerle anlatılır. Ama bu geriye dönüşler daha çok hatırlamalardan kaynaklandığı ve olay örgüsünü doğrudan etkilemediği için vaka zamanını değiştirmez.

Yalnızlıktan Devren Kiralık romanında yaşanan Ekrem ile Beyhan'ın boşanması ve Ekrem'in intihar etmesi *Bana Sen Söyle* romanının olay örgüsünün temelini oluşturur. Bunun için *Bana Sen Söyle* romanının vaka zamanının Ekrem ile Beyhan'ın boşanması ile başladığını söyleyebiliriz.

Yazar, *Bana Sen Söyle* romanında geriye dönüşlerin yanı sıra Beyhan'ın ameliyat olduğu bölümde zamanda ileriye doğru bir sıçrama yapar. Aktüel zamanda Perşembe günü Beyhan, yuvada Pervin'e hasta olduğunu ve ameliyat olması gerektiğini söyler. Aynı bölümde bir anda zamanda sıçrama yapılarak on gün sonra Beyhan'ın ameliyat olduğu günün gecesine yani Pazartesi gecesine gidilir. Ama sıçrama yapılan gün de romanın anlatma zamanının içerisinde.

Beyhan'ın ameliyat gününe yapılan sıçramanın ardından romanın vaka zamanı içinde yaşanan bazı olaylar zamanda geriye dönüşlerle aktarılır. Yazar bu bölümlerde zamanda bir ileri bir geri gider. Örneğin romanda Beyhan'ın ameliyat olduğu güne gidilen sıçramanın ardından; Beyhan'ın Çınarçık'a Pınar ve Vildan'ın yanına gittiği gün, Fırat'ın dedesinin cenazesinden sonra yaptıkları, Serdar Bey ile Pervin'in dışarıda buluştukları gün, Fırat'ın annesine ziyarete gittiği gün geriye dönüşlerle anlatılır.

Bana Sen Söyle romanında zaman, *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanının bittiği yerden devam eder. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanı Ekrem'in intiharı ile sona erer. *Bana Sen Söyle* romanı ise Zeynel Bey'in polisle beraber Salim Bey'in evine girmesiyle başlar. İki roman, olay örgüsü bakımından birbirinin devamı niteliğindedir.

Necati Tosuner'in incelediğimiz üç romanında zaman unsurunu genel olarak değerlendirecek olursak romanlarda anlatma zamanının genellikle kısa olduğu görürüz. Sancı.. Sancı romanında anlatma zamanı iki gün iken *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanında ise anlatma zamanı iki buçuk gündür. *Bana Sen Söyle* romanında ise anlatma zamanı bu romanlarından farklı olarak elli gündür.

Necati Tosuner, romanlarında çok fazla karaktere yer verir. Romanlarının olay örgüsünü genellikle aynı anda yaşanan paralel olaylar şeklinde oluşturur. Örneğin Sancı.. Sancı..romanı çok sayıda küçük hikayenin birleşmesiyle meydana gelen bir romandır. Yazar romanın her bir bölümünde aynı zaman diliminde farklı mekânlarda ve farklı kişiler arasından yaşanan olayları anlatır. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarında yazar bu anlayışını aynen devam ettirir.

Necati Tosuner'in romanlarında zaman unsuru konusunda dikkat çeken hususlardan birisi de yazarın vaka zamanını genişletmek için geriye dönüşlere sık sık yer vermesidir. Yazar vaka zamanını geriye dönüş ve özetleme tekniğini kullanarak genişletme yoluna gider. Örneğin *Sancı.. Sancı...* romanının anlatma zamanı sadece iki günken yazar geriye dönüşlerle romanın vaka zamanını Petra ile Osman'ın tanıştıkları güne kadar genişletir. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanında da anlatma zamanı sadece iki buçuk günken Ekrem ile Beyhan'ın boşanmaları geriye dönüşlerle aktararak romanın vaka zamanı genişletilir.

Yazar, romanlarında sık sık geriye dönüşlere yer verirken olay örgüsünde bir kopukluk oluşmasına izin vermez. Necati Tosuner, bu teknikleri daha çok romanda anlatılmayan kısımları sezdirmek, kahramanların bilinmeyen özelliklerini ortaya çıkarmak ve olay örgüsünden önce yaşanmış olaylar hakkında okuyucuyu bilgilendirmek gibi işlevlerde kullanır.

2.5.Mekân

Mekân romanın yapısını oluşturan en temel öğelerden birisidir. Romanda olay örgüsünü oluşturan vaka halkalarının gerçekleşmesi için mutlaka bir mekâna ihtiyaç vardır. "*Mekân olay örgüsünde ifade edilen hadiselerin sahnesi durumundadır.*" (Aktaş, 2003: 65)

Romanda mekân unsuru, yazar tarafından çok farklı işlevlerde kullanılabilir. Mehmet Tekin, bu işlevleri şu şekilde sınıflandırır: "*Mekân unsuru bir 'tanıtım' veya 'takdim' sorununun ötesinde işlevsel bir özellik taşır. Romancı mekân unsurunu:*

- a) *Olayların cereyan ettiği çevreyi tanıtmak,*
- b) *Roman kahramanlarını çizmek,*
- c) *Toplumunu yansıtmak,*
- d) *Atmosfer yaratmak*

cihinde kullanabilir ve o, olayları şekillendirirken bunlardan birini devreye soktuğu gibi, birkaçını da dikkate alabilir. Aslında bunların hepsinin temelinde yatan gerçek, anlatılara 'sahihlik' kazandırma endişesidir. Romanın 'sahihlik' havası kazanmasında,

diğer elemanlar gibi mekânın da inkâr edilmez payı vardır. Mekân, tabiri caizse, romanın ayağının yere basmasını sağlar. (Tekin, 2010: 129)

Roman kurgusal bir metindir. Kurgusal metinlerde mekân, zaman, olay örgüsü ve şahıs kadrosu yazar tarafından oluşturulur. Yazar romanlarını kurgularken mekân unsurunu, çok farklı şekillerde kullanabilir. Romanın bazı bölümlerinde mekân tasviri ile daha sonra yaşanacak olaylara atmosfer hazırlarken, bazı bölümlerinde kahramanların psikolojik durumlarını yansıtarak mekân unsurunu işlevsel hale getirebilir.

Romanda olay örgüsünü ve karakterleri mekândan ayrı düşünmek mümkün değildir. Romanın yapısını oluşturan bu unsurlar içinde buldukları mekânlarla anlam kazanırlar. Bazı yazarlar mekân unsurunu romanın karakterlerini tanıtmak için işlevsel bir şekilde kullanırken bazı yazarlar da karakterlerin fiziksel-psikolojik özelliklerini içinde yaşadıkları mekânları kullanarak tanıtır.

Romanda mekân unsuru farklı araştırmacılar tarafından değişik şekillerde sınıflandırılmıştır. Biz bu çalışmamızda Necati Tosuner'in romanlarında kullandığı mekânları da göz önünde bulundurarak mekân unsurunu açık/geniş ve kapalı/dar mekânlar şeklinde sınıflandırarak incelemeyi uygun bulduk.

2.5.1. Sancı... Sancı... Romanında Mekân

Sancı... Sancı... romanında geniş mekân Almanya'dır. Romandaki mekânların tamamı Almanya'nın Köln kentinde yer alır. Sancı... Sancı... romanında yer alan başlıca mekanlar; Dassel Sokağı, Theresien Sokağı, Export Remzi dükkanı, Mensa, Dieter'in Yeri, Fabrikanın G Bölümü ve Murat'ın kahvesidir.

2.5.1.1. Açık/Geniş Mekânlar

Sancı... Sancı... romanında çevresel mekan Almanya'dır. Romanda yaşanan olayların tamamı Almanya'nın Köln şehrinde geçer. Dassel Sokağı, Theresien Sokağı, istasyon, üniversitenin arkasındaki yeşillik ve ırmak romanda yer alan açık/geniş mekânlardır. Sancı... Sancı... romanında yer alan açık/geniş mekanlar, romanda işlevsel olarak önemli bir rol üstlenmez.

Romanda açık/geniş mekân olarak kullanılan Petra'nın oturduğu Dassel Sokağı önemli bir yer tutar. Dassel Sokağı, romanda ayrıntılı bir şekilde tanıtılan çok az

mekândan biri olması yönünden önemlidir. Bu sokak, romanın en önemli karakterlerinden birisi olan Petra'nın oturduğu sokak olması yönünden önem kazanır. Dassel Sokağı, romanda şöyle tanıtılır: “*Kısa bir sokak Dassel Sokağı. Hemen de demiryolunun yanında. Uçlarının açıldığı Dört yol ağızlarında köprü üstünden trenler geçiyor. Sokağın güneş almaz dar olan bu kaldırımı, yer yer, demiryolunun kaba taş örtülü duvarlarıyla sınırlı. Birer ikişer odalı kiraya verilen bu omuz omuza, bakımsız evlerde yabancı işçiler ve –üniversiteye yakınlığı nedeniyle- öğrenciler oturuyor. Güney İstasyonu'nun bulunduğu baştaki tramvay durağı da sokağın adını taşıyor. Ve çoktan iflasla kapanmış havasına bürünmüş bir antika onarım dükkânı, az bir bakınca, pek de yakışıyor sokağa. Biraz daha bakınca daha da iyi yakışıyor.*” (s. 8)

Sancı... Sancı... romanında bazı mekânlar kahramanların o andaki ruh halini yansıtacak şekilde tasvir edilir. Yazar adeta mekân tasviri ile kahramanın duygu ve düşüncelerini bize yansıtır. Buna en güzel örneklerden biri üniversitenin arkasındaki yeşilliğin tasvir edildiği bölümdür. Osman, romanın o bölümünde o yeşillik alanda Petra'yı bekler. Umut doludur. Yazar burada mekânı tasvir ederken Osman'ın ruh halini mekâna yansıtır. “*Üniversitenin arkasındaki yeşillik. Yeşilliğin iç açar derinliği. Isıtan bir güneş ve hafiften bir esinti. Yeşile ve güneşe denk bir esinti.*” (s. 36)

Romanda istasyon da sık kullanılan bir mekân olarak karşımıza çıkar. Petra'nın Osman'ın odasına geldiği ilk gün Osman, Petra gittikten sonra istasyonda sabahlar. Orada düşüncelere dalar. Peter elinde bavuluyla bir istasyonda bilmediği bir yere gitmek için bekler. Hasan ile Osman, ‘Export Remzi’ dükkânından çıktuktan sonra istasyonda karşılaşır. Hasan, burada Osman'a acıyıp para verir. Osman'ın istasyonda sabahladığı gün, istasyon ve istasyondaki insanların ruh halleri şu şekilde aktarılır: “*İstasyonun çoğalan telaşı ve uğultusu. Oluk oluk akan insanlar. Trenlerden inip yeraltına tramvaya koşturanlar. Yankılanan uğultu. Bulaşan bir telaş. Ellerinde bavullarıyla uzak yol yolcuları daha akli başında bir görünümde. Kalabalığın içinde orada burada dikilerek yalnızlığını çizen yabancı işçiler. Çoktan kafayı bulmuş birkaç yerlinin şamatası, göstermelik kavgaları. Sütçü'yle anakapı arasında gidip gelen, giyimleri ve sertlenir tavırlarıyla birilerini hemen de oltalayan birkaç istasyon kadını.*” (s. 129)

Mekân her insan için farklı bir anlam ifade eder ve her mekân içerisinde yer alan insanlarla anlam kazanır. Sancı... Sancı... romanında mekân konusunda dikkat çeken hususlardan birisi de mekânların kahramanların bakış açısına göre değişiklik

göstermesidir. Örneğin romanda karı koca olan Hasan ile Ayşe'nin Almanya hakkındaki düşünceleri aynı mekânın iki insan tarafından nasıl farklı algılandığını açık bir şekilde gözler önüne serer. Hasan, köyde yapacak bir iş bulamadığından Almanya'yı çok sevip Almanya'da kalmak isterken, Ayşe çocuklarına hasret kaldığından Almanya'yı hiç sevmez ve hemen köyüne dönmek ister.

2.5.1.2. Kapalı/Dar Mekânlar

Sancı... Sancı... romanında yer alan başlıca kapalı/dar mekânlar Osman'ın yaşadığı yurt odası, Petra ile Günter'in evi, Fabrikanın G Bölümü, Export Remzi dükkanı, Hasan ile Ayşe'nin evi, Mensa, Dieter'in Yeri, Ulrike'in çalıştığı kitapçı, Ulrike'in evi, Jutta Teyze'nin evi, Emine'nin abisinin evi, Günter'in çalıştığı depo, hastane, Murat'ın kahvesi ve içki evleridir.

Sancı... Sancı... romanında yer alan kapalı/dar mekânlar, açık/geniş mekânlara göre daha işlevseldir. Osman'ın yaşadığı yurt odası romanın olay örgüsünün oluşturulmasında önemli bir yer tutan mekânlardandır. Romanda yer alan en işlevsel mekândır. Bu oda romanın başkişisi Osman'ın yaşadığı ve Petra ile birlikte oldukları yerdir. Osman'ın yaşadığı yurt odası romanda kısaca şöyle tanıtılır: "*Osman Almanya'nın bir büyük kentinde Theresien Sokağı'nda oturur. Çatı katıdır. Penceresi tavanda çeyrek eğimlidir ve perde gerektirmez.*" (s. 178) Burada mekân tasvir edilirken yer alan 'çeyrek eğimli' ifadesi Osman'ın kamburluğuna yapılan bir gönderme olarak dikkat çekicidir. Yine aynı oda Petra'nın Osman'ın yanına geldiği bir gün anlatıcı tarafından şöyle betimlenir: "*Odanın bakımsız duvarlarında, eşyanın kuruluşunda biçimlenmiş gibi görünen, ikisi arasındaki masa üstünde büyükçe bir saksı içinde kurumuş bir çiçek gibi duran soğukluk, dağıldı.*" (s. 92) Burada mekân unsuru kahramanların arasında yaşanan bir durumu yansıtmak amacıyla işlevsel olarak kullanılmıştır. Osman ile Petra arasında o an yaşanan soğukluk mekânın betimlenme şeklini etkilemiştir.

Romanda olay örgüsünün şekillenmesinde önemli bir yer tutan diğer bir mekân olan Petra ile Günter'in evi şöyle tanıtılır: "*Osman'ın içeri girmesi için Petra'nın – sanki- direktmesi gerekti. Üç basamaklı merdiven, sonra bir dar aralıkta yazı masası, kitaplık, eski bir koltuk geçildi. Küçük bir odaydı. Perdeler. Yer yatağı. Arkaya düşen yemek masası.*"(s. 64) Burada da görüldüğü gibi anlatıcı mekân tasvirlerinde çok fazla

ayrıntıya girmez. Romanda yer alan kapalı/dar mekânların çoğu kahramanların psikolojisini yansıtacak şekilde kullanılmaz.

Necati Tosuner, bu romanında çok fazla mekân tasvirine yer vermez. Romanda sadece birkaç yerde ayrıntılı mekân tasvirine rastlanır. Sancı... Sancı... romanında mekân unsuru incelenirken dikkat çeken diğer bir nokta ise yazar tarafından ayrıntılı olarak tasvir edilen mekanların neredeyse tamamı Türkiye'yi anımsatan, içinde Türkiye'den bir şeylerin olduğu mekânlardır. Romanın Türklerin gurbette çektikleri sıkıntıları anlattığını düşünürsek mekân unsuru bu noktalarda işlevsel bir boyutta kullanılır. Adeta romanda tasvir edilen mekânlarla memlekete olan hasret dile getirilir.

Bunlardan biri 'Export Remzi' dükkânıdır. Bu mekân bize Türkiye'yi anımsatması bakımından önem arz eder. Remzi Bey, Almanya'da yaşayan zengin Türkler arasındadır. Burada Export Remzi adında büyük bir dükkân açmıştır. Buranın müşterileri genellikle Türktür. Romanda bu mekân, roman karakterlerinin bir araya geldiği yerler arasındadır. Gurbette yaşayan Türklerin sıkıntılarını yansıtan romanda anlatıcı Türkleri bir araya getirecek mekânlar yaratarak olay örgüsünün oluşması için atmosfer oluşturmuştur. Bu dükkân romanda şu şekilde tasvir edilir: "*Cama boyanmış Türk, Yugoslav, İtalyan, Yunan bayrakları altında, -mavisi çokça- bir başka yazı: HER GÜN İSTANBUL. Ve çoğunluk, açık kapıdan taşan Türkçe sözlü bir müzik. Sergileme yerinde, ilk düzenlemeden kalma bakır bir mangal, yanında ibrik. Sonra akla estikçe gelişigüzel doldurulmuş bir sürü şey. Ve kargaşalığı daha da artıran cama yapıştırılmış küçük kâğıtlarda birtakım duyurular, -falancanın filan türküsü geldi, gibi. ... Dükkândan sonra, içeride, bekleme odası. Gereğinden sık dizilmiş sandalyeler, sehpa, duvarlarda takvim, Türkiye'den görünümeler –şu en yenisi: Aysa'yı Avrupa'ya bağlayan Boğaz köprüsü- ve ortalıkta tepelime sigara artığı ve odanın hiç eksik olmayan bu çok dert çekmiş havası...*" (s. 28-30)

Roman genelinde bir diğer ayrıntılı mekân tasviri yine içinde Türkiye'yi anımsatan şeylerin yer aldığı Murat'ın kahvesinin tasvir edildiği bölümdür. Murat'ın kahvesi de romanın kahramanlarının sık sık bir araya geldiği mekânlar arasında yer alır. Murat'ın kahvesi romanda şu şekilde tanıtılır: "*Dar bir kapıdan ve ince bir uzun aralıktan giriliyor Murat'ın kahveye. Duvar boyunca, -epey önceleri, kahve yeni açıldığında hani, özenilmiş ve sonra islenip solmuş- Türkiye resimleri, Türk büyükleri, camiler ve şurada burada yapıştırılmış ev ve permi arama duyurularının artık alışılmış,*

göze çarpmayan havasıyla geçilen aralık, bitim yerinde genişler ve ölgün bir ışığın aydınlattığı alt kata inen basamaklar –hafta sonları eğlence düzenleniyor- inilmeyip geçildi mi, şu çok kanatlı geniş kapının ardı kahvedir.” (s. 278)

Necati Tosuner, *Sancı... Sancı...* romanında mekânı daha çok atmosfer yaratmak için kullanır. Mesela her biri ayrı duygu sancıları yaşayan birçok işçiyi bir fabrikada buluşturur. Fabrika, romanda işçilerin duyguları gibi karışık bir mekân olarak karşımıza çıkar. Romanda fabrika şu cümlelerle betimlenir:

“G Bölümü alışılmış uğultusunu yaşıyor. Motorların, vinçlerin, makaraların, zincirlerin, elle itilen arabaların, akülü yükleyicilerin gıcirtıları, sürtüşmeleri, düzgün vınlamalarıyla oluşan, bağrışmalarla, konuşmalarla bezenen uğultu; yüksek çatma çatıda yankılanan, çatının aydınlığında süzülen ışıpta, ampüllerin sarı çevresinde toz ve duman olarak görünen uğultu; zaman zaman, bir kalın buyruk sesiyle, bir kadın gülüşüyle bölünen, hemen de bölündüğü yerde kaynaşveren –hiç bölünmemiş gibi olan- uğultu, sürüyor” (s. 13)“Durmuş bakıyor Ayşe. Arabanın iteğine kollarını vermiş, ortalığın geniz buran kokusunu içine çekiyor. Bilinmez bir şişeden bir büyücü kabından usulca buharlaşmış gibi her yanları tutmuş kokuyu –bu ter, yağ, toz kokusunu, bu kapalı kalmışlık kokusunu- çekiyor da içine, bilemediği bir şeyler, çözemediği bir şeyler seziyor. Acılı gelen bir şeyler olduğunu biliyor yalnızca. Bir de evet, acılı...” (s. 13)

Sancı... Sancı... romanında mekân unsurunun bir başka işlevi de kahramanların psikolojik özelliklerini yansıtmasıdır. Hasan’ın karısı Ayşe’den haber beklerken onun bakış açısıyla tasvir edilen hastane koridoru bir hayli dikkat çekicidir. Hastane Hasan’ın o anki ruh haliyle yine onun gözünden şöyle betimlenir: *“Girişteki ışıklar söndürülüyor. Ortalıkta durgun olan bir şey, havada durgun asılı gözüken bir şey daha da ağırlaşıyor ve ağırlık.. beklenen bir çığlığa hazır bir sessizlikle çoğalan ağırlık.. ve koptu kopacak çığlıkla havada asılı ağırlığın yere düşecekliği, bin bir parça olacaklığı.. –hastane.” (s. 206)* Burada hastane ortamı, birazdan çok kötü bir şey olacakmış gibi tasvir edilerek Hasan’ın içinde bulunduğu ruh hali gözler önüne serilmiştir.

2.5.2. Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle Romanlarında Mekân

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle romanlarında çevresel mekân İstanbul’dur. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanında olayların tamamı İstanbul’da

geçer. *Bana Sen Söyle* romanında ise olayların geneli İstanbul'da bir kısmı ise Çınarçık'ta geçer.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve *Bana Sen Söyle* romanları yalnızlık teması üzerine kurulduğu için genellikle kahramanların ruh hallerini yansıtmak için kapalı/dar mekânlara sıkça yer verilmiştir. Her iki romanda da açık/geniş mekânlar daha az yer tutar.

2.5.2.2. Açık /Geniş Mekân

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve *Bana Sen Söyle* romanlarında kullanılan başlıca açık/geniş mekânlar; İstanbul, Çınarçık, Körçeşme, Okmeydanı, Cevizlik, Çamlıdere, Pazar yeri, Karaburun, Sarpkaya ve denizdir.

Yalnızlıktan Devren Kiralık romanında genellikle kapalı mekânlar ayrıntılı tasvir edilir. Romanda ayrıntılı olarak tasvir edilen çok az açık mekân vardır. Bunlardan birisi de Ekrem'in intihar etmeden önce gördüğü bahçedir. Bahçe romanda şöyle tasvir edilir: “Küçük bir bahçe. Yoldan biraz içerlek. Yapılar arasında kalmış. Kısırılmış. Döküntü. Vişne yok. Erguvan da. Söğüt de niye olsun ki, su mu var? Oysa şu var: Bir ‘söğüt altı havası verilmeye çalışımlı. Dipteki yapının briket duvar dolgusu, yerden yukarıya göz boyu, baştan başa, bahçede olmayan ağaçlarla boyanmış. Söğütler..veüstü açık bir oluktan gürül gürül su akıyor. Ceylanlar ve ördekler unutulmaz! Suyun aktığı ya da gittiği köşeye gelince, orada gerçek bir kağrı hurdasının yan gelmiş yatmakta olduğunu görüyorsunuz. E, öyle concept'e böyle tarak!” (s. 273)

Bana Sen Söyle romanında önemli mekânlardan biri de denizdir. Romanda yer alan deniz tasviri bir hayli dikkat çekicidir. Ekrem'in cesedinin bulunduğu deniz tasvir edilirken biraz sonra çok kötü bir olayın yaşanacağı adeta okuyucuya sezdirilir. Romanda deniz şu cümlelerle betimlenir: “Sessizlikte kumsala uzanan denizin.. sanki, körelmiş turnaklarıyla oracığa uzanan denizin..yenik düşüp geri çekilen, sonra edemeyip yeniden yeniden gelen, köpük olarak gelen, artık iyice güçsüz kalan ve ağırlıklarını bırakarak geri çekilen denizi attığı bir kola kutusu. Ve sanki son kurşununu atan deniz... Hırsla kopup gelen deniz. Deliren, delirdikçe güçlenen.. güçlendikçe coşan.. grileşen, kararan..canavarlaşan deniz.” (s. 49) Başka bir bölümde de deniz yine

kahramanların ruh hallerini yansıtacak ve biraz sonra yaşanacak olaylara atmosfer yaratacak şekilde tasvir edilir: “Deniz. Kocaman. Yeşil. Sonra derin. Sonra mavi. Sonra uzak. Deniz de, sanki ne olacağını mı merak ediyordu? Sessizdi. Çekingendi. Orada yabancı gibi duruyordu.” (s. 217)

2.5.2.2. Kapalı/Dar Mekânlar

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve *Bana Sen Söyle* romanlarında kullanılan mekânlar daha çok kapalı/dar mekân özelliği taşır. Romanda olay örgüsü daha çok akrabalık ve arkadaşlık ilişkileri üzerine kurulduğu için kapalı/dar mekânlar daha işlevsel olarak kullanılır. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarında kullanılan başlıca kapalı/dar mekânlar; Beyhan’ın evi, Salim Bey’in evi, Erguvan Çocuk Yuvası, Camlı Köşk, Zeynel Bey’in evi, Okan’ın odası, Dalyan’daki kahve, Şefik Usta’nın lokantası, Gülşen’in abisinden kalan evi, Tuğçe ve Kadir’in oturduğu kahve, Pınar ve Aylin’in buluştuğu kahvedir.

Yazar ilk romanında olduğu gibi bu iki romanında da ayrıntılı mekân tasvirlerine çok az yer verir. Romanda ayrıntılı olarak betimlenen mekânlardan birisi Erguvan Çocuk Yuvası’dır. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarının olay örgüsünün oluşmasında önemli bir yer tutan Erguvan Çocuk Yuvası romanda şöyle tanıtılır: “Yuva, Beyhan ve Pervin’in buraya bakmak için geldiklerinde ön bahçede gördükleri ve hemen de vuruldukları –o zaman- çiçek açmış iki erguvan ağacından almıştı adını. O ilk coşkuyla yuvanın adını ‘Erguvan’ koyunca her şeyde erguvan renginin egemenliği de, sanki kaçınılmaz olmuştu. ... Alt kattaki büyük salon, kışın oyun yeri. Büyük duvarda, bir sirk görünümü var. Yer boydan boya halı. Devrilemeyecek irilikte iki saksı, pencerenin iki yanında. Perdeler elbette erguvan. Üst kata çıkan tahta merdiven ve gömme dolaplar da aynı. Her çocuğa yetecek oyuncak var dolaplarda. Bir de özel günler için gerekli araç gereç... Bayraklar, palyaço giyimleri, dekor perdeleri... Sınıf da bu katta. Mutfak da.” (s. 22-23)

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve *Bana Sen Söyle* romanlarında önemli bir yere sahip olan bir diğer mekân da Okan’ın odasıdır. Romanlarda yazarla adeta özdeşleştirilen Okan’ın odası kendine özgüdür. Annesi o odaya ondan izinsiz asla girmez, Pınar ile Okan’ın dertleşmeleri hep bu odada gerçekleşir. Okan ilk yazılarını bu odada yazar. Okan’ın odası onun psikolojik özelliklerini de yansıtmaları bakımından

romanda önemli bir işlev taşır. Roman’da Okan’ın odası şu ifadelerle anlatılır: *“Okan’ın odası. Büyük bir oda. Evin en büyük odası. Günlük güneşlik. Pervin, altı yıl önce Kadir evi terk edince, o Nimet denilen kadınla oturmaya başlayınca, yatak odasını bozdu. Yeniden boyattı odayı. Yeni perdeler dikti, dayadı döşedi... Okan’a orada bir özerklik tanıdı. Okan büyüdükçe, özerklik gelişti, odanın dokunulmazlığı arttı. Pervin’in tüm titizliği, bu kapıda kalır. Aydan aya odasının temizliğini de kendisi yapar Okan.”* (s. 89)

Yalnızlıktan Devren Kiralık romanında önemli bir yere sahip diğer bir mekân ise Gülşen’in abisinden kalan evidir. Bu ev Ekrem’in intihar etmeden önceki son günlerini geçirdiği yer olması sebebiyle romanda önemli bir işlev üstlenen mekânlar arasında yer alır. Romanda bu mekân şöyle tasvir edilir: *“Eril bir ev. Sanki donuk. Mat. Yapay, çirkin ve itici olmayan..yine de dekorasyon renginde olan. Dokunulmuşluğu belli kitaplık dışında devşirme gibi gözüken... Afrika maskları, duvarlarda camlı yabancı afişler, bir rafta yan yana reklamcılık ödülleri. Pencerelelerin köşesinde unutulmuş tepegöz, -perdesi, dürülmüş olarak Amerikan barın orada tavana yakın takılı duran. Maroken koltuklar, cam sehpa ve uzun sayılabilir örtüsüz yemek masasıyla, bir toplantı salonu havasında. Televizyon, müzik seti, devre dışı video ve.. kasetler..kasetler... Çiçeksiz bir ev. Devetabanı bile olmayan ve şöminenin üzerindeki şu büyük fotoğraf belki ayrı dünyaların. Cumhuriyet’in okumuş çifti, -sepya, eskitilmiş çerçeveli. Ki, onun altında bile işlemeli bir kılıç duruyor duvara yatay tutturulmuş ve...”* (s. 136)

Necati Tosuner, romanlarında bazı mekânları kahramanların o an içinde buldukları ruh hallerini yansıtmak için kullanır. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanında bunun en çarpıcı örneğini evde yalnız halde oturan ve pencereden dışarı bakan Tuğçe’nin gözünden yapılan mekân tasvirinde görürüz. Burada mekân kahramanın ruh halini yansıtmak için kullanılmıştır. Tuğçe’ye gördüğü her şey yalnızlığı çağırır.

“Her yer gri. Karşı yapı ile aralarında kalan ve daha daralmış gibi duran hava. Karşı yapının kaçak katı. Ekleme renginin çirkinliği.Bacaları..düz damı. Damdaki ziftli yamalar. Ziftin tozlu karası. Damın buruşmuş yüzü. Derinliği alçalmış gökyüzü.

Parçalanmış bulutlar. Gölgeleşmiş güneş... Görünen ne varsa, hepsi gri. Yalnızlığın rengi, -gri.” (s. 158)

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle romanlarında işlevsel olarak kullanılan bir diğer mekân da Dalyan’daki kahvedir. Pervin ile Serdar Bey’in her hafta buluştukları yer olan bu mekân kendini oğlu Okan’a adayan Pervin’in yeni bir aşka yelken açtığı mekân olmasından dolayı romanda önemli bir işlev üstlenir. Pervin her hafta Pazar günü Dalyan’daki kahveye giderek yalnızlığını Serdar Bey ile paylaşır.

Necati Tosuner’in *Sancti.. Sancti...* romanında mekân konusunda dikkat çeken hususlardan biri Almanya’da Türkiye’yi hatırlatan mekânların ayrıntılı tasvir edilmesiydi. Yazar, *Bana Sen Söyle* romanında ise Ziya Bey’in Almanya’da açtığı Türk bakkalını ayrıntılı olarak tasvir eder. Bir süre Almanya’da yaşayan yazarın Almanya’daki mekânları romanlarında daha ayrıntılı olarak tasvir etmesi dikkat çekicidir. Ziya Bey’in Almanya’da açtığı Türk bakkalı romanda şöyle tasvir edilir:

“ZİYA Türk Bakkalı. Adı böyle. Ve ak zemin üzerinde bayrak rengi harflerle yazılı. Dükkânın üstünü baştan başa kaplıyor. Yazının hemen altında, enli enli yeşil ve beyaz çizgileri sokağa dikey inen bir tente var. İki yanı da körüklü. Yağmurda, fırtınada işe yarar. Nerdee! Keşke hep böyle güneş olsa da tente tenteliğini bilse ya!.. Bir sandık boyu dışarıya mal çıkarılır. Bir sıra dizilir. Meyvedir. Sebzedir. Dükkân, çok büyük bir yer değil ama yine de bir market düzeninde. Ancak giriş-çıkış aynı kapıdan. Çünkü yer yok. Ve bir kapı daha açtırmazlar.” (s. 40)

Romanda kahramanların psikolojisini yansıtmak üzere kullanılan bir diğer mekân da Ziya’nın evidir. Salim Bey’in ölüm haberinin alınması üzerine Ziya’nın evi romanda şöyle betimlenir: *“Ölü evi. Gün batmadan perdeler çekilmiştir. Televizyon kapalıdır ve evin sessizliğini artırmaktadır.” (s. 72)*

Necati Tosuner’in birinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz ilk üç romanını genel çerçevede değerlendirecek olursak mekân konusunda dikkat çeken noktalardan birisinin kapalı/dar mekânlara daha çok yer verilmesi olduğunu görürüz. Yazar romanlarında karakterlerin psikolojik yönlerini daha çok öne çıkarır. Onun için de kapalı/dar mekânlar romanlarda daha işlevsel bir hale gelir.

Necati Tosuner'in romanlarında mekân konusunda dikkat çeken bir diğer husus mekân tasvirine çok fazla yer verilmemesidir. Yazar romanlarında çok az mekânı ayrıntılı olarak tasvir etmiştir. Ayrıntılı olarak tasvir edilen mekânların bazılarında da ortak noktalar vardır. Örneğin; *Sancı.. Sancı...* romanında olaylar Almanya'da geçer. Yazar bu romanında Almanya'da Türkiye'yi anımsatan mekânları ayrıntılı olarak tasvir eder.

2.6. Anlatım Teknikleri

2.6.1.İç Monolog Tekniği

Necati Tosuner'in birinci evre romanlarında en sık kullandığı tekniklerden biri iç monolog tekniğidir. İç monolog tekniği: *“Bir sahnede okuru, kişinin iç yaşamıyla doğrudan doğruya karşılaştırmak için kişinin yaptığı konuşmadır. İç monolog okuyucuyu, kahramanın iç dünyasıyla karşı karşıya getiren bir yöntemdir. Yöntemin uygulandığı bölümlerde anlatıcının varlığı ortadan kalkar; muhtemel yorum ve açıklamalar, okuyucuya bırakılır. Bu yöntemin uygulandığı bölümlerde dil, dilbilgisi kurallarına uygun ve bilinçli bir yaklaşımla kurulmuş cümlelerden çok, konuşma diline daha yakındır. Konuşma dilinin doğallığı ve yalınlığı söz konusudur.”* (Tekin, 2010:264-265)

Yazar, birinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz *Sancı.. Sancı...*, *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarında farklı kahramanların düşüncelerini iç monolog tekniğini kullanarak okuyucuya aktarır. Bu bölümlerde anlatıcının varlığı ortadan kalkar. Bu tekniğin kullanıldığı bölümlerde okuyucu kahramanların düşünceleri ile baş başa kalır. *Sancı.. Sancı...* romanının önemli kahramanlarından birisi olan Ayşe'nin düşünceleri iç monolog tekniği kullanılarak şu şekilde yansıtılır: *“Bu yıl mı, töbe durmam. Ayak direrim. Varsın, bildiğini disin Hasan. Didiğini dimişgosun. ‘Yoh.’ Dirim. ‘Gidelim.’ Dirim. ‘Gidelim gurbanın olduğum Hasan.’ Dirim. İsterise alsın ayağının altına çığnasın. Etsin edeceğni, etmediğini ayrı gosun. Ben de Anşe'ysem..bu yıl mı.. töbe durmam. Aman! Parası da batsın gâvurun, neyi de... Batsın. Gözü çıksın.”* (s. 78) Ayşe'nin düşünceleri iç monolog tekniği kullanılarak okuyucuya aktarılırken konuşma dilinin kullanılması okuyucuya Ayşe'nin duygularını daha iyi anlama fırsatı verir.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle romanlarında ise iç monolog tekniği daha çok Tuğçe, Pınar, Beyhan, Okan ve Pervin'in iç dünyalarındaki düşünceleri yansıtmak amacıyla kullanılır. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanının önemli karakterlerinden biri olan Tuğçe'nin düşünceleri iç monolog tekniği kullanılarak şu şekilde yansıtılır: “*Ne güzel konuşuyordu Kadir Bey! O da çok yakışıklıydı. Hayır hayır, kendine haksızlık etmemeliydi. Sahi, ne güzel bir gündü, değil mi? Bunu Kadir Bey'e borçluydu. Demin, öyle oturup duruyordu burada. Bir yelek görmüştü, karar verememişti. Onu düşünüyordu. Sonra... A! Kadir Bey... Ne güzel olmuştu! Kadir Bey'in telefonunu alabilir miydi?.. En kısa zamanda hemen arayacaktı. Hemen. En kısa zamanda.*” (s. 52)

2.6.2. İç Çözümleme Tekniği

İç çözümleme tekniği, Necati Tosuner'in birinci evre romanlarında sıkça kullandığı teknikler arasında yer alır. İç çözümleme tekniğinde anlatıcı, roman kahramanın duygularını, düşüncelerini ve ruh dünyasını yine onun bakış açısıyla aktarır.

Bu teknik romanda kullanılırken kahramanların zihninden geçen düşünceler anlatıcı tarafından okunur. Yazar, *Sanlı.. Sanlı...* romanında daha çok Osman, Ayşe, Ulrike ve Jutta Teyze'nin; *Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle* romanlarında ise Ekrem, Beyhan, Tuğçe, Pervin ve Okan'ın düşüncelerini iç çözümleme yöntemi kullanılarak okuyucuya aktarır.

Yazar, birinci evre romanlarında iç çözümleme tekniğini daha çok kahramanların içinde bulunduğu çatışma hallerini okuyucuya aktarma işlevinde kullanmıştır. *Sanlı.. Sanlı...* romanında Osman'ın Petra hakkındaki düşünceleri iç çözümleme tekniği kullanılarak şöyle aktarılır: “*Petra'yı -henüz- seviyor olmasa gerek. 'Seviyorum' dedi mi kendine? Demedi. Sevmek istiyor da sayılmaz. Korkuyor mu? Belki. Evet, -yine de- ateşle oynamayı seviyor olmalı. Acı çekmeyi seviyor belki. Acı çekmeyi...*” (s. 39)

Yalnızlıktan Devren Kiralık romanında Beyhan'ın Ekrem'i arayıp aramama konusunda yaşadığı çatışma da yine iç çözümleme tekniği kullanılarak şöyle anlatılır: “*Sonra Ekrem'i aramayı düşündü. Arıyordu da. Eli telefonda kaldı. Ona ne söyleyecekti? Ekrem'e?.. Gerçeği söyleyecek miydi?.. Ne istiyor? Ne mi istiyor? Gitsin*

sarılsın Ekrem'e. Bunu mu istiyor? 'Ekrem ben hastayım...'desin. Ekrem bir şey demesin. Bir şey demesin. Saçlarını sevsin..sevsin...' (s. 222-223)

Romanlarında yer alan kahramanların psikolojik yönlerine daha çok önem veren Necati Tosuner, iç çözümlene tekniğinin olanaklarından romanlarında sıkça faydalanmıştır. Yazar bu yöntemi kullanarak kahramanların içinde bulunduğu ruh hallerini başarılı bir şekilde okuyucuya aktarmıştır.

2.6.3. Bilinç Akışı Tekniği

Necati Tosuner'in birinci evre romanlarında kullandığı bir diğer teknik de bilinç akışı tekniğidir. Bilinç akışı tekniği: *"Bireyin duygu ve düşüncelerinin, seri fakat düzensiz olarak şekillenen bir iç konuşma halinde verilmesi anlamına gelmektedir."* (Tekin, 2010: 269) Bilinç akışı tekniğinde roman kahramanlarının zihninden geçirdiği düşünceler birbirleriyle herhangi bir ilgi kurulmadan serbestçe aktarılır. Kahramanların zihninden geçirdiği düşünceler arasında mantıksal bir bağ olması gerekmez. Bu tekniğin kullanıldığı bölümlerde kahraman düşünceden düşünceye geçebilir.

Yalnızlıktan Devren Kiralık romanının en önemli kahramanlarından birisi olan Ekrem'in içinde bulunduğu düşünce karmaşası bilinç akışı tekniği kullanılarak şöyle aktarılır: *"Sanki Gülşen'i bekliyor değildi Ekrem. Gülşen'in nikâha birlikte gitme önerisinin de yalnızca düz bir anlamı vardı sanki. Göğsünü de emdirtmemişti Gülşen. Tokat atar gibi de olmamıştı Ekrem'in ağzına memesini dayaması. Körçeşme de bir şey mi diyordu? Hayır. Yok Efendim! Kim mi Körçeşme yanında duruyordu? Mermerleşen mi kimdi? Bir yontu gibi mi duruyordu? Cep telefonunu bile vermiş gibi mi duruyordu? Düğün sahibi gibi mi giyinmişti? Damat, yavaş yavaş soyacaktı Burcu'yu. İlk kez mi çırpçıklak olacaktı Burcu? 'Benimle sevişmeyi ne zaman düşündün?' diye mi soracaktı Gülşen? Başkalarının yanında mı soracaktı? Başkaları ne yapacaktı? Kim daha çok gülecekti? Damadın şeyine kim bakacaktı, -ayağına! Biri 'Tuğçe!' mi dedi? Kim dedi? Kimdi Tuğçe? Kim kimin evini öğrenmişti? Ev, 'Beni öğrendi!' demiş miydi? Tuğçe'yi bilseydi ne yapardı Gülşen? Gelir miydi? Bekletir miydi? Gelmez miydi?" (s.105)*

Bilinç akışı yönteminin kullanıldığı bu bölümde Ekrem'in düşünceleri tüm çıplaklığıyla okuyucuya aktarılır. Anlatıcı aradan tamamen çekilir. Necati Tosuner, bilinç akışı tekniğini kullanarak kahramanların ruh dünyası tüm çıplaklığıyla

anlattığından okuyucu ile kahramanların yakınlaşmasını sağlar. Kahramanların düşünce dünyasının tüm ayrıntılarını bilen okuyucu kendini o kahramanlara daha yakın hisseder.

Yalnızlıktan Devren Kiralık romanında, Ekrem'in Gülşen'in evinin salonunda otururkenki düşünceleri bilinç akışı tekniği kullanılarak şu şekilde okuyucuya aktarılır: “Nedir bu salonda eksik olan? Sallanır sandalye yok! Sallanır sandalye olmadan olmaz mı sanki? Sanki şömine de şöminelikten mi çıkar sallanır sandalye yoksa karşısında?.. Şömine yanmaz mı? Yanar da geriye duman mı basar sallanır sandalyesiz yapamaz diye?.. Ve hemen bir sandalye mi edinilir, -de, o zaman neredir hani ortalıkta da görünmeyen..yoksa suç, şömineyi ören ustanın boynuna mı asılır? Paralar ne olur? Az şey mi bir şömine parası?.. Helal mi olur, haram mı? Nasıl kazanıldığı etkiler mi bunu? Yol, su, elektrik olarak geri mi döner, yoksa ur mu çıkar ustanın midesinde?” (s. 137)

2.6.4. Montaj Tekniği

Montaj tekniği: “Bir romancının, genel kültür bağlamında bir değer ifade eden anonim, bireysel ve hatta ilahi nitelikli bir metni, bir söz veya yazıyı, ‘kalıp halinde’ eserinin terkibine belirli bir amaçla katması, kullanması demektir.” (Tekin, 2010: 243-244)

Necati Tosuner, montaj tekniğini sadece *Sancı.. Sancı...* romanında yer alan bir bölümde kullanmıştır. Yazar, romanda Robert Creeley’e ait ‘Yağmur’ adlı şiirini aynen kullanır. Romana yazar tarafından montaj yapılan şiir şu şekildedir:

“YAĞMUR

*Bütün gece bu tıkırtı
gelip durdu, ve yağıyor yine
bu sessiz, bu süreli yağmur.*

*Ben neyim kendime
neyi düşünüp,
nede sık sık direnip
durmaları? Bu,*

*rahatlığı,
hatta ağırlığı*

*yağan yağmurun
hiç mi benim için değil*

*bundan başka bir şey,
böyle sürgitlik dışında bir şey-
bu son kesin
tedirginliğe mi kapanmalıyım?*

*Sevdiğim, seviyorsan beni,
uzan yanıma.
Yağmur gibi ol benim için,
kurtuluş ol*

*yorgunluktan, aptallıktan, çarpık-
zevkinden bile bile aldırmazlığın
Islan
Yüzüp kurumsuz mutlulukta. (s. 55)*

Yazar romanında bu şiire yer vererek eserine içerik olarak bir çeşitlilik katmıştır. Ayrıca bu şiir romanın sonuna kadar işlevsel olarak kullanmıştır. Osman, bu şiiri kendisini tanıyan bir şairin yazdığını iddia eder ve romanın sonuna kadar Petra'ya sık sık "Yağmur gibi ol benim için / kurtuluş ol" dizesiyle seslenir. Bu şiirin kendisinin Petra'ya olan aşkını anlattığını düşünür.

2.6.5. Leitmotiv Tekniği

Leitmotiv tekniği de yazarın birinci evre romanlarında sıkça yer verdiği teknikler arasında yer alır. Leitmotiv tekniği; romanlarda aynı kelime, cümle, jest ya da kelimelerin sürekli tekrar edilmesi şeklinde uygulanır.

Sanclı.. Sanclı... romanında yer alan ve Osman'ın sürekli Petra'ya okuduğu 'Yağmur gibi ol benim için/kurtuluş ol' dizesi bir leitmotiv niteliği taşır. Bu dize romanın birçok bölümünde tekrar edilerek Osman'ın Petra'yı bir kurtuluş olarak gördüğü vurgulanır.

Necati Tosuner'in *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarında leitmotiv olarak kullandığı ifadeler ise daha çok romanın sonunda yaşanacakları

sezdirme işlevinde kullanılır. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarında leitmotiv olarak kullanılan ifadelerden birisi; “Nasıl olsa her şeyin zamanla sonu yok mu?” cümlesidir. Bu cümle romanın birçok bölümünde farklı kişiler tarafından tekrar edilir. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanının sonunda Ekrem ve Salim Bey ölürken, *Bana Sen Söyle* romanının sonunda ise çok sayıda kişinin öldüğü şiddetli bir deprem meydana gelir. Yazar, leitmotiv olarak kullandığı bu cümleyi daha çok romanın sonunda yaşabilecek kötü olayları sezdirme işleviyle kullanmıştır.

Bana Sen Söyle romanında leitmotiv olarak kullanılan bir diğer ifade de şudur: “Unuttuğunuz bir şey kalmasın.” Bu cümlede romanda birçok kez tekrarlanır. Herkesin yalnızlık çektiği romanda yer alan bu ifade kahramanlara unuttuklarını hatırlatması bakımından önemli bir işlev taşır.

2.6.6. Geriye Dönüş Tekniği

Geriye dönüş tekniği de yazarın birinci evre romanlarında sık sık başvurduğu teknikler arasındadır. Romanlarında anlatma zamanını çok kısa tutan yazar olay örgüsünü oluştururken geriye dönüşler yaparak vaka zamanını genişletir. Necati Tosuner, geriye dönüş tekniğini romanlarında daha çok vaka zamanını genişletme ve roman kahramanlarının bilinmeyen yönlerini ortaya çıkarma işlevlerinde kullanmıştır.

Sancı.. Sancı... romanında Export Remzi'nin çocukluğu, Jutta Teyze ile Helbert'in nişanlanması, Osman'ın Barbara ve Lisa ile yaşadıkları, Osman ile Petra'nın tanıştıkları gün, Petra ve Günter'in evine gittiği gün, Petra'nın Osman'ın yurt odasına geldiği gün, Maritha ile Kazım'ın yaşadıkları geriye dönüş tekniği kullanarak anlatılmıştır.

Sancı.. Sancı... romanında Jutta Teyze ile Helbert'in nişanlanması geriye dönüş tekniği kullanılarak şöyle anlatılmıştır: “Savaş sırasında nişanlanmışlardı Helbert’le. Juttalar’da üç beş yakın arasında yapılan bir nişandı. Baba savaştaydı, -ve o zamanlar her şey iyi gidiyordu henüz. Juttacık, yirmi üçünün gencecikliğinde bilmiyordu çocuk sahibi olmamak için titizlenmesinin hiç de gerekmediğini. Törende Helbertler’den kimse bulunmadı. Elma şarabı içildi ve Helbert de annesinin yüzüğünü Juttacığın parmağına geçirdi.” (s. 114)

Yalnızlıktan Devren Kiralık romanında; Pınar'ın karne aldığı gün, Pervin ile Kadir'in evlilikleri, Fırat'ın başladığı yeni işinden aldığı maaşla yaptıklarının anlatıldığı

gün, Ekrem ile Beyhan'ın boşandıkları gün geriye dönüş tekniği kullanılarak anlatılırken, *Bana Sen Söyle* romanında; Pınar ile Fırat'ın dedelerini ziyaretleri, Hatice ve Ziya'nın düğünü, Beyhan'ın Doktor Selçuk'a arabasını park ettirdiği gün geriye dönüşlerle okuyucuya aktarılır.

2.6.7. Özetleme Tekniği

Kurgusal metinler olan romanlarda olaylar her zaman kronolojik bir akışta ilerlemez. Yazar, bazen özetleme tekniğini kullanarak, bazen de geriye dönüş tekniğine yer vererek romanın olay örgüsünü oluşturur.

Necati Tosuner de romanlarının olay örgüsünü oluştururken özetleme tekniğinden sık sık yararlanır. Yazar, özetleme tekniğini daha çok kahramanların bilinmeyen yönlerini aydınlatmak ve geçmişte yaşanmış olaylar silsilesini hızlı bir şekilde okuyucuya aktarma işlevinde kullanmıştır.

Yazar, özetleme tekniğinin en güzel örneklerinden birini *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanında Erguvan Çocuk Yuvası'nın nasıl açıldığını anlatırken kullanır. Yuvanın açılış süreci, adının nasıl verildiği, açılışının nasıl yapıldığı aynı sayfada özetlenerek okuyucuya aktarılır. Okuyucu da özetleme sayesinde geçmişte yaşanan birçok olay hakkında bilgi sahibi olur.

Romanda Erguvan Çocuk Yuvası'nın açılış süreci şu şekilde özetlenir: *“Erguvan Çocuk Yuvası. Yuva, Beyhan ve Pervin'in buraya bakmak için geldiklerinde ön bahçede gördükleri ve hemen de vuruldukları -o zaman- çiçek açmış iki erguvan ağacından almıştı adını. O ilk coşkuyla yuvanın adını 'Erguvan' koyunca, her şeyde erguvan renginin egemenliği de, sanki kaçınılmaz olmuştu. Çatı aktarıldı, daha kırmızı kiremitler döşendi. Ön ve arkadaki yağmur olukları, oymalı tahta saçaklar eklenerek gizlendi. Ön bahçe yeniden düzenlendi ve sonra da hep bakımlı tutuldu.”* (s. 22)

Necati Tosuner, özetleme tekniğini roman kahramanlarını tanıtırken de işlevsel olarak kullanır. Bazı kahramanlar hakkında verdiği özet bilgilerle okuyucunun o kahraman hakkında bilgi sahibi olmasını sağlar. Yazar, *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanın önemli kahramanları arasında yer alan Ziya Bey ve Serdar Bey'i tanıtırken özetleme tekniğinden faydalanır.

2.7. Tema

Tema, romanın vazgeçilmez unsurları arasında yer alır. Romanda işlenen konular romanın tematik kurgusunu oluşturur. Romanda işlenen temalar olay ve şahıs kadrosu arasındaki bağı güçlendirir. Tematik kurgu romanın anlamsal temelini oluşturulmasında büyük önem taşır.

Nurullah Çetin, tema ve izlek kavramlarını şu şekilde açıklar: “*Romancının romanında söz konusu ettiği gerçek ya da kurgusal ama özel, tekil bir olaydan genel için geçerli olduğunu iddia ettiği bir hükümdür. Tema, romanın asıl hedefi, romancının asıl amacıdır. Romanı ve öyküyü oluşturan temel taşlardan biri olan tema, nesnel bir konunun yazarların öznel bakış açılarıyla ele alınıp yorumlanmasıdır. İzlek, ‘romancının romanında sergilediği kurgusal dünya iletişimi yoluyla gerçek dünyanın insanı olan okuyucuya sunduğu bir iletidir’.* Yazar, öykü ya da romanın tamamında belirli görüşlerini okuyucuya kabul ettirmeye çalışır. Bunu açıkça yapmak yerine, ima eder, dolaylı yollardan hissettirir. Okuyucunun romanı ya da öyküyü okuduktan sonra muhayyilesinde kalan öz, romancının anlatmak istediği asıl şeydir. Yani izlektir.” (Çetin, 2005: 121)

Necati Tosuner, romanlarında tematik kurguyu başarılı bir şekilde oluşturur. Kendisi de yaşamını yalnızlıklar içinde sürdüren yazarın birinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz *Sancı.. Sancı...*, *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarında kullandığı başlıca temalar; yalnızlık, aşk, ölüm, geçmişe özlem, gurbet, sakatlık ve umutsuzluktur.

2.7.1.Yalnızlık

Yalnızlık, Necati Tosuner’in romanlarındaki ana izleklerdendir. Tosuner, romanlarında sık sık yalnızlık konusunu işler. Yazarın romanları dışında öykülerinde hatta denemelerinde de yalnızlık temasında çok sık yer verdiği görülür. Yazarın ilk öykü kitabında yer alan bir öykünün ismi ‘Yalnızlığa Övgü’dür. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanları da yalnızlık teması üzerine kurulan romanlardır.

Necati Tosuner, hayatı boyunca yalnız kalmış bir yazardır. Yalnızlığın her türlü sıkıntısını yaşayan yazar eserlerinin tematik kurgusunda insanlığın içinde bulunduğu yalnızlık sorununa sık sık dikkat çeker. Ona göre yalnızlıktan söz etmeyen eser sanki yok gibidir. Yazar yalnızlıkla ilgili düşünceleri ‘Yalnızlık Tanımları’ adlı denemesinde

şöyle ifade etmiştir: “Kendiyle baş başa kalmak mı yalnızlık?.. Sakın, insan gerçekte hiçbir zaman yalnız kalamıyor olmasın, -kendi var ya! Kalabalığın içinde insan kendiyse, daha mı yalnızdır? Yalanı yok, ben bilirim kendimden neler çektiğimi... Hele başlarda... İlk kitabının birinci öyküsünün adı: ‘Yalnızlığa Övgü’. 1964. Sanıyorum, Bilinçli bir durum olamazdı. Sanki, bir savunma aracı olarak, geliştirmiştim yalnızlığı sevmeyi. Nerden bileyim, yalnızlığı sevmenin de kolay olmadığını... Yalnızlıklardan yalnızlık beğenmek gerektiğini... Yalnızlık olgusu..yalnızlık duygusu, yazmayı besleyen bir zenginlik olmuş hep. Yalnızlıktan söz etmeyen kitap sanki yok gibi. Sanki, nerde sevda, orda yalnızlık!” (Tosuner, 2011: 43-44)

Yazar, *Sancı.. Sancı...* romanında sancılı hayatları olan insanları anlatır. Romandaki karakterlerin çoğu sıkıntılı bir yaşam sürmektedir. Romanda yalnızlığı en çok temsil eden kahramanlar Jutta Teyze, Ulrike ve Osman’dır.

Jutta Teyze’nin kocası Helbert bir yıl önce hayatını kaybetmiştir. Çok istemesine rağmen hiç çocuğu olmamıştır. Kentin dışında bahçe içi bir evde oturan Jutta Teyze, köpeği Sezar ile birlikte yaşar. *Sancı.. Sancı...* romanında en çok yalnızlık çeken kahramanlardandır.

Sancı.. Sancı... romanında yalnızlığı temsil eden diğer kahramanlardan birisi de Ulrike’dır. Almanya’da bir kitapçıda çalışan Ulrike, kısa süre önce Manfred adlı erkek arkadaşından ayrılmıştır. Ayrıldıktan sonra hamile olduğunu öğrenir. Bunu öğrendikten sonra ne yapacağını bilemez ve Manfred’e inat o çocuğu doğurmaya karar verir. Kendisini çok çaresiz ve yalnız hisseden Ulrike sürekli Jutta Teyze’nin yanına giderek onunla dertleşir.

Sancı.. Sancı... romanının başkişisi olan Osman da yalnızlığı iliklerine kadar yaşar. Almanya’ya okumaya gelen kambur bir genç olan Osman’ın posta kutusu hep boştur. Kendi kendine konuşmaya başlar ve bunların hepsinin yalnızlıktan olduğunu söyler. Osman Petra ile beraberken bile ondan ayrılmaktan ve yalnız kalmaktan korkar. En sonunda Petra, Osman’ı bırakır. Osman çektiği tüm sıkıntılardan sonra romanın sonunda yalnızlığı şöyle tanımlar: “Yalnızlık. Rahatça osurmaktan başka şeye yaramayan yalnızlık...” (Tosuner, 2008: 298)

Yazar romanın sonunda yalnız, mutsuz ve sancılı bir hayat süren olan Ulrike ile Osman’ı bir araya getirir. Otobüste karşılaşan Ulrike, Osman’ı evine davet eder roman da

bu şekilde sona erer. *Sancı.. Sancı...* romanında ayrıca Reyhan, eşi Hamza'nın kendisine attığı dayaklardan dolayı, Ayşe köyde bıraktığı çocuklarından dolayı, Petra ise Günter'in kendisini anlamamasından dolayı yalnız ve sancılı bir hayat sürer.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve *Bana Sen Söyle* romanları, adından da anlaşılacağı üzere yalnızlık teması üzerine kurulmuştur. Romanda yer alan karakterlerin neredeyse tamamı derin bir yalnızlık çekmektedir. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarında yalnızlığı en derinden hissedenler Beyhan, Ekrem ve Pervin'dir. Bunların dışında Okan, Pınar, Salim Bey, Nimet de yalnızlık çeken ve bir şekilde kendilerini yalnızlaştıran kahramanlardır.

Beyhan, *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarının en önemli karakterlerinden birisidir. Uzun süren evliliklerinin ardından Ekrem'den boşanmaya karar verir. Ekrem'den boşandıktan sonra yalnızlığı çok derin bir şekilde yaşamaya başlar. Daha sonra kanser olduğunu öğrenen Beyhan, Pınar'ı teyzesiyle beraber Çınarçık'a gönderir. Fırat'ın da ayrı eve çıkmasına karşı çıkmaz hatta onu bu konuda destekler. Ekrem'den sonra çocuklarını da kendinden uzaklaştıran Beyhan kendini iyice yalnızlaştırır.

Ameliyatla göğsünün birisi alınan Beyhan hastanede hep Ekrem ile geçmişte yaşadıkları günleri anımsar. Geçmişteki o güzel günleri hatırlayarak kendini umutlandırmaya çalışır. Ekrem'in çıkıp geldiğini hayal eder ve onunla yeniden bir araya gelebileceklerini düşünmeye başlar. Beyhan için son yıkıcı haber ise Ekrem'in intiharı olur. Zaten zor günler geçiren Beyhan, Ekrem'in intihar haberinden sonra adeta yıkılır. Pınar, babasının ölümünden annesi Beyhan'ı sorumlu tutar. Ona göre annesi bir katildir. Annesi babasından boşanmamış olsa babası intihar etmeyecektir. Pınar'ın böyle düşünmesi ve kendisini katil gibi görmesi Beyhan'ı iyice yalnızlığa sürükler.

Yalnızlıktan Devren Kiralık romanında Beyhan'ın Ekrem'i boşamasından sonra Ekrem'i intihara sürükleyen olaylar zinciri anlatılır. Ekrem, Beyhan'dan ayrıldıktan sonra çok yalnız kalır. Her zaman 'üçüncü çocuğum' diye nitelediği işinden de ayrılmak zorunda kalınca büyük bir boşluğa düşer. Gülşen'le beraber olmaya çalışır ama Beyhan'ın yerini kimseyle dolduramaz. Ekrem'in içinde bulunduğu bu ruh hali onu intihara sürükler. Romanın sonunda Ekrem, kendisini uçurumdan denize bırakarak yaşamına son verir.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle romanlarında Vildan Teyze ve Orhan Enişte yalnızlık çeken diğer kahramanlardandır. Vildan ve Orhan çifti çocukları Osman'ı çok küçük yaşta bir trafik kazası sonrası kaybetmişlerdir. Bu olaydan sonra da başka çocukları olmamıştır. Osman'ı kaybettikten sonra büyük acılar çeken Vildan ve Orhan çifti içlerinde Osman'ın yokluğundan dolayı derin bir yalnızlığa gömülmüşlerdir.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle romanlarının önemli karakterlerinden birisi olan Okan'da yalnızlık çekmektedir. Sakat bir çocuk olarak doğan Okan, kendini insanlardan soyutlayarak kendi âleminde yaşamaya başlar. Yazar olmaya karar verir ve kısa kısa şeyler yazarak yalnızlığını gidermeye çalışır. Yazmak dışında yalnızlığına en iyi gelen şey Pınar'dır. Onunla beraber vakit geçirmeyi ve dertleşmeyi çok sever. Pınar da ne zaman sıkıntıya düşse Okan'ın yanına gider. Onunla dertleşir ve yalnızlığını Okan ile giderir.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle romanlarının önemli karakterlerinden birisi olan Pervin de derin bir yalnızlık içindedir. Pervin, romanlarda Beyhan'dan sonra yalnızlığı en yoğun yaşayanlardandır. Akrabası olan Kadir ile bir evlilik yapan Pervin, Okan'ın sakat doğmasıyla bir daha çocuk yapmamaya karar verir ve kendisini yalnızlığa sürükler. Bu karardan sonra Pervin'den soğumaya başlayan Kadir, imam nikâhlı karısı Nimet ile beraber yaşamaya başlar. Pervin de hayatını Okan'ı yetiştirmeye adanır. Bir gün Dalyan'daki bir kahvede otururken Serdar Bey ile tanışır ve bu tanışma hayatında çok şeyi değiştirir. Yıllardır hiç aklına bile gelmeyen konu gündeme gelir ve Kadir'e boşanma davası açar. Boşanma davasının görüleceği 9 Eylül tarihini 'kurtuluş' olarak nitelendirir. Her hafta Pazar günü Serdar Bey ile görüşmeye başlayan Pervin, yalnızlığını Serdar Bey ile gidermeye çalışır. Onu sığılacak bir liman olarak görür. Serdar Bey de karısından boşanarak İstanbul'a gelmiştir. O da romanın diğer kahramanları gibi yalnızdır ve bu yalnızlığı Pervin ile gidermeye çalışır.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle romanlarının önemli karakterlerinden birisi olan Nimet'in içinde bulunduğu yalnızlık da dikkat çekicidir. Nimet, Kadir'in imam nikâhlı eşidir. Pervin'den boşanmak istemeyen Kadir, Nimet'e resmi nikâh kıymaz. Kadir'e bir çocuk veremeyen ve zamanla çok kilo alan Nimet, son zamanlarda Kadir'den beklediği ilgiyi görmemeye başlar. Pervin'in Kadir'e boşanma davası açtığını duyan Nimet ilk başlarda bu habere sevinip Kadir'in kendisine resmi nikâh kıyacağını düşünse de hevesi kursağında kalır. Pervin'in kendisine boşanma

davası açtığını duyan Kadir geceleri hep sarhoş gelmeye başlar ve hırsını Nimet'ten çıkarmaya çalışır. Nimet, büyük bir hayal kırıklığı yaşar ve kendi yalnızlığı ile baş başa kalır.

2.7.2.Aşk

Aşk teması, hemen hemen tüm yazın türlerinde sıkça kullanılan temalardandır. Necati Tosuner de romanlarında aşk temasını sıkça kullanan yazarlar arasında yer alır. Onun romanlarında aşk bazen karşılıklı, bazen karşılıksız, bazen imkânsız, bazen de intihara kadar sürükleyen çaresizliktir.

Sanclı.. Sanclı... romanının tematik kurgusu içinde Osman ile Petra'nın aşkı önemli bir yer tutar. Almanya'ya okumak için gelen kambur bir genç olan Osman, Dieter'in Yeri'nde karşılaştığı Petra'ya âşık olur. Her gün onu öyle uzaktan seyreder. Gidip konuşmaya cesaret edemez. Tanışma da Petra'nın sayesinde olur. Zamanla Petra ile Osman arasında duygusal bağ kurulmaya başlar. Dieter'in yerinde uzun uzun sohbet ederler. Osman, Petra'ya bağlanmaya başlar. Onu yurt odasına davet eder. Petra, ilk başta tereddüt etse de Osman'ın ısrarlarına dayanamaz ve iki kez Osman'ın yurt odasına gider.

Osman, Petra'ya büyük bir aşkla bağlanır. Onun kendisine karşı yalancı çıkmasını istemez. Çünkü Petra'nın kendisine yalan söylemesi Osman'da büyük bir hayal kırıklığı yaratacaktır. Onun için Petra'nın yalancı çıkmaması için söz vermemesini ister. Osman'ın Petra'ya olan bağlılığı zamanla saplantıya dönüşür. Osman, Petra'yı bulduğu günden beri sevinç ve yitirme korkusunu bir arada yaşar. Onunla birlikte oldukları gecenin sabahında bile mutlu olacağı yerde Petra'nın kendisini bırakıp gitmesinden korkar. Petra'nın yanındayken bile hep onu yitirmekten dolayı kaygı içindedir.

Osman ile Petra'nın ilişkisinde bahsedilmesi gereken bir diğer kişi ise Günter'dir. Günter ile Petra aynı evde yaşamaktadır ve güze kadar evlenmeyi planlamaktadırlar. Ama Petra, Osman'ı tanıyınca her şey değişir. Günter, Osman'ı ilk günden beri hiç sevmez. Onunla sürekli dalga geçer. Petra ise Osman'ı Günter'e karşı hep savunur. Osman, Petra'yı derinden etkiler ve onun duygularını alt üst eder. Romanın sonunda Petra, hem Osman'dan hem de Günter'den ayrılır.

Sancı.. Sanıcı... romanının tematik kurgusu içinde Emine ile Kazım'ın aşkı da önemli bir yer tutar. Emine, Almanya'da abisi ve yengesiyle birlikte oturan ve bir fabrikada çalışan genç bir kızdır. Bir kez gördüğü Kazım'a âşık olur ve onunla evlenmek ister. Fabrikada çalışırken sık sık hayallere dalan Emine gelecekte umutludur.

Kazım ise daha önce Maritha isimli bir kadınla beraber olmuş, Maritha'nın çocuk istememesi üzerine ondan ayrılmıştır. O da Emine'yi beğenir ve onunla evlenmek için elinden geleni yapar. Ama Emine'nin abisi, Kazım'ın daha önceden bir Almanyalı bir kadına ilişkisi olduğu öğrenince kardeşini Kazım'a vermekten vazgeçer. Emine ve Kazım için umut ile başlayan aşk umutsuzlukla sona erer.

Hayal kırıklığıyla biten diğer bir aşk ise Reyhan ile Hamza arasında yaşanır. Reyhan, Hamza'yı çok sevdiğinden babasının 'vermem' tehditlerine rağmen 'kaçarım' diyerek onunla evlenir. İlk başlarda mutlu bir evlilik yaşayan çift daha sonra Hamza'nın kumara başlaması ve Reyhan'a dayak atması ile kötü günler geçirmeye başlar. Reyhan için artık gelecek çok karanlıktır.

Sancı.. Sanıcı... romanında ayrıca Ingrid ile Wolfrang arasında, Wolfrang ile Ayşe arasında, Hans ile Susanne arasında karşılıksız aşklar yaşanır. *Sancı.. Sanıcı* romanında aşkların nerdeyse tamamı mutsuz sonla biter.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle romanlarında da aşk teması önemli bir tema olarak karşımıza çıkmaktadır. Her iki romanda da Beyhan ile Ekrem, Pervin ile Serdar Bey, Tuğçe ile Fırat, Pınar ile Okan, Salim Bey ile Nezahat Hanım arasında yaşananlar romanların tematik kurgusunun oluşmasında önemli yer tutar.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle romanlarında olay örgüsünün oluşturulmasında önemli yer tutan olay Ekrem ile Beyhan'ın boşanması ve bundan sonra Ekrem'in intihar etmesidir. Ekrem ile Beyhan'ın aşkları çok büyüktür. Geçmişte çok güzel günler geçiren çift Beyhan'ın aldığı karar neticesinde boşanır.

Ekrem bu boşanmayı hiçbir zaman kabullenemez. Beyhan'ı çok seven Ekrem boşandıktan sonra kendini çok yalnız hisseder. Gülşen ile vakit geçirmesine rağmen hiçbir şey Beyhan'ın yerini tutamaz. Gülşen ile birbirlerini tanıdıkça uzaklaştıklarını fark eder. Beyhan'a uzak bir yerden çiçek gönderen Ekrem intihar ederek yaşamına son verir.

Beyhan ise Ekrem'den boşandıktan kısa süre sonra kanser olduğunu öğrenir. Fırat ve Pınar'ı da kendinden uzaklaştıran Beyhan iyice yalnız kalır. Hastalığını öğrendikten sonra bunu Ekrem'e söyleyip söylememek konusunda büyük tereddüt yaşar. Sürekli Ekrem'in çıkıp geldiğini hayal etmeye başlayan Beyhan, Ekrem'den ayrıldığı için pişmanlık yaşamaya başlar. Beyhan'ın içinde bulunduğu ruh hali romanda şöyle anlatılır: “*Ve dalıp gidiyor Beyhan. Ekrem şimdi çıkıp gelmiş olsa... Pınar koşup kapıyı açmış olsa... Ekrem –sözde- biraz uzak dursa... ‘Nasılsınız Beyhan Hanım?..’ dese... Ya da pek yakın dursa..kolunu şöyle beline sarsa... Çocukların yanında diye hafifçe ittirse onu Beyhan... Ekrem de aldırmasa, sıkırsa belini.. çekse kendine.. saçlarını koklasa..kötü mü olurdu!*” (s. 84)

Pınar ile Fırat bir gün annelerini babasıyla tekrar evlenmesi konusunda sıkıştırınca Beyhan onlara şöyle cevap verir: “*Bir gün evlenirsem.. biriyle evlenirsem bir gün eğer.. o, Ekrem olabilir...*” (s. 81) Beyhan, hastanede kaldığı süre boyunca sık sık Ekrem ile birlikte mutlu oldukları günleri anımsar. Romanda Ekrem ile Beyhan arasında yaşanan aşk Ekrem'in intiharından dolayı hayal kırıklığı ile sona erer.

Pervin ile Serdar Bey'in aşkı, *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarının tematik kurgusu içinde önemli bir yer tutar. Oğlu Okan sakat doğunca bir daha çocuk yapmamaya karar verip Kadir'den ayrılan ve ömrünün kalanını oğluna adayan Pervin, yıllar sonra karşısına çıkan Serdar Bey'e karşı farklı duygular hisseder. Yıllar sonra içinin pır pır ettiğini hisseden Pervin, onunla tanıştığı günden kısa bir süre sonra Kadir'e boşanma davası açar.

Pervin, Serdar Bey ile her hafta Pazar günleri Dalyan'daki bir kahvede buluşmaya başlar. Ona evli olduğunu söylese de Serdar Bey'in kendisine karşı olan ilgisinden memnundur. Hatta bir gün onun evine bile gider. Kadir'den boşanacağı günden sonra beraber tatile bile gidebileceklerini düşünür. 17 Ağustos 1999 depremi ile sona eren Ban Sen Söyle romanında Pervin ile Serdar Bey'in aşkının nasıl devam ettiği belirsizdir.

Pınar ile Okan arasında yaşananlar ilk başta dostluk gibi görülse de *Bana Sen Söyle* romanının sonuna doğru aşka dönüşür. Pınar, her şeyini Okan ile paylaşmayı sever. Sık sık onu ziyarete gider, dertlerini ve sevinçlerini ona anlatır. Kimseyle konuşamadığı şeyleri Okan ile konuşur. Onu yazmaya teşvik eden de yine Pınar'dır.

Okan için de Pınar'ın yeri hep ayrıdır. Pınar'ı çok sevmektedir, ona gönlünde ayrı bir yer ayırmıştır. Yazmaya başlayınca da ilk başta hep Pınar ile ilgili şeyler yazar. Tuğçe ile birlikte olduğu zaman bile yanındakinin Tuğçe yerine Pınar olmasını ister. Romanın son bölümlerinde Pınar, baş başa oldukları bir zamanda Okan'ın kendisine sarılmasını ve öpmesini ister. Okan ise “*Ben seni seversem, sana yazık olur Pınar!*.” (s, 456) diyerek karşılık verince Pınar, Okan ile olan arkadaşlıklarına son verir. Romanın sonunda 17 Ağustos 1999 depremi olunca Okan'ın tek düşündüğü Çınarçık'ta olan Pınar'ın durumudur.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve *Bana Sen Söyle* romanlarında Tuğçe ile Fırat arasında yaşanan duygusal bağ da tematik kurgu içinde önemli bir yer tutar. Fırat, *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanında Oya ile beraberdir. Ama onu sevip sevmediğinden tam emin değildir. Kısa bir süre sonra Oya'nın Fırat'ı terk etmesiyle bu ilişki sona erer. Romanın sonunda Tuğçe ile tanışan Fırat ondan hoşlanmaya başlar. *Bana Sen Söyle* romanında ise Tuğçe ile Fırat arasında duygusal bir bağ kurulmaya başlar. Hep bir arayış içinde olan ve bir türlü aradığı erkeği bulamayan Tuğçe, Fırat ile tanıştıktan sonra aradığı erkeğin o olduğunu düşünmeye başlar ve ona âşık olur.

Fırat, daha önce hiçbir kız arkadaşına vermediği değeri Tuğçe'ye verir. Onda farklı bir çekicilik olduğunu düşünür. Tuğçe'nin kendisinden büyük olmasını bile önemsemez. Onu annesi Beyhan ile tanıştırır. Romandaki diğer ilişkiler gibi Tuğçe ile Fırat'ın ilişkisinin sonu da belirsizdir.

2.7.3.Ölüm

Ölüm, aynı aşk gibi neredeyse her anlatının vazgeçilmez temaları arasındadır. İnsanoğlunun en büyük gerçeği olan ölüm, Necati Tosuner'in öykü ve romanlarında da ana izlekler arasında yer alır.

Sanlı.. Sanlı... romanında Ayşe'nin ölümü romanın tematik kurgusu içinde önemli bir yer tutar. Ayşe, üç çocuğunu köyde bırakarak kocası Hasan ve büyük oğlu Hüseyin ile Almanya'ya gelir. Burada bir fabrikada çalışan Ayşe, her akşam Hasan'a memlekete dönmeyi teklif eder ama Hasan, Almanya'da kalmak konusunda kararlıdır. Fabrikada çalışırken Wolfrang'ın hatası yüzünden makinenin altında kalan Ayşe, kanlar içinde hastaneye kaldırılır. Hastanede bir süre yoğun bakımda kalan Ayşe maalesef kurtarılamaz ve hayatını kaybeder. Ayşe'nin ölümü kocası Hasan'ı, fabrikada çalışan

diğer kadınları ve Wolfrang'ı derinden sarsar. Ayşe'nin ölümü üzerine Hasan, Almanya'ya geldikleri için büyük bir pişmanlık duyar.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve *Bana Sen Söyle* romanlarında ölüm teması *Sancı...* *Sancı...* romanına göre daha yoğun olarak işlenir. *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanında Ekrem ile Beyhan'ın boşanması ve Ekrem'i intihara sürükleyen olaylar anlatılırken, *Bana Sen Söyle* romanında Ekrem ve Salim Bey'in ölümünden sonra yaşanan olaylar silsilesi anlatılır.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve *Bana Sen Söyle* romanlarının tematik kurgusunun oluşturulmasında Ekrem'in ölümü çok önemli bir yer tutar. Yıllarca mutlu bir evlilik yaşayan Beyhan ve Ekrem, Beyhan'ın kararı üzerine boşanırlar. Beyhan'dan ayrıldıktan kısa süre sonra iş yerindeki ortaklığından da ayrılan Ekrem büyük bir boşluğa düşer. Gülşen ile baş başa bir hafta sonu geçirseler de Ekrem, Beyhan'ı bir türlü unutamaz. En son çare olarak intihar etmeyi seçen Ekrem kendini uçurumdan aşağıya bırakarak yaşamına son verir. Ekrem'in intihar etmesi romanda yaşanan diğer olayları da etkiler. Ameliyat olan ve zaten zor zamanlar geçiren Beyhan, Ekrem'in intiharı ile iyice yıkılır. Pınar, annesini babasının katili olarak suçlar.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve *Bana Sen Söyle* romanlarının tematik kurgusunun oluşturulmasında önemli bir yer tutan diğer olay da Salim Bey'in ölümüdür. Eşi Nezahat Hanım'ın ölümünden sonra iyice yalnız kalan Salim Bey, Almanya'daki oğlu Ziya'dan gelen mektubu okuduktan sonra oturduğu koltukta kalp krizi geçirerek hayatını kaybeder. Salim Bey, ölmeden kısa bir süre önce yakın arkadaşı Zeynel Bey'e nasıl ölmek istediğini şu cümlelerle anlatır: “*Ne diyorum biliyor musun, Zeynel Evlat?.. Ölüm bir şey değil. Almışız yaşımızı... Kazık çakacak değiliz ya!.. Yeter ki dert olmasın! Öyle yataklarda süründürmesin! Elden ayaktan koymasın!.. Hadi senin Nermin Hanım var, -ben n'aparım?.. Ne istiyorum biliyor musun?.. Şöyle geceleyin gelsin, 'tık!' desin.. 'pat!' desin, bitsin. Yağmur çamur falan da olmasın... 'Ölecek günü de buldu!..' demesinler. Olsun bitsin!..*” (s. 17)

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve *Bana Sen Söyle* romanlarının tematik kurgusunun oluşturulmasında Vildan Teyze ile Orhan Eniştenin oğlu Osman'ın ölümü de önemli yer tutar. Küçük yaşta bir otomobilin çarpıp kaçması sonucunda Osman'ın hayatını kaybetmesi Vildan Teyze ile Orhan Enişteyi derinden sarsar. Orhan Enişte kendini

içkiye verir. Giderek çocuklaşır, sık sık ağlar. Başka çocuklarının da olmaması Osman'ın ölümünün acısını daha da büyütür.

Bana Sen Söyle romanı 17 Ağustos 1999 depremi ile sona erer. Bilindiği üzere 17 Ağustos depremi çok sayıda insanın ölümüne sebebiyet vermiştir. Romanın devamında neler olduğunu bilemesek de çok sayıda kişinin ölmesi muhtemel bir depremle romanın bitirilmesi tematik kurgunun içinde ölümün ne kadar önemli bir yer tuttuğunu bir kez daha gözler önüne serer.

2.7.4.Umutsuzluk

Necati Tosuner, romanlarında daha çok hayatından memnun olmayan sancılı bir hayat süren insanların öykülerini anlatır. Bu sancılı ise daha çok duygusal anlamdadır. Hayatlarından memnun olmayan karakterler gelecekte kaygı duyup umutsuzluğa kapılırken, geçmişteki güzel anılarına sığınır. Onun için Tosuner'in romanlarında umutsuzluk tematik kurgu içerisinde önemli bir yer tutar.

Sancılı.. Sancılı... romanında yazar duygusal yönden sancılı, yaşadığı hayattan memnun olmayan insanların öyküsünü anlatır. Romanda yer alan karakterlerin hemen hemen hepsinde umutsuzluk vardır. Romanda en çok umutsuzluğa kapılan karakterler ise Osman, Peter, Susanne, Reyhan ve Ulrike'dir.

Osman'ın umutsuzluğu Petra'nın kendisini bırakıp gideceğini düşünmesinden kaynaklanır. Peter'ın umutsuzluğu her zaman başarısız olması ve hayatından hiç memnun olmamasından kaynaklanır, Susanne'nin umutsuzluğu ise Peter'ın eve sarhoş gelmesi ve evi otel gibi kullanmasından kaynaklanır.

Reyhan'ın ise umutsuzluğu kocası Hamza'dan dolaydır. Almanya'ya geldikten sonra kumara başlayan Hamza, elde avuçta ne varsa tüketir, daha sonra Reyhan'ı da dövmeye başlar. Kocası Hamza'nın kendisine karşı davranışlarından dolayı Reyhan için gelecek çok karanlıktır. Ulrike'ın umutsuzluğuna sebebiyet veren kişi ise onu hamile bırakıp sonra da terk eden Manfred'dir.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve *Bana Sen Söyle* romanlarında umutsuzluk dikkat çeken izlekler arasında yer alır. Yalnızlık teması üzerine kurulan her iki romanda yer alan karakterlerin çoğu geleceği için umutsuzluğa kapılan kişilerdir. Romanda en çok umutsuzluk içinde olan karakterler; Beyhan, Ekrem ve Tuğçe'dir.

Beyhan'dan boşandıktan kısa bir süre sonra şirketteki işinden de ayrılan Ekrem büyük bir boşluğa düşer. Geleceğe ilişkin büyük bir umutsuzluğa düşer. Bu umutsuzluk onu en son intihara kadar götürür. Beyhan ise Ekrem'den ayrıldıktan kısa bir süre sonra kanser olduğunu öğrenince büyük bir umutsuzluğa düşer. Ekrem'in intihar ettiğini öğrendikten sonra bu umutsuzluk daha da derinleşir.

2.7.5.Sakatlık

Sakatlık, Necati Tosuner'in romanlarında önemli yer tutan izleklerdendir. Kendisi küçükken düştüğü salıncaktan dolayı kambur kalan yazar eserlerinde de kamburu olan ya da farklı sakatlıkları olan karakterlere sıkça yer verir. Bu karakterlerin iç dünyasında yaşadıklarını başarılı bir şekilde okuyucuya aktarır.

Yazarın en önemli eserlerinden birisi olan *Sancı.. Sancı...* romanının başkişisi Osman da kamburdur. Osman, çok sayıda yönden Necati Tosuner ile özdeşleştirilmiştir. Kamburluğunun acısını hayatının her anında hissedenden Osman, Petra ile aralarında geçen bir konuşmada romatizmalı birisi olmayı istediğini söyler. Çünkü romatizması olsa fiziksel olarak bir ağrı ve sızı çekecektir. Ama kambur olduğundan dolayı 'insanların gözlerinden gelen bir sancı' vardır ve bu sancı Osman'ı daha çok rahatsız etmektedir. Kamburluğu onu içine kapanık biri haline getirmiştir. Petra ile beraber oldukları gece Petra'dan kamburunu sevmesini isteyen Osman, kamburunun buna sevineceğini söyler.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve *Bana Sen Söyle* romanlarında da ayaklarında bir sakatlık olan Okan karakteri yer alır. Okan her iki romanın da olay örgüsünün oluşturulmasında önemli bir yer tutar. Doğuştan sakat olarak doğan Okan, içine kapanık birisi olmuştur. Annesi Pervin, ona odasında bir özerklik vermiştir ve Okan olmadığı hiçbir zaman oraya girmemiştir.

Sakatlığından dolayı çok fazla arkadaşı olmayan Okan'ın en yakın olduğu kişi Pınar'dır. Okan, Pınar'a karşı farklı hisler beslemektedir. Ona herkesten daha fazla değer verir. Bazı özellikleriyle yazarla özdeşleşen Okan, Pınar'ın tavsiyesi üzerine yazar olmaya karar verir ve yazmaya başlar.

2.7.6.Geçmişe Özlem

Necati Tosuner'in romanlarında yer alan karakterler genellikle mutsuzdur ve sancılı bir hayat yaşarlar. Genellikle hayatlarından memnun değildirler. Onun için de

geçmişe özlem duyarlar. Geçmişe duyulan özlem yazarın romanlarının tematik kurgusunun oluşturulmasında da önemli bir yer tutar.

Sanclı.. Sanclı... romanında yer alan karakterlerin çoğu hayatlarından memnun olmayan kişilerdir. Geçmişe özlem duyarlar. Reyhan, Hamza'nın kendisine yaptıklarından dolayı, Ayşe, çocuklarından ayrı gurbette yaşadığından dolayı, Ulrike, Manfred'in kendisini bırakıp gitmesinden dolayı geçmişte yaşadığı güzel günlere özlem duymaktadır.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle romanlarında da geçmişe özlem önemli bir yer tutar. Romanlarda geçmişe en çok özlem duyan kişi Beyhan'dır. Beyhan, Ekrem'den ayrıldıktan sonra yavaş yavaş pişman olmaya başlar. Kansere yakalanan ve ameliyatla göğsünün biri alınan Beyhan giderek yalnızlaşınca geçmişteki güzel anılarına sığınır. Ekrem ile birlikte mutlu oldukları günleri hatırlar ve onunla avunmaya çalışır. Sürekli Ekrem'in çıkıp yanına geldiğini hayal eder.

Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle romanlarında geçmişe özlem duyan diğer karakterler ise Fırat, Pınar, Vildan ve Orhan'dır. Fırat ve Pınar, anne ve babalarının ayrılmasından ve babalarının intihar etmesinin ardından eski mutlu günlerine özlem duyarlar. Sık sık geçmiş günleri hayal ederler. Vildan Teyze ile Orhan Enişte ise çocukları Osman'ın ölmeden önce mutlu oldukları günlere özlem duyarlar.

2.7.7.Gurbet, Hasret

Gurbet ve hasret, Necati Tosuner'in romanlarında kullandığı önemli temalardandır. *Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle* romanlarında çok fazla gurbet temasına yer verilmemesine karşın *Sanclı.. Sanclı...* romanında gurbet ana izlekler arasında yer alır.

Sanclı.. Sanclı... romanı Almanya'da yaşayan Türklerin öyküsünü konu alır. Kimi iş bulmak ve çalışmak için kimi de okumak için Almanya'ya giden Türkler her zaman gurbeti derinden yaşamış, memleketlerine karşı hasret duymuşlardır.

Sanclı.. Sanclı... romanında yer alan Türk karakterlerin hemen hemen hepsinde memleket hasreti olsa da bunu en çok Ayşe karakteri temsil eder. Ayşe, üç çocuğunu memlekette bırakmış büyük oğlu Hüseyin ve kocası Hasan ile Almanya'ya çalışmaya gelmiştir. Ama her zaman memleketine hasretlik çekmektedir. Her fırsatta kocası

Hasan'a köylerine geri dönmeyi istediğini söyler. Ama Hasan orada bir işi olmadığı için *“Köyün nesini gördün ha? De hele, nesini gördün? Yavanı bulması sankim kolaydı. Bebelerin cascavlak kalsın ortada... Ula, bu Hasan'ı almadılar mı, hadi görün bakalım, bebelerini İstanbul yerinde çöpçü alıyorlar mı?..Eyi, sen yedin yavan epmek, bebelerine de mi yedircen? Ne demeye yedircen?..”*(s.110) diyerek onun köye gitme isteğini reddeder.

Ayşe'nin memleketine ve çocuklarına olan hasreti romanda kendi cümleleriyle şöyle ifade edilir: *“Ben de Anşe'ysem... Bu yıl mı... töbe durmam. Aman! Parası da batsın gâvurun, neyi de... Batsın. Gözü çıksın. Sütten kesilmedik bebeyi götür, bırak, gel.Hemi? Eh, girdi gali üç yaşına. Yürürümüş. Her lafı ederimmiş. Gelin kız gibi otururmuş, galkarımış. Nitsin de fukara?..Hemi öksüz, hemî yetim galmadı mı? (s.78) Gâvurun çöpünü toplamayla da baş mı olurmuş? Orda olsun yavan epmek olsun, Hasan... (s. 110)*

Almanya'da kaldığı süre boyunca gurbet acısı çeken ve çocuklarına karşı büyük bir hasret yaşayan Ayşe fabrikada yaşadığı bir kaza sonucu hayatını kaybeder. Hep geri dönmek istediği memleketine cenazesi gider. Ayşe'nin ölümünden sonra büyük bir pişmanlık yaşayan Hasan ise en sonunda *“Tuh! Keşkem gelmeyeydik bu gâvur eline”* (s. 220) der.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. Necati Tosuner'in İkinci Evre Romanlarında Yapı ve Tema

Necati Tosuner, *Bana Sen Söyle* romanından sonra yayımladığı *Kasırganın Gözü* romanı ile birlikte farklı bir roman anlayışı benimsemiştir. Yazarın ikinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz *Kasırganın Gözü*, *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı*, *Korkağın Türküsü* ve *Çırpınışlar* romanı, birinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz *Sancı.. Sancı...*, *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanından farklı bir yapı ve içerikte oluşturulmuştur.

Necati Tosuner, ikinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz *Kasırganın Gözü*, *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı*, *Korkağın Türküsü* ve *Çırpınışlar* romanlarında vakayı neredeyse romandan çıkarmıştır. Bu romanlarda daha çok kendi iç dünyasında yaşadığı duygulanmaları anlatan yazar otobiyografik nitelik taşıyan romanlar oluşturmuştur.

Birinci evre romanlarında tanrısal bakış açılı anlatıcıyı kullanan yazar, ikinci evre romanlarında kendi iç dünyasına yönelmesi ile birlikte kahraman bakış açılı anlatıcıyı kullanmıştır. Yazar yine ikinci evre romanlarında şahıs kadrosu, zaman ve mekân gibi unsurları ikinci plana itmiştir. Birinci evre romanlarının yapısının oluşturulmasında büyük önem taşıyan bu unsurlar ikinci evre romanlarında işlevsel olarak çok fazla kullanılmamıştır.

Yazar birinci evre romanlarından farklı olarak bu romanlarında parça yazı kullanımı, üstkurmaca, metinlerarasılık gibi farklı postmodernist yöntemlere de yer vermiştir. Yazar, *Kasırganın Gözü* romanı ile başlayan ikinci evre romanlarını yapı ve içerik bakımından bambaşka bir çizgide oluşturmuştur. Biz de bu çalışmamızda yazarın romanlarındaki bu farklılığı göz önünde bulundurarak *Kasırganın Gözü*, *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı*, *Korkağın Türküsü* ve *Çırpınışlar* romanlarını ikinci evre romanları olarak incelemeyi uygun gördük.

3.1. Kasırganın Gözü Romanında Yapı

Kasırganın Gözü, Necati Tosuner'in *Bana Sen Söyle* romanından sonra yayımladığı üçlemenin ilk romanıdır. Üçlemenin diğer romanları ise *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı* ve *Korkağın Türküsü*'dür.

Kasırganın ortasındaki yuvarlak '*Kasırganın Gözü*' olarak adlandırılır. *Kasırganın Gözü*, kasırğa evrildikçe sağa, sola, aşağıya, yukarıya doğru yer değiştirir. Yukarıda fırtınalar kopsa da orası çok dingin bir yerdir. Yazar da bu romanında kasırganın ortasındaki o dingin yerden '*Kasırganın Gözü*'nden gördüklerini anlatır. Necati Tosuner'in '*Kasırganın Gözü*' olarak nitelendirdiği yer kendi evinin balkonudur. Hastalığının ve yaşlılığının etkisiyle evinden neredeyse hiç çıkamayan yazar için evinin balkonu dışarıya açılan kapıdır. Yazar, roman boyunca *Kasırganın Gözü* olarak nitelendirdiği evinin balkonundan 'ülkede yaşanan kasırgayı' gözler önüne sermeye çalışır. Kimi zaman karşı binada yaşanan bir olayı, kimi zaman sadece yaşadığını hayal ettiği bir durumu, kimi zaman geçmişte yaşanan bir anıyı kendinde uyandırdığı izlenimlerle yine kendine has üslubu ile anlatır.

Necati Tosuner'in birinci evre ve ikinci evre romanları arasında belirgin farklılıklar vardır. Yazar, ikinci evre olarak adlandırabileceğimiz *Kasırganın Gözü*, *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı*, *Korkağın Türküsü* ve *Çırpınışlar* romanlarında içerik ve yapı bakımından bambaşka bir çizgiye geçmiştir. Birinci evre romanlarında olay örgüsü, anlatıcı, zaman, mekân ve kişiler gibi öğeler romanın yapısını oluşturan en önemli unsurlarken ikinci evre romanlarında bu unsurlar ikinci plana itilir. İkinci evre romanlarında Tosuner, daha çok kendi yaşamından kesitler sunar. Kendi iç dünyasını, duygu ve düşüncelerini okuyucu ile paylaşır. Okuyucuya kendi iç dünyasını sunarak onunla dertleşir. Bu sebeplerden dolayı yazarın ikinci evre romanları daha çok otobiyografik roman olma özelliği taşır.

Necati Tosuner, *Kasırganın Gözü* romanı ile farklı bir roman oluştururken aslında farklı eleştiriler alacağını da farkındadır. Farklı bir yapıda kaleme aldığı ilk romanı olan *Kasırganın Gözü* romanında yazar daha sonra gelebilecek 'roman değil' eleştirilerine şöyle cevap verir: "*Bu kitap –belki- şöyle başlamalıydı... Bu yazdıklarım için 'roman değil' diyen biri olacaksa, şimdiden bıraksın okumayı! Benim için artık çok geç. Okuyan geç kalmış değil...*" (s.31)

Kasırganın Gözü romanını anlatıcı ve bakış açısı bakımından değerlendirdiğimizde romanda kahraman bakış açılı anlatıcının kullanıldığını görürüz. Necati Tosuner, Sancı..Sancı..., *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarında daha çok tanrısal bakış açılı üçüncü tekil (o) anlatıcıyı kullanmıştır. Sadece *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanının bazı bölümlerinde kahraman anlatıcıya yer verilmiştir. Yazar birinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz bu romanlarında tanrısal bakış açılı anlatıcının sınırsız bilme yetisiyle yaşananları okuyucuya aktarmıştır.

Tosuner, ikinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz *Kasırganın Gözü*, *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı*, *Korkağın Türküsü* ve *Çırpınışlar* romanlarında ise kahraman bakış açılı anlatıcıyı kullanmayı tercih etmiştir. Daha çok kendi yaşantılarından kesitler sunar, kendi iç dünyasında yaşadığı duyguları okuyucuyla paylaşır ve kendini sorgular. Yazar, bu romanlarında hem romanın en önemli kişisi hem de anlatıcısı konumundadır.

Kasırganın Gözü romanında yaşanan bütün olayları kahraman bakış açılı anlatıcının ağzından dinleriz. Olaylara, yaşananlara onun bakış açısından bakarız. Onun olay ve durumlar hakkında bilmemizi istediği kadar şeyi biliriz. Kahraman bakış açılı anlatıcının romandaki işlevini Mehmet Tekin şu ifadelerle özetler: “(Ben) anlatıcı, anlatı dünyasının içindedir ve bu durum, onun için adeta bir kaderdir. (Ben) anlatıcı (O) anlatıcı gibi anlatı dünyasının içinde, üstünde ve hatta dışında bulunma gibi bir lükse, bir güce sahip değildir. Onun dünyası, anlatı çevresinde kurgulanan dünyadır ve bu dünyada o, hem ‘anlatan’, hem de ‘anlatılan’ figür konumundadır. Okuyucu, onun zihin bakış açısının izin verdiği ölçüde olaylara tanık olur; kişi ve nesnelere, yine onun verdiği/verebildiği ipuçlarıyla tanımaya, anlamaya çalışır. Onun görmediğini, bilmediğini okuyucu da bilemez, göremez.” (Tekin, 2010: 41)

Kasırganın Gözü romanının hem başkışisi hem de anlatıcısı olan kahraman bakış açılı anlatıcı, yaşlılık ve yalnızlıktan dolayı dertlidir. Romanda kahraman bakış açılı anlatıcı kendi iç sıkıntılarını şu cümlelerle bize aktarır: “Yaşadığım sevinçler tükenmişti. Gençken katlandığım sıkıntılar artık hiç katlanılmaz olmuştu. Yorgunluk..bezginlik, umudun yerini almıştı. Dert, gelip karşımda dimdik durmuştu. Başka bir dert ondan ayrılmış, daha büyük bir dert olmuştu. Yapay bir dinginliğe bırakmaya çalışmıştım

kendimi, içimde sanki çıban çıkmıştı. Unutmaya çalışınca çıban dikenleniyordu. Kendisini unutturmuyordu. 'Kanatırım, haa!' diyordu.” (s.5)

Necati Tosuner, *Kasırganın Gözü* romanında kahraman bakış açılı anlatıcıyı kullanarak kendi iç dünyasını daha içten bir üslupla okuyucuya aktarır. Kahraman bakış açısının kullanıldığı eserler genellikle otobiyografik izler taşır. Necati Tosuner de son dönem romanlarında kahraman bakış açılı anlatıcıyı kullanarak okuyucuyu kendi yaşamından kesitlerle buluşturur.

Kasırganın Gözü romanında anlatıcı konusunda dikkat çeken bir diğer noktada kahraman bakış açılı anlatıcının romanda iki yerde doğrudan okuyucuya seslenmesidir. Necati Tosuner, ilk kez *Kasırganın Gözü* romanında böyle bir yönetime başvurur. Kahraman bakış açılı anlatıcı okuyucuya şöyle seslenir: “*Bu yazdıklarım için ‘roman değil’ diyen biri olacaksa, şimdiden bıraksın okumayı” (s. 31)* Başka bir bölümde kahraman bakış açılı anlatıcı okuyucuya yine şu cümlelerle seslenir: “*Deminki öyküyü beğendiniz mi? Bakalım şimdi ne yapacağız?..” (s. 7)*

Necati Tosuner, birinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz Sancı..Sancı..., *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarında vakaya çok önem verir. Bu romanlarda olay örgüsü genellikle birden çok vaka zincirinin bir araya gelmesi ile oluşur. Romanın başında birbirinden bağımsız olan vaka halkaları, bir süre sonra bazı noktalarda kesişmeye başlar. Farklı vaka halkaları birbirinin içine geçer. Olaylar birbirine neden-sonuç ilişkisi içerisinde bağlanır.

Yazar ikinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz *Kasırganın Gözü*, *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı*, *Korkağın Türküsü* ve *Çırpınışlar* romanlarında ise vakayı arka plana iter. Bu romanlarda olay yok denecek kadar azdır. Yazar bu romanlarında artık daha çok insanın iç dünyasına yönelmeyi seçmiştir.

Kasırganın Gözü romanı ayrı ayrı numaralandırılan 2 ana bölüme ayrılır. Bu bölümlerden ilki, her biri sayıyla numaralandırılan 9 kısıma, ikinci bölüm ise 11 kısıma ayrılır. *Kasırganın Gözü* romanında yer alan her bir bölüm, yaşamdan bir kesitin sunulduğu, belli bir durumun anlatıldığı ya da bir olayın insan üzerinde ortaya çıkardığı duygulanmalara yer verilen tek eksenli öyküler gibidir.

Kasırganın Gözü romanında neden - sonuç ilişkisi içerisinde oluşturulmuş bir olay örgüsünden bahsedilemez. Çünkü romanda yer alan her bölümde birbirinden

bağımsız konular işlenir. Romanda yazar, bazen kendi yaşamından kesitler sunar, bazen balkondan dışarıyı seyrederken gördüklerini ya da yaşadığını hayal ettiği şeyleri, bazen de kendi iç duygulanmalarını anlatır.

Kasırganın Gözü romanında olay örgüsü incelenirken dikkat çeken noktalardan birisi de romanın içerisinde “Eski Kırmızı’dan, Eski Kırmızı’ya, Kırmızı Dosya’ya, Kırmızı Dosya’dan” başlıklı bölümlerin olmasıdır. Bu bölümler romandan tamamen bağımsızdır. Romanda yer alan bu bölümler diğer bölümlerden farklı olarak italik yazı tipinde yazılmıştır. Bu bölümler yazar tarafından daha önceden yazılmış ya da o andan daha sonra yazılarak oraya eklenmiş yazarın çeşitli duygulanmalarını yansıtan bölümlerdir. Romanda yer alan bu bölümlerden birisi şu şekildedir:

“Kırmızı Dosya’ya:

Hafiften kıpraşan bir göl kıyısında, gökte artan karanlık. Gün ortasında çoğaldı karanlık..

Tamtamlar sustu.

Korku çığlıkları kesildi. Yeşilken koyulaştı göl. Mızrak uçları parıldamaz oldu. Karanlıkta yayıldı korku, serinlikte ürpertiye dönüştü. Timsahlar suya kaçtı.

Tek bir çığlık.

Sunakta kan.

Alınlara sürülen kan görünür oldu. Düzgün ve yenilgin bir yakarış uzaklaşarak silinip gitti. Ağartı yükseldi, çoğaldı aydınlık..güneş yeniden çıktı.

Sevinç çığlıkları.

Bağışlanmışlık.

Şölen.

Aşk yapma isteği.”(s. 19)

Kasırganın Gözü romanında bölümler neden - sonuç ilişkisi içerisinde birbirine bağlanmadığı için kronolojik bir akıştan da söz edilemez. Yazar bazen kendi başından geçen olayları geriye dönüş tekniğini kullanarak anlatırken bazen de içinde bulunduğu andaki duygu ve düşüncelerini okuyucuya aktarır.

Kasırganın Gözü romanını şahıs kadrosu bakımından değerlendirdiğimizde yazarın ilk evre romanlarından çok farklı olduğunu görürüz. Necati Tosuner, *Sancı.. Sancı...*, *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarında geniş bir şahıs kadrosuna yer vermiştir. Birinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz bu

romanların şahıs kadrosu fonksiyonlarına göre incelenebilecek niteliktedir. Yazarın ikinci evre romanları olan *Kasırganın Gözü*, *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı*, *Korkağın Türküsü* ve *Çırpınışlar*'da ise şahıs kadrosu arka plana itilmiştir.

Tosuner'in ikinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz bu romanlarında şahıs kadrosu oldukça dardır. Yazar dışındaki karakterlerin hepsi figüratif karakterlerdir. *Kasırganın Gözü* romanında başkişi yazarın kendisidir. Romanın birçok bölümünde yazar kendi yaşamından kesitler sunar, kendi iç dünyasını okuyucu ile paylaşma yoluna gider. Geçmişte yaşadıklarını anlatır. Romanın aynı zamanda başkişisi olan yazar roman boyunca en çok yaşlılık ve yalnızlıktan dert yanar. Yazar, romanda kendini 'genç olmayan kişi' (s.3) olarak nitelendirir. *Kasırganın Gözü* romanı bu özellikleriyle otobiyografik bir roman niteliği taşır.

Kasırganın Gözü romanını oluşturan şahıs kadrosunda hiçbir isim yer almaz. Yazar romanda yer alan bütün kişileri bazı sıfatlarla birlikte kullanır. Romanda yer alan başlıca kişiler; bisikletli bir küçük kız, bir adam, oyunsuz kalmış iki çocuk, köpek besleyen kız, karşiki çocuk, erik dağıtan deprem geçirmiş baba, Hitit güzeli ve temizlikçi kadındır. Görüldüğü gibi romanda birinci evre romanlarında olduğu gibi çok kalabalık bir şahıs kadrosu yoktur. Ayrıca romanda ismi bilinen hiçbir karakter de yer almaz.

Kasırganın Gözü romanında şahıs kadrosunda en çok merak edilen konulardan birisi de yazarın 'sen' diye hitap ettiği kişinin kim olduğudur. Yazar romanda daha çok kendisiyle konuşur ama bazı bölümlerde karşısında biri varmış da onunla konuşuyormuş gibi bir üslup kullanır. Karşısındaki bu kişiye çoğu zaman sen diye seslenir. "*SEN nerdeydin, bardak dolarken!*" (s.15), "*Sen olsan tadı olurdu makarnanın*" (s. 16) Yazarın romanda seslendiği bu kişinin bir arkadaşı mı, yoksa eski eşi mi olduğu net değildir.

Kasırganın Gözü romanını oluşturan şahıs kadrosu konusunda dikkat çeken bir diğer nokta da kişilerin tanıtımına neredeyse hiç yer verilmez. Romanda yer alan şahıs kadrosu içerisin başkişi olan yazar dışındaki kişilerin psikolojik yönlerine hiç değinilmez. Yazar bu romanında daha çok kendi iç dünyasına yöneldiği için romanda yer alan diğer kişilerin özelliklerine pek yer vermez. *Kasırganın Gözü* romanında yer alan kişilerin yazar dışında kalan hepsi figüratif karakter olarak sınıflandırılabilir.

Kasırganın Gözü romanında zaman unsurunu incelediğimizde romanda zaman unsurunun çoğunlukla belirsiz olduğunu görürüz. Yazarın birinci evre romanları olan *Sancı.. Sancı...*, *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarında kronolojik bir zamanda yaşanan olaylar anlatılmıştır. Bu romanlarında vaka zamanı genellikle çok kısa tutulmuştur. Yazar birkaç günlük vaka zamanını geriye dönüşler yaparak genişletme yoluna gitmiş ve bunu başarılı bir şekilde gerçekleştirmiştir. Bu romanlarda anlatma zamanı ve vaka zamanı net olarak belliyken ikinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz *Kasırganın Gözü*, *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı*, *Korkağın Türküsü* ve *Çırpınıklar* romanlarında ise zaman unsuru belirsizdir. Bu romanlarda da romanın sonunda yazma zamanı verilse de vaka zamanı ve anlatma zamanına ilişkin net bilgiler yer almaz.

Titiz bir yazar olan Necati Tosuner, bütün eserlerinin sonunda eseri kaleme aldığı tarihleri belirtir. Eserin sonunda yer alan tarihe baktığımızda *Kasırganın Gözü* romanın yazılma zamanının 2006-2008 yılları olduğunu görürüz. Vaka zamanı ve anlatma zamanı ise belirsizdir. Yazar içinde yaşanan anı daha çok bir iki kelimeyle kısaca sezdirecek ‘bu günün başlangıcında, güneş yükseliyordu, yarın, gece, sabah’ gibi ifadeler kullanır. Geriye dönüş tekniğini kullandığı bazı bölümlerde ise ‘tam otuz dört yıl olmuş ve otuz yıl oldu’ gibi zamansal ifadelere yer verir. Ama romanda bulunan zaman ifadelerinden vaka ve anlatma zamanının gün, ay ve yıl olarak ne zaman gerçekleştiğini anlamak mümkün değildir.

Kasırganın Gözü romanında anlatılanlar bir vaka zinciri şeklinde gerçekleşmediği için kronolojik bir zaman akışından söz edilemez. Evinin balkonundan dışarıda yaşananları gözlemleyen ve daha çok kendi iç dünyasına yönelen yazar her biri farklı zamanlarda yaşanmış olaylardan bir takım kesitler sunar. Roman genelinde genellikle belirsiz olan zaman sadece birkaç yerde net olarak verilir. Yazar bir bölümde ‘kar yine başladı... kar hızlandı’ (s. 36) gibi ifadelerle mevsimin kış olduğunu sezdirirken, bir başka bölümde ‘Mayısın ortası’ (s.54) ifadesi ile bahar aylarında olduğunu, son bölümde ise ‘bu yaz da geçti, ey eylül!’ (s. 66) diyerek zamanı net bir şekilde belirtir.

Necati Tosuner, *Kasırganın Gözü* romanını kaleme aldığında 64 yaşındadır. Romanda kendi yaşamından çok fazla kesite yer veren yazar birçok bölümde yaşlılıktan yakını. Romanın şu cümlelerle sona ermesi dikkat çekicidir: “Bu yaz da geçti, ey eylül!”

Bak akşam pazarına gidiyor iki teyze” (s.66) Romanın son cümlelerinde geçen zaman ifadelerinin de yazarda yaşlılığının ve yaşamın sonlarına geldiği düşüncesinin bir yansıması olduğu düşünülebilir. Yazar romanı günün son vakti olan akşam vakti ve yaşlılığı temsil eden Sonbahar mevsimi ile bitirmeyi seçmiştir.

Romanın bir diğer önemli unsuru olan mekân, Necati Tosuner’in birinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz *Sanıcı.. Sanıcı...*, *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarında atmosfer yaratmak, kahramanların psikolojik durumunu yansıtmak gibi farklı işlevlerde kullanmıştır.

Kasırganın Gözü ile başlayan farklı bir yapıda oluşturduğu ikinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı*, *Korkağın Türküsü* ve *Çırpınışlar* romanlarında ise mekân unsuru biraz arka planda kalmıştır. Yazarın bu romanlarında zaman ve mekân unsurlarından daha çok yaşamdan bir kesit, bir durum ve çağrışımlar önem kazanmıştır. “Edebiyatımızda durum öykücülüğünün temsilcilerinden olan Tosuner’in öykülerinde mekân, anlatılan durumun sahnesi olma işlevi görür. Tosuner, eserlerinde öncelikle insanın iç dünyasını anlatmak amacındadır. Buna bağlı olarak birçok öyküsünde mekânın önemini yitirdiği ve gerekli olmadıkça betimlenmediği görülür. Onun öykülerinde mekân, insanın psikolojisinde değişimler yarattığı durumlarda ön plana çıkmaktadır. Bu tip durumlarda da yine betimlemeden çok mekânın ne olduğu bilgisi verilir.” (Arseven, 2007: 146) Tülin Arseven’in Necati Tosuner’in bazı öykülerinde kullandığı mekânlar hakkında yaptığı bu çıkarım yazarın ikinci evre romanları için de geçerlidir. Necati Tosuner, ikinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz bu romanlarında mekân unsurunu anlatılan olayın sahnesi olmaktan öte çok farklı işlevlerde kullanmamıştır. Artık bu romanlarda yazar için durumlar daha fazla önem kazanır.

Necati Tosuner, ikinci evre romanlarında öncelikle insanın iç dünyasını anlatmayı-aydınlatmayı hedefler. Onun için de bu romanlarda mekân unsuru ikinci planda kalır. Bu romanlarında neredeyse hiç ayrıntılı mekân tasviri yoktur. Bu romanlarda mekân daha çok anlatılan bir anın, bir durumun sahnesi olmaktan ileriye gitmez.

Necati Tosuner’in son dönem romanlarında çevresel mekân İstanbul’dur. Yazar artık yaşının ve sağlık durumunun da etkisiyle neredeyse vaktinin tamamını Bostancı’daki evinde geçirir. *Kasırganın Gözü* romanında ana mekân yazarın evinin

balkonudur. Yazar kendi evinin balkonundan yani *Kasırganın Gözünden* bir kasırganın yaşandığını düşündüğü ülkeyi seyreder. Gördüğü bir durumu, yaşanılmış ya da yaşandığını hayal ettiği bir olayı, insanın iç dünyasını kendinde uyandırdığı çağrışımlarla bize aktarır. İnsanların iç dünyasını anlatırken samimiyetiyle okuyucuyu yakalamaya çalışır.

Kasırganın Gözü romanında çok az mekân yer alır. Romanda geçen başlıca mekânlar; Kızılay, Kumrular Sokak, Sakarya Caddesi ve Barış Parkı'dır. Romanda yer alan mekânların tamamı açık/geniş mekândır. Tek ayrıntılı olarak tasvir edilen mekân ise Barış Parkı'dır. Diğer mekânlar romanda sadece isim olarak yer alır. *Kasırganın Gözü* romanında mekân unsuru kişilerin psikolojilerini etkileyecek bir işlevde kullanılmaz. Mekân sadece anlatılan durumun sahnesi konumundadır.

3.2. Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı Romanında Yapı

Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı, Necati Tosuner'in *Bana Sen Söyle* romanından sonra yayımladığı üçlemenin ikinci romanıdır. Üçlemenin diğer romanı ise *Korkağın Türküsü*'dür.

Necati Tosuner, *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı* romanında daha çok susup içine attığı sıkıntılarını kendi iç sesiyle konuşarak okuyucuya aktarır. Roman boyunca yazar kendisine bazı sorular sorar, bu soruları da yine kendisi cevaplandırır. Yazarın *Kasırganın Gözü* ile başlayan ikinci evre romanlarındaki kendi iç dünyasına yönelme anlayışı bu romanında da devam eder. Yazarın kendi iç dünyasına yönelmesindeki en büyük etken ise yaşının getirdiği duygulanmalardır. Yazar, *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı* romanında çoğu zaman kendi iç dünyasında yaşadığı duygulanmaları okuyucuyla paylaşır. Kimi zaman yaşlılığından yakınır, kimi zaman kadere isyan eder, kimi zaman da ülkenin içinde bulunduğu siyasal ve sosyal şartlara eleştiriler yöneltir.

Necati Tosuner, *Kasırganın Gözü* romanı ile başlayan ikinci evre romanlarında geliştirdiği yeni anlayışı *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı* romanında da devam ettirir. Yazar, bu romanında da birinci evre romanlarından farklı olarak olay, zaman, mekân, şahıs kadrosu gibi romanın temel unsurlarını ikinci plana iter. Yazar bu romanında da olay anlatmak yerine daha çok farklı zamanlardaki duygulanmalarını anlatır. Adeta günlük yazar gibi kendisiyle konuşarak iç dünyasında yaşadığı çatışmaları okuyucuya aktarır. Bu da romanın otobiyografik bir nitelik kazanmasını sağlar.

Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı romanını, anlatıcı ve bakış açısı bakımından değerlendirdiğimizde romanda kahraman (ben) bakış açılı anlatıcının kullanıldığını görürüz. Birinci evre romanlarında daha çok tanrısal bakış açılı anlatıcıyı kullanan yazar, bu romanında *Kasırğanın Gözü* romanında olduğu gibi kahraman bakış açılı anlatıcıyı kullanmıştır. Yazar, bu romanın hem anlatıcısı hem de en önemli kişisi konumundadır.

Yazarın *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı* romanında kahraman bakış açılı anlatıcıyı kullanmasındaki önemli sebeplerden birisi kendi iç dünyasına yönelmesidir. Yazar, roman boyunca sanki karşısında var olan birisiyle konuşuyormuş gibi yazılarını oluşturur. Ama yazarın konuştuğu kişi aslında kendisidir.

“Bunu söyleyen sen olamazsın.

Sen olamazsın!

Pes mi ediyorsun?..

Daha başlamadan mı pes ediyorsun?...

Dinle: Sana seni kim söylüyor!

Bir şey yok..bir şey yok!

Saklıyor musun?..

İçinde tutmaya mı çalışıyorsun?..

Bıyıklarının örttüğü dudak uçuğu değil bu, -sakla-yamazsın.” (s. 5)

Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı romanında kahraman bakış açılı anlatıcı kullanıldığı için okuyucu romanda anlatılan bütün durumlar hakkında onun izin verdiği ölçüde bilgi sahibi olur. Onun anlatmak istemediği hiçbir şeyi bilemez. Romanın hem anlatıcısı hem de en önemli kahramanı olan yazar, roman genelinde yalnızlıktan ve yaşlılıktan dolayı dert yanar. Bazı bölümlerde ise ülkede yaşanan sosyal ve siyasal olaylara ince göndermeler yapar.

Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı romanında anlatıcı konusunda dikkat çeken bir diğer noktada kahraman bakış açılı anlatıcının romanın bir bölümünde araya girerek doğrudan okuyucuya seslenmesidir. Kendisiyle ilgili yaşanılmamış bir olay anlatan yazar, bölümün sonunda yer alan şu cümlelerle aslında o olayın yaşanmadığını ve kurmaca olduğunu vurgular: *“Yürüyebiliyor olsaydı bu adam, güzel olurdu elbet. Oysa gerçekleşmiyor öyküsü bile.” (s. 33)*

Kasırganın Gözü romanı ile başlayan ikinci evre romanlarında vakayı ikinci plana iten yazar *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı* romanında da bu anlayışını devam ettirir. Romanda vaka yok denecek kadar azdır. Var olan vaka parçacıkları ise neden-sonuç içerisinde birbirine bağlanarak olay örgüsü oluşturacak nitelikte değildir. Bu nedenle *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı* romanında planlı bir şekilde oluşturulmuş olay örgüsünden bahsedilemez. Romanda daha çok kendi iç dünyasına yönelen yazar, çoğu zaman çeşitli çağrışımlar yoluyla birbirine bağlı olmayan bölümler oluşturmuştur.

Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı romanı ayrı ayrı başlıklandırılan 6 ana bölüme ayrılır. Bu bölümler kendi içinde ise 37 kısma ayrılır. *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı* romanında yer alan her bir bölüm, yazarın farklı duygulanmalarını yansıtır. Romanda neden-sonuç ilişkisi içerisinde oluşturulmuş bir olay örgüsü yoktur. Çünkü romanda yer alan her bölümde birbirinden bağımsız konular işlenir. Her bir bölüm yazarın farklı bir duygulanmasını içerir. Yazar bazı bölümlerde yaşlılığı verdiği sıkıntılardan dert yanar, bazı bölümlerde ülkenin içinde bulunduğu durumdan dolayı gelecekte duyduğu korkuları anlatır, bazı bölümlerde ise o an içinde bulunduğu an hissettiği duyguları günlük yazar gibi samimi bir üslupla okuyucuya aktarır.

Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı romanında bazı bölümlerin şiir formunda yazılması dikkat çeken hususlar arasındadır. Yazar bazı bölümleri şiir şeklinde oluşturarak türler arasındaki keskin çizgileri yıkmak istemiştir. Romanda şiir formunda yer alan bir bölüm şu şekildedir:

“Beter Ol!

Evet, böyle söylemelisin kendine.

Onlar söylemeden sen söylemelisin.

Beter ol ya..

Bırakmıyor şeytan.

Hiç bırakır mı bu şeytan kimin şeytanı.

Şeytana uyup kalktığında, daha da yorgunsun.

Yorgun argın dargın.” (s. 52)

Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı romanını şahıs kadrosu bakımından değerlendirdiğimizde yazarın birinci evre romanlarından çok farklı olduğunu görürüz. Necati Tosuner, birinci evre romanlarında çok geniş bir şahıs kadrosuna yer vermiştir.

İkinci evre romanlarından olan *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı* romanında ise şahıs kadrosu yok denecek kadar azdır.

Yazar, daha çok kendi duygu ve düşüncelerini anlattığı için aynı zamanda romanın başkişisidir. Romanın neredeyse tamamında yazar kendi içinde yaşadığı çatışmaları ve susup içine attığı sıkıntılarını anlatır. Onun için romanda temel işlevi üzerinde taşıyan kişi yazardır. Yazarın en çok dert yandığı konular ise yaşlılık, yalnızlık ve kamburluktur. Kendi sıkıntılarının yanı sıra ülkenin içinde bulunduğu durumdan da memnun olmayan yazar geleceğe dair korkularını da okuyucuyla paylaşır.

Romanda yazarın kendisi dışında kullanılan kişilerin hepsi figüratif kadro içinde yer alır. Bu kişiler romanda önemli bir işlev üstlenmezler. Figüratif kadro içerisinde yer alan bu kişilerin fiziksel ya da psikolojik özellikleri hakkında hiçbir bilgi yer almaz. Romanda yer alan başlıca kişiler; kırmızı atkılı adam, lacivert bereli kadın, bir genç, emuca ve mendilci kadındır. Görüldüğü gibi romanda ismi bilinen hiçbir karakter de yer almaz.

Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı romanında zaman unsurunu incelediğimizde romanda zaman unsurunun çoğunlukla belirsiz olduğunu görürüz. Yazar, birinci evre romanlarında daha çok kronolojik bir zamanda yaşanan olaylar silsilesini anlatmıştır. Ama *Kasırganın Gözü* ile başlayan ikinci evre romanlarında olay neredeyse romandan çıkarıldığı için kronolojik bir zaman akışından söz etmek mümkün değildir.

Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı romanının yazma zamanı 2011-2012 yılları arasındadır. Romanda anlatma ve vaka zamanı ise tam net değildir. Romanda zaman unsuru daha çok yazarın duygulanmalarını yaşadığı zaman dilimini aktarmak için kullanılmıştır. Romanın aynı zamanda başkişisi olan yazar zaman dilimi olarak en çok gece ve sabah vakitlerini kullanır. Son dönem romanlarında daha çok kendi iç duygulanmalarını anlatan yazarın yazılarını en çok bu vakitlerde kaleme aldığı da söylenebilir.

Romanda yer alan zaman dilimleri yazarın ruh halini yansıtması bakımından önem arz eder. Yazar, yaşlılığın da etkisiyle geceyi daha çok umutsuzluk, sabahı ise umut olarak görür. Yazarın sabah hakkındaki düşünceleri romanda şöyle aktarılır: “*Dünyanın merkezinden yeryüzüne çıkıştır sabah. Gece gittiğin..gömüldüğün o magmadan kurtulmak, bir soluk almaktır. Soluk alıp soluk vermek, bunun*

ayırtına..tadına..sevincine coşkusuna varmaktır, -kim olursan ol, nasıllardan hangisi sen olursan ol, budur. Hep iyi yönde..iyi bir şeydir sabah.” (s. 7)

Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı romanında gün, ay, yıl olarak net bir zaman diliminden söz edilemez. Romanda zaman unsuru daha çok yazarın o anki duygulanmalarını yansıtması bakımından işlev kazanır. Yazar sadece düşüncelerini anlattığı bölümlerde bazen birkaç kelime bazen de sadece bir kelime ile içinde bulunulan zaman dilimine ilişkin bilgi verir. Yazarın bu şekilde kullandığı zaman ifadeleri genellikle mevsimsel ifadelerdir. *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı* romanında zaman hakkında bilgi veren başlıca ifadeler; ‘bu güz sonu, kar yağıyor, karlar eriyor, tepede yaz sıcaklığı, yaz çoktan bitti gidiyor’dur. Bu ifadeler yazarın yazılarını oluşturduğu zamanı ortaya çıkarması bakımından önem arz eder. Sonbaharın sonunda yazmaya başlayan yazar kışı, baharı ve yazı geçirerek yine sonbaharda romanını bitirir. Bu noktadan hareketle yazarın yaşlılığı ile sonbaharı özdeşleştirdiği söylenebilir.

Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı romanını mekân unsuru bakımından inceleyecek olursak, romanda mekân unsurunun çok işlevsel olarak kullanılmadığını görürüz. *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı* romanında yazar için artık olaydan çok durumlar önem kazanmıştır. Daha çok kendi iç dünyasında yönelen yazar gördüğü bir durumun kendinde uyandırdığı izlenimleri ve onda uyandırdığı çağrışımları anlatmıştır.

Necati Tosuner, *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı* romanında öncelikle insanın iç dünyasını anlatmayı-aydınlatmayı hedefler. Onun için de bu romanda mekân unsuru ikinci planda kalır. Romanda neredeyse hiç ayrıntılı mekân tasviri yoktur.

Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı romanında ana mekan yazarın yazılarını kaleme aldığı evidir. *Kasırganın Gözü* romanında evinin balkonunda oturarak izlenimlerini anlatan yazar bu kez evinin balkonundan değil, içinden kendi duygulanmalarını anlatır.

Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı romanında çok az mekân yer alır. Romanda ismi ile yer alan tek mekân Sirkeci’dir. Romanda yer alan diğer mekânlar ise; deniz, çöl ve kıyılarıdır. Romanda yer alan bu mekânların hiçbirisi işlevsel olarak kullanılmaz. Romanda işlevsel olarak yer alan tek mekân yazarın evidir.

3.3. Korkağın Türküsü Romanında Yapı

Korkağın Türküsü romanı, yazarın *Kasırganın Gözü* romanı ile başlayan üçlemesinin son romanıdır. Necati Tosuner, bu romanında da *Kasırganın Gözü* romanı ile başlayan farklı yapıda roman oluşturma anlayışını sürdürür. *Korkağın Türküsü* romanı, *Kasırganın Gözü* ve *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı* romanlarının devamı niteliğindedir. Bu romanında da yazar, daha çok kendi iç dünyasında yaşadıklarını adeta bir günlük tutar gibi okuyucuya aktarmıştır.

Korkağın Türküsü romanında yazar kimi zaman yaşlılığından ve kamburundan yakınmış, kimi zaman kız çocuklarına ve kadınlara yapılan haksızlıklardan dert yanmış, kimi zaman gelecek korkusunu dile getirmiş, kimi zaman ise siyasi eleştirilerde bulunmuştur.

Korkağın Türküsü romanı yapı olarak incelendiğinde en dikkat çekici özelliklerinden birisi parçalı metin kullanımınıdır. Yazarın ikinci evre romanlarının ortak özelliği haline gelen parçalı metin kullanımını bu romanda da dikkat çekici düzeydedir. Romanda parçalı metin kullanıldığı için çizgisel bir akıştan söz edilemez. Romanın her bölümünde ayrı ayrı konulara değinen yazar bazen aynı bölüm içerisinde bile konudan konuya geçebilmektedir. *Korkağın Türküsü* romanında yer alan ‘ÜSTGEÇİT’ bölümü parçalı metin kullanımına güzel bir örnektir.

“Ah kaportacı, ah!

Yine televizyon izleyen...

Emeklilik için bir bitmez doktora tezi:

Sindirici Bellek ve Bavul Hafifletici İşlevi.

İndim çıktım de tahterevalliye.

Yahu, sen çocukken sormaz mıydın, dolmalardan

hangisi kulaktan dolma!

Yalanlardan hangisiydi o, yalancıdolma...

Mızıkçılığın da küçük olanı şirin görünür elbet.

Hep üzümle seçiyorsun, leblebisinden alsana, dede!

Kuşlar bir çocuğun gözlerinde yarışır birbiriyle.

Penguenler iyidir: İnsan yemezler.

Ahmet Tarık Tekçe.

Hırsız penguenler başkasının yavrusunu çalarken bile sevimliliklerini yitirmezler.

Ah kaportacı, ah!” (s. 71)

Korkağın Türküsü romanı yapı olarak incelendiğinde dikkat çeken bir diğer özellik de şiir formunda yazılmış bölümlerin yer almasıdır. Yazar kendi iç dünyasını okuyucu ile paylaşırken bazı bölümleri şiir formunda oluşturur. Şiir formunda yazılan bölümlerden biri şu şekildedir:

“Bakınca renk solduran.

Dokunmadan kavuran, umut bırakmayan.

Kaygı veren. Sıkıntı veren. Acı veren.

İtmeden.. ezmeden..bükmeden duramayan.

Desten değil, masal değil, karabasan.

Düş olsa korkunç.. gerçek olsa korkunç!

İçin için işleyen bir dert olarak.

Nasıl bir kaderse bu!..” (s. 76)

Korkağın Türküsü romanında üçlemenin diğer iki romanı gibi kahraman (ben) bakış açılı anlatıcı kullanılmıştır. Daha çok kendi iç dünyasında yaşadığı duygulanmaları anlatan yazar bu romanın hem anlatıcısı hem de en önemli kişisi konumundadır.

Romanda kahraman bakış açılı anlatıcı kendini şu cümlelerle sorgular: *“Umutsuz kaldığımda çalacak bir kapı niçin yok?.. Bunaldıkça, umutsuzluğa savrulmalarım şiddetleniyor ve beni duvardan duvara vuruyormuş gibi olmasa da, içten içe beni didikliyor, kemiriyor, hırpalıyor..kan kusturacak oluyor. Oysa gençken az mı bunaldım, ne var şu yaşta bunalacak?.. Al bir gazete oku! Aman ha, şimdi hele gazete falan...” (s. 18)*

Romanın hem anlatıcısı hem de en önemli kahramanı olan yazar, roman genelinde yaşlılıktan ve kamburluktan dert yanar. Romanın birçok bölümünde

kamburluğundan bahseden yazar romanın son cümlelerini ise şu şekilde bitirir: *“Mezarçıya söyleyin. Biraz çukur kazsın sırtımın geleceği yeri. Başka da bir beklentim yoktur kimseden.”* (s. 191)

Kahraman bakış açılı anlatıcı romanın bir bölümünde araya girerek doğrudan okuyucuya seslenir. Bölüm boyunca insan haklarının hiçe sayıldığından yakınan yazar bölümün sonunda okuyucuya şöyle seslenir: *“Bir şey söylemeye çalışıyorum, -evet!”* (s. 140)

Korkağın Türküsü romanında üçlemenin ilk iki romanında olduğu gibi neden-sonuç ilişkisi içerisinde oluşturulmuş bir olay örgüsünden bahsedilemez. Romanda yer alan her bir bölüm durum öyküsü niteliği taşımaktadır. Yazar, her bölümde birbirinden bağımsız konular işler. Daha çok kendi iç dünyasında yaşlılıktan ve kamburluktan dolayı ortaya çıkan duygulanmaları yansıtan yazar, bazı bölümlerde ise siyasi eleştirilerde bulunarak gelecek korkusunu dile getirir.

Korkağın Türküsü romanı, ayrı ayrı numaralandırılan 2 ana bölüme ayrılır. Bu bölümlerde kendi içinde birinci bölüm 18, ikinci bölüm 18 olmak üzere toplam 36 kısma ayrılır. *Korkağın Türküsü* romanında bölümler neden-sonuç ilişkisi içerisinde birbirine bağlanmadığı için kronolojik bir akıştan da söz edilemez.

Korkağın Türküsü romanında, üçlemenin ilk iki romanı gibi şahıs kadrosu yok denecek kadar azdır. Yazar roman boyunca daha çok kendi duygu ve düşüncelerini anlattığı için aynı zamanda romanın başkişisidir. Romanın neredeyse tamamında yazar, kendi içinde yaşadığı duygu karmaşalarını anlatmıştır. Onun için romanda temel işlevi üzerinden taşıyan kişi yazardır. Yazarın en çok dert yandığı konular ise yaşlılık, yalnızlık ve kamburluktur. Yazarın romanda kendine söylediği şu sözler duygu ve düşünce dünyasını yansıtmaları bakımından büyük önem arz eder: *“Bak bakalım ne demiyordu kendine?.. Çok yıllar, çok aylar, çok günler ve geçen her günün gecesi, dinmek bilmez acılar çekmişti. Yüzünün derin çizgileri bunu söylüyordu. Saçları önlerden..yanlardan biraz ağarmıştı. Yaşlı değildi ama genç de hiç sayılmazdı. Umutsuzluğa kapılmayı artık unutmuştu ve bir alışkanlık olmuştu sabretmek.”* (s. 48)

Romanda sık sık yaşlılıktan yakınan yazar, yağmurun yavaş yağmasını bile yaşlılığa bağlar. Bu durum romanda yazar tarafından şöyle ifade edilir: *“Yağmur*

çiseliyordu. Değil. Yaşlanmıştı yağmur, yorgun yorgun atıştırıyordu. Sanki hiç de istemeden yağıyordu.” (s. 54)

Korkağın Türküsü romanında yazarın dışında yer alan başlıca kişiler; Vehbi Bey, Ahmet Tarık Tekçe, kaptan, korsan, güzel kız, adığerekmezgillerden biri ve Zeynep'tir. Romanda kullanılan bu kişilerin hepsi figüratif kadro içinde yer alır. Bu kişiler, romanda önemli bir işlev üstlenmezler. Figüratif kadro içerisinde yer alan bu kişilerin fiziksel ya da psikolojik özellikleri hakkında hiçbir bilgi yer almaz. Hepsi romanın sadece bir bölümünde yer alır.

Korkağın Türküsü romanının yazma zamanı 2012-2013 yılları arasındadır. Romanda anlatma ve vaka zamanı ise tam net değildir. Romanda zaman unsuru daha çok yazarın duygulanmalarını yaşadığı zaman dilimini aktarmak için kullanılmıştır. Yazar birçok bölümün ilk cümlesinde o an içinde bulunduğu zamanı belli edecek ifadeler kullanır. Bölümlerin başında yer alan zamanı sezdiren başlıca ifadeler şunlardır: “Gelmiş geçmişti yaz, akşam oluyor, tepede güneş, gece, tiril tiril bir sabah serinliği.”

Korkağın Türküsü romanında zaman unsuru üçlemenin diğer romanları olan *Kasırganın Gözü* ve *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı* romanlarına göre daha işlevsel olarak kullanılır. Romanın birçok bölümünde zaman romanın aynı zamanda başkişisi olan yazarın psikolojik durumunu yansıtmaya işlevi taşır.

İkinci evre romanlarında yaşlılığın da etkisiyle Sonbahar mevsimine sık sık yer veren yazar *Korkağın Türküsü* romanında bu mevsimi umutsuzluğunu yansıtmaya şekilde şöyle kullanır: “Yazdan güze geçişte, umutsuzluğun yoğun gölgesi.” (s. 6) Başka bir bölümde ise güz mevsiminin ona ölümü hatırlattığını şu cümlelerle ifade eder: “Ah, ne var ağlayacak! Korku: Gelen güz, giden son güz olacak.” (s. 9)

Korkağın Türküsü romanında, mekân unsuru üçlemenin ilk iki romanı gibi işlevsel olacak şekilde kullanılmaz. Yazar, romanda daha çok kendi iç dünyasında yaşadıklarını, duygu ve düşünce karmaşalarını anlattığı için mekân unsuru daha çok ikinci planda kalmıştır. *Korkağın Türküsü* romanında ayrıntılı bir şekilde hiçbir mekân tasviri yer almaz. Romanda en önemli mekân yazarın Bostancı'da bulunan evidir. Yaşının ve hastalığının etkisiyle evinden neredeyse hiç dışarı çıkmayan yazarın, romanda yer alan tüm duygulanmalarını yaşadığı yer evidir.

Korkağın Türküsü romanında yazarın evi dışında kullanılan diğer mekânlar ise şunlardır: “Deniz, iskele, Bostancı, Adalar, Bayar Caddesi, Kastamonu, Taksim, Kazancı, Boğaz, Haliç.” Romanda yer alan bu mekânların hiçbirisi önemli bir işlev taşımazlar. Bu mekânlar daha çok yazarın o anki duygulanmalarını yansıtan mekânlar olarak romanda sadece bir kere kullanılmıştır.

3.4. Çırpınışlar Romanında Yapı

Çırpınışlar, yazarın yayımlanan son romanıdır. Yazar bu romanında da *Kasırganın Gözü* ile başladığı farklı yapıda roman oluşturma anlayışını sürdürür. *Çırpınışlar* romanında yazar kendi duygu ve düşünce karmaşalarının içinde adeta çırpınır. Ülkenin içinde bulunduğu durumdan memnun olmayan yazar çareyi kendi geçmişine sığınmakta bulur. Ama geçmişine dair hatırladığı şeyler de içini daha çok yakar. Çocukluğunun büyük bir bölümünü hastanelerde ‘alçıyatağın’ içinde geçiren yazar o günleri hatırlayarak daha da dertlenir.

Çırpınışlar romanında yazar, sık sık kendi yaşamından kesitler sunar. Kimi zaman alt kat komşularının yaşadığı bir durumu anlatır, kimi zaman yurtdışındaki yeğenin zamansız ölümünden bahseder, kimi zaman ise yaşlılığından dolayı çektiği sıkıntıları okuyucu ile paylaşır. *Çırpınışlar*, yazarın *Kasırganın Gözü* romanı ile başlayan ikinci evre romanları gibi otobiyografik roman olma özelliği taşır.

Çırpınışlar romanında yazarın ikinci evre romanlarının tamamında olduğu gibi kahraman (ben) bakış açılı anlatıcı kullanılmıştır. Daha çok düşünce dünyasındaki *Çırpınışları* anlatan yazar romanın hem anlatıcısı hem de en önemli kişisi konumundadır. Okuyucu roman boyunca her şeyi onun bakış açısından öğrenir.

Romanın hem anlatıcısı hem de en önemli kahramanı olan yazar, roman genelinde yaşlılıktan ve yalnızlıktan dolayı çektiği sıkıntıları okuyucu ile paylaşır. Kahraman bakış açılı anlatıcı romanda yazar, kendini şu ifadelerle tanımlar: “*Yalnız. Yaşlı. Yenilgin*” (s. 12) Bu ifadeler aynı zamanda yazarın ikinci evre romanlarının neredeyse tamamındaki ruh halini yansıtan ifadelerdir.

Çırpınışlar romanında yazarın ikinci evre romanlarında olduğu gibi neden-sonuç ilişkisi içerisinde oluşturulmuş bir olay örgüsünden bahsedilemez. Romanda yer alan her bir bölüm birbirinden bağımsızdır. Yazar, ikinci evre romanlarında uygulamaya başladığı parça metin kullanımını bu romanda da devam ettirmiştir. Neredeyse her bir

bölümde bazen aynı bölüm içinde bile farklı konular işlemiştir. Romanda parçalı metin kullanıldığı için çizgisel bir akıştan söz edilemez.

Çırpınışlar romanı yapı olarak incelendiğinde dikkat çeken bir diğer özellik de şiir formunda yazılmış bölümlerin çok fazla yer almasıdır. Yazar ikinci evre romanlarının hepsinde şiir formunda bölümlere yer vermiştir, ama *Çırpınışlar* romanında şiir formunda yazılan bölüm oldukça çoktur. Romanda şiir formunda yazılan bölümlerden biri şu şekildedir:

*“Çarmih
Gönülsüzden gönülsüze
kulaç kulaç ulaşılamayan.
Başkasının ıslığı
çalınan çalınamayan.*

*Yakından geçen
uzakta kalmış.
Bilinmeyen dağın
görünmeyen arkası.*

*Dile gelmez
çarmıhta.
Duyulur duyulmaz
yalnızlık.” (s. 39)*

Çırpınışlar romanının yapısı incelenirken dikkat çeken diğer bir hususta 20-25 sayfa devam eden paragraflardır. Yazar ilk kez bu romanında denediği bu yöntemde konudan konuya geçse bile paragrafı bitirmez. Bu şekilde yazdığı bazı paragrafların uzunluğu 25 sayfayı bulur.

Her bölümde birbirinden bağımsız konular işleyen yazar romanın genelinde daha çok kendi iç dünyasında yaşlılıktan ve yalnızlıktan dolayı oluşan duygulanmaları, düşünceler arasında çırpınarak anlatır.

Yazarın ikinci evre romanlarının tamamında olduğu gibi *Çırpınışlar*'da da romanın başkişisi yine yazardır. Yazar roman boyunca daha çok anılarını ve kendi

duygu düşünceleri arasındaki *Çırpınışları* anlattığı için romanda temel işlevi üzerinden taşıyan kişi yazardır. Yazarın en çok dert yandığı konular bu romanında da yaşlılık ve yalnızlıktır. Ama bu romanında yaşlılık daha belirgin bir tema olarak karşımıza çıkar. Yaşamının sonlarına yaklaştığını düşünen yazar, bu düşüncelerini romanda okuyucuya şöyle anlatır: “Okunmakta olan bir kitap gibi sona yaklaşıldığı hepten belli olan bu yaşam senin. Okunmakta olan bir kitap gibi sona yaklaşıyor olsa yine iyi, üç beş yaprak kaldığı belli olan bir kitap gibi tükenmesi tükendi tükenecek bir yaşam.” (s. 126)

Çırpınışlar romanında yazarın dışında yer alan başlıca kişiler; alt kattaki gençler, doktor ve yazarın yeğenidir. Bu kişiler romanda sadece yazarın bir anısını anlatırken yer verdiği kişilerdir. Romanın figüratif kadrosu içinde yer alan bu kişiler romanda önemli bir işlev üstlenmezler.

Çırpınışlar romanının şahıs kadrosu incelenirken dikkat çeken bir diğer husus da yazarın ‘sen’ diye hitap ettiği kişinin kim olduğudur. Yazar bazı bölümlerde kullandığı şu ifadelerle o kişiye olan özlemini dile getirir: “*Sen yoksun. (s.4) Sen arayınca, telefon bile bir başka çalıyor sanki. (s.4) Sen, ben, bir de ikimiz*” (s. 5) Yazarın burada ‘sen’ diye hitap ettiği kişi tam net değildir ama yazarın hayatı incelendiğinde bu kişinin boşandığı eşi Leman Hanım olma ihtimali çok yüksektir.

Çırpınışlar romanının yazma zamanı 2014-2015 yılları arasındadır. Romanda anlatma ve vaka zamanı ise tam net verilmez. Romanda zaman unsuru daha çok yazarın yazılarını oluşturduğu zaman dilimini aktarmak için kullanılmıştır. Yazarın yazılarının başında zamanı sezdirmek için kullandığı başlıca zaman ifadeleri şunlardır: “Sabah güneşi, gece, sabah güzelliği, balkona çıkıp iki dakika oturmadan geçti bu yaz.”

Çırpınışlar romanında yazarın en çok kullandığı zaman gece ve sabahtır. Romanda yazar daha çok kendi iç dünyasını anlattığı için yazarın yazılarını daha çok bu zamanlarda oluşturduğu söylenebilir. Sabahı umut olarak gören yazar geceyi umutsuzluk olarak görür. Yazarın romanda gece hakkında söylediği şu cümleler geceye bakış açısını yansıtmaları bakımından önem arz eder: “*Haydi, geceyi var kıl artık. Varlığına şükürler olsun gecenin! Sabahı getirecek gecenin... Gelmeyen sabahı kulağından tutup çekeleyen gecenin varlığıyla artan bir umut. Ve umudun yayılacağı o kutsanmış kısacık yolun ufak tefek taşlarında kazanılmış bir yüreklilik. Gecenin karanlığında sabaha ulaşacak yolda, bir saygı duruşu olsun! Gençliklerinde kalan ömürlerini verenlere duyulan sarsıcı hayranlığın yansıdığı bir saygı duruşu! Gecenin*

derin ıssızlığıyla derinlemesine coşkunlaşan sessizliği.” (s. 24, 25) Bu bölümde zaman unsuru yazarın ruh halini yansıtması bakımından önemli bir işlev taşır. Yaşlılığın ve hastalığının etkisiyle uyuyamayan yazar gecelerin uzunluğundan şikâyetçidir. Sabahın bir türlü gelmek bilmediğini, gecenin sabahı kulağından çekerek getirdiğini düşünür.

Çırpınışlar romanında mekân, yazarın ikinci evre romanlarının tamamında olduğu gibi işlevsel şekilde kullanılmaz. Yazar, *Çırpınışlar* romanında daha çok kendi iç dünyasında yaşadıklarını, duygu ve düşünceleri arasındaki *Çırpınışlar*ı anlattığı için mekân unsuru daha çok ikinci planda kalmıştır. *Çırpınışlar* romanında ayrıntılı bir şekilde hiçbir mekân tasviri yer almaz. Romanda en önemli mekân yine yazarın Bostancı’da bulunan evidir. Bu mekân, yazarın romanda yer alan tüm duygulanmalarını yaşadığı yer olarak karşımıza çıkar.

Çırpınışlar romanında yazarın evi dışında kullanılan diğer mekânlar ise deniz ve dağdır. Yazarın ikinci evre romanlarında dikkat çeken mekânlardan birisi de denizdir. Deniz, yazarın *Kasırganın Gözü* romanı ile başlayan ikinci evre romanlarının tamamında kullanılan bir mekân olarak karşımıza çıkar. Yazarın daha çok kendi iç dünyasını anlattığı bu romanlarda denizin sıkça yer alması yazılarını oluşturduğu yerden denizi seyrettiği izlenimini uyandırır. Yazar, zaman zaman denizi o anki ruh halini yansıtacak şekilde tasvir eder.

Necati Tosuner’in ikinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz *Kasırganın Gözü*, *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı*, *Korkağın Türküsü* ve *Çırpınışlar* romanlarındaki yapıyı genel çerçevede değerlendirecek olursak parçalı metin kullanımının ve şiir formunda oluşturulan bölümlere yer verilmesinin bu romanların yapısının oluşmasında önemli yer tuttuğunu görürüz. Yazar ikinci evre romanlarında parçalı metin kullanarak sürekliliği olmayan bir roman meydana getirmiştir. Romanın her bir bölümünde farklı farklı konular işleyen yazar bazen aynı bölümde bile konudan konuya geçmeyi tercih etmiştir. Yazarın ikinci evre romanlarının tamamında şiir formunda bölümlere yer vermesi de dikkat çeken özellikler arasındadır. Bazı duyguların şiir ile daha iyi anlatıldığını düşünen yazar, aynı zamanda bu kullanımlarıyla türler arasındaki keskin çizgileri ortadan kaldırmayı amaçlamıştır.

Yazarın ikinci evre romanlarının bir diğer önemli özelliği olayın romandan neredeyse çıkarılmış olmasıdır. Bu romanlarında daha çok kendi iç dünyasındaki

duygulanmaları okuyucuya aktarmayı hedefleyen yazar neden-sonuç ilişkisi içerisinde planlanan bir olay örgüsü oluşturmamıştır.

Birinci evre romanlarının tamamında tanrısal bakış açısını kullanan yazar, ikinci evre romanlarında kendi iç dünyasına yönelme isteğiyle birlikte kahraman bakış açılı anlatıcıyı kullanmıştır. Bu romanların anlatıcısı olan yazar aynı zamanda başkışı olma niteliği taşır. Yazarın ikinci evre romanlarında şahıs kadrosunun temel işlevini taşıyan kişi yazarın kendisidir. Bu romanlarda şahıs kadrosunu oluşturan diğer kişiler ise daha çok figüratif niteliktedir.

Yazarın ikinci evre romanlarında zaman net olarak belli değildir. Bu romanlarda zaman unsuru daha çok yazarın yazılarını oluşturduğu, duygulanmalarını yaşadığı vakit olarak önem kazanır. Yaşlılığının da etkisiyle yazar romanlarında mevsimlerden en çok Sonbahar'ı kullanır. Gün içinde ise yazarın en çok yazı kaleme aldığı vakit gece vaktidir.

3. 5. İkinci Evre Romanlarında Kullanılan Anlatım Teknikleri

3.5.1.İç Monolog Tekniği

Necati Tosuner, birinci evre romanlarında sık kullandığı tekniklerden birisi olan iç monolog tekniğine ikinci evre romanlarında da yer verir. İkinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz; *Kasırganın Gözü*, *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı*, *Korkağın Türküsü* ve *Çırpınışlar* romanlarında kendi iç dünyasında yaşadığı duygulanmaları anlatan yazar romanlarını oluştururken iç monolog tekniğinden sık sık faydalanır. İkinci evre romanlarının büyük bir bölümü iç monologlar şeklinde oluşturulmuştur. Yazar bazen yalnızlığını, bazen yaşlılığını, bazen kamburluğunu bazen de yaşadığı gelecek korkusunu iç monolog tekniğini kullanarak okuyucuya aktarır.

Necati Tosuner, birinci evre romanlarında bu yöntemi daha çok kahramanların düşünce dünyasını aydınlatmak amacıyla kullanırken ikinci evre romanlarında kendi iç dünyasını ve duygu karmaşasını okuyucuya aktarma amacıyla kullanır. Yazar, *Kasırganın Gözü* romanında çektiği yalnızlığı iç monolog tekniği ile okuyucuya şöyle aktarır: “Şöyle yan dur, camı buğulandırma! Bir şey olmaz ama buğulanmasa daha iyi. Evet, canının sıkıldığı belli olmasın. Canı sıkılıyormuş kimseyi ilgilendirmez ama yalnızlığın anlaşılmasın. Anlaşırsa da niye dert olsun ki!.. Yok, camın tozuna telefon

yazacak değilsin. Evet, tersten.. Yapma! Görüyordur ya, okunuyor mu diye karşıya gidip bakarsın sen! Karşıdan görülmez diye değil, -saçmalık.”(s.5)

Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı romanında ise yazar, iç monolog yöntemini kullanarak duygu ve düşünce dünyasını şu cümlelerle okuyucuya aktarır: “*Yorgunluk. Yeni bir şey değil: Ayağının kabının bağını bağlarken soluk soluğa kalır olmuştun. Artık eğilip yerden bir şeyi almayı düşünmek bile yoruyor seni. Haberlere bakmamak da hep denemeye çalıştığın bir çare, -daha az yorulmak için. Çünkü sinirlenmek, katlayarak artırıyor yorgunluğunu. Her gün yeni bir şey çıkıyor sinirlenmek için, bilmiyor musun?.. Sinirlenmek için her gün yeni bir şey çıkarıyorlar... Onlar. Bakmasam. Görmesem. Duymasam”*(s. 51)

Yine *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı* romanında yazar içinde bulunduğu duygu karmaşasını iç monolog tekniğini kullanarak şu şekilde yansıtır:

“Eli böğründe kalmış olmak sinirlendiriyor insanı!

Sanki uyku kaçırın bu, -kaşıntı yapıyor sanki.

Hele bu yaştan sonra!

Kaçsan kaçacak yer yok, gitsen gidecek yer...

Nereye gideceksin?..

Üstelik, niçin kaçacaksın?..

Nereye gitsen niçin kaçtığını.. nasıl kaçmak zorunda kaldığını düşününce ne yapacaksın?..” (s. 111)

Korkağın Türküsü romanında ise yazarın yatmayı düşündüğü dakikalardaki duygu karmaşası iç monolog tekniği kullanılarak şu şekilde yansıtılır: “*Yine mi?.. Ağırılık mı geldi üzerine?.. Sen bilirsin, yine biraz yat istersen. Yok yatma! Ne var sanki hep yatacak?.. E, öyle!.. Daha gecesi var bunun... Sık dışını, -kırmadan.”* (s. 15)

Yazarın iç monolog tekniğini kullandığı bu bölümler, okuyucunun yazarın duygu ve düşünce dünyasını anlaması için büyük bir fırsat sunar.

3.5.2. İç Diyalog Tekniği

İç diyalog tekniği: “*Roman kahramanının, doğal olarak içinde bulunduğu psikolojik duruma göre, kendi kendisiyle –sanki karşısında birisi varmış gibi-*

konuşması, tartışmasıdır. 'İç Diyalog'u şekillendiren cümleler, gramer kurallarına uygun olarak vücut bulur. Cümlelere genellikle konuşma havası hâkimdir.' (Tekin, 2010: 258)

Necati Tosuner, ikinci evre romanlarında bu tekniği sık sık kullanır. Yazar bu romanlarında birçok bölümü sanki karşısında olan birisiyle konuşuyormuş gibi kaleme alır. Ama yazarın konuştuğu kişi aslında kendisidir. *Kasırganın Gözü* romanında yazar iç diyalog tekniği kendi kendine konuştuğu bir bölümde şöyle kullanır:

*"Heey, ev senden usanmış!
Sabah sabah...
Yok, içme sabah sabah!
Rahat..dur!
Kendine bir kahve yap.
Boşver şimdi, falı iyi çıkmaz...
Hah, falı olur mu hazır kahvenin?..
Özlersem özlerim be!" (s. 11)*

Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı romanında ise yazar iç diyalog tekniğini kullanarak kendisi ile şöyle konuşur:

*"Çocuk musun?..
Düştün, - mü?..
Dizlerin mi acıyor?.. yüzün mü sürtündü yere?.. Avcunun hangisi uff! olmuş? Kolunu şöyle tut, -kanamasın.
O kadar cık şey kanamaz ki...
Güzel.
Çocuk değilsin.
Hani o deminki çıkmayan çığlık?..
Çıkmayı başaramayan o çığlık...
Yok, gözlüğüne bir şey olmadı.
Aman, iyi iyi..." (s. 14)*

3.5.3. Bilinç Akışı Tekniği

Bilinç akışı tekniği, Necati Tosuner'in hem birinci evre hem de ikinci evre romanlarında kullandığı teknikler arasında yer alır. Birinci evre romanlarında bilinç akışı tekniği daha çok romanda yer alan kahramanların duygu ve düşüncelerini düzensiz şekillenen bir iç konuşma şeklinde okuyucuya aktarmak amacıyla kullanan yazar, ikinci evre romanlarında bu tekniği daha çok kendi düzensiz düşüncelerini okuyucu ile paylaşmak amacıyla kullanır. Çünkü yazar ikinci evre romanlarında daha çok kendi iç dünyasını anlatmayı tercih etmiştir.

Çırpınışlar romanında yazar, düşüncelerini bilinç akışı tekniğini kullanarak düzensiz bir şekilde şöyle aktarır: “*Soytariyi örten kral kürkü. Vicdansız örten yılışık bir gülüş. Sırt. Hadi, bir daha sırt! Havla. Kemik. Gül yaprağı. Şerbet. Uçkur. Şerbet. Gül yaprağı. Başaksız kan. İrin. İğrenç. Tiksinç. Yol. Su. Elektrik. Gaz. Dayak. Hücre. Çakıl. Kurban. Beleş. Sevap. Beleşine sevap. Alkışına sevap. Beleşine kömür. Ömrüne kömür. Ömrüne! Kulluğa ömür. Kıra, döke aşağılaya...*” (s. 21) Yazar, bilinç akışı tekniğini kullandığı bu bölümlerde düşünceden düşünceye geçer. Bu düşünceler arasında ise mantıksal bir bağ bulunmaz.

Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı romanında ise yazar, bilinç akışı tekniğini kullanarak düşüncelerini şöyle aktarır:

“Gün gece. Gün gece.

Bilinç bilinç.

Düğüm düğüm. Sabır sabır.

Atkılar atılacak, çöğüler çözülmeyen.

Sabır sabır.

Gün gece. Gün gece.

Örgü örgü.

Örtü anlayışı; uzantısı kafes.

Kendine vurduğu boyunduruk. (s.37)

3.5.4. Geriye Dönüş Tekniği

Geriye dönüş tekniği yazarın hem birinci evre romanlarında hem de ikinci evre romanlarında en sık kullandığı teknikler arasında yer alır. Yazar, geriye dönüş tekniğini

birinci evre romanlarında daha çok vaka zamanını genişletme ve roman kahramanlarının bilinmeyen yönlerini ortaya çıkarma işlevlerinde kullanırken, ikinci evre romanlarında bu yöntemi daha çok anılarını okuyucuya aktarma işlevinde kullanır.

Necati Tosuner, ikinci evre romanlarında daha çok kendi iç dünyasına yönelir ve bu romanlarında kendi yaşamından çok sayıda kesit sunar. Yazar, *Kasırganın Gözü* romanında geçmişte yaşadığı bir olayı geriye dönüş tekniğini kullanarak şöyle aktarır: *“Almanya’dan döndüğüm günlerde, Sakarya Caddesi’nde babasına rastladım. Balıkçının önünde ayaküzeri iki satır konuştuk. Söylemedim kesin dönüş yaptığımı. Ayrılırken, ‘En iyisi, beni gördüğünüzü söylemeyin ona!’ dedim adama. Böyle dedim. Adını ağzıma almadım. Çok sessiz kaldı adam. Ben de olmayan Bavyera şapkamın kıyısına şöyle bir dokunup yürüdüm.”* (s. 7)

Korkağın Türküsü romanında ise yazar geçmişte yaşadığı bir anısını geriye dönüş tekniğini kullanarak şöyle anlatmıştır: *“Yaz bitmeye yakın günlerde, kente doğru giderken, otobüs durağının orada bir darbukacı çocuk görmüştüm: Çevresindeki insanlar dinlemiyor olsa da, coşku dolu bir sevecenlikle çalışıyordu. Ağzında bir de ıslık vardı. ‘Ben seni sevdim...’ şarkısını çalışıyordu kaşları biçimden biçime girerek...”* (s. 25) Örneklerde de görüldüğü gibi yazar, ikinci evre romanlarında geriye dönüş tekniğini daha çok geçmişte yaşadığı olayları aktarma işlevinde kullanmıştır.

3.5.5. Parça Yazı Kullanımı

Necati Tosuner’in ikinci evre romanları, her ne kadar postmodernist roman özelliği taşımıyorsa da bu romanlarda yazar tarafından postmodernist bazı tekniklere yer verilmiştir. Parça yazı kullanımı, bu teknikler arasında yazarın romanlarında en çok yer verdiği tekniktir. İkinci evre romanlarında yazar; bazen yaşadığı bir duygulanmayı, bazen yaşlılığından dolayı çektiği sıkıntıları, bazen kamburunu, bazen de dışarıda gördüğü bir durumu okuyucuya aktarmıştır. Bu romanlarda her bölüm birbirinden bağımsız bir nitelik taşır. Yazar her bölümde farklı konulara değinir hatta bazen aynı bölümde bile konudan konuya geçer. Parçalı yazı kullanımı olarak adlandırabileceğimiz bu teknikte yazar, süreksiz bir metin oluşturur.

Necati Tosuner, romanlarında parça yazı kullanımını genellikle çok sesli bir anlam yaratmak için kullanır. Bazen duygularını çağrışımlar yoluyla aktaran yazar, her okuyanın farklı anlamlar çıkaracağı metinler ortaya çıkarır.

“Parça yazı kullanımı çizgiselliği silen, bitmiş bir anlam iletme çabasını ortadan kaldıran bir biçemdir.”(Aktulum, 2008: 3) Parça yazı kullanılan anlatılarda çizgisel bir akıştan söz edilemez. Yazar parça yazı kullandığı romanlarda bazen aynı bölümde çok sayıda farklı konuya geçiş yapabilirken bazen her bölümde farklı farklı konulara yer verebilir. Necati Tosuner de kendi iç dünyasına yöneldiği ikinci evre romanlarında parça yazı kullanımına sık sık yer verir. Bu romanlarda çizgisel bir akıştan söz edilemez.

Necati Tosuner, romanlarında hiçbir zaman topluma ders verme amacı gütmemiştir. O kendi iç dünyasına yöneldiği romanlarında çoğunlukla kendi duygu ve düşüncelerini okuyucuyla paylaşmıştır. Yazarın kendi düşüncelerini okuyucuya kabul ettirme gibi bir amacı yoktur. Yazılarını her zaman samimi ve içten bir üslupla kaleme alan Necati Tosuner’in kendi iç dünyasına yöneldiği bu romanlarda düşünce dünyasındaki anlık değişimler de parça yazı kullanımı ve süreksizliğe sebebiyet vermiştir. Necati Tosuner, ikinci evre romanlarında daha çok her bölümde birbirinin devamı olmayan farklı konulara yer vererek parça yazı tekniğini kullanır. Bu romanların her bir bölümünde yazar farklı bir duygulanmasını okuyucuya aktarır.

Yazar bazı bölümlerde ise aynı sayfada aklından geçen bütün düşünceleri parça yazı tekniğini kullanarak okuyucu ile paylaşmıştır. Parça yazı kullanımı ve süreksizliğin en net örneklerinden birisi *Korkağın Türküsü* romanında yer alan “ÜSTGEÇİT” bölümleridir. Romanda parça yazı kullanımını en güzel örnekleyen bölümlerden birisi şu şekildedir:

“Ah kaportacı, ah!

Yine televizyon izleyen...

Emeklilik için bir bitmez doktora tezi:

Sindirici Bellek ve Bavul Hafifletici İşlevi.

İndim çıktım de tahterevalliye.

Yahu, sen çocukken sormaz mıydın, dolmalardan

hangisi kulaktan dolma!

Yalanlardan hangisiydi o, yalancıdolma...

Mızıkçılığın da küçük olanı şirin görünür elbet.

*Hep üzümüleri seçiyorsun, leblebisinden alsana, dede!
Kuşlar bir çocuğun gözlerinde yarışır birbiriyle.*

Penguenler iyidir: İnsan yemezler.

Ahmet Tarık Tekçe.

*Hırsız penguenler başkasının yavrusunu çalarken bile
sevimsizliklerini yitirmezler.*

Ah kaportacı, ah!” (s. 71)

Korkağın Türküsü romanında parça yazı kullanımının dikkat çektiği bir diğer bölüm de şu şekildedir:

“Yahu gençler, ne iyi ettiniz...

Atatürk de Yalova’da çınar ağacını kestirmeyip hani...

Dün şöyle biraz düşündüm de...

Portakal gibi deriz ya dünya için...

Okyanuslar olmasa, dünya muşmula gibi yahu!..

Nerde bizim Yakışıklı?..

Şu Vehbi Bey’in tükândan poğaçaya, açma falan...

Haa, çay... Çay olmazsa sabah olmaz!

Derim ki, şurda bir yaya yolu gerekiyor.

Söz, yeni duvar da sizin olacak, -istediğiniz gibi boyayın.

Hah ha, Boyacıköy’den olan var mı aranızda!” (s. 79)

3.5.6. Metinlerarasılık

Metinlerarasılık tekniği de Necati Tosuner’in ikinci evre romanlarında kullandığı postmodernist teknikler arasındadır. Yazar metinlerarasılık tekniğine, parça yazı kullanımı ile üstkurmaca tekniği kadar sık yer vermez. *Metinlerarasılık*: “Kabaca iki ya da daha çok metin arasında bir alışveriş, bir tür konuşma ya da söyleşim biçimi olarak anlaşılmalıdır.” (Aktulum, 2000: 17) Metinlerarasılıkta yazar kendi eserinin etkileşim içinde olduğu metinleri tercihine göre dönüştürerek veya dönüştürmeden kullanabilir. Necati Tosuner, metinlerarasılığı başka bir eserden etkilenecek eserini

oluşturma şeklinde kullanmaz. Yazar daha çok bu tekniği atasözü, deyim, şarkı gibi türlerdeki metinlere romanının içinde aynen yer vererek kullanmıştır.

Kasırganın Gözü romanında metinlerarasılık bağlamında kullanılan bir şarkı sözü şu şekildedir: “*Ge-çeengün'lere yazık.. / yazık etmiş'sin gönül seen*” (s. 28) Yazar bu şarkı sözünü eski eşinin ona ziyarete geldiği bir gün anımsar. Bu şarkı sözünü yazar, o bölümde geçmişe özlem duyarak üç defa tekrarlar. *Korkağın Türküsü* romanında ise yazar o anki duygularını daha iyi anlatmak için şu şarkı sözlerini kullanır: “*Öyle sarhoş olsam ki / Bir an seni unutsam...*” (s. 64) Yazar, *Kasırganın Gözü* romanında ise anlattığı duyguları pekiştirmek için metinlerarasılık bağlamında “*Kilit dost içindir*” (s. 61) atasözünü kullanır.

Yazar, metinlerarasılık tekniğini daha çok başka türlerden aldığı metinleri değiştirmeden kullanarak uygular. Ama yazarın ikinci evre romanlarının bazı bölümlerinde başka türlerden aldığı sözlerle oynayarak kullandığı da görülür. *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı* romanında “Atı alan Üsküdar'ı geçti” deyimini değiştirerek şu şekilde kullanır: “*At nerede / kim aldı atı / hangi Üsküdar?..*” (s. 30) Yazar yine aynı romanda “Acı patlıcanı kırağı çalmaz.” atasözünü soru şekline çevirip şöyle kullanır: “*Acı patlıcanı ne ne yapmaz?..*” (s. 32)

Örneklerde de görüldüğü gibi yazar, metinlerarasılık tekniğini bazen farklı türlerden aynen aldığı bazen de değiştirerek aldığı ifadelerle kullanır. Yazar, metinlerarasılık tekniğini romanlarında çok sesli bir anlam oluşturmak için kullanmıştır. Metinlerarasılık bağlamında kullanılan şarkı sözü, deyim ve atasözleri metnin içeriğine çeşitlilik kazandırmış ve yazarın o anki duygularını daha iyi açıklama işlevi üstlenmiştir.

Necati Tosuner'in ikinci evre romanlarında şiir formunda metinlere yer vermesi ve parça yazı kullanımı da metinlerarasılık bağlamında değerlendirilebilir. “*Metinlerarasılık, postmodern olarak adlandırılan yapıtlarda bulduğumuz ayrışıklık, süreksizlik ya da parçalılık özelliğini somutlaştıran temel bir yöntemdir. Sözce düzeyinde etkinliğini gösteren karmaşık bir yöntem olarak önce türlerin iç içeliğiyle kendini belli eder: şiir, özyaşamöyküsü, deneme, tiyatro gibi pek çok tür bir ilk anlatsal biçimde birbirine karışırlar. Türler arasındaki geleneksel sınırlar çiğnenerek, postmodern metin türsel egemenlik kavramını tartışmaya açar. Türlerin iç içeliğine postmodern anlatıyı modern ve klasik öncellerinden ayıran söylem biçimlerinin*

birbirine karışması eklenir. Bilimsel, tarihsel, ruh çözümsel, kimi zaman da eleştirel söylemler ilk kurgusal söyleme karışarak anlatıyı çizgiselliğinden saptırırlar. Farklı yapıtlardan kesitler alıntılanarak kopukluk etkisi yaratılır. Biçimlerin, türlerin, yapıtların iç içeliği metni parçalar, ona bir çoğulluk özelliği kazandırır. Farklı yapıtlar, türler, biçimler ve biçemler arasında bir söyleşi başlatır metinlerarasılık.” (Aktulum, 2008: 4)

Necati Tosuner, ikinci evre romanlarında şiir formunda çok sayıda metin kullanır. Bazı duygulanmaların şiir ile daha iyi anlatılabileceğini düşünen yazar, ikinci evre romanlarının hepsinde şiir formunda oluşturduğu bölümlere yer vermiştir. Romanlarında şiir formunda metin kullanmaktaki asıl amacı ise türler arasındaki keskin çizgileri yıkmaktır.

Yazar, romanlarında şiir formunda bölümlere yer vererek metinlerarasılık bağlamında farklı tür ve biçimler arasında ilişki kurar. *Çırpınışlar* romanında şiir formunda yer alan bölümlerden birisi şu şekildedir:

“Usanç

Kırık kırık sevinçler onarılmayı bekleyen.

Çıkrığı dönmez olmuş düşlem gücü

Her şeyin vardı eskiden bir çaresi.

Yalnız. Yaşlı. Yenilgin.

Umutlardan umutlara bir gelecek.

Geliyor beklenilenden çok başka.

Çarpa çarpa...

Öldürse, iyi: Çarpa çarpa.

Aşağılanmak iç kanama.

Yenilgin. Yabancı. Yalnız. (s. 12)

Yazarın ikinci evre romanlarından bir diğeri olan *Korkağın Türküsü* romanında ise şiir formunda yer alan bir bölüm şu şekildedir:

“Kader mi?..

Ekmek arası.

Reklam arası.

İmsak vakitlerini gösteriyor banka.

İşi bu, öyle ya...

Uluslar arası ekmek arası.

Kader mi?..

Kaderse niye yoksula kader?..

Niye yine yoksula?..

Çıkrık boşa dönerse körkuyuda. (s. 120)

3.5.7. Üstkurmaca

Necati Tosuner’in ikinci evre romanlarında yer verdiği bir diğer postmodernist teknik de üstkurmaca tekniğidir. Üstkurmaca: *“Yazarın, ‘yazma eylemi’ni kurmaca metnin bir parçası durumuna getirmesi, ‘nasıl yazdığını anlatması’ ve romanın içerisinde yazma eylemi ile ilgili sorunlar konusunda düşünce üretmesi, özetle, roman teorisini roman yazma pratiği içerisinde gösterme, edebiyat biliminde üstkurmaca olarak adlandırılmaktadır. Yazarlar, metinlerinde, eserlerini nasıl kurguladıklarını açıkça ya da örtük bir şekilde anlatabilirler. Bu durumda, ‘metin kurgulama’ ya da ‘roman yazma’ işi edilgen bir konumdan uzaklaşır ve özne konumuna yükselir.”* (Yalçın-Çelik, 2005: 46)

Yazar, romanlarının bazı bölümlerinde üstkurmaca tekniğini kullanarak okuyucuyu metnin doğal akışından koparıp anlatının kurgusallığını vurgulamaktadır. *Kasırganın Gözü* romanında yaşanılmamış kurmaca bir olay anlatan yazar, bu olayın kurmaca olduğunu şu cümlelerle vurgular: *“Deminki öyküyü beğendiniz mi? Bakalım şimdi ne yapacağız?..”* (s. 7)

Yazar, *Kasırganın Gözü* romanında esere gelebilecek eleştirilere karşı üstkurmaca tekniğini kullanarak şu açıklamayı yapar: *“Bu kitap –belki- şöyle başlamalıydı... Bu yazdıklarım için ‘roman değil’ diyen biri olacaksa, şimdiden bıraksın okumayı! Benim için artık çok geç. Okuyan geç kalmış değil...”* (s.31 Yazar,

Kasırganın Gözü romanı ile farklı bir roman oluşturduğunun farkındadır ve romanın içinde araya girerek gelebilecek eleştirilere cevap vermeyi istemiştir.

Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı romanında ise yazar kendi anlattıklarını yalanlayarak anlatılanların kurgu olduğunu vurgular. Romanda yazar, ilk önce evinin penceresinden denize baktığı izlenimini uyandıracak şu cümleyi kurar: “İşte, denizin şu ısrarı olmasa, ne var pencereden bakılacak?.. (s. 21) Bu cümlenin hemen ardından ise şu ifadelerle kendisini yalanlar: “Yalan. Ne zaman denize bakan bir evde oturdun ki sen?..”(s. 21) Yazar, romanın bu bölümünde üstkurmaca tekniğini kurgusalığa dikkat çekmek amacıyla kullanır.

Yine *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı* romanında yazar üstkurmaca tekniğini kullanarak anlattıklarının kurgusallığına dikkat çeker. “Ölmeden önce söylediği şu olmuş: ‘Yıkıntılar!..’ Sonra da güzel bir ölüm olmuş, -lafa bak! Yok öyle denilmesin. Güzel bir ölüm de çok önemli. Çünkü, yalnızca ölümün güzel olması ya da kalanlarca öyle bilinmesi değil önemli olan. Dahası var! Kurmacalı bir atışla şu sonuca varılabilir: Nasıl ölüürse, öyle sürer öldükten sonrası. Hah ha! Sınırsız sorumsuz kurmaca...” (s. 94) Yazar bu bölümde kurmacayı sınırsız ve sorumsuz olarak niteler ve yazdıklarının da kurmaca olduğunu vurgular.

3. 6. İkinci Evre Romanlarında Tema

Necati Tosuner’in ikinci evre romanlarında kullandığı başlıca temalar; yalnızlık, yaşlılık, kamburluk, gelecek korkusu ve özgürlüktür.

3.6.1. Yalnızlık

Yalnızlık, Necati Tosuner’in daha önce kaleme aldığı öykü ve romanlarında olduğu gibi farklı bir anlayışla kaleme aldığı ikinci evre romanlarında da önemli bir tema olarak karşımıza çıkar. Hayatı boyunca yalnızlık çeken bir yazar olan Tosuner, eserlerinde de bu konuyu yoğun olarak işler.

Kasırganın Gözü romanında kendisiyle konuşan kahraman anlatıcı canının yalnızlıktan dolayı çok sıkıldığını ama yalnızlığının belli olmamasını istediğini şu cümlelerle ifade eder: “Şöyle yan dur, camı buğulandırma! Bir şey olmaz ama buğulanmasa daha iyi. Evet, canının sıkıldığı belli olmasın. Canı sıkılıyormuş kimseyi ilgilendirmez ama yalnızlığın anlaşılmasın. Anlaşırsa da niye dert olsun ki!.. Yok,

camun tozuna telefon yazacak değilsin. Evet, tersten.. Yapma! Görüyordur ya, okunuyor mu diye karşıya gidip bakarsın sen! Karşıdan görülmez diye değil, -saçmalık.”(s.5)

Korkağın Türküsü romanında ise yazar kendi yalnızlığına sığınır. Yaşlılığın ve yalnızlığın kendinde uyandırdığı duyguları şu cümlelerle okuyucuya aktarır:

“İyi.

Yaşlılığın gözü kör olsun!

Bunu diyebilmek de bir mutluluk.

Bilsen...

Olsun...

Kendine sığınmak, -yalnızlıkta.

Kendinle sığınmak kendine.

Bir beklentisiz yalnızlıkta.

Yorgun.

Kendine kendinle sığınmak zorunda kalmak.

Umarsız.

Kendine sığınmak zorunda kalmış olmak, -kendinle. (s. 126)

Yazar ikinci devre romanları olarak adlandırabileceğimiz *Kasırganın Gözü*, *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı*, *Korkağın Türküsü* ve *Çırpınışlar* romanlarında daha çok kendi duygu ve düşünce dünyasını okuyucuya aktarır. Kendisi de çok yalnızlık çeken Tosuner, *Çırpınışlar* romanında yalnızlığın kendisine yakıştığını ve yalnızlığı olmadan yapamayacağını şu sözlerle ifade eder: *“Evet, arkadaşın yalnızlık. Yani, aranan yalnızlık çoktan bulunmuş olduğunda. Sanki aranan yalnızlığı bulmanın yalnızlığa bir anlam katması. Senin yalnızlığın olmakla anlam kazanan yalnızlık. Anamlardan anlam biçen. Değer kazanan yalnızlığın senin. Değerlerden değer yücelten. Yakışan yalnızlık. ... Herkeslerin içinde yaşadığın yalnızlık güzeldi. Senin yalnızlığındı. Yaşamaya değerdi yalnızlığın senin. Üstelik hiç de kendini kandırmadan. Kendini kandırmaya çalışmadan hiç. Senin onsuz edilemez yalnızlığın.” (s. 120-121)*

3.6.2. Ölüm

İnsanoğlunun en büyük gerçeği olan ölüm çok sayıda öykü ve romanın tematik kurgusunun oluşturulmasında önemli bir yer tutar. Ölüm teması Necati Tosuner’in ilk

evre romanlarında olduğu kadar ikinci evre romanlarında da sık sık kullandığı temalar arasında yer alır. Yazar artık yaşlılığın da etkisi ile ölüm temasına romanlarında çok fazla yer verir.

Sancı.. Sanıcı..., Yalnızlıktan Devren Kiralık ve Bana Sen Söyle romanlarında daha çok romanda yer alan karakterlerin ölümleri ile tematik kurgu içerisinde yer verilen ölüm teması; *Kasırganın Gözü, Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı, Korkağın Türküsü* ve *Çırpınışlar* romanlarında ise daha çok yaşamının son demlerinde olduğunu düşünen yazarın ölüm hakkındaki düşünceleri şeklinde karşımıza çıkar.

Kasırganın Gözü romanında yazar artık ölmeyi istediğini şu cümlelerle ifade ediyor:

“Bir damla su içse yürüyemez karınca!

Bazen öyle oluyor, istese de ölemiyor insan.” (s. 52)

Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı romanında artık ölümünün yaklaştığını hissederek yazar; *“Sanki sıra ölmeye geldi” (s. 11)* der. Daha sonra da bir bölüm boyunca kendisine bir son söz seçmeye çalışır. Kendi iç çatışmalarını yansıtan yazar bölümün sonunda da kendisine *“Ölemedin gittin yahu!” (s. 18)* diye seslenir. *Korkağın Türküsü* romanında ise *“Ölen kurtuluyor, -umutsuzluktan!” (s. 116)* sözüyle ölümü umutsuzluktan kurtulmak için ölümü bir kurtuluş olarak gördüğünü açık bir şekilde ifade eder.

Necati Tosuner ikinci evre romanlarında ölüm temasına sadece kendisinin ölüm ile ilgili düşüncelerini yansıtırken değil farklı şekillerde de yer verir. *Korkağın Türküsü* romanında insanların Tanrı adına öldürülmesini şu cümlelerle eleştirir: *“Tanrı diye diye öldürülüyor insanlar. Tanrı adına öldürüyor insanları insanlar.” (s. 154)*

3.6.3. Yaşlılık

Necati Tosuner’in ikinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz *Kasırganın Gözü, Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı, Korkağın Türküsü* ve *Çırpınışlar* adlı romanlarında yaşlılık çok sık yer verilen temalardandır. Tosuner, daha çok kendi iç dünyasını okuyucu ile paylaştığı bu romanlarında yaşlılığın sıkıntılarına sık sık yer verir.

Kasırganın Gözü, romanında evinin balkonundan dışarıyı seyreden yazara artık dünya bir farklı görünür. İğde ağacının bile kokusunun değiştiğini düşünür. Oysa değişen kendisidir. Romanda bu durum yazar tarafından şu cümlelerle ifade edilir: “İnsan yaş almıştan sonraki birkaç basamağı tırmanınca iğde ağacının.. sokağa taşmış bir iğde ağacının kokusu –daha- bir başka mi oluyor?.. Yaşlandıkça artan yerçekimi gücü, ya da azalan yerçekimine olan direnç... İyi de değişir mi iğde çiçeğinin kokusu!.. Peki nedir değişen?..” (s. 52) Yine aynı romanda yaşlılığın sıkıntılarını iyiden iyiye hissetmeye başlayan yazar “İnsanın başına en olmadık şey gelebilir... Gençken gelsin..gençken” (s. 59) der.

Çırpınışlar romanında ise yazar kendine şöyle seslenir: “Yalnız. Yaşlı. Yenilgin.” (s. 12) Yazar, yaşlılığa her zaman olumsuz bakmaz, onun bazı iyi yanlarının da olduğunu düşünür. Yine aynı romanda yaşlılık hakkında şunları söyler:

“Hiç değilse tadını biliyorsun
yaşamak denilenin.
Evet acıya katlanana katlana
Öğrenmiş olsan da.

Yaşlanmanın güzel bir yanı var:
Yaşamakla geçen çarpışmalar
artık geride
-dahası, daha da geride-
Kalmıştır. Ve sana bir hafiflemişlik duygusu veriyor bu.
Ama, sakınmaya hazırlanıyorsun hemen,
daha da hafiflemekten... (s. 103)

3.6.4. Kamburluk

Kamburluk, Necati Tosuner’in romanlarında önemli yer tutan izleklerdendir. Kendisi küçükken düştüğü salıncaktan dolayı kambur kalan yazar eserlerinde bu temaya sık sık yer verir. İlk evre romanlarında daha çok kamburu ya da daha farklı sakatlıkları olan kahramanlara yer veren yazar ikinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz romanlarda daha çok kendi yaşamından kesitler sunup, kendi düşünce dünyasını okuyucuyla paylaştığı için kendi yaşamında büyük etkisi olan kamburluğa sıkça yer verir.

Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı romanında “*Bak, yoksunluklardan usandığında kendine soracağın bir soru var hiç değilse... Niçin böylesin sen?..*” (s. 11) diyerek neden kambur olduğunu sorgular ama bu soruya kendisi de cevap veremez.

Korkağın Türküsü romanında ise yazar şiir formunda yazdığı son cümleleri ile kamburuna dikkat çeker. Kimseden bir beklentisi olmadığını sadece mezarda sırtının geleceği yerin daha çukur kazılmasını istediğini söyler.

“*Mezarçıya söyleyin.*

Biraz çukur kazsın

sırtımın geleceği yeri.

Başka da bir beklentim

yoktur kimseden” (s. 191)

Çırpınışlar romanında ise yazar çocukluğunda kamburundan dolayı hastanede alçıyatağında geçirdiği günleri anımsar ve yalnızlığından dert yanar. “*Çocukluğun, senin çocukluğun. Pencerenin kıyısındaydı yatağın. Ah yatağın senin, alçıyatağın. Alçıdandı yatağın. ... Düzeliyor. Düzeliyor belin. Umutlar! Umutlar! Sen de ah hiç kalkmadan yataydın sırtüstü. Yakışıklı. Yataydın öyle yakışıklı yakışıklı pencerenin kıyısında. Günlerce. Aylarca. Geçen günlerce. Geçen aylarca. Adını bile bilmediğin yalnızlık, yalnızlığın olacak senin.*” (s. 114)

3.6.5. Gelecek Korkusu

Gelecek korkusu, Necati Tosuner’in ikinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz *Kasırğanın Gözü*, *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı*, *Korkağın Türküsü* ve *Çırpınışlar* adlı romanlarında kullanılan önemli temalar arasındadır. Yazar, birinci evre romanlarında bu temaya yermez. Gelecek korkusu, yazarın romanlarına sonradan giren temalar arasındadır.

İkinci evre romanlarında daha çok kendi iç dünyasını okuyucuya yansıtan Tosuner, romanlarında gelecekte duyduğu korkuyu sık sık dile getirir. *Kasırğanın Gözü* romanında yazar kendine şu sözlerle seslenir: “*En sıkıntılı günlerinde bile gelecekte umut kesmeyen adam! Niçin korkuyorsun gelecekte?.. Niçin, aman aman.. dürbünüün tersiyle bakmaya zorluyorsun kendini?.. Gördüklerini bana söyle-me!*” (s. 45)”

Gelecek korkusu yaşayan yazarın ikinci evre romanlarından birinin isminin de *Korkağın Türküsü* olması dikkat çekicidir. *Korkağın Türküsü* romanında ise yazar

gelecek korkusunu şu sözlerle ifade eder: “İşte: Gelecek gelmeyecek. Gelecek yerine ne gelecek?.. Solan bir çiçek olsun simgesi, -unutulması beklenen. Sanki bilmiyor musun gelecek yerine ne gelecek!.. Solmadan soldurulan bir çiçektir, nasıl unutursun!.. Değil. Herkes.. Korkudan payına düşeni herkes hem de nasıl saklıyordu birbirinden, - korkudan. Yoksulluktan utanılır olmuştur hırsızlık adı anılmadan yaygınlık kazanınca. Gelecekleri çalınan çocukların sesleri nasıl çıksın ki? Ona bir diyecek yok, kadınlara yaraşır kaderin karası. Saçlarının karası, kaşlarının karası, gözlerinin.. niçin kaderlerinin rengi oluyordu kadınların?..” (s. 41)

Yazar, ikinci evre romanlarında ülkenin içinde bulunduğu siyasi ve sosyal durumdan dolayı gelecek korkusu yaşar. Bazı özgürlüklerin kısıtlandığını düşünen yazar, romanlarında sık sık gelecekte duyduğu korkuyu dile getirir.

3.6.6. Özgürlük

Özgürlük, Necati Tosuner tarafından ikinci evre romanları olarak adlandırabileceğimiz; *Kasırganın Gözü*, *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı*, *Korkağın Türküsü* ve *Çırpınışlar* adlı romanlarında kullanılmaya başlayan temalar arasındadır. Yazar birinci evre romanlarında bu temaya hiç yer vermemiştir. İkinci evre romanlarında daha çok kendi iç dünyasına yönelen yazar romanlarında sık sık özgürlüklerin kısıtlandığından yakınmıştır.

Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı romanında yazar özgürlük hakkında şu ifadeleri kullanır: “Göçmen kuşlara bağırarak geliyor insanın içinden: ‘Gelmeyin!’ Çünkü yanlış yere geliyorlar. Eskiden göçtükleri yer değil burası artık. Yakında kalmayacak kuşlara da özgürlük.”(s. 62)

Korkağın Türküsü romanında ise yazar özgürlüğü genç bir kıza temsil ettirir. Genç kız tüm dünyaya özgürlük diye haykırır. Romanda bu bölüm şu cümlelerle ifade edilir: “Yakan top oynayarak sevdanın ateşinden deli divane olmaya taa o günden alışan bir kız, özgürlüğü al bayrak gibi açarak ve hiç eğilmeden..hiç bükülmeden direnç gösteriyor yürekte. Hiç tanınmayan gergin bir çelik gibi seçkin, yine de örme saç gibi esnek olmaktan gösterişsiz bir kıvanç duyma mutluluğunu hiç esirgemedi bilinçle yansıtan. Ve kıvanç duyma mutluluğunu hiç esirgemedi bilinçle yansıtarak çoğaltan, üzerine titremeye her an hazır olduğu ıslık ıslık bir özenle çiçeğe duruşu küçükten beliren bir gülücükle izleyen. Ve mutluluğun küçük gülücüğünü görkemli bir coşkuyla kendisine

ve tüm dünyaya gösterme sevinciyle ve tek sözcük olarak övünçle haykıran: 'Özgürlük!'
(s. 164)

SONUÇ

Necati Tosuner, 1960 sonrası Türk edebiyatının önemli roman ve öykü yazarları arasında yer alır. Yazar, 74 yıllık yaşamına yedi roman, dokuz öykü kitabı, beş çocuk kitabı ve bir deneme kitabı sığdırmıştır. Daha çok öykü yazarı olarak bilinen yazarın; *Sancı.. Sancı...*, *Yalnızlıktan Devren Kiralık* , *Bana Sen Söyle*, *Kasırganın Gözü*, *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı*, *Korkağın Türküsü* ve *Çırpınışlar* adlı yedi romanı vardır.

Necati Tosuner, toplumcu gerçekçi yazarların ön planda olduğu, genç yazarların daha kısa sürede tanınmak için toplumcu gerçekçi yazarları örnek aldığı bir dönemde daha çok bireyin iç dünyasını ele alan öykü ve romanlar kaleme almıştır. Yazar, romanlarında daha çok bireyin iç sıkıntılarını anlatmıştır. Romanlarının şahıs kadrosunda gündelik hayatta her zaman karşılaşılabileceğimiz, sancılı bir hayat süren kahramanlar yer alır. Birinci evre romanlarında sıradan insanların sancılı yaşamlarını anlatan yazar, ikinci evre romanlarında ise tamamen kendi iç dünyasına yönelmiştir.

Necati Tosuner, romanlarını modernist çizgide oluşturmuştur. Eserlerinde bireyin iç dünyasını modernist yöntemlerle okuyucuya aktaran yazar, 2008 yılından itibaren yayımlanan ikinci evre romanlarında kendi iç dünyasına yönelir. Yazar bu romanlarında birinci evre romanlarından farklı olarak postmodernist yöntemlere de yer verir. Ama ikinci evre romanlarında kullandığı postmodernist tekniklere bakarak yazarı postmodernist olarak nitelendirmek zordur. Çünkü yazarın kullandığı parça yazı kullanımı, metinlerarasılık ve üstkurmaca gibi postmodernist teknikler, modernist yazarların da sıkça kullandığı tekniklerdendir. Postmodernist yazarlar ise bu teknikleri geliştirerek eserlerine uygulamışlardır.

Necati Tosuner'in romanlarını genel çerçevede değerlendirecek olursak yazarı belli bir edebi topluluğun içine katmak zordur. Realist bir anlayış benimseyen yazar, modernist bir anlayışlar bireyin iç dünyasını ele alan romanlar oluşturmuştur. Necati Tosuner'i, ortaya koyduğu eserleri dikkate alarak 'bir arayışın romancısı' olarak nitelendirmek mümkündür.

Necati Tosuner'in sanatını etkileyen en önemli fiziki özelliği kamburluğudur. Küçük yaşta geçirdiği bir kaza sonucu kambur kalan yazar, kamburluğuna eserlerinde sıkça yer vermiştir. Birçok öyküsünde kamburu olan kahramanların çektiği sıkıntıları

anlatan yazar romanlarında da farklı sakatlıkları olan kahramanlara yer vermiştir. Birinci evre romanları olarak adlandırdığımız; *Sancı.. Sancı...*, *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanlarında daha çok sakatlığı olan kahramanlara yer vererek onların çektiği sıkıntıları anlatan yazar, ikinci evre romanları olarak adlandırdığımız; *Kasırganın Gözü*, *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı*, *Korkağın Türküsü* ve *Çırpınışlar* romanlarında ise kendi kamburluğundan dert yanmıştır.

Yazarın sanatını etkileyen bir diğer özelliği ise yalnız yaşamasıdır. 1979 yılında edebiyat öğretmeni Leman Dinçer ile evlenen yazar, on dört yıl evli kaldıkları Leman Hanım ile 1993 yılında boşanmıştır. Bu evlilikten çocukları da olmayınca Necati Tosuner, eşinden ayrıldıktan sonra yapayalnız kalır. Hayatı boyunca yalnızlık çeken yazar, romanlarında da yalnızlık temasına sıkça yer vermiştir. Yazarın hem birinci evre romanlarında hem de ikinci evre romanlarında yalnızlık en çok kullanılan temalar arasında yer almıştır.

Yazarın 2002 yılına kadar yayımladığı; *Sancı.. Sancı...*, *Yalnızlıktan Devren Kiralık* ve *Bana Sen Söyle* romanları ile 2008 yılından sonra yayımladığı; *Kasırganın Gözü*, *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı*, *Korkağın Türküsü* ve *Çırpınışlar* romanları yapı ve içerik bakımından birbirinden farklı bir nitelik taşır. Bu farklılık göz önünde bulundurarak yazarın romanlarını birinci evre romanları ve ikinci evre romanları olarak adlandırmak mümkündür. Yazarın birinci evre romanlarında yapının oluşturulmasında olay örgüsü, şahıs kadrosu, zaman ve mekân unsurları önemli yer tutarken ikinci evre romanlarında bu unsurlar daha ikinci plana itilmiştir. Bu romanlarda yazarın gözlemediği durumlar karşısındaki duygulanmaları parça yazı kullanılarak okuyucuya aktarılmıştır.

Necati Tosuner'in romanlarında anlatıcı ve bakış açısını genel çerçevede değerlendirecek olursak yazarın birinci evre romanlarında daha çok tanrısal bakış açılı anlatıcıyı kullanmayı tercih ederken, ikinci evre romanlarında ise kahraman bakış açılı anlatıcıyı kullandığını görürüz. Yazar, birinci evre romanlarında tanrısal bakış açılı anlatıcının sınırsız bilme yetisinden faydalanma yoluna gitmiştir. İkinci evre romanlarında ise daha çok kendi iç dünyasına yönelen yazar kahraman bakış açılı anlatıcıyı kullanarak kendi duygulanmalarını anlatmayı tercih etmiştir.

Necati Tosuner'in romanlarında olay örgüsünü genel çerçevede değerlendirecek olursak yazarın birinci evre romanlarında olay örgüsünü neden-sonuç ilişkisi içerisinde,

çok sayıda vaka halkasını bir araya getirerek oluşturduğunu görürüz. Yazarın ikinci evre romanlarında ise neden-sonuç ilişkisi içerisinde oluşturulmuş bir olay örgüsünden söz edilemez. Yazarın birinci evre romanlarında olay örgüsü tek bir vaka zinciri halinde gerçekleşmez. Çok sayıda öykü de kaleme alan yazar birinci evre romanlarında olay örgüsü çok sayıda vaka halkasından oluşur. Farklı vaka hakları romanın bazı bölümlerinde kesişir ve iç içe geçer. Yazarın ikinci evre romanlarında ise olay neredeyse romandan çıkarıldığı için planlı olarak oluşturulan bir olay örgüsünden söz edilemez. Yazar bu romanlarında daha çok kendi iç dünyasındaki farklı duygulanmaları okuyucuya aktarır.

Necati Tosuner'in romanlarında şahıs kadrosunu genel çerçevede değerlendirdiğimizde yazarın birinci evre romanlarında çok kalabalık bir şahıs kadrosuna yer verirken, ikinci evre romanlarında ise daha dar bir şahıs kadrosu ile romanlarını oluşturduğunu görürüz. Birinci evre romanlarına kendisiyle özdeşleştirdiği kahramanlar yerleştiren Necati Tosuner, ikinci evre romanlarında ise başkişi olarak karşımıza çıkar. İkinci evre romanlarında yazar dışında kullanılan kişilerin tamamı romanın figüratif kadrosu içerisinde yer alır.

Necati Tosuner'in romanlarında zaman unsurunu genel çerçevede değerlendirecek olursak yazarın romanlarında anlatma zamanının genellikle kısa tutulduğunu görürüz. *Sanıcı.. Sanıcı...* romanında anlatma zamanı iki gün, *Yalnızlıktan Devren Kiralık* romanında iki buçuk gün, *Bana Sen Söyle* romanında ise elli gündür. Yazar, romanlarında genellikle geriye dönüş tekniğini kullanarak vaka zamanını genişletme yoluna gider. Yazarın birinci evre romanlarında anlatma zamanı çeşitli ipuçlarından yola çıkarak net olarak ortaya çıkarılabilirken, ikinci evre romanlarında anlatma zamanı net değildir. Birinci evre romanlarında neden-sonuç ilişkisi içerisinde birbirine kronolojik olarak bağlanmış olaylar silsilesini anlatan yazar, ikinci evre romanlarında olayı neredeyse romandan çıkardığı için kronolojik bir akıştan söz edilemez. Yazarın ikinci evre romanlarında zaman unsuru daha çok yazarın yazılarını oluşturduğu zaman dilimini belirtmek işlevinde kullanılır.

Yazarın romanlarında zaman konusunda dikkat çeken bir diğer husus da genellikle sabah vaktinin umut veren bir zaman dilimi olarak kullanılırken gece vaktinin ise umutsuzluğa sürükleyen bir vakit olarak yer almasıdır. Bu kullanım yazarın özellikle

ikinci evre romanlarında daha da belirgindir. Yazar, yaşlılığın da etkisiyle romanlarında zaman olarak en çok gece vaktini ve sonbahar mevsimini kullanmıştır.

Necati Tosuner'in romanlarında mekân unsurunu genel çerçevede değerlendirecek olursak yazarın mekân unsurunu birinci evre romanlarında, ikinci evre romanlarına göre daha işlevsel kullandığı görürüz. Birinci evre romanlarında kapalı/dar mekânlara daha çok yer veren yazar, bu mekânları, kahramanların psikolojik durumunu yansıtmak ve yaşanacak olaylara atmosfer oluşturmak gibi farklı işlevlerde kullanmıştır. İkinci evre romanlarında daha çok kendi iç dünyasına yönelen yazar, mekân unsurunu işlevsel olarak çok fazla kullanmamıştır. Bu romanlarında en önemli mekân, yazarın yazılarını oluşturduğu Bostancı'daki evidir. Yaşlılığının ve hastalığının etkisiyle evinden neredeyse hiç çıkmayan yazar ikinci evre romanlarının tamamında kendi iç dünyasında yaşadığı sıkıntıları dile getirmiştir. Bu romanlarda yazarın evi dışında yer alan diğer mekânlar romanda sadece isim olarak yer alır, işlevsel olarak kullanılmaz.

Necati Tosuner'in eserlerinde belli başlı temaların ön plana çıkarttığı görülür. Yazarın birinci evre romanlarında en çok kullandığı temalar; yalnızlık, sakatlık, aşk ve ölümdür. Yazarın ikinci evre romanlarında ise birinci evre romanlarında da kullandığı yalnızlık, sakatlık, ölüm temalarının yanı sıra özgürlük ve gelecek korkusu gibi yeni temalar da yer almıştır.

Necati Tosuner, romanlarında anlatımının etkinliğini artırmak için farklı anlatım tekniklerine yer vermiştir. Birinci evre romanlarında iç monolog, iç çözümleme, bilinç akışı, leitmotiv, geriye dönüş, özetleme gibi tekniklere sıkça yer veren yazar; ikinci evre romanlarından bu tekniklerin yanı sıra parça yazı kullanımı, metinlerarasılık ve üstkurmaca gibi postmodernist tekniklere yer vermiştir.

KAYNAKÇA

- Aktaş, Şerif (2015), *Anlatma Esasına Bağlı Edebi Metinlerin Tahlili Teori ve Uygulama*, Kurgan Edebiyat, Ankara.
- Aktulum, Kubilay (2000), *Metinlerarası İlişkiler*, Öteki Yayınevi, Ankara.
- Aktulum, Kubilay (2008), *Parçalılık/Süreksizlik/Kopukluk*, Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Hakemli Dergisi, Isparta
- Arseven, Tülin (2007), *Yazgıya Başkaldıran Yazar: Necati Tosuner*, Salkımsöğüt Yayınları, Erzurum
- Çetin, Nurullah (2015), *Roman Çözümleme Yöntemi*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Forster, Edward Morgan (2016), *Roman Sanatı*, (Çev: Ünal Aytür) Milenyum Yayınları, İstanbul.
- Karaburgu, Oğuzhan (2008); "Postmodern Anlatılarda Zaman", Postmodern Özel Sayısı, Hece Dergisi, Ankara
- Moran, Berna (1981), *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri*, Cem Yayınları, İstanbul.
- Tekin, Mehmet (2010), *Roman Sanatı Romanın Unsurları-1*, Ötüken Yayınları, İstanbul.
- Tosuner, Necati (2008), *Kasırganın Gözü*, Kanat Kitap, İstanbul.
- Tosuner, Necati (2010), *Yalnızlıktan Devren Kiralık*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Tosuner, Necati (2011), *Sancı.. Sancı...*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Tosuner, Necati (2011), *Bana Sen Söyle*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Tosuner, Necati (2013), *Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Tosuner, Necati (2013), *Elde Kitap*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Tosuner, Necati (2014), *Korkağın Türküsü*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Tosuner, Necati (2016), *Çırpınışlar*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Yalçın-Çelik, Sıddıka Dilek, (2005); *Yeni Tarihselcilik Kuramı ve Türk Edebiyatında Postmodern Tarih Romanları*, Akçağ Yayınları, Ankara.

ÖZGEÇMİŞ

Hüsamettin Zeren, 1992 yılında Denizli’de doğdu. İlk ve ortaöğrenimini Denizli’de tamamladı. 2010 yılında başladığı Fatih Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü 2014 yılında tamamladı. Aynı yıl Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim dalında yüksek lisans öğrenimine başladı.